GMINA WOJCIECHOWICE

ZMIANA STUDIUM

UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY WOJCIECHOWICE

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr ……/……/15 Rady Gminy Wojciechowice z dnia ..... 2015 roku w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice

Wojciechowice 2016 r.

Zespół autorski zmiany Studium

- mgr inż. architekt Karol Skuza — Główny projektant uprawniony do wykonywania zawodu urbanisty na terytorium RP uzyskane na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz.U. z 2013 r. poz. 932 i 1650). St. URBANIŚCI POLSCY Nr KR-04
- mgr inż. Grzegorz Kasprowicz — upr. SWK/0060/POOK/08
- mgr inż. architekt Kinga Kamińska- Skuza
- mgr inż. architekt Magdalena Nowak
- mgr inż. Anna Śliwińska
- mgr inż. architekt Michał Gdak — wytyczne z zagadnień ekofizjograficznych

PROJEKT
K&K Projekt Architektura i Konstrukcja
Grzegorz Kasprowicz
Ul. Jałowcowa 57, 25-209 Kielce
665-561-111

ARCHIplaneo
URBANISTYKA ARCHITEKTURA WNĘTRZA
25-553 KIELCE, UL. KLONOWA 55 lokal 4-5
TEL. KONTAKT.: 502 333 392, 502 109 118
E-MAIL: archiplaneo@onet.eu, www.archiplaneo.pl

CZĘŚĆ

A

UWARUNKOWANIA

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS TREŚCI:

I. WPROWADZENIE 7
1. Cel opracowania 7
2. Podstawa prawna i zakres opracowania studium 7
3. Formuła prawna opracowania 8
II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE GMINY 8
1. Uwarunkowania wynikające z położenia województwa świętokrzyskiego na tle kraju 8
2. Gmina na tle regionu 10
III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE GMINY 13
1. Istniejące zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan układów komunikacji i infrastruktury technicznej 13
1.1. Zagospodarowanie istniejące 13
1.2. Układ przestrzenny gminy Wojciechowice 14
1.3. Obecna polityka przestrzenna w gminie 14
1.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – stan istniejący 17
1.5. Podsumowanie stanu zagospodarowania przestrzennego w gminie 23
2. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego oraz wymogi jego ochrony, w tym analiza środowiskowa 24
2.1. Położenie geograficzne, ukształtowanie powierzchni terenu 24
2.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego 24
2.3. Budowa geologiczna i kopaliny mineralne 25
2.4. Charakterystyka warunków wodnych 27
2.4.1. Wody powierzchniowe 27
2.4.2. Wody podziemne 28
2.5. Tereny zmeliorowane 30
2.6. Wody powodziowe 31
2.7. Warunki klimatyczne 31
2.7.1. Klimat 31
2.7.2. Topoklimat 32
2.8. Gleby - charakterystyka 33
2.8.1. Typy gleb występujące na obszarze gminy: 33
2.8.2. Wnioski 34
2.9. Fauna, flora – jej różnorodność 34
2.9.1. Flora 34
2.9.2. Zbiorowiska leśne 36
2.9.3 Fauna 37
2.10. Krajobraz i jego walory 38
2.11. Prawne formy ochrony przyrody 38
2.12. Jakość i zagrożenia środowiska przyrodniczego 39
2.12.1. Jakość zasobów wodnych 39
2.12.2. Jakość powietrza atmosferycznego 42
2.12.3. Zanieczyszczenie gleb 44
2.12.4. Klimat akustyczny 46
2.12.5. Stan zagrożenia promieniowaniem niejonizującym elektromagnetycznym 48
2.13. Leśna przestrzeń produkcyjna 49
2.13.1 Funkcja lasów 49
2.13.2 Struktura przyrodnicza lasów 49
2.13.3 Wnioski 50

2.13.4 Zalecenia 50
2.14. Rolnicza przestrzeń produkcyjna 50
2.14.1. Gospodarka rolna 50
2.14.2. Użytkowanie i struktura zasiewów 51
2.14.3. Produkcja roślinna 52
2.14.4. Produkcja zwierzęca 53
2.14.5. Struktura agrarna 53
2.14.6. Obsługa rolnictwa 54
2.14.7. Uwarunkowania wynikające z własności gruntów 54
2.15. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego oraz wymogów jego ochrony, w tym ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej 54
2.16. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia 55
2.16.1. Zagrożenia powodziowe 55
2.16.2. Zagrożenia rozwojem form morfodynamicznych 56
2.17. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych 56
2.17.1. Obszary cenne przyrodniczo (prawnie chronione) 56
2.17.2. Grunty rolne i leśne 56
2.17.3. Ujęcia wód ze strefami ochrony 56
2.17.4. Strefy sanitarne cmentarzy 56
2.18. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – obszary osuwiskowe 57
2.19. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych (wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych) oraz zasobów wód podziemnych 57
3. Uwarunkowania środowiska kulturowego 57
3.1. Historia osadnictwa 57
3.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego 60
3.2.1. Architektura sakralna 60
3.2.2. Architektura świecka 61
3.2.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki nieruchome 61
3.2.4. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki ruchome 62
3.2.5. Rejestr Zabytków nieruchomych nie wpisanych do rejestru ŚWKZ w Kielcach – Gminna Ewidencja Zabytków gminy Wojciechowice 66
3.2.6. Zabytki archeologiczne 67
3.2.7. Miejsca pamięci narodowej 79
3.2.8. Elementy małej architektury 80
3.2.9. Postacie historyczne związane z gminą Wojciechowice 80
3.2.10. Szlaki kulturowe 81
3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego 81
3.3.1. Zagrożenia dla środowiska kulturowego i krajobrazu kulturowego gminy 81
3.3.2. Zalecenia i działania związane z ochroną środowiska kulturowego i krajobrazu kulturowego 82
3.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazy priorytetowe 82
4. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, potrzeby i możliwości rozwoju gminy 83
4.1. Sytuacja demograficzna gminy – analizy demograficzne, środowiskowe i społeczne, prognozy 83
4.2. Prognoza demograficzna 85
4.3. Pozarolnicza działalność gospodarcza 86
4.4. Bezrobocie 87
4.5. Stan infrastruktury socjalnej 87
4.5.1. Oświata i wychowanie 87

4.5.2. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna ... 88
4.5.3. Usługi kultury ... 89
4.5.4. Usługi sportu, turystyki i rekreacji ... 90
4.6. Zasoby mieszkaniowe gminy ... 90
4.7. Charakterystyka ruchu budowlanego w gminie ... 91
4.8. Obronność i bezpieczeństwo publiczne ... 91
4.8.1 Tereny wojskowe ... 91
4.8.2. Ochrona policyjna ... 91
4.8.3. Ochrona przeciwpożarowa ... 91
4.8.4. Obrona cywilna ... 91
4.8.5. Ostrzeganie i alarmowanie mieszkańców ... 91
4.8.6. Zagrożenia katastrofalne ... 91
4.8.7. Tereny zamknięte ... 93
5. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego ... 93
5.1. Komunikacja drogowa ... 93
5.1.1. Analiza powiązań zewnętrznych ... 93
5.1.2. Analiza powiązań na obszarze gminy ... 94
5.1.3. Charakterystyka układu drogowego gminy ... 95
5.2. Ocena warunków funkcjonowania ruchu istniejącego ... 98
5.3. Układ kolejowy ... 100
5.4. Komunikacja zbiorowa ... 101
5.5. Drogi transportu rolniczego ... 101
6. Uwarunkowania wynikające z wyposażenia i obsługi uzbrojenia technicznego ... 101
6.1. Elektroenergetyka ... 101
6.2. Telekomunikacja ... 104
6.3. Zaopatrzenie w gaz ... 104
6.4. Zaopatrzenie w wodę ... 105
6.4.1. Ujęcie i wodociąg grupowy *„Gierczyce”* ... 105
6.4.2. Podstawowe informacje o sieci wodociągowej ... 106
6.5. Gospodarka odpadami ... 106
6.6. Gospodarka ściekowa ... 110
6.7. Ciepłownictwo ... 111
6.8. Regulacja stosunków wodnych ... 112
6.9. Odnawialne źródła energii ... 113
7. Uwarunkowania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych ... 114
8. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – analiza i wnioski ... 116
8.1. Definicje pojęć. ... 116
8.2. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – zapotrzebowanie ... 116
8.3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – chłonność obszarów ... 123
8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – analiza porównawcza ... 131
8.5. Wnioski generalne bilansu terenów ... 141
8.6. Możliwości i plany inwestycyjne w zakresie zadań własnych gminy ... 142

I. WPROWADZENIE

1. Cel opracowania

Uchwałą Nr XLI/257/2014 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wojciechowice.

Na obszarze Gminy Wojciechowice obowiązuje „Studium....” (przyjętym Uchwałą Nr III/14/2002 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 12.12.2002 r.), które zostało uchwalone przed wejściem w życie Ustawy z dnia 27 marca 2003. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, dlatego też, jest ono w części niezgodne z art. 10 aktualnie obowiązującej Ustawy, która określa obligatoryjny zakres merytoryczny studium. Obowiązująca od 11 lipca 2003 r. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła zasadnicze zmiany dotyczące toku formalno–prawnego nad sporządzeniem studium, określiła jego formę, a także zmieniła zakres jego problematyki. Wymagany zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej określony został w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W/w Ustawa wprowadziła również wymóg, iż ustalenia studium są wiążące przy sporządzaniu planów miejscowych.

Nieaktualność założeń przyjętych w „Studium...” zatwierdzonym Uchwałą Nr III/14/2002 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 12.12.2002 r. w znacznym stopniu wynika z potrzeby dostosowania niektórych zapisów tego strategicznego dokumentu do obowiązujących nowych regulacji prawnych, a w szczególności do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Uwzględnienia wymagają również aktualne opracowania poziomu regionalnego, w tym: wytyczne z „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego (jego aktualizacja przyjęta przez Sejmik Woj. Świętokrzyskiego w drugiej połowie 2014 r.)”, cele zawarte w „Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego” oraz uwarunkowania wynikające z faktu wejścia Polski do Unii Europejskiej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem, w którym ustala się politykę przestrzenną gminy, przy czym pod pojęciem polityka rozumie się cele rozwojowe gminy i sposoby ich osiągania w zakresie, który wiąże się z zagospodarowaniem przestrzeni.
Podstawowymi zadaniami studium są:

1) diagnoza aktualnej sytuacji gminy, uwarunkowań na szerokim tle oraz sformułowanie problemów, związanych z jej rozwojem;
2) sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego;
3) stworzenie podstawy do wprowadzenia polityki przestrzennej tj. planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanych w przypadku braku miejscowych planów;
4) promocja rozwoju gminy i wskazanie jej silnych stron.

2. Podstawa prawna i zakres opracowania studium

1) Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym art. 6 przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.).

2) Uchwała Nr XLI/257/2014 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wojciechowice.
3) Umowa pomiędzy Wójtem Gminy reprezentującym Gminę Wojciechowice a Zespołem Autorskim na opracowanie w/w Studium.
4) Zakres opracowania niniejszego Studium obejmuje obszar w granicach administracyjnych gminy Wojciechowice o powierzchni 8600 ha.

3. Formuła prawna opracowania

Przyjęte Uchwałą Nr III/14/2002 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 12 grudnia 2002 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice zostało opracowane w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 15 z 1999 r., poz. 139 z późn. zm.)
Przedmiotowa zmiana studium sporządzona została w trybie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.).
Zakres opracowania Zmiany studium uizp gminy Wojciechowice, jest zgodny z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) i zostało wykonane w formie tekstowej i graficznej.

Część tekstowa Zmiany studium zawiera się w dwóch częściach i jest zatytułowana:
„Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice", podzielona na:

Część A. „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" wraz z rysunkiem w skali 1:10 000: „Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice."

Część B. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" wraz z rysunkiem w skali 1:10 000 „Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice."

Tekst zmiany studium został ujęty pod względem redakcyjnym stosownie do wymagań określonych przepisami art. 10 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Przedmiotowa Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice zastępuje w całości dokument poprzedniego studium przyjęty Uchwałą Nr III/14/2002 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 12 grudnia 2002 r. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice.

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE GMINY

1. Uwarunkowania wynikające z położenia województwa świętokrzyskiego na tle kraju

Województwo Świętokrzyskie, usytuowane w środkowo – południowej części Polski, jest drugim, najmniejszym pod względem powierzchni Województwem Polski (pierwszym jest Woj. Opolskie). Region charakteryzuje jeden z najniższych współczynników urbanizacji w kraju. Świętokrzyskie sąsiaduje z 6 województwami, w tym z czterema: mazowieckim, małopolskim i śląskim, a także łódzkim, w których ulokowane są metropolie o międzynarodowym i ponadregionalnym znaczeniu – Warszawa, Kraków, Katowice i Łódź. Odległość od Kielc – stolicy Regionu Świętokrzyskiego - do wymienionych, największych polskich centrów rozwoju gospodarczego wynosi 120 – 180 kilometrów.

Województwo położone jest pomiędzy dwoma korytarzami transportowymi relacji wschód-zachód o znaczeniu międzynarodowym (drogi międzynarodowe A2 i A4) oraz na wschód od korytarza relacji północ - południe (droga międzynarodowa A1). Podstawową sieć drogową regionu tworzą odcinki ośmiu ciągów komunikacyjnych zaliczonych do kategorii dróg krajowych, o łącznej długości 731,876 km. Są to:

- **droga nr 7** Gdańsk - Warszawa - Kielce - Kraków - Chyżne
- **droga nr 9** Radom - Ostrowiec Św. – Opatów – Łoniów - Rzeszów - Barwinek
- **droga nr 42** Namysłów – Radomsko – Końskie – Skarżysko Kamienna - Rudnik
- **droga nr 73** Wiśniówka-Kielce – Busko Zdrój – Tarnów - Jasło
- **droga nr 74** Sulejów - Kielce – Kraśnik – Frampol –Zamość – Hrubieszów
- **droga nr 77** Lipnik – Sandomierz - Stalowa Wola - Jarosław-Przemyśl
- **droga nr 78** Chałupki-Gliwice- Szczekociny – Nagłowice - Jędrzejów-Chmielnik
- **droga nr 79** Warszawa-Zwoleń- Sandomierz - Kraków- Katowice- Bytom.

Pomimo dogodnej lokalizacji, pośród największych polskich centrów aktywności gospodarczej oraz w bliskości głównych korytarzy transportowych, a także przebieg przez jego terytorium ośmiu odcinków dróg krajowych, Województwo Świętokrzyskie charakteryzuje się stosunkowo małą zewnętrzną dostępnością transportową i słaby stopień skomunikowania z najważniejszymi pasmami transportowymi w jego otoczeniu.
Sytuacja demograficzna w Świętokrzyskim należy do jednej z najbardziej niekorzystnych w kraju i wskazuje na istotną i narastającą barierę w rozwoju społeczno-gospodarczym.

Województwo świętokrzyskie znajduje się w gronie najsłabszych województw (obok warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego) – z uwagi na poziom i efektywność gospodarki, stan infrastruktury i poziom życia oraz zajmuje niskie (bo 12 miejsce) pod względem rozwoju gospodarczego mierzonego poziomem PKB.

Strategia polityki przestrzennej województw określane zostają w dokumentach szczebla rządowego takich jak obowiązująca Koncepcji Przestrzennego zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 r.
Celem strategicznym tego dokumentu jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

Dokument KPZK 2030 jest wiążący przy sporządzaniu Planów Zagospodarowania Przestrzennego Województw, który to wymóg został uwzględniony *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* , przyjętym Uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r.
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (PZWŚw) wyznaczył za cel główny zagospodarowania przestrzennego woj. Świętokrzyskiego (zgodnie z polityką spójności obwiązujących wyższych dokumentów rangi krajowej i europejskiej /UE/):

„Wzmocnienie spójności terytorialnej regionu oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, zwiększenia wpływu miast na sąsiadujące obszary wiejskie a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług."

Uwzględniając ustawowy wymóg scalenia w PZWŚw zasadniczych celów polityki przestrzennej kraju (KZPK 2030) oraz przyjętej w 2013 r. uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego „Strategię rozwoju województwa świętokrzyskiego" – przyjęto w w/w Planie cel generalny:

„Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej

regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu."

Osiągnięcie powyższego celu jest warunkowane celami, które mają swoją lokalizację w sferze przestrzennej regionu i są to:

1) Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa, w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.
2) Formowanie policentrycznego układu osadnictwa i funkcjonalnych powiązań sieci miast, rozwijanych w ramach harmonijnych struktur obszarowych z jednoczesnym wsparciem procesów metropolizacji i działań służących wzmocnieniu więzi województwa z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą.
3) Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy.
4) Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.
5) Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług.
6) Wzmocnienie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego.
7) Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

2. Gmina na tle regionu

1) Gmina Wojciechowice jest położona w granicach administracyjnych powiatu opatowskiego, we wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w odległości ok. 76 km na wschód od ośrodka wojewódzkiego - Kielc oraz ok. 16 km na wschód od ośrodka powiatowego - Opatowa. Obszar gminy w granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 86 km2, z czego 7990 ha stanowią użytki rolne (co stanowi 92,5% powierzchni gminy), a 195,1 ha zajmują kompleksy leśne (2,3% powierzchni gminy). Obszar ten zamieszkuje 4 306 osób, a średnia gęstość zaludnienia wynosi 50 osób/km^2. Ludność gminy stanowi 0,36% ludności województwa i 7,9% ludności powiatu. Wojciechowice graniczą z 5 gminami:

- od północnego wschodu z gminą Ożarów, (powiat opatowski),
- od południowego wschodu z gminą Wilczyce, (powiat sandomierski),
- od południa z gminą Lipnik, (powiat opatowski),
- od południowego zachodu z gminą Opatów, (powiat opatowski),
- od północnego zachodu z gminą Ćmielów, (powiat ostrowiecki).

Gmina Wojciechowice znajduje się w zasięgu oddziaływania korytarzy transportowych:

- krajowego – łączącego Warszawę i Rzeszów poprzez Radom;
- krajowego – łączącego Lublin ze Śląskiem;
- międzyregionalnego, łączącego korytarze krajowe Kielce – Lublin i Kielce – Łódź, przebiegającego w układzie wschód – zachód, wzdłuż zurbanizowanego obszaru Aglomeracji Staropolskiej od Końskich do Ożarowa.

Głównym korytarzem transportowym przebiegającym przez gminę jest droga krajowa nr 74 Katowice, Kraków – Lublin.

Analiza powiązań komunikacyjnych gminy Wojciechowice (głównie komunikacją samochodową osobową) z innymi ośrodkami gminnymi w sąsiedztwie wykazała, iż w zakresie 30-to minutowego

dojazdu do Wojciechowic (stolicy gminy) znajduje się 20 gmin, natomiast w odległości 15-to minutowego dojazdu – już tylko 4 ośrodki gminne.
Dobrą dostępność komunikacyjną gminy potwierdza ponadto, stosunkowo duża gęstość dróg różnych klas o utwardzonej nawierzchni.

Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa Łódź – Dęblin oraz zlokalizowane są na terenie gminy dwie stacje przeładunkowe, w tym jedna towarowa i jeden przystanek przewozu osób (obecnie nieczynny).

Zgodnie z przyjętą Zmianą *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* , przyjętym Uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r. Gmina Wojciechowice znalazła się w **Obszarze o największym potencjale rolniczym**, który to obszar wyznaczony został na terenach gmin o najwyższej przydatności rolniczej gleb, zlokalizowany na południu i w północno – wschodniej części regionu świętokrzyskiego. Dodatkowo znalazła się w podobszarze funkcjonalnym – **kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług.**

Obszary te, jako obszary wiejskie zostały ponadto zaliczone w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 do Obszarów Strategicznej Interwencji.

Głównym zadaniem polityki przestrzennej na tych obszarach (w tym i gminie Wojciechowice) będzie tworzenie warunków terenowych do wzrostu efektywności gospodarowania w rolnictwie z jednoczesną ekologizacją produkcji rolniczej oraz ograniczeniem negatywnych zjawisk w środowisku rolniczym.
Ma to wyrażać się poprzez następujące działania priorytetowe:

- preferencje przestrzenne dla działań służących poprawie struktury agrarnej, powstawaniu grup producenckich oraz tworzenie systemu rynków hurtowych i ośrodków logistyki artykułów rolnych z wiodącą giełdą rolno-ogrodniczą w Sandomierzu oraz systemem podgiełd;
- tworzenie warunków terenowych dla modernizacji i rozbudowy przetwórstwa rolno-spożywczego wraz z dostosowaniem tego przemysłu do standardów sanitarnych i jakościowych UE;
- usprawnienie sieci dróg gospodarczych do obsługi produkcji rolnej;
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną dostosowaną do potrzeb wsi i rolnictwa;
- koncentracja funkcji mieszkalnych i usługowych w większych ośrodkach osadniczych, zapewniających odpowiedni standard usług;
- zapobieganie tendencjom do rozpraszania zabudowy rolniczej (wzmożona ochrona gruntów rolnych przed zmianą ich przeznaczenia);
- wykorzystanie lokalnych potencjałów np. wód geotermalnych i mineralnych w rejonie Kazimierzy Wielkiej do rozwoju przedsiębiorczości i wzmocnienia pozarolniczych rynków pracy.

Wymogi środowiskowe:

- podporządkowanie polityki przestrzennej na obszarach chronionych wymogom prawnym określonym w ustawie o ochronie przyrody i aktach prawnych ustanawiających te obszary;
- zapewnienie zgodności charakteru i intensywności zagospodarowania terenu z cechami środowiska oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenie;
- ochrona potencjału gleb wysokiej jakości;
- stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych" zapewniających lepsze wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, przy jednoczesnym zmniejszeniu negatywnego oddziaływania na środowisko nawozów i środków ochrony roślin;
- ustalenie lokalnych zasad nawożenia i stosowania środków ochrony roślin na terenach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie wód podziemnych;

- zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo, jako narzędzi ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych;
- zachowanie w krajobrazie rolniczym elementów różnicujących krajobraz (zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, wysp leśnych, oczek wodnych, skarp, torfowisk i in.);
- zapobieganie lokalizacji inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na gleby wysokiej jakości, w bezpośrednim sąsiedztwie większych kompleksów tych gleb;
- ochrona gleb przed erozją wietrzną i wodną poprzez zalesienia, zadrzewienia i stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych;
- utrzymanie właściwych stosunków wodnych w glebach poprzez zwiększenie retencji wód, zwiększenie powierzchni terenów zadrzewionych i zakrzewionych o funkcji wodochronnej oraz właściwe funkcjonowanie systemów melioracyjnych;
- stworzenie dogodnych warunków do rozwoju produkcji ekologicznej poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego i kontynuowanie programów rolno-środowiskowych;
- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej;
- uwzględnianie w: studiach gminnych, planach miejscowych, decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, obszarów szczególnie zagrożonych powodzią (studiów ochrony przeciwpowodziowej wykonanych przez Dyrektora RZGW — do chwili sporządzenia map zagrożenia powodziowego opracowanych przez Prezesa KZGW);
- ograniczenie emisji przemysłowych zanieczyszczeń i niskiej emisji do powietrza oraz zmniejszenie skali narażenia ludności na ponadnormatywny hałas;
- ograniczenie niekorzystnych skutków powierzchniowej eksploatacji złóż surowców mineralnych poprzez ich właściwą rekultywację i odpowiednie zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych;
- zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych poprzez odpowiednie działania stabilizacyjne oraz wykluczenie z tych terenów możliwości zabudowy.

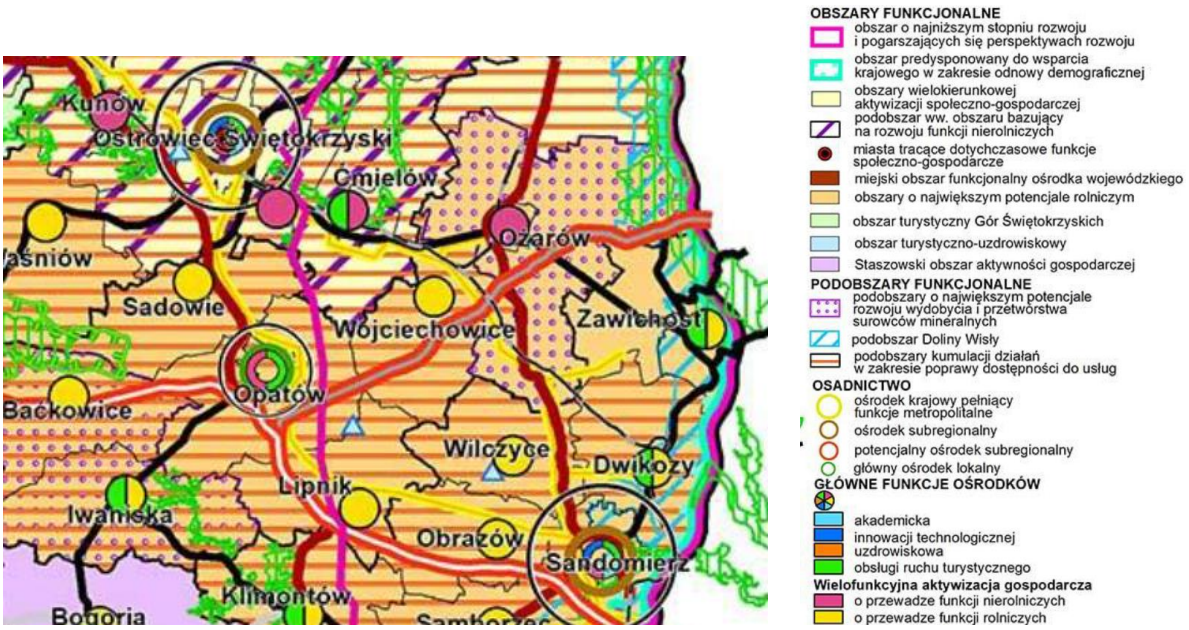

Wyrys z PZPWŚw – Kierunki polityki przestrzennej – synteza ustaleń.

Gmina na tle województwa świętokrzyskiego i Polski (wg US Kielce, z 2013 r.)

dotyczy	Gmina	Powiat	Województwo	Kraj
powierzchnia ogólna	**86,46 km^2**	911 km^2	28098km^2	312679 km^2
powierzchnia użytków rolnych	**7990 ha**	71891 ha	730300 ha	18434700 ha
ludność ogółem:	**4306**	55082	1273995	38533299
Ludność na 1 km^2	**50**	187	109	123

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE GMINY

1. Istniejące zagospodarowanie i uzbrojenie terenu oraz stan układów komunikacji i infrastruktury technicznej

1.1. Zagospodarowanie istniejące

Zagospodarowanie przestrzenne gminy w dużej mierze zostało zdeterminowane przez przebiegającą drogę krajową nr 74 relacji Katowice, Kraków – Lublin. Dzieli ona obszar gminy na dwie części północną i południową. W północnej części gminy (sołectwo Bidziny) droga ta tworzy węzeł komunikacyjny wraz z inną drogą krajową nr 79, która biegnie w kierunku Kraśnika. W części wzdłuż drogi DK Nr 74 wykształcił się grzebieniowaty układ zabudowy , mający swój początek w historycznym kształtowaniu się osadnictwa na tych terenach. Niekorzystnym zjawiskiem staje się proces obudowy drogi krajowej funkcjami zabudowy mieszkaniowej z powstającymi zjazdami z drogi krajowej. Powoduje to ograniczenie przepustowości drogi krajowej nr 74, potencjalną kolizyjność i potrzebę ograniczeń prędkości na drodze klasy głównej ruchu przyspieszonego (GP). Uzupełnieniem głównego układu komunikacyjnego gminy jest droga wojewódzka nr 755 relacji Ostrowiec Świętokrzyski – Ożarów – Zawichost, która nie wpływa znacząco na system osadniczy gminy, ponieważ przebiega jedynie w północnej części gminy na odcinku jedynie 5 km. Uzupełnieniem układu komunikacyjnego jest sieć dróg powiatowych i gminnych obsługujący jednostki osadnicze gminy.

Gminny ośrodek administracyjno–usługowy - Wojciechowice, znajduje się poza głównym układem komunikacyjnym (dróg krajowych i drogi wojewódzkiej), niemniej jednak jest z nimi dobrze połączony układem dróg powiatowych w kierunku północnym (do drogi wojewódzkiej nr 755) oraz w kierunku południowym i południowo-wschodnim od Wojciechowic (do drogi krajowej nr 74). Część funkcji usługowych, m.in. z zakresu oświaty oraz magazynowo-transprtowych sukcesywnie przejmują znajdujące się przy drodze krajowej nr 74 - Bidziny.

W obszarze gminy praktycznie wykształcił się i dominuje jeden główny obszar funkcjonalny, związany z działalnością rolniczą, gdzie można rozróżnić dwie podstrefy: intensywnej produkcji rolniczej i strefy produkcji sadowniczej.

W obszarze gminy zdecydowanie dominuje funkcja rolnicza i związana z nią zabudowa zagrodowa. Wyjątkiem są miejscowości zlokalizowane przy głównych korytarzach transportowych o znaczeniu ponadlokalnym (krajowych i wojewódzkich). W szczególności lokalizacja przy korytarzach transportowych: kolejowym (Jasice i Bidziny) i drodze krajowej nr 74 (Bidziny, Gierczyce, w mniejszym stopniu Stodoły Kolonia) oraz drodze krajowej nr 79 (Wlonice), wykształciły aktywności gospodarcze nie tylko w skali lokalnej, ale i wykraczające poza powiat i województwo. Tutaj też (miejscowości Jasice i Bidziny, w części Wlonice i Gierczyce) pojawia się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, również z usługami na posesjach. Wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 755 również można zaobserwować funkcję usługową obudowującą drogę wojewódzką, niemniej jednak w dużej mierze jest ona związana z działalnością rolniczą i wspomagającymi ją usługami o skali lokalnej.

W pozostałej części obszaru gminy zdecydowanie dominuje zabudowa zagrodowo i związane z działalnością rolniczą usługi.

Największa ilość zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (również z usługami wolnostojącymi na posesji) powstaje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (drogi krajowe i droga wojewódzka) i jest w części związane z przemieszczaniem się mieszkańców do pracy w pobliskich większych miejscowościach powiatowych takich jak: Ostrowiec (w części miejsca pracy w Ćmielowie) oraz w Opatowie. Występują również przypadki zabudowy wielorodzinnej (Wojciechowice i Bidziny), głównie będącej pozostałością zakwaterowania pracowników dawnych państwowych gospodarstw rolnych (PGR).

1.2. Układ przestrzenny gminy Wojciechowice

W większości miejscowości ukształtował się układ ulicowy, nawet przy drogach krajowych i wojewódzkich, co jest zdecydowanie niekorzystnym zjawiskiem w przestrzeni, powodującym ograniczenia w przepustowości tych korytarzy transportowych i rzecz jasna zmniejszających bezpieczeństwo na drodze. Część miejscowości kwalifikuje się to wielodrożnicowego układu przestrzennego, co najbardziej wyraźne jest w Bidzinach, Jasicach i w pewnym stopniu w Mikułowicach. Stolica gminy – Wojciechowice wykształciła przez lata układ ulicowy, oparty o szkielet dróg powiatowych. Wpływ na taki charakter zagospodarowania przestrzennego miała wpływ niekorzystna lokalizacja miejscowości względem głównych dróg krajowych i drogi wojewódzkiej oraz ukształtowanie terenu (dolina rzeki i wąwozy).

1.3. Obecna polityka przestrzenna w gminie

Zasady, jakim powinien odpowiadać ład przestrzenny w gminie, określają plany miejscowe tworzone dla poszczególnych obszarów w zależności od potrzeb społecznych czy ekonomicznych.

Na terenie Gminy obowiązują dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

✓ Jeden, dla terenu zabudowy jednorodzinnej na działkach nr 276 i nr 245 w Jasicach (Uchwała Nr XV/91/96 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 23 lutego 1996 r. Plan ten został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 89, poz. 415) i na mocy art. 87 ust.3 i art. 88 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – nadal obowiązuje.

Plan ten ustala warunki zabudowy i zagospodarowania terenu dla w/w terenów mających być osiedlem mieszkaniowym położonym na dwóch obszarach w pewnym oddaleniu od siebie (ok. 1000 m) w miejscowości Jasice. Pierwszy obszar obejmujący dz. 276 zawiera się w powierzchni 4,0 ha, natomiast drugi (dz. 245) w powierzchni ok. 1,0 ha.

Łączna ilość działek wydzielonych pod funkcje to 34, propozycja podziału zawarła się w powierzchni 800 – 1000 m^2. W centralnej części osiedla wskazano działkę dla celów placu zabaw (rekreacji), przy węźle komunikacyjnym wyznaczono teren usług. Nieruchomości na którym funkcjonuje (obowiązuje) plan miejscowy, zostały wtórnie podzielone wg koncepcji podziału wskazanej w planie. Nie pojawiła się natomiast na tym terenie żadna zabudowa i należałoby wnioskować, iż nie jest on realizowany ze względu na brak zainteresowania mieszkańców tymi terenami i takim przeznaczeniem w planie.

✓ Drugim obowiązującym planem, jest Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wojciechowice Nr 1 w sołectwie Stodoły Kolonie, przyjęty Uchwałą Nr XV/65/2004 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 6 kwietnia 2004 r. Plan ustala na nieruchomościach dz. 117/3, 117/4 i 115/6 (w znacznej części zabudowanych budynkami bazy Spółdzielni Kółek Rolniczych) - funkcję rozszerzającą działalność usług z zakresu rolnictwa o funkcję przemysłową.

Gmina nie posiada planów miejscowych sporządzanych dla całej jednostki strukturalnej (sołectwa) ani też dla terenu całej gminy w granicach administracyjnych, a tylko takie plany właściwie kształtują strukturę przestrzenną, uwzględniając ekspozycję najbardziej wartościowych elementów

krajobrazu przyrodniczego i kulturowego oraz eliminując elementy dysharmonizujące strukturę zagospodarowania. Ważnym aspektem jest również przeprowadzenie rewitalizacji obszarów zdegradowanych, charakteryzujących się niską atrakcyjnością funkcjonalną, architektoniczną i krajobrazową.

Polityka przestrzenna i kształtowanie zagospodarowania terenu jest w gminie kształtowane poprzez decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (wzizt) oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego (licp), ustalane w oparciu o przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która obowiązuje ze zmianami od 2003 r. W latach 2008 – 2014 zostały wydane 166 Decyzji o wzizt oraz 25 decyzji licp.

Zestawienie decyzji wydanych w latach 2008-2014 na terenie gminy Wojciechowice.

Udział % wydanych decyzji o warunkach zabudowy w poszczególnych latach.

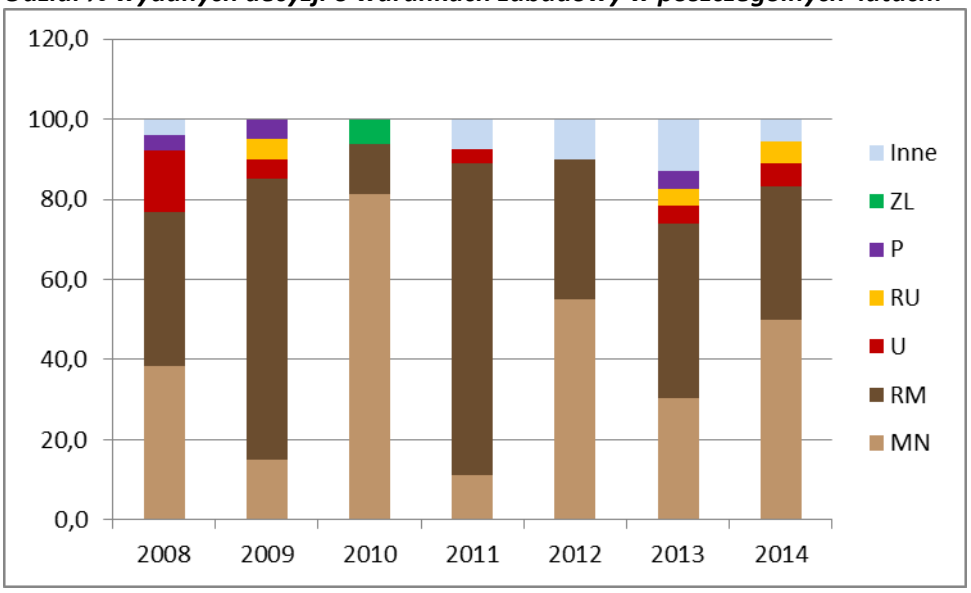

Udział % wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w poszczególnych latach.

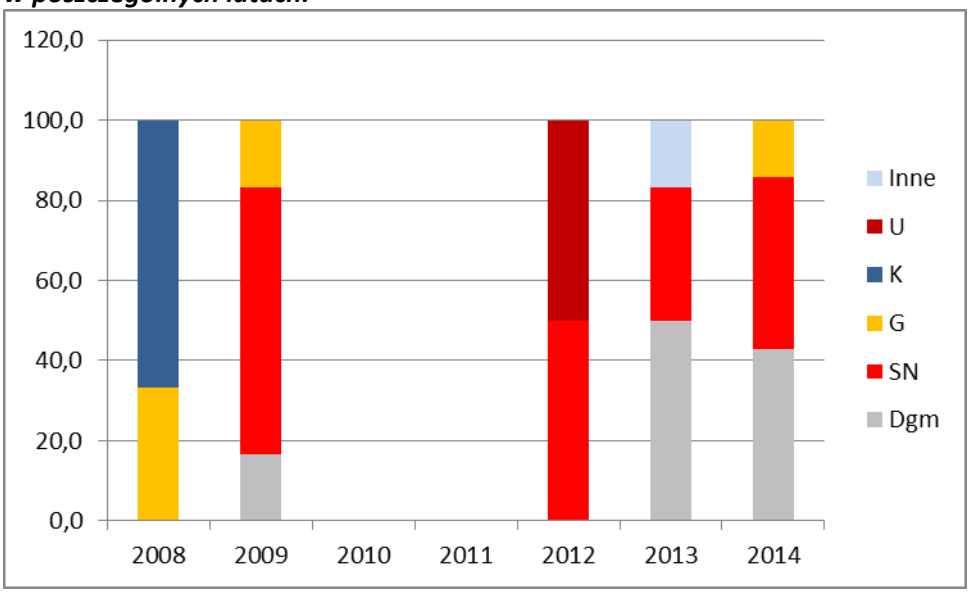

Udział % wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w latach 2008-2014.

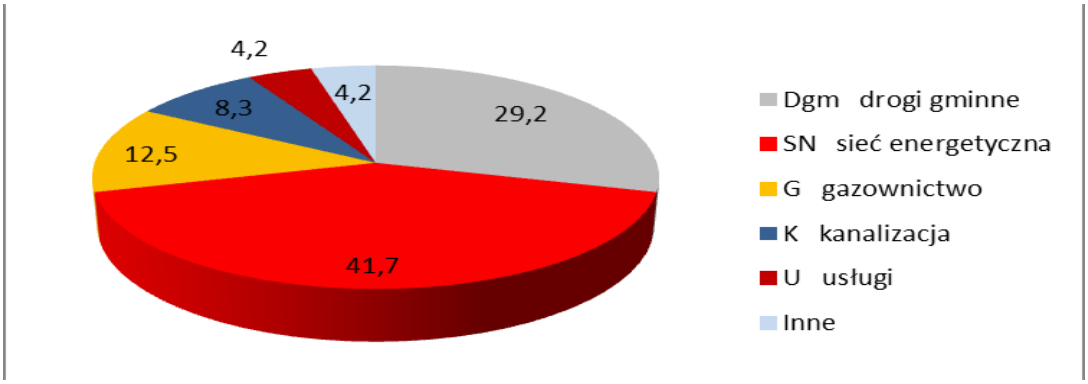

Rok	Liczba decyzji o warunkach zabudowy (szt.)							Liczba decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (szt.)					
	MN	RM	U	RU	P	ZL	Inne	Dgm	SN	G	K	U	Inne
2008	10	10	4	-	1	1	1	-	-	1	2	-	-
2009	3	14	1	1	1	-	-	1	4	1	-	-	-
2010	13	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
2011	3	21	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
2012	11	7	-	-	-	-	2	-	1	-	-	1	-
2013	7	10	1	1	1	-	3	3	2	-	-	-	1
2014	9	6	1	1	-	-	1	3	3	1	-	-	-
Łączna liczba wniosków z okresu 2008-2014	56	70	8	3	3	1	9	7	10	3	2	1	1
Udział %	37,3	46,7	5,3	2,0	2,0	0,7	6,0	29,2	41,7	12,5	8,3	4,2	4,2

1.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – stan istniejący

SOŁECTWO	FUNKCJA ZABUDOWY	STAN ISTNIEJĄCY [ha]	POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI ROZWOJU ZABUDOWY [ha]
1	2	3	4
1. BIDZINY	MN	60,25	54,23
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW	1,65	1,1
	Up	2,46	2,66
	UO		
	US		
	U	2,51	2,39
	UP		
	UPP	8,28	0,77
	RUP	1,09	nie wyznaczono
	RU		
2. DRYGULEC	MN	37,53	33,15
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		0,72
	UO		
	US		
	U	1,43	4,14
	UP		
	UPP		
	RUP		
	RU		
3. GIERCZYCE	MN	32,36	57,71
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW	1,1	nie wyznaczono
	Up	3,12	nie wyznaczono
	UO		
	US		
	U	1,27	7,25

	UP		
	UPP	1,47	nie wyznaczono
	RUP	6,82	-3,58
	RU		
5. JASICE	MN	9,53	3,88
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW	0,18	nie wyznaczono
	Up		
	UO		
	US		
	U		
	UP		
	UPP	1,01	nie wyznaczono
	RUP	4,09	27,31
	RU		
6. KALISZANY	MN	18,57	33,59
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up	0,2	nie wyznaczono
	UO		
	US		
	U	0,02	nie wyznaczono
	UP		
	UPP		
	RUP		
	RU		
7. ORŁOWINY	MN	9,57	12,11
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up	0,12	nie wyznaczono
	UO		
	US		
	U		
	UP		

	UPP		
	RUP		
	RU		
8. KOSZYCE	MN	11,05	11,2
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		
	UO		
	US		
	U		
	UP		
	UPP		
	RUP	4,7	-0,11
	RU		
9. KUNICE	MN	18,51	32,85
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		
	UO		
	US		
	U	0,27	nie wyznaczono
	UP		
	UPP		
	RUP		
	RU		
10. LISÓW	MN	14,27	15,27
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up	0,08	nie wyznaczono
	UO		
	US		
	U	0,04	nie wyznaczono
	UP		
	UPP		

	RUP		
	RU		
11. ŁOPATA	MN	13,67	17,51
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		0,43
	UO		
	US		
	U		
	UP		
	UPP		
	RUP		
	RU		
12. ŁUGI	MN	6,98	12,02
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		
	UO		
	US		
	U	0,35	nie wyznaczono
	UP		
	UPP		1,98
	RUP		
	RU		
13. ŁUKAWKA	MN	9,16	7,5
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		0,23
	UO		
	US		
	U		
	UP		
	UPP		
	RUP		

	RU		
14. MIERZANOWICE	MN	22	30,74
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up	0,1	nie wyznaczono
	UO		
	US		
	U	0,06	nie wyznaczono
	UP		
	UPP		
	RUP		
	RU		
15. MIKUŁOWICE	MN	18,61	12,56
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		0,14
	UO		
	US		
	U	0,23	nie wyznaczono
	UP		
	UPP		
	RUP		4,28
	RU		
16. SADŁOWICE	MN	24,45	39,6
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		
	UO		
	US		
	U	0,43	nie wyznaczono
	UP		
	UPP		
	RUP		8,7
	RU		

17. SMUGI	MN	6,33	nie wyznaczono
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up		
	UO		
	US		
	U		
	UP		
	UPP	4,09	23,72
	RUP		
	RU		
18. STODOŁY KOLONIE	MN	27,76	34,2
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW	0,66	-0,25
	Up	0,71	nie wyznaczono
	UO		
	US		
	U	2,38	nie wyznaczono
	UP		
	UPP		
	RUP		6,52
	RU		
19. STODOŁY WIEŚ	MN	27,7	34,4
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up	0,35	nie wyznaczono
	UO		
	US		
	U	2,03	-1,14
	UP		
	UPP		
	RUP		
	RU		
20. WLONICE	MN	18,22	25,89

	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW		
	Up	0,51	1,58
	UO		
	US		
	U		2,95
	UP		
	UPP		
	RUP		1,06
	RU		
21. WOJCIECHOWICE	MN	18,67	19,95
	ML		
	RMN		
	RM		
	MNU		
	MW	1,04	nie wyznaczono
	Up	4,33	1,19
	UO		
	US		
	U	0,72	0,23
	UP		
	UPP		
	RUP	3,47	nie wyznaczono
	RU		

1.5. Podsumowanie stanu zagospodarowania przestrzennego w gminie

Działania mające na celu kształtowanie ładu przestrzennego w gminie powinny być skierowane głównie na:

1) tworzenie zwartych kompleksów zabudowy w nawiązaniu do istniejących zespołów zabudowy oraz utrzymanie historycznych układów przestrzennych z uwzględnieniem istniejącego układu drogowego i aktualnych celów przestrzennych mieszkańców;
2) przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
3) zachowanie wartości architektoniczno-krajobrazowych i kulturowych.
4) Usprawnienie ruchu transportu kołowego poprzez budowę drogi ekspresowej S-74, utrzymanie po modernizacji standardów dla drogi krajowej nr 79 oraz modernizacja drogi wojewódzkiej nr 755;
5) zachowanie korytarza ekologicznego wzdłuż doliny rz. Przepaść oraz jej charakteru przestrzennego;
6) wykorzystanie kompleksów leśnych (jedynie w północnej części gminy Wojciechowice w powiązaniu z sąsiednią gminą) i obszarów atrakcyjnych krajobrazowo dla celów turystyki i rekreacji.

7) wyznaczenie terenów inwestycyjnych uwzględniając istniejące i projektowane główne układy drogowe.

2. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego oraz wymogi jego ochrony, w tym analiza środowiskowa

2.1. Położenie geograficzne, ukształtowanie powierzchni terenu

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego (1998) zdecydowanie większa część terenu gminy położona jest w obrębie mezoregionu – **Wyżyna Kielecka** oraz dwóch mezoregionów będących jego częściami – **Wyżyny Sandomierskiej i Przedgórza Iłżeckiego**. Rzędne terenu wahają się od 175 do 235 m n.p.m. Różnice wysokości względnych wynoszą do 30 m.

Wyżyna Sandomierska obejmuje znaczną część gminy (z wyjątkiem jej północnych obrzeży), zajmując 1140 km2. Jej podłoże geologiczne stanowi przedłużenie Gór Świętokrzyskich wznoszące się na wysokości 220-235 m n.p.m, jednak w części wschodniej przykryte jest ono utworami trzeciorzędowymi. Cały obszar wyżyny pokrywa znacznej miąższości warstwa lessu (miejscami ponad 30 m), sprawiając, że powierzchnia terenu jest dość płaska, miejscami falista, ale rozcięta płaskodennymi dolinami dopływów Wisły oraz wąwozy lessowe. Zbocza dolin są niewysokie (do 20-30 m), ale strome - spadki dochodzą miejscami nawet do 30%, z tego powodu występują tutaj silne procesy erozyjne. Na terenie gminy znajduje się północna granica wyżyny, którą tworzy dolina Kamiennej i stok pokrywy lessowej pomiędzy Ćmielowem i Zawichostem. Wysokości n.p.m kształtują się od niespełna 300 do 180 m. Urodzajne gleby wytworzone na podłożu lessowym sprawiają, że jest to region rolniczy, prawie w całości pozbawiony kompleksów leśnych.

Północne część obrzeża gminy znajdują się w mezoregionie **Przedgórze Iłżeckie**. Obejmuje on część starego dna doliny Kamiennej w dolnym jej biegu pokrytego piaskami akumulacji wodnolodowcowej i lokalnie czapą piasków fluwialnych oraz wychodnie skał położone na północ od niej, które tworzą niewysokie wzniesienia o rozciągłości z północnego-zachodu na południowy-wschód.

2.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Obszar gminy Wojciechowice należy do najbardziej przekształconych przez człowieka rejonów województwa świętokrzyskiego.

Intensywna uprawa roli, wcześniej wycinka lasów, związane z intensywną działalnością człowieka stanowią procesy które spotęgowały i w chwili obecnej stanowią główny czynnik wpływającymi na charakter ukształtowania powierzchni – duże rozczłonkowanie erozyjne, liczne doliny nieckowate i wciosowe wcinające się w wysoczyznę, strome zbocza form i duże deniwelacje w obrębie dolin, są charakterystyczne na większości obszaru gminy.

Zagrożeniami na terenie gminy w odniesieniu do aspektów przyrodniczych są:

- ***procesy erozyjne*** polegające na niszczeniu wierzchnich, a często także i głębszych warstw gleby oraz na przemieszczaniu cząstek glebowych i składników mineralnych zawartych w glebie do wód powierzchniowych, powodują one systematyczne ubożenie warstwy ornej w składniki pokarmowe i związki próchniczne, a w skrajnych przypadkach prowadzą do zniszczenia całego profilu glebowego;

- ***procesy stepowienia*** (nadmiernego przesuszenia gleb), na które wpływają: zbyt niska retencja wód powierzchniowych, niska lesistość obszaru gminy, mały udział gruntów zadrzewionych i zakrzewionych oraz małe opady;
- ***brak kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej***, należy zwrócić szczególną uwagę na rozwiązanie tego problemu ze względu na położenie części gminy na obszarze GZWP oraz dysproporcję pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie, konieczna jest likwidacja wszelkich zrzutów nieczystości (szczególnie odprowadzeń z szamb do gruntu i wód powierzchniowych) oraz budowa grupowych oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji sanitarnej dążąc do ich pokrycia całą gminę;
- ***nieprawidłowe stosowanie nawozów i chemicznych środków ochrony roślin*** używanych w rolnictwie powoduje spływ niebezpiecznych związków chemicznych z wodami opadowymi do wód powierzchniowych, a poprzez infiltrację także do wód podziemnych i stanowi istotne zagrożenie dla ich czystości;
- ***istniejące „dzikie" wysypiska odpadów*** stanowią szczególne zagrożenie dla czystości wód podziemnych i powierzchniowych, wymagają one szybkiej likwidacji;
- ***istniejące bariery ekologiczne,*** które przegradzają naturalne korytarze i ciągi ekologiczne, a tym samym utrudniają lub całkowicie uniemożliwiają prawidłowe funkcjonowanie systemu przyrodniczego gminy (najczęściej spotykanymi barierami są: ciągi komunikacyjne, zwarta zabudowa, zapory, napowietrzne linie energetyczne i inne elementy infrastruktury technicznej);
- ***uproszczenie struktury krajobrazu rolniczego*** jest wynikiem intensywnego rolnictwa; W takim krajobrazie występuje bardzo mało lub nie występują w ogóle: zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, wyspy leśne, oczka wodne, skarpy, torfowiska, zagłębienia bezodpływowe i inne. Tego typu ekosystemy pełnią w krajobrazie ważne funkcje krajobrazowe, biocenotyczne oraz stanowią „pułapkę" dla składników pokarmowych migrujących z agroekosystemów. Kształtowanie struktury krajobrazu rolniczego winno zmierzać w kierunku zwiększenia ilości stref ekotonowych i wprowadzenia elementów różnicujących krajobraz.

Ukształtowanie powierzchni na przeważającym obszarze gminy stwarza częściowe ograniczenia dla budownictwa. Stanowią je obszary o spadkach mieszczących się w przedziale 5-12% i średnio korzystnych warunkach podłoża dla zabudowy. Tereny o nachyleniu powyżej 12% ze względu na duże spadki oraz dna dolin rzecznych ze względu na silne nawodnienie należy wyłączyć z zabudowy.

2.3. Budowa geologiczna i kopaliny mineralne

Podłoże skalne południowej części gminy buduje **jednostka łysogórska paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich** wykształcona głównie jako osady dewonu w postaci szaro-czarnych iłów i piaskowców oraz permu w postaci mułowców i piaskowców kwarcytowych.

Część północną gminy stanowi **mezozoiczne obrzeżenie Gór Świętokrzyskich** zbudowane głównie z utworów jurajskich, leżących niezgodnie na osadach permu i triasu. Osady triasu i jury ułożone są monoklinalne o upadzie kilka do kilkanaście stopni na NE. Trias stanowią iłowce, piaskowce i dolomity, nad którym na całym obszarze gminy zalegają utwory jury dolnej, środkowej i górne. W rejonie miejscowości Drygulec, znajdującej się w północnej części gminy na powierzchni można obserwować odsłonięte utwory jury. W wychodniach obserwuje się piaskowce, iły i mułowce jury środkowej (dogger) oraz wapienie skaliste i płytowe jury górnej (malm). Jurę dolną (lias) stanowią: iły pstre, gliny, piaskowce, mułowce, iłołupki syderytowe i wapienie. Jurę środkową: występujące w rejonie Wyszmontów-Smugi-Ługi, czarne iły bajosu, przechodzące w iły piaszczyste, miejscami z pyłem węglowym i konkrecjami pirytu. Wyżej można zaobserwować osady batonu,

reprezentowane przez: piaski ilaste z wkładkami piaskowca żelazistego, soczewki pirytu i płaskury żelaziaka ilastego. Odkrywka nr 8 w rejonie Drygulca odsłania utwory znajdujące się nad, tj. piaskowce z wkładkami krzemienia zaliczane do kaloweju. Miąższość osadów jury środkowej waha się od 50-170 m. Jura górna wykształcona jest w postaci wapieni marglistych z liczną fauną, zaliczane do oksfordu, przechodzące w zsylifikowane wapienie z krzemieniami. Osady jury środkowej w północnej części gminy wykazują większą marglistość i są to już margle z wkładkami wapieni. Cały obszar gminy z wyjątkiem wąskiej strefy wychodni utworów jurajskich w rejonie wsi Drygulec, stanowią utwory czwartorzędowe o miąższości dochodzącej do 50 m. Morena denna przepełniona skałami jurajskimi, będąca najstarszymi osadami nie odsłaniają się na powierzchni. Niemal całą powierzchnię gminy pokrywają lessy, jednak stratygrafia tych osadów nie jest w pełni rozwiązana. Prawdopodobnie less zalega w dwu poziomach i związany jest z dwoma fazami zlodowacenia młodszego. Miąższość tych poziomów jest zmienna i wynosi od kilku do kilkunastu metrów. Poziomy lessów rozdzielają się warstwą piasków najczęściej żwirowych, miejscami zaglinionych.

Kierując się na północ od opisanych lessów zalegają utwory akumulacji lodowcowej w postaci osadów moreny dennej: mułki, piaski i gliny deluwialne i peryglacjalne z licznymi głazami krystalicznych skał północnych. W rejonie wsi Stodoły, Koszyce, czy Kaliszany gliny zwałowe, zlodowacenia środkowopolskiego wypełniają zbocza dolin i wąwozów tworząc tarasy akumulacyjne. W obrębie granic gminy znajduje się niewielki fragment dużej wydmy parabolicznej, która w znacznej części występuje na terenie gminy Ożarów.

Doliny rzeki Przepaść i jej dopływy wypełniają holoceńskie mady, piaski i żwiry rzeczne. Niewielkie nagromadzenia torfów występują w górnej części aluwiów rzeki Przepaść, na odcinku Podkoszyce-Podgaje.

Na obszarze gminy Wojciechowice brak udokumentowanych złóż kopalin. Jedyne badania przeprowadzono w 1980 r., były to prace geofizyczne na złożu wapieni Ożarów - Smugi dla celów budownictwa wodnego i melioracji Wisły.

Obszar badań w głównej mierze zlokalizowany jest w gminie Ożarów, a jedynie fragmentarycznie objął teren gminy Wojciechowice (NE część. Badania zakończone zostały ,,Sprawozdaniem ..." oceniającym jedynie miąższość i litologię utworów czwartorzędowych oraz wapieni i margli jurajskich.

Kopaliny występujące na obszarze gminy, które mogą mieć znaczenie na potrzeby lokalne to:

- **piaskowce** - wapniste lub krzemionkowe, płytowe, cienkoławicowe, zwięzłe, zbite. W przeszłości eksploatowane były w pasie wychodni od miejscowości Ługi do Drygulca. Istnieje szereg łomów tego surowca (odkrywki nr 2,3,4,5,6,7,8), obecnie zaniechanych, zarośniętych, rekultywujących się samoczynnie. Przed II wojną światową czynny był kamieniołom (odkrywka nr 8). Eksploatowany piaskowiec wykorzystywany był jako kamień łamany lub tłuczeń drogowy.
- **wapienie** - szare, zwięzłe, zbite, czasem z krzemieniami, objęte badaniami w wyżej omówionym „Sprawozdaniu ...".
- **gliny morenowe i iły jurajskie** - surowiec do produkcji ceramiki budowlanej (przede wszystkim stanowią one dobry surowiec do produkcji cegły pełnej). Wyłącznie gliny zwałowe były wykorzystywane w latach 1920-1930. Iły wydobywano w innych rejonach woj. świętokrzyskiego np. w Marianowie. Obszar występowania w rejonie Ługi _ Smugi, mógłby być przedmiotem badań geologicznych w celu ustalenia jakości i zasobów tego surowca.
- **torfy** - na obszarze gminy występują w aluwiach rzeki Przepaść, jednak brak informacji co do jakości i ilości tego surowca.

Inwentaryzacja odsłonięć kopalin na obszarze gminy Wojciechowice

Nr punktu *Numeracja zgodnie z mapą ekofizjografii*	**Miejscowość**		**Pozycja stratygraficzna kopaliny**	**Rodzaj kopaliny**	**Uwagi**
1	Smugi		Czwartorzęd	Piaski różno-ziarniste z przerostami gliny	Odkrywka położona na obszarze gruntów rolnych, eksploatowana w niewielkim stopniu.
2,3,4,5,6	Drygulec		Jura środkowa	Piaskowce rdzawo-żółte cienkoławicowe, płytowe	Szereg łomów, zlokalizowanych na terenie gruntów rolnych, zarośnięte, miejscami widoczne tylko utwory jurajskie, nie eksploatowane.
7	Drygulec		Jura środkowa	Piaskowiec beżowo-żółty cienkoławicowy z ilastymi przerostami	Łom zlokalizowany na terenie gruntów rolnych, eksploatacja zaniechana
8	Drygulec		Jura środkowa	Piaskowiec beżowo-żółty cienkoławicowy z ilastymi przerostami czasem z krzemieniami	Kamieniołom zlokalizowany na terenie gruntów rolnych. Eksploatacja przed II wojną światową. Obecnie nieczynny.

2.4. Charakterystyka warunków wodnych

2.4.1. Wody powierzchniowe

Teren gminy Wojciechowice pod względem hydrograficznym położony jest w dorzeczu Wisły i jej lewobrzeżnych dopływów. Większa część gminy, stanowiąca około 70 % powierzchni znajduje się w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, południowa część leży w zlewni Opatówki, natomiast północno-wschodnie obrzeża położone są w zlewni Kanału Ożarów - Wisła.

Główne wododziały przebiegają: na południu gminy w pasie pomiędzy miejscowościami Gierczyce - Łopata (rozgraniczający zlewnie Kamiennej i Opatówki) oraz w północno-wschodniej części gminy między Drygulcem - Jasice - Wlonice (oddzielający zlewnie Kamiennej i Kanału Ożarów - Wisła). Pozostały obszar gminy odwadniany jest przez małe, często bezimienne cieki, płynące w większości wyerodowanymi dolinami, które są dopływami ww. rzek i kanałów. Północną i centralną część gminy odwadnia największy na tym terenie gminy ciek Przepaść, który jest prawobrzeżnym dopływem Kamiennej i uchodzi do niej poza granicami gminy, kilka kilometrów na północ od Ćmielowa.

W gminie znajdują się 2 zbiorniki retencyjne:

- **zb. Jasice** zlokalizowany na cieku od Bidzin, w pobliżu oczyszczalni ścieków w Jasicach, pow. 0,9 ha, Objętość zbiornika –max 0,018 mil. m^3;
- **zb. Bidziny** zlokalizowany na cieku od Bidzin, w pobliżu oczyszczalni ścieków w Jasicach, pow. l ha, objętość zbiornika –max 0,015 mil. m^3.

Ww. zbiornik nie zaspokaja w pełni potrzeb w zakresie retencji w gminie. Zgodnie z opracowanym dla województwa „Programem małej retencji dla województwa świętokrzyskiego" przyjęty uchwałą Nr XI/192/07 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w dniu 27 grudnia 2007r. przewiduje na terenie gminy Wojciechowice budowa 3 zbiorników wodnych. Są to:

- **zb. Wlonice** zlokalizowany na cieku Czyżówka, na użytkach zielonych, o następujących parametrach zbiornika: (V= 1,70 ha, V=26 tys. m3, Vpow=0,0 tys. m3). (funkcje – retencyjno-rekreacyjny, pobór wody dla rolnictwa);
- **Studzianki Wariant II** zlokalizowany na cieku do Lisowa o następujących parametrach zbiornika: (V= 20 ha, V=360 tys. m3, Vpow=100 tys. m3). (funkcje – rentencyjno-rekreacyjny);
- **zb. Wojciechowice I** zlokalizowany na cieku Przepaść o następujących parametrach zbiornika: (V= 19 ha, V=285 tys. m3, Vpow=95 tys. m3). (funkcje – rentencyjno-rekreacyjne).

Podstawową funkcją zbiorników będzie retencja wody dla celów gospodarczych i pokrycia niedoborów wody w rzece Opatówce poniżej zbiornika w okresach suszy.
Dodatkowymi funkcjami zbiornika będą:

- retencja powodziowa w okresie wezbrań,
- poprawienie bilansu wodnego w zlewni poniżej zbiornika przez wyrównanie przepływów w okresach stanów niskich oraz zapewnienie przepływu nienaruszalnego w okresach niżówek,
- magazynowanie wody dla pokrycia potrzeb użytków zielonych położonych w zlewni rzeki Opatówki poniżej zbiornika.
- cele rekreacyjne i rozwój agroturystyki,
- uprawianie sportów wodnych.

Ponadto w kilku miejscowościach gminy (m.in. W Wojciechowicach, Bidzinach, Jasicach, Mikułowicach, Gierczycach) występują niewielkie oczka wodne gromadzące wody opadowe. Część z nich jest zarybiona.

Ważne znaczenie dla retencji obszaru mają znajdujące się w dolinach cieków łąki i tereny podmokłe, które winny być chronione z uwagi na ich wysokie walory przyrodnicze i znaczną bioróżnorodność. W latach 90-tych minionego stulecia Polska przyjęła konwencję Ramsarską, która zobowiązuje ją do ochrony walorów przyrodniczych takich obszarów, szczególnie zaś tych, które stanowią siedliska dla ptactwa wodno-błotnego.

Nie można określić jakości wód powierzchniowych na terenie gminy, ze względu na brak sieci pomiarowej (wg Raportu *"Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w roku 2005,* WIOŚ Kielce, 2006). Prawdopodobnie można założyć, że w swym początkowym biegu cieki te nie są zanieczyszczone. W miarę przepływania przez zabudowane tereny wsi i pola uprawne wzrasta ich stopień zagrożenia zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego i bytowo-komunalnego. Wody cieków posiadają bardzo dużo zawiesiny, co jest charakterystyczne dla terenów lessowych.

2.4.2. Wody podziemne

Hydrogeologia

Północne krańce gminy położone jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych - **GZWP nr 420 (Wierzbica – Ostrowiec).** Jest to górnojurajski zbiornik szczelinowo - krasowy. Jego powierzchnia wynosi 659 km^2, a powierzchnia dodatkowego obszaru zasilania 174 $km^{2.}$

Zatwierdzone lub ustalone dla ujęć zasoby wody podziemnej na obszarze tego zbiornika wynoszą ogółem 6462,9 m3/h. (wg Dokumentacji Hydrogeologicznej Zbiornika Wód Podziemnych Wierzbica - Ostrowiec).

Wody podziemne należy przeznaczać wyłącznie do celów konsumpcyjnych dla zaopatrzenia ludności, dla celów przemysłowych winny być wykorzystywane wody powierzchniowe.

Utwory dewońskie, zbudowane z wapieni muszlowych, cechują się bardzo dużą wodonośnością. W utworach triasu, zbudowanych z pstrych piaskowców występuje kilka poziomów wodonośnych o napiętym zwierciadle wody. Przewarstwienia iłowe rozdzielają poszczególne poziomy. Piętro malmu, w zależności od skrasowienia górotworu i uszczelnienia mają bardzo zróżnicowaną wodonośność.

Wody GZWP 420 na terenie Gminy są szczególnie narażone na zanieczyszczenia(ONO), z powodu braku lub bardzo słabej ochrony wierzchnich warstw ziemi. Na terenie Gminy zasoby wodne tego zbiornika nie są eksploatowane.

W środkowo-zachodniej część Gminy znajduje się Użyteczny Zbiornik Wód Podziemnych (UZWP), z trzema zróżnicowanymi rejonami hydrogeologicznymi:

- **rejon I**, który obejmuje litologiczne utwory dewonu, permu, jury (lias, dogger) o wydajności bardzo niskiej i niskiej (< 30 m3/ii);
- **rejon II** obejmuje litologiczne utwory jury (malmu wraz z piaskowcami doggeru) o wydajności średniej (> 30 m3/h);
- **rejon III** obejmujący litologiczne utwory triasu (wapienia muszlowego) o wodonośności wysokiej (> 100 m3/h). Rejon ten występuje w miejscowości Gierczyce, gdzie znajduje się ujęcie gminne.

Hydrologia

Hydrologicznie Gmina leży w dorzeczach II rzędu – Opatówki (dopływ ciek „ od Lisowa"), Kanału Ożarów – Wisła (dopływy – cieki „od Janowic" i „ od Ług"), oraz Kamiennej (zlewnia III rzędu - rzeczki Przepaści).

Granica wododziałów przebiega:

- wzdłuż linii kolejowej Ostrowiec – Sandomierz - wododział między zlewnią Kamiennej i kanału Ożarów – Wisła,
- od Balbinowa przez Kolonię Lisów do Łopaty, i między Kolonią Wlonice, a Kunicami - wododział między Opatówką i Kamienną.

Sieć rzeczna na terenie Gminy jest bardzo zróżnicowana, ale nie mająca większego znaczenia gospodarczego. 72 % powierzchni Gminy obejmuje zlewnia rzeczki Przepaść.

Jej dopływami są:

- ciek od Bidzin, zbierający wody z sołectw wschodnich i centralnych, jest także odbiornikiem oczyszczonych ścieków z oczyszczalni gminnej „Jasice",
- ciek od Nowej Wsi,
- ciek od Gierczyc,
- ciek od Podłukawki,
- Wojciechówka.

Cieki „od Ług" i „od Janowic" należą do zlewni Kanału Ożarów – Wisła.

Na południu znajduje się zlewnia cieku od Lisowa, prawie w całości położona w granicach Gminy.

Sieć rzeczna Gminy jest wzbogacana siecią rowów melioracyjnych. Powierzchnia

zmeliorowanych gruntów wynosi 695,9 ha, a długość rowów melioracyjnych wynosi 37,8 km.
Niewielkie zbiorniki wodne i oczka wodne występują w Podgajczu (Sołectwo Drygulec), Jasicach, Bidzinach, Kunicach, Gierczycach, Łopacie. Największy retencyjny zbiornik wodny o powierzchni 0,52 ha znajduje się w Bidzinach.
Łącznie wody na terenie Gminy zajmują powierzchnię 19,35 ha.
Przepływy w ciekach na terenie Gminy są niewielkie – od 0,001 do 0,04 m3/s (1-do 40 l/s).

Ujęcia wodne

Ochrona ujęć wód podziemnych odbywa się w oparciu o wyznaczenie stref ochrony sanitarnej. Ustanowioną strefę ochrony bezpośredniej posiada jedno ujęcie w Gierczycach.

Ujęcie posiada studnie głębinowe i zbiornik o pojemności 500 m^3, będące w zarządzie Zakładu Komunalnego.

Obowiązują strefy:

- **strefa ochrony bezpośredniej** dla studni jak również obiektów związanych z uzdatnianiem wody i jej magazynowaniem ustalono 10 m od zewnętrznego obrysu tych obiektów. Strefa jest ogrodzona siatką o wysokości 1,5 m i oznakowana. Na terenie strefy ochrony bezpośredniej zabronione jest użytkowanie gruntów do celów innych nie związanych z eksploatacją.
- **strefa ochrony pośredniej** - wewnętrznej i zewnętrznej

„nie ma potrzeby ustanawiania stref ochrony pośredniej z uwagi na:

- budowę geologiczną terenu -dużą miąższość utworów czwartorzędowych wykształconych najczęściej w postaci lessów, a w rejonie ujęcia na warstwie wodonośnej położone są iły;

-depresja nie schodzi poniżej warstwy napinającej;

- zagospodarowanie terenu -w promieniu paru km brak obiektów mogących skazić warstwę wodonośną" - „Aneks nr 3 do dokumentacji zasobów wód podziemnych..."

W celu zachowania odpowiedniej jakości ujmowanej wody należy rygorystycznie przestrzegać wszystkich zakazów i nakazów wynikających z decyzji ustanawiającej.

2.5. Tereny zmeliorowane

W granicach omawianego obszaru i jego sąsiedztwie występują obszary zmeliorowane. Stanowią je grunty zdrenowane jak również tereny odwodnione rowami. Grunty zmeliorowane, a zwłaszcza zdrenowane nie powinny być przewidziane pod zalesienia ani pod ewentualną zabudowę, gdyż w/w inwestycje mogą spowodować zniszczenie lub uszkodzenie istniejącej sieci drenarskiej. W przypadku ewentualnej zabudowy na terenach zmeliorowanych należy zobowiązać inwestora do zinwentaryzowania istniejących urządzeń melioracyjnych celem ujęcia w projekcie właściwych rozwiązań zapobiegających ich zniszczeniu lub uszkodzeniu. Projekty budowlane w tym zakresie należy uzgodnić z właściwym oddziałem terenowym Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach.

2.6. Wody powodziowe

Na całym obszarze gminy Wojciechowice nie obowiązują *Studia ochrony przeciwpowodziowej* oraz brak jest obszarów szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczanych przez Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie – w związku z Ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (tekst jednolity Dz.U. 2012 poz. 145 ze zm.) oraz w myśl artykułu 17 *Ustawy "O zmianie- ustawy Prawo Wodne i niektórych innych ustaw"* z dnia 5 stycznia 2011 r.

Na mapie „Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego" oprócz dolin większych cieków wyznaczono również tereny dolin mniejszych cieków, które w czasie deszczy nawalnych i wód roztopowych mogą stanowić zagrożenie powodziowe.

W celu zapobiegania małym lokalnym podtopieniom należy zadbać o stan rowów odwadniających wykonanych na terenach rolnych oraz wzdłuż dróg, tak aby spływająca nimi woda nie natrafiała na przeszkody umożliwiające jej rozlanie się. Aby zapewnić właściwy odpływ wody w rowach należy zadbać także o ich częstą konserwację i wykaszanie.

Wszystkie powyższe tereny powinny być bezwzględnie wykluczone spod zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej celem ochrony życia ludzi i ich mienia przed skutkami powodzi oraz środowiska naturalnego przed dewastacją.

2.7. Warunki klimatyczne

2.7.1. Klimat

W najczęściej cytowanej w literaturze regionalizacji klimatycznej Polski autorstwa Romera obszar gminy Wojciechowice znajduje się w regionie: D – klimaty wyżyn środkowych. Według podziału klimatycznego Polski (wg podziału D. Martyn, W. Okołowicz) obszar gminy Wojciechowice leży w obrębie Regionu Klimatycznego Śląsko – Małopolskiego, Podregion Krainy Świętokrzyskiej - 51. Kraina ta ma klimat charakterystyczny dla obszarów wyżynnych wykazując w stosunku do terenów otaczających podwyższone opady, dłuższy czas zalegania pokrywy śniegowej, niższe temperatury powietrza i większe prędkości wiatrów. Charakterystyczna jest równoleżnikowa cyrkulacja mas powietrza. Dominuje wpływ powietrza polarno–morskiego z zachodu, a w znacznie mniejszym stopniu powietrza polarno–kontynentalnego ze wschodu.

Ukształtowanie powierzchni terenu powoduje występowanie różnic mikroklimatu w obrębie poszczególnych siedlisk. Dotyczy to szczególnie różnic temperatury, przymrozków, mgieł, długości okresu wegetacyjnego, jakie występują pomiędzy dnami dolin i stokami a intensywniej nasłonecznionymi wierzchowinami.

Pod względem bioklimatycznym obszar ten zaliczany jest do obszarów cieplejszych (wg podziału Polski na regiony bioklimatyczne). Charakteryzuje się w ciągu całego roku umiarkowanym klimatem i ma korzystne warunki bioklimatyczne, dodatnio wpływające na organizm i samopoczucie człowieka.

Podstawowe parametry klimatyczne dla obszaru gminy

Parametry klimatyczne	
średnia roczna suma usłonecznienia (czas bezpośredniego promieniowania słonecznego)	1600 godzin (4,4 godziny dziennie)
najbardziej usłoneczniony okres roku	Czerwiec i lipiec (7,3 godziny ze słońcem

	w dzień)
średnia temperatura powietrza w roku	7,6 °C
średni czas trwania zimy (średnia dobowa temp. pon. 0°C)	ok. 85 dni
średni czas trwania lata (średnia dobowa temp. pow. 15°C)	ok. 90 dni
Liczba dni gorących (temperatura wyższą lub równą 25°C)	34 – 40 dni
średnie amplitudy roczne temperatury (różnica między najwyższą i najniższą temp.)	ok. 21,5°C
pierwsze jesienne przymrozki	10-l 5 X
ostatnie wiosenne przymrozki	20-30 IV
długość okresu bezprzymrozkowego	ok.160 dni
długość okresu z pokrywą śnieżną	ok. 55 dni
długość okresu wegetacji	206 dni (początek- przełom marca i kwietnia, zakończenie- koniec października)
roczna suma opadów	ok. 550 mm (najwyższe opady w lecie; najniższe na wiosnę i jesień)
liczba dni z opadem w ciągu roku	120 – 160 dni
kierunek wiatrów (dominujące w lecie)	przeważają wiatry zachodnie(pow. 16%) południowe (12,5%) i południowo-wschodnie (12,9%)
Średnia prędkość wiatru wynosi	ponad 3,0 m/s (max. 3,3 m/s)
średnia roczna liczba dni z wiatrem silnym(pow. 10 m/s)	ok. 45 dni
średnia roczna liczba dni ciszy i wiatru słabego (pon. 2 m/s)	ok. 45 dni

Źródło: Atlas Rzeczypospolitej Polskiej oraz dane ze stacji meteorologicznej w Bodzentynie

2.7.2. Topoklimat

Najkorzystniejsze warunki klimatu lokalnego występują na stokach o ekspozycji S, SE i SW w obrębie Wyżyny, o spadkach od 5-20% z uwagi na dobre nasłonecznienie i przewietrzanie. Otrzymują one większe ilości ciepła w ciągu roku. Powierzchnie płaskie, pod warunkiem, że nie są to dna dolin, a więc wierzchowiny, również otrzymują duże ilości ciepła w ciągu roku przy umiarkowanym przewietrzaniu. Dlatego można je zaliczyć do obszarów o korzystnych warunkach topoklimatycznych. Również do tej grupy należą stoki o nachyleniu do 5% i ekspozycji N, NW i NE.

Najmniej korzystne warunki topoklimatyczne panują w dolinach głównych cieków i ich dopływów, gdzie występowanie inwersji temperatury powoduje, że reżim termiczny jest ostrzejszy w porównaniu z obszarem wyżyny. W czasie trwania zjawiska inwersji – na terenie doliny notuje się większą wilgotność względną powietrza niż na terenach wyniesionych, co przy znacznych spadkach temperatury prowadzi do powstawania przyziemnych mgieł radiacyjnych. Szczególnie intensywne zastoiska zimnego powietrza tworzą się u wylotu dolin bocznych, przy zmianie kierunku dolin; przed przewężeniami i przegrodami terenowymi.

2.8. Gleby - charakterystyka

Obszar gminy Wojciechowice został zaliczony do IX dzielnicy glebowo-klimatycznej (Radomskiej), którą charakteryzuje przewaga dość suchego klimatu kontynentalnego, umożliwiającego pełny dobór roślin zrejonizowanych w polskiej strefie klimatycznej. Gleby gminy powstały głównie z lessów głębokich i średnich, które zalegają na ok. 93% jej obszaru. Charakterystyczną cechą krajobrazu jest tu płaska lub lekko falista powierzchnia zrównania, pocięta gęstą siecią płytkich dolin rzecznych i bezodpływowych, często o stromych zboczach o nachyleniu przekraczającym 30%.

2.8.1. Typy gleb występujące na obszarze gminy:

- **urodzajne czarnoziemy zdegradowane** (,,Cz")- które są podstawowym typem gleb terenów płaskich i lekko falistych o miąższości poziomu próchnicznego co najmniej 35 cm, charakteryzujące się szarym zabarwieniem, spowodowanym obniżeniem zawartości próchnicy oraz lekkim zakwaszeniem, wywołanym przemieszczeniem węglanów do głębszych warstw. Gleby te zajmują ok. 64% powierzchni gminy i zalicza się je najczęściej do II lub I klasy bonitacyjnej.
- **brunatne właściwe** (,,B") zalegają na terenach stokowych o różnym nachyleniu oraz podlegają procesom wietrzenia i zmywu. Wykazują odczyn obojętny lub zbliżony do obojętnego i równie głęboki poziom próchniczny. Większość z nich (zwłaszcza położone na stokach nie przekraczające 5%) zaliczana jest do najcenniejszych gleb w Polsce - IIIa lub II klasy bonitacyjnej. Gleby stokowe o spadkach powyżej 12% posiadają natomiast klasę bonitacyjną IVa. Łącznie gleby te stanowią ok. 22% terenów rolnych.
- **czarnoziemy właściwe** (,,C") występują sporadycznie na terenach płaskich w zachodniej części gminy. Stanowią one najcenniejsze masywy gleb, wytworzonych z lessów.
- **gleby deluwialne** – w znacznej części wypełniają płaskodenne lub nieckowate doliny rozcinające krajobraz lessowy, powstałe w wyniku namycia spławialnych cząstek gleby z terenów stokowych. Są to (w zależności od genezy powstania i stosunków wilgotnościowych): czarnoziemy namyte (,,Cd") i gleby brunatne deluwialne (,,Bd"). Wspólną ich cechą jest kumulowanie wód opadowych, w związku z czym przy słabym odpływie wykazują okresowe lub trwałe nadmierne uwilgotnienie. Dodatkowymi negatywnymi cechami są: zamulanie roślin, w okresach deszczowych oraz trudności w uprawie, gdy są zbyt suche lub zbyt mokre. W znacznej części są wykorzystywane jako użytki zielone.
- **organiczne mursze** (,,M"), powstałe w wyniku murszenia torfów na skutek obniżenia się poziomu wody gruntowej i podlegające ochronie prawnej bez względu na klasę bonitacyjną,
- **gleby mułowo-torfowe** („Emt") zakwalifikowane do mineralnych, ukształtowane w wyniku procesu namulania (np. na skutek powodzi) i zachodzącego na przemian procesu torfotwórczego (jakość tych gleb zależy od rodzaju torfu, stopnia zamulenia oraz od układu stosunków wodnych),
- **gleby glejowe** (,,G") położone w najniższych miejscach terenu, co powoduje ich stałą podmokłość oraz trwałe oglejenie środkowej i dolnej części profilu,
- **mady pyłowe** (,,F") wytworzone z pyłu lessowego naniesionego przez rzeki, które są żyzne, lecz zlewne i powinny być wykorzystywane pod użytki zielone.

Całkowicie odmiennie kształtują się gleby w północnym skraju gminy, którego granice wyznacza zasięg terytorialny pradoliny rzeki Kamiennej. Jej zbocza pokrywa warstwa płytkiego lessu (ok. l m) zalegająca na podłożu piaszczystym, ale już dalej przechodzi w:

- **lżejsze gleby pseudobielicowe** (,,A"), które wytworzyły się przeważnie z piasków gliniastych mocnych o dość wysokim poziomie zakwaszenia. Są na ogół średniozasobne i lekkie w uprawie.

Skupiają się w dolinach bezodpływowych i występują najczęściej w klasach bonitacyjnych IV, rzadziej V.

- **brunatne wyługowane i kwaśne** (,,B"), wytworzone przeważnie z piasków gliniastych całkowitych lub luźnych lub utworów pyłowych wodnego pochodzenia. W wyniku procesu ługowania uległy odwapnieniu i w całym profilu są silnie zakwaszone. Z uwagi na niewielką zasobność w składniki przyswajalne dla roślin oraz tendencje do przesuszania się ich wartość rolnicza jest mała, zaś utrzymanie w dostatecznie wysokim stopniu kultury wymaga niewspółmiernie wysokich nakładów. W całości zalicza się je do V i VI klasy bonitacyjnej.

Gleby te zajmują łącznie ok. 7% terenów rolnych.

Gmina Wojciechowice charakteryzuje się bardzo dobrą jakością gleb nie tylko w skali wojewódzkiej ale i krajowej. Średni wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi, bowiem 104,4 pkt. (w skali 120-to punktowej), podczas gdy w regionie wynosi on 70,4 pkt, zaś w kraju - 66,6 pkt.

2.8.2. Wnioski

Płaskodenne i nieckowate doliny lessowe wypełniają często gleby deluwialne – czarnoziemy nabyte i gleby brunatne deluwialne, powstałe ze spływających ze zboczy cząstek gleb, wzbogaconych glebami organicznymi, typu murszowego, mułowo-torfowego, glejowego i mad pyłowych. Taka struktura i jakość gleb sprawia, że na terenie Gminy ziemie wykorzystywane są głównie jako grunty orne (73%), a w dolinach rzecznych jako łąki i pastwiska (5,3 %). W klasach I-II jest 61,5 % gruntów, w klasie III – 24,6 %, w klasach V i VI jest zaledwie 3,0 % z ogólnej powierzchni Gminy. Gleby o najniższej bonitacji prawie w całości leżą w sołectwach północnych – Drygulec, Smugi, Ługi, a więc nad GZWP 420, lub nad strefą zasilania tego zbiornika.
Lasy zajmujące zaledwie 2,2% powierzchni Gminy, znajdują się w Sołectwach Lisów (na południowym zachodzie) oraz Drygulec i częściowo Smugi (na północnym zachodzie).
Kompleks leśny „Uroczysko Lisów" ma gleby o wysokiej bonitacji, natomiast lasy północne leżą na gruntach słabych (V i VI klasa).

Gleby gminy w zdecydowanej większości przeznaczone są do intensywnego zagospodarowania na cele upraw polowych i podlegają wzmożonej ochronie prawnej przed wyłączeniem z użytkowania rolniczego.

Największy problem przestrzeni rolniczej stanowi erozja wodna, zachodzącą na terenach stokowych. Zaleca się podjęcie działań zapobiegawczych. W związku ze zbyt mała retencją wód dla potrzeb rolnictwa oraz niedoborem terenów zadrzewionych i zakrzewionych o funkcji wodochronnej i wiatrochronnej dużym zagrożeniem stanowi proces stepowienia gleb. Proces ten nasila się w latach niedoboru opadów. Przy uwzględnieniu minimalizacji zagrożeń środowiska rolniczego gmina posiada dogodne warunki przyrodnicze do rozwoju produkcji ekologicznej.

2.9. Fauna, flora – jej różnorodność

2.9.1. Flora

W podziale geobotanicznym Polski Matuszkiewicza (2008) gmina Wojciechowice należy do Działu Wyżyn Południowopolskich (C), Kraina Wyżyn Miechowsko-Sandomierskich (C.5), Okręg Wyżyny Sandomierskiej (C.5.3), Podokręg Opatowski (C.5.3.a).
W Krainie Miechowsko-Sandomierskiej największy wpływ na szatę roślinną wywarła pokrywa lessowa, która zazębia się z zasięgiem plejstoceńskich piasków i moren oraz wychodzące spod niej na

powierzchnię na zboczach wapienie i opoki. Na takim podłożu powstają urodzajne gleby - rędziny i czarnoziemy.

Charakterystyczną roślinnością dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych. Pochodzą one z Podola oraz z terenów otaczających od północy i zachodu Morze Czarne. Siedliskami dla takich zespołów roślinnych są najczęściej suche, słoneczne zbocza wzgórz, dolin rzecznych i wąwozów, zwłaszcza o ekspozycji południowej, rzadziej wschodniej lub zachodniej. Gleby przeważnie płytkie, a miejscami skaliste, zasadowe lub obojętne, są zasobne w węglan wapnia (CaCO3) i dzięki temu wybitnie ciepłe. Na siedliskach takich panują specyficzne warunki mikroklimatyczne: wysokie temperatury powietrza i gleby oraz trudności w zaopatrywaniu się roślin w wodę (zwłaszcza w porze suszy letniej). Sprzyja to występowaniu gatunków o dużych wymaganiach termicznych i odpornych na deficyty wodne. W dolinach rzek i cieków występują bogate florystycznie zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej oraz torfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków.

Ze względu na przekształcenie antropogeniczne obszaru związane z rolnictwem (gospodarka człowieka trwa tu nieprzerwanie od ok. 6 tysięcy lat) nie występują tu naturalne zbiorowiska roślinne. Występujące tu grunty są lub były w przeszłości użytkowane rolniczo, a roślinność ukształtowała się pod wpływem tej działalności (monokultury rolnicze, roślinność łąkowa). Urodzajne gleby bardzo dawno zostały pozbawione kompleksów leśnych. Obecnie lesistość tego obszaru jest bardzo niska. Kompleksy leśne są niewielkie i rozproszone. Zbiorowiska murawowe i krzewiaste, najczęściej bardzo zniekształcone, zachowały się tylko w miejscach nieprzydatnych do uprawy, np.: na ścianach wąwozów lessowych, na stromiznach zboczy, na bardzo płytkich glebach.

W Okręgu Sandomiersko-Opatowskim większość siedlisk roślinności kserotermicznej, rozwiniętej niegdyś na pokrywie lessowej zajęły pola uprawne. Resztki flory stepowej pozostały jedynie na terenach położonych na trudno dostępnych zboczach stromych jarów i wąwozów lessowych lub posiadające zbyt płytką warstwę gleby nie nadającą się do zaorania.

Ze zbiorowisk murawowych „stepowych" występuje tu m.in.:

- **zespół murawy ostnicowej** - występują na stromych zboczach i ścianach wąwozów lessowych o południowej ekspozycji. Charakterystyczne dla tego zespołu gatunki to: ostnica włosowata (Stipa capillata), kostrzewa bruzdkowana (Festuca sulcata), łyszczec baldachogronowy (Gypsophilla fastigíata), stulisz miotłowy (Sisymbrium polymorphum) i in.
- **zespół omanu wąskolistnego** - zajmuje największą powierzchnię ze wszystkich zbiorowisk murawowych na omawianym terenie. Występuje zwykle na płytkich rędzinach. Stwierdzono tu występowanie takich gatunków jak np.: oman wąskolistny (Inula enszfolia), len włochaty (Linum hírsutum), len złocisty (Linum flavum), szyplin jedwabisty (Dorycnium germanicum) i wiele innych.

W zaroślach ciepłolubnych najczęściej występuje wielopostaciowy i bogaty florystycznie **zespół z dominującą leszczyną** (*Coryllus avellana*), **tarniną** (*Prunus spinosa*) i **dereniem świdwą** (*Cornus sanguinea*). Oprócz nich występują również ligustr pospolity (*Ligustrum vulgare*), dzika róża (*Rosa canina*), głóg jednoszyjkowy (*Crataegus monogyna*) i dwuszyjkowy (*C. oxyacantha*). Jest to najczęściej występujące zbiorowisko ciepłolubnych zarośli. Oprócz krzewów tworzą go także niskie drzewa, często o powykręcanych pniach i koronach (najczęściej dęby, rzadziej sosny). Na obrzeżach tych zarośli można spotkać skupienia objętej ochroną wiśni karłowatej (wisienka stepowa) (*Cerasus fruticosa = Prunetus fruticosa*). Z innych, rzadkich i chronionych gatunków roślin występują tu także: powojnik prosty (*Clematis recta*), len złocisty (*Línum flavum*), okrzyn szerokolistny (*Laserpitium latzfolíum*) i kilka gatunków róż (*Rosa sp*.).

Poza pierwotnymi zbiorowiskami kserotermicznymi, które utrzymują się na ww. siedliskach od dawna i obfitują w szereg rzadkich i chronionych gatunków roślin, występują także uboższe, wtórne zbiorowiska takiej roślinności, powstałe na ciepłolubnych siedliskach zarośli i lasów po ich wycięciu. Utrzymują się one dzięki koszeniu i wypasowi. Także wąskie paski odłogujących pól i miedze mogą być ostoją dla takich zbiorowisk.

Na uwagę zasługuje roślinność synantropijna, szczególnie **zbiorowiska ciepłolubnych chwastów (agrocenozy),** które występują w strefie kontaktowej pomiędzy murawami kserotermicznymi i polami uprawnymi. W ich skład wchodzą gatunki będące rzadkim elementem we florze Polski, pochodzące z południowej i południowo-wschodniej Europy i Azji Mniejszej. Chwasty te tworzą barwne i wielogatunkowe zbiorowiska. Występowanie tych roślin wskazuje na niską chemizację oraz prowadzenie naturalnej gospodarki rolnej. Obok pospolitych gatunków takich jak: mak polny (*Papaver rhoeas*), kąkol pospolity (*Agrostemma githago*), czy chaber bławatek (*Centaurea cyanus*) występują też gatunki rzadkie jak np.: miłek letni (*Adonis aestivalis*), dąbrówka żółtokwiatowa (*Ajuga chamaepilys*), czechrzyca grzebieniowa (*Scandíx pecten-venerís*), kurzyślad błękitny (*Anagalís coerulea*), przewiercień okrągłolistny (*Bupleurum rotundzfolium*) i in. Skład tych zbiorowisk wzbogacają często przenikające z sąsiednich muraw gatunki kserotermiczne.

W obrębie dolin rzecznych, w lokalnych obniżeniach terenu i na siedliskach bardziej podmokłych wykształciły się interesujące florystycznie zbiorowiska i zespoły łąkowe. Są to głównie łąki i pastwiska o charakterze półnaturalnym i antropogenicznym. Miejscami występują zbiorowiska roślinności bagienno-szuwarowej z licznym gatunkami roślin rzadkich i chronionych. Lokalnie zachowały się także niewielkie skrawki zniekształconych łęgów topolowo-wierzbowych.

2.9.2. Zbiorowiska leśne

Lasy zajmują wg danych US w Kielcach z 2013 r. areał 195,1 ha, to jest zaledwie 2,3 % powierzchni ogólnej gminy, podczas gdy lesistość województwa kształtuje się na poziomie ok. 27,5 %. Lasy publiczne zajmują areał ok. 82,1 ha i zarządzane są przez Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski. Skupiają się w południowo-zachodniej części gminy w uroczysku „Lisów", należącym organizacyjnie do obrębu Ćmielów.

Największy kompleks leśny (bór sosnowy) zachował się na północ od miejscowości Drygulec. Drugi nieco mniejszy (las mieszany) położony jest w pobliżu miejscowości Gierczyce. Występuje tutaj: topola, grab, buk, dąb i modrzew. Pozostałe kompleksy leśne są niewielkie i bardzo rozproszone.

Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa skupiają się natomiast w północnej części gminy we wsiach Drygulec i Smugi. Wszystkie lasy pełnią funkcje gospodarczą.

W obszarze gminy Wojciechowice występują również niewielkie skupiska zieleni wysokiej – parkowej, w obrębie cmentarzy i terenów kościołów, w otoczeniu budynków szkolnych oraz w parkach podworskich, później stanowiących zaplecze PGR. Ważnym elementem szaty roślinnej na terenie gminy są zadrzewienia śródpolne i przydrożne. W aktualnej sytuacji niewielkiego wskaźnika lesistości gminy, spełniają one bardzo ważne funkcje ekologiczno-gospodarcze: zwiększają retencję gleb, zwiększają plony, obniżają intensywność rozwoju procesów erozyjno-denudacyjnych, zmniejszają prędkość wiatru.

Obszar gminy charakteryzuje znaczna ilość założeń parkowych, parków wiejskich i podworskich z drzewostanem o wysokiej wartości przyrodniczej. W części jednak te skupiska zieleni wysokiej są dewastowane w wyniku niekontrolowanych działań właścicieli terenów.

Zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

1) **Wojciechowice**, o pow. 2 ha, na terenie parku zachował się starodrzew składający się w dużej mierze z gatunków rodzimych (wiąz szypułkowy, jesion wyniosły, klon pospolity i srebrzysty, modrzew europejski, grab pospolity, lipa drobnolistna, kasztanowiec, dąb szypułkowy, świerk pospolity, brzoza brodawkowa), zachowały się fragmenty szpalerów i alei;

2) **Łukawka**, o po. 1,19 ha, starodrzew składający się z klonów pospolitych, jaworów, kasztanowców, lip drobnolistnych, topól włoskich, modrzewi i wierzb płaczących;
3) **Mierzanowice**, o pow. 2,5 ha, park wiejski z zachowanymi fragmentami alei i szpalerów drzew, skład gatunkowy jest głównie rodzimy, występują tutaj: klon pospolity, akacja, klony jesionolistne i pospolite, wiąz, lipa drobnolistna; z rzadszych gatunków występują wiązowce;
4) **Mikułowice**, o pow. 3,80 ha, dość dobrze zachowany park dworski ze starodrzewiem, który tworzą w większości lipy, klony, wiązy i modrzewie (kilka egzemplarzy lip i modrzewia osiąga rozmiary pomnikowe), zachowały się nieliczne drzewa egzotyczne - sumak octowiec;
5) **Podgajcze**, o pow. 3,6 ha, starodrzew składający się z: klonów pospolitych i jesionolistnych, jesionów wyniosłych, lip drobnolistnych, akacji, świerków pospolitych, grabu pospolitego, 2 aleje drzew (jesionowa i grabowa);
6) **Kaliszany**, o pow. 1,44 ha, park z zachowaną aleją klonową, grupami drzew, głównie wiązów, lip i kasztanowców, z drzew obcego pochodzenia występują wejmutka i żywotnik;
7) **Jasice**, o pow. 2,65 ha, park z zachowanymi fragmentami szpalerów grabowych i alei akacjowych, występują także: lipa drobnolistna, topola włoska, wierzba płacząca, jesiony, klony jesionolistne, wiązy, brzozy, osiki, świerki pospolite;
8) **Gierczyce**, o pow. 3,40 ha, starodrzew z zachowaną aleją z buka czerwonego i szpalerami z głogu i morwy, ponadto występują: lipa drobnolistna, świerk kłujący, wierzba płacząca, klon pospolity, topola biała i włoska, kasztanowiec, wiąz szypułkowy, z obcych drzew spotkać można żywotniki, daglezje i wejmutki;
9) **Bidziny**, o pow. 2,55 ha, starodrzew z zachowanym szpalerem składającym się z: lip, kasztanowców, grabów i nielicznych klonów i brzóz, 1 drzewo o charakterze pomnikowym;
10) **Wlonice**, o pow. 1,25 ha, starodrzew z zachowanym fragmentem szpaleru kasztanowców i kępą lip drobnolistnych;
11) **Koszyce**, o pow. 1,0 ha, park ze starodrzewiem składającym się z: klonu pospolitego, wierzby kruchej, topoli czarnej, leszczyny, bzu czarnego, kasztanowca, jesiona wyniosłego;
12) **Stodoły**, o pow. 1,01 ha, park z zachowanym fragmentem alei dojazdowej z lip drobnolistnych, ponadto występują: kasztanowiec, leszczyna, klon pospolity, dąb szypułkowy, wiąz szypułkowy, akacja, lipa drobnolistna, stare drzewa owocowe.

2.9.3 Fauna

Na terenie objętym opracowaniem i w jego otoczeniu nie występują cenne naturalne zbiorowiska roślinne, a co za tym idzie, również fauna tego rejonu nie wyróżnia się spośród terenów sąsiednich (głównie ze względu na brak w pobliżu zwartych kompleksów leśnych). Na terenach otwartych w tym przypadku pola uprawne, silnie zaznacza się oddziaływanie człowieka na środowisko, co niesie za sobą dynamiczne zmiany warunków siedliskowych. Gospodarka rolna i rozdrobnienie gospodarstw rolnych powoduje, że wciąż utrzymują się dogodne warunki dla występowania zwierząt charakterystycznych dla terenów półotwartych i otwartych. Występują tutaj drobne gryzonie, ssaki owadożerne (ryjówki, jeże, krety), „drobna zwierzyna łowna" (zające, bażanty, kuropatwy). Ze względu na niską lesistość zauważa się bardzo niski stan „łownej zwierzyny grubej" (jeleń, sarna, dzik). Ptaki preferujące przestrzenie otwarte (skowronki polne, pokrzewki, pliszki, świergotki, myszołowy, jastrzębie i in.). W pobliżu ludzkich zabudowań często można spotkać: bociana białego, dudki, sowy, muchołówki, kuny domowe i nietoperze. Nasłonecznione stoki są zasiedlane przez ciepłolubne gady (żmiję, jaszczurkę zwinkę i żyworodną) oraz pospolite płazy. Bogata jest również fauna bezkręgowców, głównie owadów towarzysząca takim siedliskom

kserotermicznym, takim jak: barwne gatunki motyli (kraśniki, modraszki, rusałki), trzmiele, chrząszcze biegacze, rzadkie muchówki i in.

Nie ma wyznaczonych stref ochronnych miejsc rozrodu i regularnego przebywania chronionych gatunków zwierząt.

2.10. Krajobraz i jego walory

Walory krajobrazowe terenu determinuje w dużym stopniu jego budowa geomorfologiczna w połączeniu z szatą roślinną oraz zabytkami kultury materialnej.
Na zasadniczej części obszaru gminy, którą budują lessy występuje malowniczy krajobraz utworzony przez liczne formy erozyjne w postaci wąwozów, jarów, parowów i dolinek o stromych zboczach. Część z nich jest zakrzewiona, zadrzewiona lub pokryta roślinnością ciepłolubną tworząc malownicze akcenty w krajobrazie.
Z uwagi na niewielkie powierzchnie lasów, znajdującą się w północnej części gminy, zróżnicowanie rzeźby terenu, wędrówki piesze czy wycieczki rowerowe, są możliwe głównie po malowniczych terenach rolniczych.
Obszar gminy nie tworzy wnętrza krajobrazowego a jedynie otwiera się na otaczające tereny, których walorem jest perspektywa otwartych przestrzeni, skąd można dostrzec pasmo gór świętokrzyskich z jego najwyższymi szczytami: Łysicą i Łysą Górą.

2.11. Prawne formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Wojciechowice nie zostały ustanowione obszarowe formy ochrony przyrody, które należałyby do Krajowego Systemu Obszarów Chronionych w rozumieniu *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.).*

Również w najbliższym sąsiedztwie analizowanych terenów nie występują obszary chronione.

Niemniej na terenie gminy indywidualną ochroną objęto w formie pomników przyrody ożywionej 14 drzew lub grup drzew (dane RDOŚ w Kielcach). Większość z nich zlokalizowana jest parkach podworskich. Są to:

1) **Klon pospolity** (*Acer platanoides*) o wymiarach: 29 m (wysokość) i 3 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Wojciechowicach, w środkowej części parku podworskiego, nr działki- 283/41, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 619, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

2) **Klon pospolity** (*Acer platanoides*) o wymiarach: 21 m (wysokość) i 2.6 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Wojciechowicach, w parku podworskim, w kierunku zachodnim od zabudowań mieszkalnych, nr działki - 283/41, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 620, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

3) **Grupa 3 Wiązów szypułkowych** (*Ulmus laevis*) o wymiarach: 22, 25, 25 m (wysokość) i 2.8, 3.1 i 3.95 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowana w Mikułowicach, w centralnej części parku podworskiego, obok starych fundamentów, nr działki - 341, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 621, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

4) **Wiąz szypułkowy** (Ulmus laevis) o wymiarach: 22 m (wysokość) i 4 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Mikułowicach, we wschodniej części parku podworskiego, nr działki - 341, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 622, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

5) **Grupa 7 modrzewi europejskich** *(Larix decidua*) o wymiarach: 21-25 m (wysokość) i 2.1-3.4 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowana w Mikułowicach, w centralnej części parku

podworskiego, nr działki - 341, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 623, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

6) **Klon jawor** (*Acer pseudoplatanus*) o wymiarach: 20 m (wysokość) i 4.2 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Mikułowicach, w południowo-wschodniej części parku podworskiego, nr działki - 341, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 624, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

7) **Klon pospolity** (*Acer platanoides*) o wymiarach: 22 m (wysokość) i 3.05 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Mikułowicach, w południowo-wschodniej części parku podworskiego, nr działki - 341, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 625, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

8) **Klon jawor** (*Acer pseudoplatanus*) o wymiarach: 21 m (wysokość) i 3.2 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Bidzinach, na terenie kościelnym, nr działki - 587, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 627, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30. 12.1988;

9) **Klon jawor** (*Acer pseudoplatanus*) o wymiarach: 25 m (wysokość) i 2.8 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Bidzinach, w parku podworskim, w kierunku południowym od zabudowań, nr działki - 261/93, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 630, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

10) **Wiąz szypułkowy** (*Ulmus laevis*) o wymiarach: 26 m (wysokość) i 2.85 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Gierczycach, w sąsiedztwie wschodniej granicy parku podworskiego, nr działki – 37/6, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 633, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

11) **Klon pospolity** (*Acer platanoides*) o wymiarach: 22 m (wysokość) i 3.05 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Gierczycach, w południowej części parku podworskiego, nr działki – 37/6, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 635, ustanowiony Zarządzeniem Wojewddy Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

12) **Aleja buków pospolitych, odm. purpurowa - 27 szt.** (*Fagus silvatica atropurpurea)* o wymiarach: 16-18 m (wysokość) i 2.1-3.6 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowana w Gierczycach, wzdłuż drogi dojazdowej do parku podworskiego, nr działki - 33, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 637, ustanowiony Zarządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 34 z dnia 30.12.1988;

13) **Jesion wyniosły** (*Fraxinus excelsior*) o wymiarach: 24 m (wysokość) i 2.55 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Wojciechowicach przy przejściu z kościoła do plebanii, nr działki - 71, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 662, ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 2 z dnia 04.03.1997;

14) **Jesion wyniosły** (*Fraxinus excelsior*) o wymiarach - 30 m (wysokość) i 2.8 m (obwód pnia na wysokości 1,3 m), zlokalizowany w Wojciechowicach, przy przejściu z kościoła do plebanii, nr działki - 71, nr ewid. Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody - 663, ustanowiony Rozporządzeniem Wojewody Tarnobrzeskiego nr 2 z dnia 04.03.1997.

2.12. Jakość i zagrożenia środowiska przyrodniczego

2.12.1. Jakość zasobów wodnych

Jakość wód powierzchniowych

Ramowa Dyrektywa Wodna określa wymóg osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego i chemicznego dla jednolitych części wód. Podstawą formalno – prawną dokonania oceny jakości wód powierzchniowych jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 162, poz. 1008).

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w pięciostopniowej skali ustalonej wg wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych: (klasa I – stan bardzo dobry, klasa II – stan dobry, klasa III – stan umiarkowany, klasa IV – stan słaby, klasa V- stan zły).

Potencjał ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się w skali: (klasa I-II – potencjał dobry i wyższy niż dobry, klasa III – potencjał umiarkowany, klasa IV – potencjał słaby, klasa V- potencjał zły).

Monitoring wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w 2013 roku prowadzony był zgodnie z „**Programem państwowego monitoringu środowiska województwa świętokrzyskiego**" w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska a dnia 13 maja 2009 roku w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U z 2009r. Nr 81, poz. 685). Obejmował kontrolę jakości rzek województwa w 54 punktach pomiarowo – kontrolnych. Monitoring nie objął rzeki Przepaść przepływającej przez gminę Wojciechowice.

W 2012r. badania w ramach monitoringu jakości wód powierzchniowych realizowano w 34 punktach pomiarowo-kontrolnych monitorujących łącznie 32 JCWP. Wytyczne GIOŚ wprowadzają procedurę dziedziczenia oceny, która polega na przeniesieniu wyników oceny elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych oraz chemicznych na kolejny rok, gdy nie były one objęte monitoringiem. W wyniku tego ocena za rok 2011 obejmuje dodatkowo ocenę punktów pomiarowych lub poszczególnych elementów badanych w roku 2010, a ocena za rok 2012 obejmuje wszystkie punkty i elementy badane w latach 2010-2012. O klasie poszczególnych wskaźników decydowały najbardziej aktualne wyniki badań z lat 2010-2012.

Klasyfikację i ocenę jakości wód wykonano łącznie dla 50 jednolitych części wód, w tym 48 JCWP rzecznych i 2 JCWP na zbiornikach zaporowych, badanych w ramach PMŚ.

Rzeka Kamienna (której obszar zlewni obejmuje większą część gminy) objęta jest monitoringiem podstawowym. Ocenę jakości wód powierzchniowych najbliżej gminy Wojciechowice za rok 2012 przeprowadzono:

- w punkcie zlokalizowanym w Kraskowie (48 km biegu rzeki) – JCWP Kamienna od Świśliny do Przepaści PLRW200010234939. To odcinek rzeki Kamiennej o typie cieku 10 (średnia rzeka wyżynna – zachodnia) o charakterze naturalnym. Stan ekologiczny oceniono jako słaby, o czym zadecydował fitobentos w klasie IV (2010). Wskaźniki fizykochemiczne oceniono w klasie II, a elementy hydromorfologiczne – w klasie I. Wody ocenianej JCWP nie spełniały dodatkowych wymagań dla obszarów chronionych (bytowanie ryb, eutrofizacja komunalna). Stan chemiczny (z wysokim poziomem ufności) oceniono jako dobry. Ogólnie stan wód (z wysokim poziomem ufności) oceniono jako zły, o czym przesądził słaby stan ekologiczny. Stan ekologiczny JCWP oceniono jako słaby.
- w punkcie zlokalizowanym w Woli Pawłowskiej (6,2 km biegu rzeki) – JCWP Kamienna od Przepaści do ujścia PLRW20001023499. To odcinek rzeki Kamiennej o typie cieku 10 (średnia rzeka wyżynna – zachodnia) o charakterze naturalnym. Stan ekologiczny oceniono jako słaby, o czym zadecydował fitobentos w klasie IV (2010). Wskaźniki fizykochemiczne oceniono w klasie II, a elementy hydromorfologiczne – w klasie I. Stan chemiczny (z niskim poziomem ufności) oceniono jako dobry. Ogólnie stan wód oceniono jako zły, o czym przesądził słaby stan ekologiczny. Stan ekologiczny JCWP oceniono jako słaby.

Jakość wód podziemnych

Zgodnie z „Mapą obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1: 500 000" pod red. A.S Kleczowskiego do północnych krańców gminy Wojciechowice ma zasięg *GZWP 420 „Wierzbica-Ostrowiec".*
Obszar gminy Wojciechowice położony jest w obrębie następujących JCWPd:
- GW2200(105),
- GW2300(101),
- GW2200(123),
- GW2200(124).

We wszystkich częściach stan ilościowy i chemiczny określono jako dobry, wody oceniono jako nie zagrożone nie osiągnięciem przez wody dobrego stanu jakości do 2015r.
W ramach monitoringu w woj. świętokrzyskim w 2011r. stanu wód podziemnych badano najbliżej gminy Wojciechowice:
● w ramach monitoringu operacyjnego w punktach: Wysiadłów (JCWPd 124), Okulina Wieś (JCWPd 123) – gdzie zakwalifikowano wody do III klasy,
● w ramach monitoringu diagnostycznego w punktach: Wysiadłów (JCWPd 124), Okulina Wieś (JCWPd 123), Ożarów (JCWPd 105) – gdzie zakwalifikowano wody do III klasy.
Wyniki badań monitoringowych wykazały, że zawartość azotanów w wodach podziemnych na terenie woj. świętokrzyskiego w większości punktów (93,8%) mieściła się w granicach norm dla klas I-III i nie przekraczała wartości powyżej 50 mg/l.
Potencjalnemu skażeniu wód sprzyjają: brak naturalnej izolacji w postaci utworów nieprzepuszczalnych, działalność rolnicza oraz brak pełnego systemu kanalizacji.

Na obszarze powiatu opatowskiego znajduje się 7 punktów sieci regionalnej monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych zlokalizowanych m.in. na terenie gminy Wojciechowice. Badaniami objęto istniejące studnie głębinowe gdzie głębokość filtra waha się od 31m do 137m. Zaobserwowano pogarszanie się stanu wody w punkcie Nr 58 w Bidzinach, gdzie wyraźnie nastąpiło przekroczenie zawartości żelaza oraz manganu dopuszczalne dla wody do picia i na potrzeby gospodarcze.

Wykaz punktów sieci regionalnej monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych na terenie gminy Wojciechowice

Nr Pkt.	Gmina - Miejscowość	Właściciel (Rodzaj punktu)	Stratygrafia warstwy wodonośnej	Głębokość filara od-do	Klasa jakości wód (przekroczenia)				
					1997	1998	1999	2000	2001
58	Gm. Wojciechowice - Bidziny	Okręgowa Sp. Mleczarska st. S-3 (studnia głębinowa)	J_1	70 - 86	III	-	II	III	III (FE, MN)

Nieprawidłowe stosowanie nawozów i chemicznych środków ochrony roślin.

Dużym zagrożeniem dla jakości wód może być nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin używanych w rolnictwie. Zbyt wysokie dawki tych substancji tylko częściowo jest wykorzystywana przez rośliny, podczas gdy pozostała ilość spływa z wodami opadowymi do wód powierzchniowych oraz przenika w wyniku infiltracji do wód podziemnych.

Skażenie pestycydami stanowi poważne zagrożenie dla życia biologicznego w wodach. W wyniku dopływu biogenów zawartych w nawozach (gł. związków azotu i fosforu) następuje stopniowy proces eutrofizacji wód. Zwiększa się ilość organizmów, gł. planktonowych (masowe zakwity glonów), zmniejsza się przezroczystość wód, następuje spadek stężenia tlenu w wodzie oraz nasycenie wody szkodliwymi metabolitami i produktami rozkładu materii organicznej. W krańcowych przypadkach może dojść do saprotrofizacji, czyli „duszenia" się zbiornika z powodu braku tlenu i wysokich stężeń trujących produktów beztlenowego rozkładu materii.
W celu zapobiegania spływów powierzchniowych należy:

- stosować odpowiednie dawki nawozów i środków ochrony roślin,
- stale utrzymywać gleby pod okrywą roślinną,
- stosować ochronne pasy zadrzewień, zakrzewień, zbiorowisk szuwarowych oraz roślinności łąkowej i nadwodnej wzdłuż cieków wodnych i zbiorników wód, które stanowią skuteczną barierę biogeochemiczną, przechwytując i neutralizując spływające zanieczyszczenia.

2.12.2. Jakość powietrza atmosferycznego

Gmina Wojciechowice to głównie tereny rolnicze ze zlokalizowaną w sąsiedztwie zabudową mieszkalną, której towarzyszy niska emisja. Źródłem jej są lokalne kotłownie i piece węglowe używane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Takie lokalne systemy grzewcze w tym piece domowe o przestarzałych konstrukcjach, bez właściwego nadzoru procesu spalania i bez urządzeń odpylających wpływają negatywnie na powietrze atmosferyczne. Wielkość emisji z kotłowni opalanych węglem kamiennym i miałem węglowym jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z sezonu grzewczego. Ponadto spala się w nich różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które są źródłem emisji dioksyn, gdyż proces spalania jest niepełny i zachodzi w stosunkowo niskich temperaturach.

Zanieczyszczenia z tego rodzaju źródła (opalanie węglem kamiennym) zawierają znaczne ilości popiołu (około 20%), siarki (1-2%) oraz azotu (1%).

Ważnym zagadnieniem są zanieczyszczenia pochodzące od komunikacji drogowej -emisja komunikacyjna, trudna do określenia ze względu na brak pomiarów. Źródłem tego rodzaju emisji są drogi o dużym natężeniu ruchu kołowego, w tym przypadku dotyczy to przede wszystkim drogi krajowej nr 74 i 79 oraz droga wojewódzka nr 755.

Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne jest również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon, okładzin hamulcowych i nawierzchni dróg. Ponadto niewielkie zapylenie obserwuje się w pobliżu przemiałowni fosforytów w Jasicach. Wpływ importu zanieczyszczeń zaznacza się w północnej i północno-wschodniej części gminy, gdzie odnotowuje się opady pyłu pochodzące z cementowni w Ożarowie. Należy jednak odnotować że w latach l999-2000 przedsiębiorstwo to przeprowadziło znaczne inwestycje wpływające znacząco na ograniczenie emisji zanieczyszczeń.
Na terenie gminy nie jest prowadzony pomiar zanieczyszczeń powietrza. Najbliższymi punktami, w których dokonuje się takich pomiarów są miasta Ożarów.

<u>Ocena stanu jakości powietrza według badań WIOŚ</u>

Według obowiązujących przepisów, ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska. Jakość powietrza na terenie kraju podlega weryfikacji w systemie rocznych ocen jakości powietrza w strefach – system ten został wprowadzony w Polsce w

2002r. Sposób dokonywania podziału na strefy, rodzaje zanieczyszczeń uwzględnionych w kolejnych rocznych ocenach oraz dopuszczalne poziomy stężeń substancji w powietrzu ulegają zmianą wynikającym z sukcesywnie wprowadzanych do prawa polskiego przepisów unijnych.

W rocznych ocenach poziomu substancji w powietrzu, do określenia klas poszczególnych stref zastosowano symbole. Wynikiem oceny jest zaliczenie każdej strefy dla poszczególnych substancji podlegających ocenie, do jednej z poniższych klas:

klasa A (D1) – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych (D1);

klasa B - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;

klasa C (C2, D2) - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i docelowe (dla pyłu PM 2,5 — C2), poziomy celów długoterminowych (D2);

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy, którymi są: aglomeracje o liczbie mieszkańców większej niż 250 tys., miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. oraz pozostałe obszary województwa, niewchodzące w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. oraz aglomeracji. W regionie świętokrzyskim oceny jakości powietrza dokonuje się w 2 strefach, którymi są: miasto Kielce oraz strefa świętokrzyska (pozostały obszar województwa).

W 2012 r. dokonano oceny poziomu substancji w powietrzu w poszczególnych strefach regionu i sporządzono ich klasyfikację odrębnie dla każdego rodzaju zanieczyszczenia. Następnie określono jedną klasę ogólną dla każdej strefy, ze względu na kryterium ochrony zdrowia ludzi i kryterium ochrony roślin. Wynikiem oceny jest zaliczenie każdej ze stref do jednej z powyższych klas (dla wszystkich substancji podlegających ocenie).

Wyniki klasyfikacji strefy za 2012 rok w woj. świętokrzyskim ze względu na ochronę zdrowia ludzi

Strefa		**Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie**												
		poziom dopuszczalny						poziom docelowy						cel długoterminowy
nazwa strefy	kod strefy	SO_2	NO_2	PM10	Pb	C_6H_6	CO	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5	O_3	O_3
strefa świętokrzyska	PL.2602	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	D2

Wyniki klasyfikacji strefy za 2010 rok w województwie świętokrzyskim ze względu na ochronę roślin

nazwa strefy	kod strefy	**Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie**			
		NOx	SO2	O3 (wg poziomu docelowego)	O3 (wg poziomu celu długoterminowego)
strefa świętokrzyska	PL.2602	A	A	C	D2

Rozkład emisji w powiecie opatowskim w latach 2011–2012 (źródło: GUS, BDL)

Powiat	**Rok**	**Pyły ogółem**		**Zanieczyszczenia gazowe**									
				dwutlenek siarki		tlenki azotu		tlenek węgla		dwutlenek węgla		pozostałe	
		Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%	Mg	%
opatowski	2011	346	12,6	200	1,3	2593	12,5	1 704	3,5	2 012 742	14,6	157	5,3
	2012	268	9,9	1 591	11,3	2 065	10,5	1 594	3,7	1 938 352	15,4	127	13,9

Zaliczenie strefy do określonej klasy wiąże się z podjęciem określonych działań na rzecz poprawy jakości powietrza atmosferycznego (w przypadku gdy nie są spełnione określone kryteria) lub na rzecz utrzymania jego jakości (gdy spełnione są przyjęte standardy). Zakres działań obejmuje:

- dla klasy C (C2) — określenie potencjalnych obszarów przekroczeń wartości poziomów stężeń i opracowanie programu ochrony powietrza (POP) lub dla klasy D2 — uwzględnienie w wojewódzkim programie ochrony środowiska;
- dla klasy B — określenie obszarów przekroczeń wartości poziomów dopuszczalnych stężeń oraz dążenie do osiągnięcia stężeń poniżej tych poziomów;
- dla klasy A (D1) — utrzymanie jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie.

Porównując uzyskane wyniki do badań przeprowadzonych w roku wcześniejszym (2011 r.) można stwierdzić, że:

- klasyfikacja stref sporządzona według kryterium ochrony zdrowia nie zmieniła się;
- ocena dla kryterium ochrony roślin zmieniła się — poziom docelowy ozonu na terenie strefy świętokrzyskiej został przekroczony (klasa C).

Dla województwa świętokrzyskiego opracowane zostały **programy ochrony powietrza (POP)**, zawierające listy działań i przedsięwzięć naprawczych, których realizacja pozwoli uzyskać wymierne efekty w zakresie poprawy jakości powietrza. Dotychczas przyjęte uchwałami Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego zostały:

- „Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego: Część A - strefa miasto Kielce - ze względu na przekroczenia pyłu PM10, pyłu PM2,5 i benzo(a)pirenu, Część B - strefa świętokrzyska - ze względu na przekroczenia pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, Część C - strefa świętokrzyska - ze względu na przekroczenia ozonu" - Uchwała nr XIII/234/11 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 listopada 2011 roku
- „Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego - strefa świętokrzyska - ze względu na przekroczenia pyłu PM2,5" wraz z Planem Działań Krótkoterminowych" - Uchwała nr XXV/429/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 listopada 2012 roku.

Reasumując, stwierdza się, iż stan czystości powietrza na terenie gminy przedstawia się zadowalająco, o czym świadczy pośrednio zdrowotność lasów (występują jedynie uszkodzenia słabe – I strefa zagrożeń przemysłowych) środowiska szczególnie wrażliwego na zanieczyszczenia zwłaszcza gazowe. Nie występują tu również przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń, stanowiące zagrożenia dla zdrowia ludzi, które stwierdzono na obszarze miasta Kielce i Ożarów. Ponadnormatywne zanieczyszczenie ozonem w kryterium ochrony roślin jest problemem ogólnokrajowym i wymaga podjęcia kompleksowych działań w skali krajowej i europejskiej.

2.12.3. Zanieczyszczenie gleb

Obowiązek prowadzenia monitoringu gleby i ziemi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z zapisów art. 109 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z ww. przepisami okresowe badania jakości gleby i ziemi należą do zadań własnych starosty.
Stosownie do zapisów art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2007 r. Nr 75 poz. 493) wojewoda prowadzi zbiorcze zestawienia terenów, na których wystąpiło przekroczenie standardów jakości gleby i ziemi.
W roku 2005 badano zawartość metali ciężkich w glebach województwa świętokrzyskiego. W glebach powiatu opatowskiego nie stwierdzono przekroczeń zawartości metali ciężkich w odniesieniu do standardów jakości gleb użytkowanych rolniczo (średnie zawartości wynosiły: Cd 0,36 mg/kg, Cu 6,2 mg/kg, Ni 7,8 mg/kg, Pb 20,7 mg/kg, Zn 53,3 mg/kg).

W celu śledzenia zmian zachodzących w glebach województwa świętokrzyskiego prowadzony jest monitoring jakości gleby i ziemi na poziomie krajowym i wojewódzkim.
Badania gleb na poziomie krajowym prowadzone są przez Instytut Uprawy i Nawożenia Gleb (IUNG) w Puławach w cyklach 5-cio letnich w 9 punktach kontrolnych na terenie województwa świętokrzyskiego. Cykliczne badania jakości gleb wykazują, że zawartość metali ciężkich (Cd, Cu, Ni, Pb i Zn), siarki siarczanowej i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) wykazuje niewielkie zróżnicowanie w poszczególnych latach badań, co wskazuje na niewielki dopływ zanieczyszczeń do gleb. Stwierdzone zmiany stanu zanieczyszczenia są niewielkie i mieszczą się praktycznie w obrębie jednej klasy. Tylko w jednym punkcie pomiarowym — w Wąchocku odnotowano zanieczyszczenie gleb WWA oraz wzrost zawartości Cu od wartości naturalnych do słabego zanieczyszczenia.
WIOŚ w Kielcach wykonuje również badania gleb na wybranych obszarach o potencjalnym zagrożeniu zanieczyszczeniem w ramach monitoringu regionalnego. Badane jest pH oraz stężenia Cu, Ni, Zn, Pb i Cd. Badania gleb przeprowadzono w latach 2007–2008 w 64 punktach pomiarowych zlokalizowanych wzdłuż drogi krajowej nr 7, w rejonie Ostrowca Św., Kielc oraz Stąporkowa. Badania te wykazały, że zawartość oznaczanych w próbkach metali ciężkich jest przeważnie naturalna. Jedynie w 6% pobranych prób odnotowano przekroczenia standardów jakości gleb i ziemi (ponadnormatywne stężenia Pb i Zn w Barczy — gm. Zagnańsk oraz na Podkarczówce w Kielcach. Badania prowadzone w rejonach koncentracji przemysłu w 2008 r. wykazały, że przekroczenia dopuszczalnych stężeń metali ciężkich notowane są sporadycznie (tylko w Kielcach przy ul. Grunwaldzkiej).
Na terenie gminy Wojciechowice nie prowadzi się monitoringu krajowego i regionalnego gleb.

W 2010 roku Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Kielcach wykonała badania zakwaszenia gleb użytków rolnych. Z badań wynika, że udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w województwie jest wysoki i wynosi 43%. Zjawisko to obserwuje się również w powiecie opatowskim. Odczyn gleb uzależniony jest od rodzaju skały macierzystej, składu granulometrycznego gleby, a także stosowanych w jej obrębie zabiegów agrotechnicznych.
Źródłem zakwaszenia mogą być ponadto procesy zachodzące pomiędzy korzeniami roślin a glebą, zmineralizowanie substancji organicznej gleby lub też powstanie kwasów organicznych w substancjach humusowych. Obniżony poziom pH (zakwaszenie) ogranicza zawartość w glebie przyswajalnych przez rośliny składników pokarmowych, a jednocześnie ułatwia gromadzenie metali ciężkich. W celu podniesienia poziomu odczynu pH gleby poddaje się wapnowaniu. Jest to podstawowy zabieg agrotechniczny podnoszący zdolności produkcyjne gleby, głównie poprzez poprawę jej żyzności oraz ograniczenie skutków zanieczyszczenia metalami ciężkimi. Udział procentowy gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych gleb użytków rolnych wg danych Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej w Kielcach za okres 2001-2005 r. (5-cio letnie) dla gminy Wojciechowice wyniósł 60-80 %.
Degradacja gleb polegająca na stracie określonej masy gleby w granicach opracowania i w skali całej gminy, spowodowana jest wieloma czynnikami. Najważniejszym zagrożeniem jest powierzchniowa erozja wodna i wietrzna, na którą narażone są głównie gleby lessowe i pyłowe, położone na stokach. Zjawisko to jest niebezpieczne ze względu na niszczenie (wskutek wymywania lub zwiewania) wierzchnich, a często także i głębszych warstw gleby oraz przemieszczane cząstek glebowych i składników mineralnych zawartych w glebie do wód powierzchniowych. Ponadto zachodzi mechaniczne niszczenie roślin i odsłanianie ich systemu korzeniowego. Również jakość wód (w

szczególności związki biogenne - azot i fosfor) oraz powietrza jest zagrożona ze względu na zanieczyszczenie cząstkami gleby. Ochrona gleb przed erozją wodną jest też zarazem ochroną wód.
Nasilenie zjawisk erozyjnych uzależnione jest od następujących czynników:

- wielkości i natężenia opadów atmosferycznych, spływów roztopowych;
- rodzaju i składu granulometrycznego gleb (największa podatność gleb z kompleksów 3 i 6),
- nachylenie i długości zbocza (spadki 5-12% - zagrożenie silne, >12% - zagrożenie bardzo silne),
- rodzaju okrywy roślinnej,
- sposobu uprawy gleby.

Gleby gminy Wojciechowice ze względu na skład mechaniczny (lessy o dużej zawartości elementów spławianych), niewielki udział obszarów leśnych i użytków zielonych, występowanie gruntów o dużych spadkach i znaczny obszar nieosłoniętych gruntów ornych, są w sposób szczególny narażone na **procesy erozyjne**. Zjawisko to można zaobserwować szczególnie podczas wiosennych roztopów i po intensywnych opadach na nie porośniętych roślinnością zboczach.
Tak duża podatność gleb na erozję wodną wymaga specjalnego gospodarowania oraz stosowania poniższych zabiegów przeciwerozyjnych w celu ograniczenia i zatrzymania degradacji gleb:

- zadarnianie dróg spływu wód opadowych,
- zakładanie i pielęgnowanie pasów zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- stosowanie płodozmianów przeciwerozyjnych i roślin poplonowych,
- stałe utrzymywanie gleby pod okrywą roślinną,
- wykonywanie zabiegów uprawowych w kierunku poprzecznym do nachylenia stoku.

Gmina Wojciechowice jest zagrożona również **procesami stepowienia** (nadmiernego przesuszenia gleb), na które wpływają przede wszystkim:

- zbyt niska retencja wód powierzchniowych,
- niska lesistość obszaru gminy,
- mały udział gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,
- niski udział obszarów o dużych zdolnościach magazynowania wody (torfowiska, bagna, tereny podmokłe, łąki),
- małe opady.

2.12.4. Klimat akustyczny

Hałas pochodzenia antropogenicznego występujący w środowisku wyrażony może być sumarycznym poziomem hałasu środowiskowego, którego głównymi źródłami jest komunikacja i przemysł. Hałas komunikacyjny ze względu na mnogość i niespójność źródeł charakteryzuje się szerokim rozprzestrzenianiem w terenie. Przemysł w znacznie mniejszej skali niż komunikacja jest również źródłem dźwięku w środowisku.
Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, czyli utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Kwestie te reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska.

Ocenę stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz terenów poza aglomeracjami, na których eksploatacja obiektu może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (odpowiedzialny za wykonanie oceny jest starosta).

Zgodnie z definicją aglomeracji oraz danymi statystycznymi – powiat opatowski z mocy ustawy zwolniony jest z dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska w formie map akustycznych opracowywanych i aktualizowanych w cyklach 5 letnich.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska został ustawowo zobowiązany do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nie objętych obowiązkiem opracowywania map akustycznych. W tym celu WIOŚ w Kielcach realizuje własne badania, niezbędne do wykonywania ocen klimatu akustycznego w województwie biorąc pod uwagę obszary priorytetowe wskazane w ustawie, natężenie ruchu drogowego i kolejowego oraz kontroluje źródła przemysłowe.

Do oceny hałasu w środowisku zewnętrznym ma zastosowanie Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112).

Klasyfikacja akustyczna związana jest z funkcją danego obszaru. Obszar opracowania stanowią tereny rolne, które nie są klasyfikowane akustycznie.

Czynnikami wpływającymi na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie i płynność ruchu, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Drogi stanowią liniowe źródła hałasu ponadnormatywnego.
Powszechność i intensywność hałasu w miejscu zamieszkania stanowi realne zagrożenie zdrowia, a zwłaszcza obniżenie psychicznego komfortu i jakości życia.

Zjawisko emisji hałasu dla terenu gminy Wojciechowice nie jest rozpoznane. Pośredni wpływ może mieć wzmożony ruch, który panuje na drodze krajowej nr 74 łączącej Sulejów koło Piotrkowa Trybunalskiego z Zamościem i przejściem granicznym z Ukrainą w Zosinie i powiatowych.

W roku 2012 WIOŚ Kielce wykonał pomiary monitoringowe hałasu drogowego na terenie miast: Opatów, Pińczów oraz Połaniec. Zakres pomiarów obejmował: 9 punktów (po 3 punkty w każdym z miast). W wyniku przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w 3 punktach w porze dziennej (Połaniec) oraz w 1 punkcie w porze nocnej (Pińczów) poziomy hałasu mieściły się w zakresie nowych norm dopuszczalnych. W pozostałych punktach pomiary wykazały przekroczenia.
W 2007 r. na zlecenie GDDKiA sporządzone zostały **„Mapy akustyczne dla dróg krajowych o natężeniu ruchu powyżej 16 400 pojazdów na dobę”**. W województwie świętokrzyskim sporządzone one zostały dla odcinków dróg krajowych nr: 7, 9, 74 i 77.
Ww. dokumentacja stanowiła podstawę do opracowania w 2008 r. przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego **„Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg krajowych nr: 7, 9, 74 i 77 z terenu województwa świętokrzyskiego”**. Dokument ten wskazuje tereny o największej wartości naruszeń dopuszczalnych poziomów hałasu wzdłuż pięciu odcinków dróg krajowych o łącznej długości 21,04 km, położonych w granicach administracyjnych 5 powiatów i na obszarze 6 gmin. Zawiera on również zestaw działań ograniczających uciążliwości akustyczne oraz umożliwia prawidłowe zarządzanie infrastrukturą komunikacyjną. Dla drogi krajowe nr 74 poziom hałasu był mierzony od km 68+087 do km 76+974 (Ćmińsk - Kielce) oraz od km 85+610 do km90+998 (Kielce - Radlin).

W roku 2010 w ramach **„Generalnego pomiaru hałasu przy drogach krajowych w roku 2010”** GDDKiA przeprowadziła pomiary hałasu na siedmiu drogach krajowych w granicach województwa świętokrzyskiego (DK nr 7, 9, 42, 73, 74, 77 i 78). We wszystkich punktach pomiarowych wystąpiły przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku.

2.12.5. Stan zagrożenia promieniowaniem niejonizującym elektromagnetycznym

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe. Przez analizowany teren przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV relacji Sandomierz – Ostrowiec, Ożarów Miasto – Ostrowiec i Gerlachów – Ożarów Miasto i linie średniego napięcia 15 kV.

W celu umożliwienia właściwego użytkowania terenu oraz zapewnienia warunków bezpieczeństwa, stosownie do odrębnych przepisów ustalono strefy techniczne wzdłuż tych linii. Dla linii napowietrznych 110 kV należy zachować pasy ochronne o szerokości 30 m (po 15 m od osi linii), natomiast dla linii napowietrznych 15 kV szerokość pasów ochronnych wynosi 15 m (po 7,5 od osi linii). Ponadto, szerokości tych pasów ochronnych mogą ulec zmianom, w wyniku wytycznych i decyzji zarządców sieci elektroenergetycznych.

Stacje telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Sposób prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645). Rozporządzenie obliguje do wyznaczenia na terenie każdego województwa po 135 punktów pomiarowych z podziałem po 45 w każdym roku 3-letniego cyklu pomiarowego, w tym po 15 punktów dla 3 kategorii obszarów dostępnych dla ludności tj.: centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.; pozostałych miast, terenów wiejskich. Punkty pomiarowe powinny być rozmieszczone równomiernie na terenie każdego rodzaju obszaru. W każdym z punktów pomiar wykonuje się raz w roku i powtarza co 3 lata.

W roku 2012 na terenie województwa świętokrzyskiego do badań monitoringowych natężenia pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzonych przez WIOŚ wytypowano 45 punktów pomiarowych, znajdujących się w dostępnych dla ludności miejscach:

- w miastach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.: w Kielcach, Starachowicach i Ostrowcu Świętokrzyskim — po 5 punktów (w sumie 15 punktów);
- w pozostałych miastach — 15 punktów;
- na terenach wiejskich — 15 punktów.

W żadnym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości poziomu pól elektromagnetycznych, określonej rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U.2003.192.1883), zgodnie z którym

dopuszczalny poziom PEM dla miejsc dostępnych dla ludności, w zakresie częstotliwości PEM od 3 MHz do 300 MHz wynosi 7 V/m (składowa elektryczna). Zmierzone wartości skutecznych natężeń pola elektromagnetycznego mieściły się w zakresie 0,02-1,068 V/m. Nie był prowadzony monitoring pól elektromagnetycznych na terenie gminy Wojciechowice.

2.13. Leśna przestrzeń produkcyjna

2.13.1 Funkcja lasów

Lasy w gminie Wojciechowice zajmują wg danych US w Kielcach z 2013 r. areał 195,1 ha. Lasy publiczne zajmują areał ok. 82,1 ha i zarządzane są przez Nadleśnictwo Ostrowiec Świętokrzyski.

Jedyną funkcją lasów w gminie jest funkcja gospodarcza, nie mniej istnieje potrzeba zwiększenia funkcji ochronnych (wodochronnej i glebochronnej) a także roli lasów w lokalnym systemie ochrony środowiska. Uwzględniając wszystkie szkodliwe, czynniki, w tym również szkody ze strony owadów i grzybów, stan sanitarny lasów należy uznać za dobry.

Nie lokalizuje się większych zagrożeń środowiska leśnego, poza typowymi dla obszarów wiejskich.

Lasy gminy nie są predysponowane do zagospodarowania turystycznego. Możliwa i dopuszczalna jest jedynie ekstensywna penetracja turystyczna, najlepiej po wyznaczonych szlakach.

Gmina posiada obecnie warunki rozwoju zalesień we wsiach: Drygulec, Lisów, Smugi i Julianów. W dalszej perspektywie do zalesienia są predysponowane tereny o silnych spadkach (pow. 12%) położone wzdłuż głównych dolin rzecznych, oraz słabsze glebowo tereny dolin bezodpływowych.

2.13.2 Struktura przyrodnicza lasów

Dominującym siedliskiem leśnym w części południowej i centralnej obszaru gminy jest **las świeży („Lśw.”),** będący najcenniejszym siedliskiem Regionu Wyżyny Sandomierskiej, zaliczanej w regionalizacji przyrodniczo-leśnej kraju do Krainy Małopolskiej. Siedlisko to (w stanie naturalnym) posiada strukturę wielopiętrową i wielogatunkową z panującym dębem i grabem oraz domieszką jaworu, klonu i modrzewia. Podszyt i runo są silnie rozwinięte. Stanowią je: leszczyna, tarnina, dereń, malina oraz liczne trawy i inne rośliny zielne. Drzewostan silnie zwarty (0,8-0,9). Bioklimat średnio korzystny. Stosunki wodne są prawidłowe. Potencjalnie siedlisko to nadaje się do ograniczonej penetracji turystycznej (tylko po wyznaczonych szlakach).

W dolinach rzek południowej części gminy spotyka się niewielkie kompleksy **olsu zwykłego („Ol”).** Jest to siedlisko mokre, ukształtowane na glebach hydromorficznych porośnięte olchą czarną (czasami z domieszką jesionu i innych gatunków liściastych, znoszących nadmiar wilgoci). Podszyt silnie rozwinięty, trawiasty, miejscami kępowy. Bioklimat niekorzystny. Siedlisko to nie nadaje się na cele turystyczne, spełnia natomiast ważne funkcje wodochronne.

Bór świeży **(„Bśw”)** jest dominującym typem siedliskowym w północnej części gminy. Przeważa tu drzewostan sosnowy z domieszką brzozy. Podszyt i runo jest słabo rozwinięte, bioklimat bardzo korzystny. W strukturze wiekowej dominuje drzewostan w klasie wieku: I (podklasa Ib)- 11-20 lat, II (podklasa IIa i IIb)- 21-40 lat, i III (podklasa IIIa)- 41-50 lat. Siedlisko to jest potencjalnie predysponowane do zagospodarowania turystycznego, lecz z uwagi na niski wiek drzewostanu oraz prywatną własność lasów nie jest to w praktyce możliwe.

Zasady gospodarki leśnej w omawianym kompleksie leśnym ustala plan urządzenia lasów państwowych Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski opracowany na okres od 2014 – 2023 r

2.13.3 Wnioski

Stan drzewostanu lasów gminy Wojciechowice wskazuje się jako dobry. Jednak lasy państwowe zaliczone zostały do I grupy zagrożeń przemysłowych (tzw. zagrożeń słabych). Innymi zagrożeniami są:

- zagrożenie pożarowe spotęgowane brakiem zbiorników ppoż.,
- kradzieże drzewa z lasów wszystkich form własności,
- brak dbałości o zabiegi pielęgnacyjne w lasach prywatnych,
- zaśmiecanie terenów leśnych.

2.13.4 Zalecenia

- Biorąc pod uwagę wysoką jakość gleb oraz dobre warunki dla rolnictwa niewskazane jest zwiększanie lesistości gminy.
- W celu ograniczenia zagrożenia silną i bardzo silną erozją występującą na stokach zaleca się intensyfikację zalesień na terenach występowania słabych i bardzo słabych gleb oraz w rejonach dolin rzecznych gdzie uprawa rolnicza jest znacznie utrudniona w celu zabezpieczenia gleb przed erozją wodną i powietrzną. Tereny takie obserwujemy na obszarach sołectw Drygulec, Mikułowice – nad ciekiem od Bidzin, Orłowiny i Łukawka nad ciekiem od Gierczyc, Lisów nad ciekiem od Kaliszan oraz w miejscowości Sadłowice, dolin bezodpływowych, posiadających niższą przydatność rolniczą.
- Obszary rolnicze są predysponowane do zwiększenia zadrzewień i zakrzewień o funkcji glebochronnej, wodochronnej i wiatrochronnej.
- Przydatność turystyczna lasów gminy jest niewielka.
- Lasy obszaru gminy winny być bezwzględnie chronione przed ograniczaniem ich powierzchni, co jest szczególnie istotne w kontekście niskiej lesistości, ich funkcji ochronnych oraz stosunkowo niskich preferencji zalesieniowych gminy, wynikających z wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

2.14. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

2.14.1. Gospodarka rolna

Wiodącą funkcją na terenie gminy Wojciechowice jest rolnictwo oparte na sektorze prywatnym. Sprzyjające warunki glebowo-klimatyczne powodują, że gmina jest dobrze rozwinięta rolniczo i posiada dobre warunki do rozwoju warzywnictwa i sadownictwa.
Bogactwem ekonomicznym są bardzo dobrej jakości gleby oraz znaczny potencjał rolniczy (wiedza rolnicza zamieszkujących rolników, zasoby siły roboczej, wyposażenie gospodarstw w sprzęt rolniczy).

Średni wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy (wg IUNG w Puławach) wynosi 104,4 pkt i jest wyższy od wskaźnika dla powiatu opatowskiego (87,1 pkt) i dużo wyższy od wskaźnika dla kraju (66,6 pkt). We wskaźniku tym: jakość i przydatność rolnicza gleb oraz warunki wodne są wysoko wycenione, a rzeźba terenu i agroklimat znacznie niżej w porównaniu z danymi dla powiatu i kraju.

Pod względem bonitacji gleb gmina znajduje się na 1 miejscu w powiecie opatowskim.

Udział procentowy gleb klas od I do III w gminach powiatu opatowskiego – wskazano poniżej:

1. **Wojciechowice – 91%**
2. Lipnik – 90,7%
3. Opatów – 88%

4. Sadowie – 83%
5. Baćkowice – 50%
6. Ożarów – 48%
7. Iwaniska – 36%
8. Tarłów – 18%.

Gleby na terenie gminy mają wysoką klasę. Najlepszej jakości czarnoziemy mają dobre właściwości wodne i powietrzne oraz bogate są w składniki pokarmowe, dzięki czemu odznaczają się dużą urodzajnością. Na czarnoziemach udają się najbardziej wymagające rośliny zbożowe, okopowe i przemysłowe.
Udział klas bonitacyjnych gruntów użytkowanych jako użytki rolne, lasy i grunty leśne w gminie Wojciechowice został przedstawiony w tabeli poniżej**.**

Klasy gruntów ornych na obszarze gminy

Klasy gruntów (ha)									
I	**II**	**III**	**IIIa**	**IIIb**	**IV**	**IVa**	**IVb**	**V**	**VI**
1924,06	3345,38	206,99	1602,6	301,52	141,03	947,81	147,9	167,32	96,29

Ponad 7 380,55 ha powierzchni gruntów zaliczonych do klas bonitacyjnych I – IIIb podlega szczególnej ochronie prawnej przed wyłączeniem jej z użytkowania rolnego, a kolejne 1236,74 ha podlega ochronie warunkowej – zaliczone do klas bonitacyjnych IV. Grunty orne najsłabsze (klasy VI) kwalifikuje się przede wszystkim do zalesiania, zaś grunty słabe (V klasy), znajdujące się na pograniczu klasy VI, powinny być zalesiane ze względu na małą produktywność i dużą podatność na degradację.

Bonitacja użytków rolnych ogółem przedstawia się następująco:
- klasa I – 21,7%
- klasa II – 37,6%
- klasa III – 23,8%
- klasa IV – 13,9%
- klasa V – 1,8%
- klasa VI – 1,1%.

Gleby wytworzone z lessu są szczególnie narażone na niszczące działanie erozji wodnej powodowanej przez wody opadowe, które spływają po stokach o większym lub mniejszym nachyleniu. Użytki rolne w większości usytuowane są na tych stokach. W wypadku silnej erozji należy wprowadzić użytkowanie ochronne zmniejszające szkodliwe działanie erozji. Zakładanie pasów zadarnionych lub tarasowanie zboczy znacznie ogranicza erozyjne działanie wód spływających po zboczach.
Na polach, na których erozja zaznacza się w słabym stopniu przeciwdziała się jej poprzez stosowanie orki oraz innych zabiegów w poprzek zboczy.

2.14.2. Użytkowanie i struktura zasiewów

Struktura użytkowania gruntów charakteryzuje się dużym udziałem użytków rolnych tj. około 95% ogólnej powierzchni. Udział użytków rolnych w powiecie opatowskim jest niższy i wynosi 89%. Tak duży udział użytków rolnych świadczy o zasobności w ziemię gminy.

Struktura użytków rolnych gminy na tle powiatu opatowskiego

	pow. ogólna	użytki rolne	% pow. ogólnej	grunty orne	% u.r.	Uprawy stałe (w tym sady)	% u.r.	łąki	%	pastwiska	% u.r.	razem użytki zielone	% u.r.
Gmina Wojciechowice	6090	5804	95	5277	91	211	3,6	245	4,2	7	0,1	252	4,3
powiat opatowski	60613	53695	89	43660	81	4046	7,5	razem				3879	7,2

Źródło: US Kielce

W strukturze użytków rolnych największy udział 91% powierzchni posiadają grunty orne. Udział gruntów ornych w gminach powiatu opatowskiego jest niższy i wynosi 81% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Grunty orne są w przeważającej większości bardzo wysokich klas i zaliczane są do 1 i 2 kompleksu glebowo – rolniczego. Są to grunty przydatne do uprawy roślin zwłaszcza o większych wymaganiach glebowych jak: burak cukrowy, pszenica, jęczmień, kukurydza, rzepak. Najsłabsze grunty orne prawie w całości występują w sołectwach północnych – Drygulec, Smugi, Ługi.

Udział łąk i pastwisk w gminie jest niewielki i wynosi 4,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Powierzchnia sadów w ostatnich latach uległa zmniejszeniu, udział sadów wynosi 3,6% powierzchni użytków rolnych, jest dwukrotnie mniejszy od udziału sadów w powiecie opatowskim. Produkcja sadownicza opiera się głównie na produkcji jabłka, głównie odmiany przemysłowej.

2.14.3. Produkcja roślinna

Bardzo dobrej jakości gleby w zasadniczym stopniu określają podstawowe kierunki produkcji rolnej. W produkcji roślinnej dominuje uprawa wysokowydajnych zbóż oraz roślin przemysłowych tj. burak cukrowy i rzepak.

Struktura zasiewów

	pow. zasiewów w ha - ogółem	zboża						ziemniaki	przemysłowe	pastewne
		pszenica	żyto	jęczmień	owies	pszen-żyto	mieszanki zbożowe			
Gmina Wojciechowice	5277	1630	6	813	39	89	125	123	831	180
		3666								

Źródło: US Kielce, PSP 2010

W strukturze zasiewów dominują zboża – około 70% całkowitej powierzchni zasiewów,
uprawiane są głównie pszenica i jęczmień. Uprawa zbóż jest kierunkiem wiodącym, znaczny udział w strukturze zasiewów stanowią rośliny przemysłowe. W ostatnich latach obserwuje się tendencję spadkową w produkcji warzyw, spowodowaną głównie zbyt niekorzystnymi cenami.

Bardzo dobrze prosperują założone w Orłowinach dwa gospodarstwa ekologiczne, szczycące się certyfikatami i nagrodami.

Jedno z nich o powierzchni 9,30 ha, przejęte od rodziców, ukierunkowane jest na produkcję warzyw gruntowych i chów bydła mlecznego. W gospodarstwie uprawiane są przede wszystkim warzywa: seler, fasola, dynia, cebula, marchew, pietruszka i buraczek ćwikłowy. Prowadzona jest również uprawa zbóż z przeznaczeniem na paszę dla krów. Drugie natomiast, gospodarstwo o powierzchni 9,00ha, założone jeszcze w 1996 r. W gospodarstwie uprawiane są przede wszystkim warzywa

korzeniowe takie jak: marchew, pietruszka, seler, por, buraczek ćwikłowy, a także dynia. W gospodarstwie stosowany jest odpowiedni dobór roślin w celu zapewnienia właściwego następstwa roślin w płodozmianie, co pozwala na uzyskanie wysokiej jakości płodów rolnych.
Warzywa wyprodukowane w obu gospodarstwach sprzedawane są zarówno do firm krajowych tj. Grupa Producentów KLASA Sp. z o.o. Klementowice, jak i zagranicznych takich jak Okohof.

2.14.4. Produkcja zwierzęca

Hodowla zwierząt hodowlanych w ciągu ostatnich lat ulega systematycznemu zmniejszeniu, co spowodowane jest brakiem rynków zbytu i małą opłacalnością chowu. Produkcja zwierzęca opiera się głównie na hodowli bydła ogólnoużytkowego, zwłaszcza krów mlecznych oraz hodowli trzody chlewnej.
Pomimo małej powierzchni użytków zielonych pasze objętościowe uzyskuje się poprzez uprawę roślin motylkowych oraz innych roślin pastewnych.

2.14.5. Struktura agrarna

Struktura gospodarstw rolnych wg grup obszarowych w porównaniu do średniej w powiecie opatowskim przedstawia się następująco:

Struktura obszarowa dla gospodarstw indywidualnych

	Liczba Gospodarstw, ogółem szt.	Indywidualne gospodarstwa rolne w grupach obszarowych %							
		Razem	do 1ha	1 - 2	2 - 3	3 - 5	5 - 10	10 - 15	Pow.15
Gmina Wojciechowice	661	100%	3,8	10,6	10,6	19,5	29,5	13	13
Powiat opatowski %	8552	100%	15,1	11,8	11,3	18,7	26	9,2	7,8

Źródło: US Kielce, PSP 2010

Gospodarstwa i powierzchnia użytków rolnych w latach 2002 i 2010

Liczba gospodarstw		Powierzchnia użytków rolnych		Średnia powierzchnia użytków rolnych	
2002	2010	2002	2010	2002	2010
w liczbach bezwzględnych		w hektarach			
927	661	6369	5804	6,87	8,78

Źródło: US Kielce

W ciągu ostatnich lat obserwuje się tendencję do zwiększania średniej powierzchni użytków rolnych, która wynosi 8,78 ha, co jest głównie następstwem znaczącego zmniejszenia liczby gospodarstw rolnych 661, przy niewielkim zmniejszeniu powierzchni użytków rolnych 5804ha. Zjawisko to jest wynikiem rosnącego zainteresowania rolników zakupem nowych gruntów i powiększaniem areału gospodarstw. Jak widać wg danych tabeli największy 29,5% udział mają właśnie gospodarstwa w zakresie 5-10 ha, mimo łącznego 44,5% udziału gospodarstw do 5ha ogólnej liczby gospodarstw. Liczba gospodarstw większych, powyżej 10 ha stanowi powyżej 26% ogólnej liczby gospodarstw.
Gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów stanowią dochody z działalności rolniczej stanowią 52% ogólnej liczby indywidualnych gospodarstw rolnych. Podobnie przedstawia się sytuacja dotycząca wykształcenia osoby kierującej gospodarstwem rolnym. Użytkownicy gospodarstw rolnych

posiadają wysokie umiejętności zawodowe, wynikające z wieloletnich tradycji kultury rolnej, szkoleń oraz doradztwa rolniczego ODR i SHR. Formalne wykształcenie zawodowe posiada 49% rolników.

Dominującym sektorem gospodarki rolnej jest gospodarka indywidualna. Istniejące w latach wcześniejszych gospodarstwa uspołecznione tj.: Państwowe Gospodarstwo Rolne uległy likwidacji, zmieniając swoją formę prawną. Zostały kupione lub wydzierżawione przez osoby prywatne.

2.14.6. Obsługa rolnictwa

Usługi w zakresie mechanizacji i chemizacji rolnicy wykonują we własnym zakresie. Posiadają dobre wyposażenie w ciągniki rolnicze, kombajny i inne maszyny rolnicze. Ilość użytków rolnych przypadająca na 1 ciągnik wynosi 7,7 ha.
Odbioru i skupu mleka dokonują spółdzielnie mleczarskie w Bidzinach, Lipniku, Kielcach. Na terenie gminy brak jest punktu skupu żywca, rolnicy zwierzęta sprzedają w sąsiednich gminach.

Skup produktów zbożowych zorganizowany jest punktowo na terenie niemal całej gminy. Odbywa się on bezpośrednio w indywidualnych gospodarstwach zagrodowych, dysponujących przeznaczonymi do tego silosami oraz magazynami.
Jedynymi działającymi obecnie punktami skupu owoców i warzyw na teranie gminy są skup w Drygulcu, zlokalizowany przy głównej trasie w kierunku na Ożarów oraz prywatny zakład przetwórstwa w Podgajczu, skupiający się głównie na przetwórstwie własnych produktów warzywniczych oraz w niedużym stopniu skupowanych od lokalnych rolników. Odbiór zapewnia również skup w Ożarowie. Sezonowo organizowane są również mobilne jednostki.

Zbyt produktów rolnych rolnicy organizują dziś we własnym zakresie przez transportowanie płodów na giełdy rolne (w Sandomierzu, pod Warszawą czy Lublinem) lub bezpośrednio do przetwórni.
W gminie rozpoczęto również działalność w zakresie agroturystyki. W miejscowości Ługi znajduje się gospodarstwo agroturystyczne zapewniające 20 miejsc noclegowych, prowadzone przez Panią Ewę Nogaj.

2.14.7. Uwarunkowania wynikające z własności gruntów

1) Przewaga prywatnej własności gruntów, użytki rolne sektora prywatnego stanowią 8,003 ha - tj.93,05% ogólnej ich powierzchni. Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa na terenie gminy wynosi 515 ha. W powierzchni tej ujęte są lasy i grunty leśne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski tj.: 80,3868 ha oraz 123 ha własności rolnej Skarbu Państwa. Lasy położone są w północnej części gminy w miejscowości Drygulec oraz w części południowo-zachodniej w sołectwie Lisów.
2) Zasób gruntów komunalnych tworzą tereny o powierzchni 48,9965 ha w tym użytki rolne 36,40 ha.
3) Zgodnie z Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. obszary rolnicze o wysokich klasach bonitacyjnych nie należy przeznaczać na cele nierolnicze.
4) Na terenie gminy nie występują gleby pochodzenia mineralnego.

2.15. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego oraz wymogów jego ochrony, w tym ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1) Ochronie przed negatywnym oddziaływaniem podlegają formy ochrony przyrody ustanowione na podstawie ustawy o ochronie tj. pomniki przyrody.
2) Rzeźba terenu, znaczne spadki i tworzące się jary (poza północną częścią obszaru gminy) a także występowanie na części obszaru gminy zjawisk morfodynamicznych, determinują rozwój zainwestowania na obszarze gminy.

3) Zasoby i jakość wód podziemnych w pełni zaspokajają potrzeby gminy. Obszar *GZWP nr 420 (Wierzbica – Ostrowiec),* wymaga ochrony przed zagospodarowaniem zagrażającym jakości i ilości jego zasobów.
4) Zasoby wód powierzchniowych tj. powierzchnia wód płynących i stojących w gminie jest mała i nie zapewnia dostatecznej retencji wód, co wpływa m.in. na proces stepowienia omawianego terenu, dlatego też niezwykle istotna jest ochrona istniejących zasobów wód i realizacja nowych inwestycji.
5) Obszar gminy cechuje się wysoką przydatnością rolniczą, gleby chronionych klas bonitacyjnych I-III stanowią ok. 91% wszystkich użytków rolnych. Zasadne i istotne jest oszczędne dysponowanie gruntami najwyższych klas bonitacyjnych przy przeznaczaniu na cele nierolnicze.
6) Zwiększanie lesistości na obszarze gminy jedynie w części północnej (słabsze gleby IV klasy bonitacyjnej i niższe oraz na terenach zagrożonych erozją) z uwagi na bardzo dobre warunki do działalności rolniczej (wysokie klasy gleb I-III).
7) Ochrony przed zainwestowaniem wymagają lokalne struktury przyrodnicze tj. systemy dolin rzecznych i innych cieków obszaru gminy oraz tereny leśne (stanowiące jedynie 2,3% pow. gminy). Doliny rzeczne i boczne z okresowymi ciekami oraz obszary podmokłe wymagają ochrony jako tereny cenne przyrodniczo stanowiące część systemu lokalnych korytarzy i ciągów ekologicznych (najczęściej są to ekosystemy łąkowo-bagienne o dużej bioróżnorodności), które stanowią także naturalne zbiorniki retencyjne regulujące całokształt stosunków wodnych. Należy pozostawić je w dotychczasowym użytkowaniu także ze względu na niekorzystne warunki fizjograficzne.
8) Jedyną funkcją lasów w gminie jest funkcja gospodarcza, nie mniej jednak zachodzi potrzeba zwiększenia funkcji ochronnych lasów (wodochronnej i glebochronnej) celem zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i powiązania z regionalnym systemem ekologicznym.
   Równie cenne pod tym względem są zadrzewienia i zakrzewienia, które pełnią bardzo ważne funkcje ekologiczne (glebochronne, wiatrochronne, biocenotyczne i krajobrazowe). Zaleca się pozostawić je w dotychczasowym użytkowaniu jako ważny element środowiska.

Głównymi czynnikami ograniczającymi rozwój zabudowy są: obszary lasów i dolin rzecznych, rzeźba terenu (spadki terenu), niekorzystne warunki gruntowo-wodne oraz topoklimat. Na obszarze gminy przeważają tereny o średnio korzystnych warunkach fizjograficznych dla zabudowy. Tereny o niekorzystnych warunkach skoncentrowane są na zboczach dolin. Zdecydowanie najmniej jest terenów o korzystnych warunkach. Stosunkowo duży obszar zajmują także tereny dolin rzecznych, bocznych dolin z okresowymi ciekami i obszary podmokłe, które nie są wskazane do zabudowy.

Z uwagi na niewielką ilość terenów o korzystnych warunkach fizjograficznych dla zabudowy, większość istniejących zabudowań znajduje się na obszarach o przeciętnych i niekorzystnych warunkach.

2.16. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

2.16.1. Zagrożenia powodziowe

Przepływająca przez teren gminy rzeka Przepaść charakteryzuje się stosunkowo niewielkimi przepływami, aczkolwiek konfiguracja terenu w czasie katastrofalnych opadów atmosferycznych sprzyja powstawaniu gwałtownych spływów i wezbrań w większych ciekach i rzece, stwarzając zagrożenie podtopienia terenu i zniszczenia poprzez erozję wodną.

Na okres sporządzanie niniejszej zmiany studium, brak dokumentów wymaganych ustawą Prawo wodne, określających obszary zagrożenia powodziowego na terenie gminy Wojciechowice. Analiza zasięgu zagrożenia powodziowego wskazana na mapach zagrożenia przeciwpowodziowego i mapach ryzyka powodziowego (zgodnie z dokumentacją ISOK), nie wskazują na obszarze gminy

obszarów tych zagrożeń. Realne niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi czy podtopień, dotyczy terenu doliny rzeki Przepaść i dolin jej dopływów, w szczególności możliwe jest to w miejscowościach Wojciechowice, Koszyce, Łukawka, Gierczyce i Stodoły Kolonia, w części też Jasice i Mikułowice. Celem ochrony przeciwpowodziowej, wskazane tereny w obszarze dolin należy poddać szczególnej analizie i przy wyznaczaniu kierunków rozwoju osadnictwa w tych sołectwach wyłączyć je z dalszego zagospodarowania.

2.16.2. Zagrożenia rozwojem form morfodynamicznych

Osuwiska i zjawiska im podobne (obrywanie, odpadanie, spełzywanie, spływy itp.) stanowią nieodłączny element rozwoju rzeźby tej części województwa, w tym gminy Wojciechowice. Czynnikami naturalnymi, sprzyjającymi rozwojowi tych procesów są: rzeźba terenu, występowanie podłoża lessowego, zjawiska typu: długotrwałe, intensywne opady atmosferyczne, roztopy wiosenne, procesy erozyjne. Do zagrożeń ze strony powstawania powierzchniowych ruchów masowych może przyczyniać się niewłaściwe zagospodarowanie lub niewłaściwie prowadzona gospodarka rolna.
Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie realizuje krajowy program pn. „System Osłony Przeciwosuwiskowej" (SOPO). Celem projektu jest udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1:10 000 wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce oraz założenie systemu monitoringu wgłębnego i powierzchniowego. Kartowanie i wykonanie map osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie województwa świętokrzyskiego (w tym rzecz jasna na obszarze gminy Wojciechowice), przewidziane jest na lata 2019 – 2022 (etap IV programu SOPO). Wg wstępnie opracowanych danych dla województwa świętokrzyskiego, na obszarze gminy Wojciechowice tereny o predyspozycjach do powstawania osuwisk zajmują obszary w południowej części gminy, w pobliżu miejscowości Łukawka i Lisów. Tereny te ze względu na bezpieczeństwo ludzi i ich mienia oraz przeciwdziałanie potęgowaniu procesów morfodynamicznych winny być bezwzględnie wyłączone z realizacji nowego zainwestowania.

2.17. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

2.17.1. Obszary cenne przyrodniczo (prawnie chronione)

Obowiązuje Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. z 2013 r. Dz.U. poz. 627 z późn. zm.)

1) objęto w formie pomników przyrody ożywionej 14 drzewa lub grupy drzew;

2.17.2. Grunty rolne i leśne

Obowiązuje Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1205 ze zmianami) i Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j.Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 z późn. zm.)

1) grunty rolne I-III klasy bonitacyjnej, stanowiące ponad 91% ogólnej powierzchni użytków rolnych;
2) lasy, stanowiące niespełna 2,3% ogólnej powierzchni gminy;

2.17.3. Ujęcia wód ze strefami ochrony

Obowiązuje Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku - Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2012r. poz. 145 z późn. zm.)

1) ujęcie wód podziemnych w Gierczycach ze strefą ochrony bezpośredniej.

2.17.4. Strefy sanitarne cmentarzy

Obowiązują:
Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 z późn. zm.)
Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. 1959 nr 52 poz. 315).

Na terenie gminy Wojciechowice funkcjonują cztery cmentarze w miejscowościach Wojciechowice, Gierczyce, Stodoły Wieś oraz w Bidzinach. Istnieją również dwa cmentarze na których pochówek zmarłych już się nie odbywa tj. w m. Gierczyce (choleryczny) i w sołectwie Stodoły Wieś (poza układem osadniczym, w polach).

Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia ministra gospodarki komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określania, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, który mówi, że: *odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł, strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić około 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone*.
W obszarze w/w cmentarzy istnieje sieć wodociągowa, obowiązuje zatem strefa dla wskazanej w rozporządzeniu zabudowy – 50 m od granicy działki cmentarza dla budynków korzystających z sieci wodociągowej.

2.18. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – obszary osuwiskowe

Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych to obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk, występujące w południowej części gminy, w pobliżu miejscowości Łukawka i Lisów.

2.19. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych (wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych) oraz zasobów wód podziemnych

1) Na terenie gminy nie występują udokumentowane złoża kopalin oraz ustanowionych terenów i obszarów górniczych.
2) Północny obszar gminy znajduje się część udokumentowanego GZWP nr 420 Wierzbica – Ostrowiec (górnojurajski zbiornik szczelinowo – krasowy).

3. Uwarunkowania środowiska kulturowego

W gminie Wojciechowice w oparciu o Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w zakresie zadań własnych, gminy realizują sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami (art. 7 ust 1 pkt.9) powstał dokument p.n. „Gminny Program opieki nad zabytkami na lata 2015 – 2018". Program opieki nad zabytkami jest podstawą współpracy między samorządem gminy, właścicielami zabytków i Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Kielcach.

Poniżej przytoczone uwarunkowania uwzględniają jednocześnie zagadnienie krajobrazu kulturowego, który definiuje się jako: krajobraz kulturowy w rozumieniu art. 3 pkt 14 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.).

3.1. Historia osadnictwa

Wyjątkowe i malownicze krajobrazy, urodzajne, lessowe gleby oraz bliskość złóż surowców krzemiennych stworzyły na obszarze gminy wybitne warunki dla lokalizacji pierwszego osadnictwa, które miało już miejsce w epoce kamienia i wczesnego brązu. Potwierdzają to wykopaliska archeologiczne przeprowadzone początkowo we wsi Mierzanowice w 1935/37 r. pod kierunkiem mgr Kazimierza Salewicza z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie.

Badania te doprowadziły do odkopania osady z kultury ceramiki sznurowej, oraz fragmentu osady z okresu rzymskiego. Na ich podstawie wywnioskowano, iż była to kultura rolniczo-chłopska, z przewagą hodowli. Stąd właśnie wywodzi się znany z podręczników historii Polski termin — „Kultura Mierzanowicka".

Wojciechowice to jedna z najstarszych miejscowości powiatu opatowskiego. Pierwsze ślady człowieka odkryte na tym terenie pochodzą z epoki neolitu. Osada istniała także w epoce brązu i epoce żelaza. Lokalna tradycja ludowa utrzymuje, że w czasach przedchrześcijańskich istniała tu gontyna, na miejscu której powstał później kościół.

Pochodzenie nazwy wsi jest niejasne. Według Długosza w 1362 r. niejaki Wojsław (lub Wojszyk) – kanonik sandomierski lub krakowski – ufundował tu kościół parafialny. Zapewne musiała istnieć już wówczas wieś. Ponieważ kościół był pod wezwaniem św. Wojciecha, wieś nazwano Wojciechowicami. Nazwę wsi należy zatem uznać za nazwę kulturową, a nie patronimiczną. Dziesięcinę z 12 łanów kmiecych w wysokości 12 grzywien pobierał biskup krakowski. Za czasów Długosza (w połowie XV wieku) w miejscowości były 4 folwarki rycerskie oraz 2 karczmy, a 4 zagrodników z rolą oddawało dziesięcinę miejscowemu plebanowi.

Nawiązując do opracowania Adolfa Pawińskiego „Polska XVI wieku", tom III, Małopolska, W-wa 1886 r., w 1578 r. wieś Wojciechowice należała do powiatu sandomierskiego a parafia Wojciechowice (Woyczіechowicze) liczyła przynależne do siebie następujące wsie:

- Wojciechowice — 4 właścicieli,
- Królewska Wieś Stodoły — 2 sołtysów,
- Mierzanowice — bez informacji,
- Wojnowice — własność księcia Ostrogskiego,
- Kunice — wł. archidiakona wileńskiego,
- Koszyce — wł. szlachcica Władysława Bidzińskiego,
- Mikułowice — wł. Stanisława Białaczowskiego.

Do parafii Bidziny należały wsie:

- Bidziny — wł. Piotr Rzuchowski,
- Wlonice — 4 właścicieli,
- Wyszmontów — wł. Józef Ożarowski,
- Janowice — wł. Marcin Pieczanowski,
- Montowne — wł. J. Myński, S. Mietelski,
- Jasice — wł. P. Żuchowski,
- Potok — wł. K. Bidziński,
- Wola Potocka — wł. K. Bidziński,
- Grocholice — wł. G. Piekarski.

Dalszy rozwój wsi w XVI stuleciu doprowadził do wyodrębnienia się z Wojciechowic oddzielnej jednostki administracyjnej — wsi Mikułowice, która z czasem stała się parafią dla obu osad.

W końcu XIX w. parafia ta liczyła ponad 2500 wiernych, z czego 300 osób mieszkało w samych Mikułowicach, natomiast reszta parafian pochodziła oprócz Wojciechowic również z Mierzanowic i Stodół.

W wieku XVII gmina Wojciechowice liczyła 4756 morgów, 418 „włościjańskich", i zamieszkiwało ją 4340 mieszkańców, w tym 10 protestantów i 69 Żydów.

Sąd gminny okręgu V-go znajdował się wówczas w Ćmielowie oddalonym „o 8 wiorst", natomiast stacja pocztowa w Ożarowie.

W skład gminy w wieku XVII wchodziły: Bidziny, Chorochów, Drygulec, Gajówka (Zielonka), Gierczyce, Grochocice, Hultajka, Jasice, Julianów, Kaliszany, Koszyce, Kunice, Lisów, Łopata, Łukawka, Ługi, Marianów, Mierzanowice, Mikułowice, Podgajcze, Smugi – Spoczynek, Śródborze, Stodoły, Stróża, Wojciechowice, Zielonka."

Teren gminy Wojciechowice przed utratą niepodległości należał do woj. Sandomierskiego, natomiast po 1794 r. znalazł się pod władzą austriacką w cyrkule Radomskiej.

W czasach dawnej Polski i później podczas zaboru austriackiego, jednostką administracji terenowej była parafia.

Od 1809 r. za czasów Księstwa Warszawskiego gmina wchodziła w skład departamentu sandomierskiego a od 1816 r. należała do województwa sandomierskiego z siedzibą w Radomiu, następnie do guberni radomskiej i od 1918 roku do województwa kieleckiego.

Od początku XIX w. każdy obszar dworski stanowił gminę, zwaną następnie jednostką a funkcję wójta gminy pełnił zastępca właściciela folwarku.

„Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i Innych Krajów Słowiańskich" tom XIII, W-wa 1893, s. 741 podaje: „Wojciechowice Wielkie, wieś i folwark, powiat opatowski, gmina Wojciechowice, parafia Mikułowice, oddalone od Opatowa 14 wiorst, ma szkołę podstawową, urząd gminy, 21 domów, 220 mieszkańców".

„W roku 1827 było 27 domów i 185 mieszkańców".

„Dobra Wojciechowice Wielkie składały się w roku 1870 z folwarku Wojciechowice i Koszyce z nomenklatury Stróża, rozległe 1421 morgów; folwark Wojciechowice gruntów ornych i ogrodu morgów 600, łąk morgów 37, pastwisk morgów 10, lasu morgów 243, wody morgów 2, osad leśnych morgów 8, nieużytków morgów 10. Budynków murowanych 1, drewnianych 23, płodozmian 16 polowy. Folwark Koszyce gruntów ornych i ogrodów morgów 222, łąk morgów 60, pastwisk morgów 12, lasów morgów 211, wody morgów 1, nieużytków morgów 5, budynków drewnianych 14, las nieurządzony, pokłady torfu, wiatrak."

Jak podaje „Słownik Geograficzny" w XIX wieku w Mikułowicach znajdowały się m.in. „urząd gminny, gorzelnia, młyn wodny, ...wiatrak i pokłady kamienia wapiennego".

Do naszych czasów przetrwały z tego okresu jedynie szczątki parku krajobrazowego z końca XVIII wieku wraz z fragmentami bram wjazdowych, fragmenty dwóch lwów oraz późnobarokowe posągi Apolla i Diany.

Dwór spłonął w 1920 r.

U schyłku XIX wieku Mierzanowice liczyły zaledwie 27 domostw oraz 229 mieszkańców. Z tego okresu pochodzi istniejący do dnia dzisiejszego choć w znacznym stopniu przebudowany, zespół dworski, będący przez szereg lat siedzibą Ochotniczej Straży Pożarnej.

Większą od Mierzanowic osadą były w XIX wieku Stodoły. Mieszkało tam ok. 1880 r. ponad 630 osób.

Według Długosza w XV była to wieś królewska, którą w XVI w. zamieszkiwało jak podaje sprawozdanie zawarte w „Lustracji województwa sandomierskiego" — 30 kmieci, którzy oddawali czynsz do skarbu państwowego.

W 1952 r. do Stodół przeniesiono z Lasocina drewniany kościółek parafialny p.w. św. Ducha, którego powstanie datuje się na wiek XIX/XX, choć niektórzy przesuwają tę datę nawet do XVII w.

O Gierczycach wzmiankowano już w 1390 r. powołując się na kościół parafialny p.w. św. Mikołaja biskupa, obecna budowla została wzniesiona w 1708 roku z inicjatywy proboszcza Macieja Kurnickiego.

Bidziny słynące w minionych wiekach z „wybornego gatunku pszenicy sandomirki" były wymieniane jeszcze wcześniej niż Gierczyce, już w 1326 r.

Wieś Drygulec aż do pocz. XX wieku, zamieszkiwały rodziny niemieckie wyznania protestanckiego, do czasu, kiedy to zmarli ich ostatni członkowie i zostali pochowani na niewielkim cmentarzu, zlokalizowanym na zachód od wsi.

Przed II wojną światową obszar gminy liczył 9.106 ha i zamieszkiwało go 6.200 mieszkańców.

Obecna gmina Wojciechowice utworzona została z dniem 1 stycznia 1973 r w powiecie opatowskim, na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach.

Od 1975 r., po likwidacji powiatów gmina należała do województwa tarnobrzeskiego, a od roku 1999 należy do województwa świętokrzyskiego.

3.2. Zasoby dziedzictwa kulturowego

3.2.1. Architektura sakralna

Na obszarze gminy znajduje się wiele obiektów reprezentujących architekturę sakralną. Do najlepiej zachowanych należą kościoły, stanowiące doskonałe dominanty wyznaczające przestrzeń: kościół Św. Wojciecha, z 1362 r., który mimo późniejszych restauracji zachował swój pierwotny gotycki charakter, z dobudowaną w I poł. XVII w., wczesnobarokową kaplicą Matki Boskiej; piękny, drewniany, XVIII-wieczny kościółek, p.w. św. Mikołaja B-pa, zlokalizowany na lekkim wyniesieniu, w Gierczycach (wymieniony m.in. w opracowaniu „Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego województwa tarnobrzeskiego"); drewniany kościół św. Ducha z XVII? w., przeniesiony z Lasocina do Stodół w 1952 r., kościół p. w. św. Piotra i Pawła, datowany na lata 1720–1730, w Bidzinach, w którego XIX-wiecznej dzwonnicy zachował się dzwon z 1652 r.

Obszar gminy nie obfituje w dużą ilość przykładów budownictwa drewnianego – budynki mieszkalne. Są to ostatnie przykłady wartościowego budownictwa drewnianego na terenie gminy.
Stan utrzymania zabytków nieruchomych jest bardzo różny. Dobrze utrzymane są kościoły, kapliczki, krzyże przydrożne. Wiele jednak zabytków wymaga podjęcia prac remontowych i rewaloryzacyjnych. Niektóre z nich stopniowo poddawane są pracom remontowo-konserwatorskim i odzyskują dawną świetność.
Obiekty zabytkowe o istotnym znaczeniu dla Gminy są wpisane do rejestru zabytków Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
Do rejestru wpisuje się zabytki nieruchome na podstawie decyzji wydanej z urzędu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, lub na wniosek właściciela zabytku nieruchomego, jak również użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek. W trybie określonym w ustawie do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tegoż zabytku. Wpis do rejestru historycznego układu urbanistycznego, ruralistycznego, lub historycznego zespołu budowlanego nie wyłącza możliwości wydania decyzji o wpisie do rejestru wchodzących w skład tych układów lub zespołów zabytków nieruchomych. Wpisanie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej danej nieruchomości na wniosek Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na podstawie decyzji o wpisie do rejestru tego zabytku.
Decyzja o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków stanowi podstawę wpisu w katastrze nieruchomości.

Ponadto w gminie Wojciechowice można spotkać wiele oryginalnych, dość dobrze zachowanych przydrożnych kapliczek, krzyży i figur, z których jedna szczególnie się wyróżnia ze

względu na datę powstania i zabytkowy charakter — pochodząca z 1688 r. kamienna figura przedstawiająca zakonnicę, prawdopodobnie św. Kingę.

Niewątpliwie charakterystycznymi obiektami architektury sakralnej są dość liczne w tej gminie, stare cmentarze. Wśród nich można wyróżnić: cmentarze przykościelne, parafialne oraz jeden cmentarz epidemiologiczny-choleryczny w Gierczycach. Znajduje się tu wiele cennych przykładów sztuki sepulkralnej, pomników oraz figur nagrobnych, o wybitnych walorach artystycznych a także mogił, poległych w walce o niepodległość ojczyzny, stanowiących świadectwo martyrologii mieszkańców pobliskich okolic.

3.2.2. Architektura świecka

Zabudowa wiejska

Tradycyjne budownictwo wiejskie reprezentują pojedyncze drewniane chałupy, rzadziej budynki gospodarcze i zagrody, pochodzące przeważnie z I poł. XX wieku. Wiele obiektów przedstawia zły stan techniczny, niektóre już nie istnieją.

Cechą charakterystyczną tych obiektów jest niewielki gabaryt, usytuowanie przeważnie kalenicowe, czasem na osi poprzecznej budynku występuje ganek, dwuspadowe dachy kryte dachówką cementową lub blachą. W zasadzie brak ciesielskich elementów zdobniczych.

Zagrody składają się głównie z budynków wolnostojących, ustawionych wokół prostokątnego podwórza. Od strony drogi znajdują się budynki mieszkalne. Sporadycznie wjazd na podwórze jest zadaszony i zlokalizowany pomiędzy budynkami.

Przykładem budownictwa drewnianego jest zagroda zlokalizowana w Wojciechowicach przy drodze do Mierzanowic. Składa się ona ze skupionych wokół podwórza zabudowań gospodarczych oraz budynku mieszkalnego z ozdobnym, murowanym gankiem.

Zabudowa dworska

Na obszarze gminy można znaleźć liczne założenia dworsko-folwarczne są zachowane w różnym stanie technicznym oraz stopniu czytelności, głównie ze względu na przebudowy, przystosowujące je do nowej funkcji wielkotowarowych gospodarstw rolnych.

Z elementów składowych zespołów dworskich, które przetrwały do dziś, można wyróżnić obiekty dworów, w większości znajdujące się w stanie ruiny, lub kwalifikujące się do gruntownego remontu, oficyny, spichlerze, budynki gospodarcze, tarasy ziemne, fragmenty dróg i ścieżek, parki podworskie.

Parki, niestety zatraciły swój dawny układ i czytelność. Przeważnie są zaniedbane, wśród na ogół dobrze zachowanego starodrzewia — nierzadko pomników przyrody, znajdują się gęsto rosnące samosiejki. Wyraźny jest brak śladów konserwacji. Parki podworskie pełnią dziś inną funkcję niż dawniej, towarzyszą głównie zabudowie gospodarczej, pomimo to niejednokrotnie posiadają cechy pozwalające na identyfikację dawnego kompleksu dworskiego (pozostałości pięknych szpalerów, złożonych z wartościowego starodrzewia, klombów).

Przykładem założenia o dużych walorach krajobrazowych jest zespół dworski w Jasicach, złożony z dobrze zachowanego dwukondygnacyjnego dworu, z pocz. XX w., spichlerza z tego samego okresu oraz parku krajobrazowego z wyróżniającym się układem alei dojazdowej, szpalerem drzew, klombem znajdującym się przed frontem dworu a także oryginalną kapliczką z XIX w.

Zespół dworski w Gierczycach z II poł. XIX w. jest stosunkowo dobrze zachowany.]. W jego skład wchodzą: murowany budynek obory z charakterystycznymi, zdobnymi podcieniami oraz elementami półkolistych obramień okiennych, murowany spichlerz i park krajobrazowy z kilkoma pomnikami przyrody. Obecnie zespół ten uzupełnił nowy budynek mieszkalny.

3.2.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki nieruchome

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr Wpisu do Rejestru Zabytków
1.	**Bidziny**	Kościół parafialny pod wezwaniem świętych	**A.576**

		Piotra i Pawła	
2.	**Bidziny**	Cmentarz parafialny	**A.577**
3.	**Bidziny (obecnie w granicach administracyjnych wsi Jasice)**	Park dworski	Brak numeru- w trakcie procedury skreślenia z rejestru
4.	**Drygulec**	Zbiorowa mogiła WP z 1939r. przy torach PKP	**A.578**
5.	**Gierczyce**	Zespół kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja Biskupa, dzwonnica, kostnica i ogrodzenie	**A.579/1-4**
6.	**Gierczyce**	Cmentarz parafialny	**A.580**
7.	**Gierczyce**	Cmentarz choleryczny	**A.581**
8.	**Gierczyce**	Park dworski z aleją dojazdową	**A.582**
9.	**Jasice**	Park dworski	**A.583**
10.	**Kaliszany**	Zespół dworsko-parkowy z parkiem dworskim	**A.584**
11.	**Mierzanowice**	Park dworski	**A.585**
12.	**Stodoły**	Kościół parafialny pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus	**A.586**
13.	**Stodoły**	Cmentarz parafialny	**A.587**
14.	**Wlonice**	Park	Brak numeru- w trakcie procedury skreślenia z rejestru
15.	**Wojciechowice**	Zespół kościoła parafialnego pw. św. Wojciecha, kościół, kostnica i ogrodzenie cmentarza kościelnego z bramką na plebanię	**A.588/1-3**
16.	**Wojciechowice**	Cmentarz parafialny	**A.589**
17.	**Wojciechowice**	Park dworski	**A.590**

Źródło: Rejestr zabytków woj. świętokrzyskiego, stan na 31.12.2014 r.

3.2.4. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki ruchome

Zabytki ruchome na terenie gminy Wojciechowice wpisane do rejestru zabytków to przede wszystkim wyposażenie kościołów w Wojciechowicach i Gierczycach. Składają się na nie m.in. : ołtarze - główne, boczne, ambony, chóry muzyczne, organy, ławy, konfesjonały, meble, naczynia liturgiczne, wota, rzeźby, obrazy, epitafia, świeczniki, tabernakula, feretrony
oraz szaty liturgiczne.

Poniżej wykaz zabytków ruchomych

Załącznik do decyzji w sprawie wpisania do rejestru zabytków ruchomych woj. świętokrzyskiego pod numerem 48B, zespołu zabytków stanowiących wystrój i wyposażenie ***kościoła parafialnego w Wojciechowicach****:*

1) Ołtarz główny p.w. św. Wojciecha, klasycystyczny z I poł. XI wieku,
   z późnobarokowym obrazem św. Wojciecha oraz obrazem św. Wincentego Kadłubka w zwieńczeniu, z tabernakulum późnobarokowym z poł. XVIII wieku.
2) Dekoracja malarska prezbiterium :
   - ✓ pozostałości polichromii gotyckiej z poł. XIV wieku (zacheuszek),
   - ✓ pozostałości polichromii renesansowej z końca XVI wieku na ścianie tęczowej (dekoracja roślinna) oraz na podłuczu (fragment widoku miasta),

- ✓ polichromia późnobarokowa o charakterze iluzjonistycznym z 2 poł. XVIII wieku na ścianie wschodniej prezbiterium, widoczna na bokach ołtarza głównego,
- ✓ dekoracja malarska sklepienia i ścian prezbiterium, wykonana w 1891r. przez Wojciecha Gersona, ornamentalna z postaciami św. Wojciecha, błogosławionego Czesława i Błogosławionego Władysława na ścianie północnej oraz św. Heleny i św. Anny na ścianie południowej.

3) Portal z prezbiterium do zakrystii, późnogotycki z 1523 roku.
4) Ambona rokokowa z 4 ćw. XVIII wieku z obrazem Chrystusa zaplecku i św. Jana Ewangelisty na koszu ambony.
5) Ołtarz boczny południowy p.w. Matki Boskiej Różańcowej klasycystyczny z 1 poł. XIX wieku z obrazem Matki Boskiej Różańcowej oraz św. Karolem Boromeuszem w zwieńczeniu.
6) Ołtarz boczny północny p.w. Męki Pańskiej, klasycystyczny z 1 połowy XIX wieku z późnobarokowym krucyfiksem z 2 poł. XVIII wieku i obrazem Chusty św. Weroniki.
7) Prospekt organowy, barokowy z 1 poł. XVIII wieku.
8) Dekoracja malarska ściany zachodniej nawy głównej późnorenesansowa z 1 poł. XVIII wieku z przedstawieniem Dawida i św. Cecylii.
9) Chrzcielnica późnobarokowa z XVIII wieku.
10) Świecznik neogotycki z 2 poł. XIX wieku w nawie głównej.
11) Epitafium Elżbiety z Michalczewskich Waleszyńskiej, późnoklasycystyczne, na północnej ścianie prezbiterium.
12) Epitafium Józefy z Laskowskich Michalczewskiej, zm. w 1809 r., Jana Nepomucena Pruss Michalczewskiego, zm. w 1835 roku, klasycystyczny na ścianie południowej prezbiterium.
13) Nagrobek Kajetana Horocha, zm. w 1831 roku klasycystyczny, na południowej ścianie nawy.
14) Epitafium Józefa Jasińskiego zm. w 1835 roku, klasycystyczne.
15) Grupa rzeźbiarska Pasji na łuku tęczowym, późnobarokowa z 2-giej poł. XVIII. wieku.
16) Rzeźba Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej, rokokowa z 4 ćw. XVIII wieku (we wnęce dawnego wejścia południowego).
17) Obraz św. Anny Samotrzeć, barokowy z XVIII wieku, na ścianie południowej nawy.
18) Krata do kaplicy, barokowa z 1 poł. XVIII wieku.
19) Ołtarz główny p.w. Matki Boskiej w kaplicy Matki Boskiej wczesnobarokowej z 1-poł. XVIII wieku z późnobarokowym obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem, obrazem św. Anny z Matką Boską z ok. 1906r. zasłonie i obrazem Trójcy Świętej w zwieńczeniu, obrazami św. Rocha i św. Józefa.
20) Dekoracja malarska kaplicy, późnobarokowa z 2 poł. XVIII wieku, o charakterze iluzjonistycznym, z przedstawieniami scen z życia Matki Boskiej oraz 4 ewangelistów.
21) Portal z kaplicy do skarbczyka, wczesnobarokowy z 1 poł. XV wieku.
22) Wnęka na oleje św., wczesnobarokowa z 1 poł. XVII wieku, w kaplicy Matki Boskiej.
23) Obraz św. Antoniego Paderewskiego, późnobarokowy z ok. XVI wieku, w kaplicy Matki Boskiej.
24) Epitafium Kazimierza Żaka Wykowskiego, zm. w 1777 rok, późnobarokowe , w kaplicy Matki Boskiej.
25) Ławki neoklasycystyczne z 1 poł. XIX wieku, z malowaniami przedstawiającymi świętych,

w kaplicy Matki Boskiej.

26) Konfesjonał z poł. XIX wieku, eklektyczny, w kaplicy Matki Boskiej.
27) Witraże z przedstawieniem Chrystusa Salwatora oraz św. Dominik sygn. S.G. Żeleńcy, Kraków 1938roku, w oknie prezbiterium i kaplicy Matki Boskiej.
28) Kominek barokowy, po poł. XVII wieku w skarbczyku.
29) Rzeźba Chrystusa Salwatora, barokowa z XVII/XVIII wieku, w zakrystii.
30) Dwa krucyfiksy późnobarokowe, z poł. XVIII wieku, w kruchcie zachodniej.
31) Krucyfiks późnobarokowy, z poł. XVIII wieku, w łuku tęczowym.
32) Ławka neogotycka z 1892 roku, w kruchcie.
33) Dwa feretrony rokokowe, z 4 ćw. XVIII wieku.
34) Feretron z 2 ćw. XIX wieku, w stylu bidermeier.
35) Tablica erekcyjna kościoła, kamienna, gotycka z 1362 roku, wmurowana nad portalem południowym kościoła.

Załącznik do decyzji Nr K1.VI -5330 /264 /82 z dnia 28 września – zabytki ruchome z ***kościoła p. w „Św. Mikołaja'' w Gierczycach***

1) Ołtarz główny, drewniany, polichromowany, z 4-tej ćw. XVIII wieku umieszczony w prezbiterium.
2) Obraz „ Św. Mikołaja „ olejny na pł. , z 2-giej ćw. XVIII w. – ny w retabulum ołtarza głównego.
3) Ołtarz boczny p.w. „św. Jana Nepomucena'', drewniany, polichromowany z 4-tej ćw. XVIIIw. – umieszczony w nawie, przy tęczy.
4) Obraz „św. Jana Nepomucen „ olejny na pł. , z 2-giej poł. XVIII umieszczony w retabulum ołtarza bocznego, przy tęczy.
5) Ołtarz boczny p.w. „św. Benedykta z Nueaji" drewniany, polichromowany, z 4-tej ćw. XVIII w. – w nawie przy tęczy od pn.
6) Obraz „św. Benedykta z Nuraji" olejny na płótnie, z 2-giej poł. XVIII w. umieszczony w retabulum ołtarza bocznego, przy tęczy.
7) Obraz niezidentyfikowanego świętego/ Rajmunda ?/, olej na pł. z 2-giej poł. XVIII w.- umieszczony w dawnej loży kolatońskiej.
8) Obraz niezidentyfikowanego kapłana, olejny na pł. , z kon. XVI umieszczony w dawnej loży kolatorskiej.
9) Ambona drewniana , polichromowana, fragmenty złocone , z 4-te XVIII w. – umieszczona pod tęczą.
10) Ościerza drzwiowe, drewniane, polichromowane, z pocz. XVIII w.
11) Chór muzyczny / Z balustradą / drewniany , polichromowany, z 4 XVIII w. – umieszczona w nawie.
12) Klęcznik drewniany, polichromowany, z 4-tej ćw. XVIII w. – um. w kruchcie.
13) Konfesjonały /2szt./ drewniane, polichromowane, z 4-tej ćw. – ustawione w nawie.
14) Chrzcielnica, drewniana polichromowana, fragmenty złocone, z 4 XVIII w. – umieszczona pod tęczą.
15) Rzeźba „Krucyfiks" oraz dwa aniołki, drewniany, polichromowana, poł. XVIII w. – umieszczony na tęczy.
16) Rzeźba „Krucyfiks" drewniany, polichromowany , z 1-szej poł. – umieszczony

w kruchcie.

17) Rzeźba „Krucyfiks" drewniany, polichromowany, z XVIII w. – um. w kruchcie zachodniej.
18) Rzeźba „Chrystus Salvator" drewniana, polichromowana, z 4-tej XVIII w. – przechowywana w zakrystii.
19) Rzeźba „Chrystus Ukrzyżowany" drewniany, polichromowany, - umieszczona w dawnej loży kolatorskiej.
20) Tron ołtarzowy drewniany, polichromowany, z 2-girj poł . – umieszczony na emporze .
21) Tabernakulum drewniane, polichromowane, z pocz. XIX w. – umieszczone w dawnej loży kolatorskiej.
22) Feretron z obrazem „Immaculata" drewniany, polichromowany, olejny na blasze, z 2-giej poł. XIX w. – umieszczony w kruchcie.
23) Rama feretronu „ Św. Rodzina" drewniana, polichromowana, z 4 XVIII w. – umieszczona w kruchcie zach.
24) Naczynie do wody święconej, mosiężne, z XVIII w. – przechowywane w zakrystii.
25) Kropielnica, piaskowiec, z 2-giej poł.XVII w.
26) Szafa organowa, drewniana, polichromowana, z 4-tej ćw. XVIII w. z 4-tej ćw. XVIII w . – umieszczona na chórze organowym.
27) Ławki/2 szt./ drewniane polichromowane, z 4-tej ćw. XVIII w.
28) Kropielnica piaskowiec, z pocz. XIX w. – ustawiona w kruchcie.
29) Monstrancja srebrna, częściowo pozłacana, z 1-szej poł. XIX w. przechowywana w zakrystii.
30) Relikwiarz św. Krzyża, srebrny, częściowo złocony, z ok. 192 przechowywany w zakrystii.
31) Kielich, brąz pozłacany, z 1862 r. – przechowywany na plebani.
32) Taca posrebrzana, z 2-giej poł.XVII w. – przechowywana w zakrystii.
33) Starodruk „ Misaele Romanum" papier, porowata skóra, z 1769 r. przechowywany w dawnej bibliotece.
34) Starodruk „Monit Sacra" papier, porowata skóra, z 1613 r. – przechowywany w dawnej bibliotece.
35) Starodruk „Adwent z Postem" papier, z 1760 r. – przechowywanej bibliotece.
36) Starodruk „Gospodarz Nieba i Ziemia" papier, pergamin, z 1 przechowywany w dawnej bibliotece.
37) Starodruk ,,Annus Apostolicus'' papier, z 1759r- przechowywany w dawnej bibliotece.
38) Starodruk ,,Klucze do skarbu serdecznego" papier, porowata skóra z 1725 r. – przechowywany w dawnej bibliotece.
39) Starodruk „ R.P.Blasi Viegas" papier, oprawa skórzana, z 16 przechowywany w dawnej bibliotece.
40) Starodruk „Moralis Christiana" papier, z 1803 r. – przechowany w dawnej bibliotece.
41) Starodruk „Święta Kaznodziejskie" papier, oprawa skórzana z 1717r. – przechowywany w dawnej bibliotece.
42) Starodruk „Ad Naturalem et Christianam Philosophia" papier, oprawa skórzana, 1554 r. – przechowywany w dawnej bibliotece.
43) Starodruk „ Kazania na Święta Całego Roku", papier, oprawa z 1677r. – przechowywany w dawnej bibliotece.

44) Starodruk „Paulus Eccleaiastes Seu Eloquntia Christiane” z 1745 r. – przechowywany w dawnej bibliotece.
45) Starodruk „Tracatus Theologicus'', papier, oprawa skórzana z 1690 r. – przechowywany w dawnej bibliotece.
46) Ornat z tkaniny rypsowej, broszowanej, z 1-szej poł. XVIII w. – przechowywany w zakrystii.
47) Ornat z tkaniny atłasowej, broszowanej, przechowywany w zakrystii.
48) Ornat z tkaniny atłasowej, broszowanej, z 1-szej poł. XVIII w. przechowywany w zakrystii.
49) Nagrobek zm. Emilii z Baczyńskich Łempickiej, piaskowiec z 1875 roku – ustawiony na cmentarzu grzebalnym.
50) Nagrobek zm. Kazimierza Tyksińskiego, piaskowiec po 1871 r. ustawiony na cmentarzu grzebalnym.
51) Krzyż – nagrobek zm. Kazimierza Łempickiego, piaskowiec ustawiony na cmentarzu grzebalnym.
52) Obelisk nagrobny zm. Andrzeja i Jerzego Niemiryczów, piaskowiec, po poł. XIX w. – ustawiony na cmentarzu grzebalnym.
53) Krzyż nagrobny zm. Antoni i Katarzyna Góreccy, kamienny- ustawiony na cmentarzu przy kościele.

3.2.5. Rejestr Zabytków nieruchomych nie wpisanych do rejestru ŚWKZ w Kielcach – Gminna Ewidencja Zabytków gminy Wojciechowice

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu
1.	**Bidziny**	a) Dzwonnica murowane II półrocze XIX wieku; dz. 587 b) Ogrodzenie z bramą murowane koniec XIX wieku; dz. 587 c) Plebania, dzwonnica koniec XIX wieku dz. 808 d) Dom nr 30, drewniany lata 20 XX wieku dz. 809
2.	**Jasice**	Park dworski krajobrazowy dz. 261/93
3.	**Gierczyce**	a) Kaplica grobowa rodziny Łempickich na cmentarzu grzebalnym murowana z 1900 roku b) Pozostałości Zespołu Dworskiego: Park dworski krajobrazowy dz. 267/93 ✓ obora murowana druga połowa XIX wieku ✓ spichlerz murowany druga połowa XIX wieku
4.	**Koszyce**	Zespół dworski dz. 226/1 a) dwór murowany koniec XIX wieku; b) pozostałości parku krajobrazowego XIX wiek
5.	**Mikułowice**	a) Park dworski krajobrazowy; dz. 341 b) Dom nr 32 murowany lata 80 XIX wieku; dz. 32 c) Dom nr 45 drewniany 1865-1875; dz. 151/1
6.	**Drygulec**	Pozostałości Zespołu dworskiego: park krajobrazowy, XVIII wiek; dz. 351/3 – park w Podgajczu sołectwo Drygulec (nr 612) został skreślony z rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 sierpnia 2005 r.
7.	**Wlonice**	Zespół dworski: dz. 198/8

		a) dwór murowany XIX/XX wiek b) pozostałości parku XVIII wiek

Źródło: „Gminny Program opieki nad zabytkami na lata 2015 – 2018" oraz zaktualizowane z GEZ Zał Nr 1 do Zarządzenia nr 0050.21.2015 Wójta Gminy Wojciechowice z dnia 17 marca 2015 r.

Parki w miejscowości Stodoły Kolonie (nr 610) oraz w miejscowości Łukawka (nr 624) zostały skreślone z rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odpowiednio z dnia 22 listopada 2005 r. oraz z dnia 21 września 2005 r. Niemniej jednak wartości przyrodnicze i kulturowe wszystkich skreślonych z rejestru parków (w Podgajczu, Stodołach i Łukawce) są godne zauważenia i zostały oznaczone na mapie uwarunkowań i kierunków Studium. Jedynie park w miejscowości Stodoły Kolonie, na terenie którego obecnie znajduje się szkoła, całkowicie stracił swój charakter i przejął odmienną funkcję zabudowy.

3.2.6. Zabytki archeologiczne

Fakt istnienia na obszarze gminy sprzyjających warunków do rozwoju osadnictwa ,już we wczesnej epoce brązu, potwierdzają liczne znaleziska.
Znajduje się tu wiele stanowisk archeologicznych, wniesionych do ewidencji oraz wartościowe kurhany i cmentarzyska megalityczne wpisane do rejestru zabytków.

Gmina Wojciechowice, zwłaszcza rejon mierzanowicki zasłynął z wielu odkryć archeologicznych, które pozwoliły na wyodrębnienie spośród wielu kultur ceramiki sznurowej, wymienionej już wcześniej kultury mierzanowickiej, nawiązującej wyraźnie poprzez formy naczyń oraz wyroby krzemienne do kultur neolitycznych.

Wykopaliska archeologiczne w rejonie mierzanowickim dostarczyły bardzo ważnych danych na temat osadnictwa neolitycznego, wczesnego brązu oraz epoki żelaza aż do późnego okresu rzymskiego i okresu średniowiecznego.

Na podstawie badań K. Salewicza, można stwierdzić iż we wczesnym okresie brązu (1700–1500 p.n.e.) podstawowym surowcem do wyrobu narzędzi pozostawał kamień i krzemień. Brąz początkowo importowany, używano do wyrobu ozdób i broni.

Osada mierzanowicka położona była na wzgórzu, na urodzajnej lessowej glebie, w pobliżu łąk i pastwisk , nad rzeką Stodolanką. Zamieszkiwało ją około kilkuset osób, z tego wynika, że musiała być bardzo rozległa.

W skład osady wchodziły budowle drewniane — napowierzchniowe i wziemne, mieszkalne i gospodarcze, służące do przechowywania zapasów oraz dające schronienie zwierzętom.

Odkrycia pozwoliły stwierdzić, iż była to kultura rolniczo-chłopska z przewagą hodowli. Hodowano głównie świnie, krótkorogie bydło, kury, rzadziej owce i gęsi. Zwierzęta i drób trzymano w specjalnie do tych celów przeznaczonych budynkach gospodarczych, w systemie kosznicowym, o konstrukcji słupowej ze ścianami plecionymi z gałęzi i oblepianymi gliną. Zasadniczym typem domostwa była półziemianka o konstrukcji słupowej na nieregularnym planie, z dwuspadowym dachem. Mieszkańcy osady dysponowali znakomitym surowcem krzemiennym, służącym do wyrobu siekier, sierpów, sztyletów, drapaczy, grotów do strzał.

Odnalezienie niewielkiego cmentarzyska z tej kultury potwierdziło podobieństwo grobów kultury mierzanowickiej do tych z neolitu. Zwłoki, niekiedy w drewnianych skrzyniach lub owinięte w maty, chowano przeważnie w pozycji skurczonej, mężczyzn układano na prawym, kobiety na lewym boku.

Zmarłych zaopatrywano w liczne ozdoby z brązu, kości, paciorki z masy szklistej, z muszli, narzędzia krzemienne, czasem broń i naczynia gliniane, ozdobione charakterystycznym ornamentem wykonanym przez odciśnięcie na mokrej glinie plecionek ze sznura. Niezwykle istotne było odkrycie strzałek krzemiennych ze szczątkowymi cząstkami substancji żywicznej na końcach, podobne odnaleziono dotychczas tylko w Egipcie.

Wraz z materiałem zabytkowym z okresu neolitu i wczesnej epoki brązu, odnaleziono również przedmioty z okresu rzymskiego. Była to głównie ceramika, wśród której wyróżniono: naczynia lepione ręcznie i naczynia obtaczane na szybkoobrotowym kole garncarskim, palone na kolor czarny lub o barwie jasnej, ewentualnie ciemnobrunatnej, essowatego kształtu z rozchylonymi szyjkami, przedmioty z brązu (szczypczyki, igły), krzemienia (osełki do narzędzi), żelaza (noże, sprzączka do pasa), srebrne ozdoby.

Świadectwem dobrze rozwiniętej gospodarki nabiałowej z okresu rzymskiego było odkrycie kilku cedzideł — naczyń sitowych. Ponadto kwitło wówczas rzemiosło w postaci obróbki kości i rogu, tkactwa, garncarstwa.

Badaczka tej osady M. Miśkiewicz stwierdziła, iż mogły się tu znajdować obiekty związane z produkcją i obróbką żelaza, przypuszczenie to potwierdza odnaleziony spodek pieca hutniczego w postaci bryły żużlowej, wydobyty przez mieszkańca tego terenu — J. Tomczyka.

Według M. Sternik całość wykopalisk prowadzonych na tym obszarze przez wielu archeologów, wskazuje na łagodny i pokojowy charakter zachodzących tu przemian, odbywających się drogą procesu ewolucyjnego.

Stanowiska archeologiczne lokalizowane są na podstawie wiadomości, pochodzących z różnych źródeł, jednak przeważająca ilość informacji dostarczana jest obecnie przez planowe badania terenowe, od prawie dwudziestu pięciu lat realizowane w ramach programu Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Prace te polegają na systematycznej prospekcji terenowej, połączonej z weryfikacją powierzchniową stanowisk i obiektów znanych już wcześniej. Ich rezultaty pozwalają na rozpoznanie intensywności osadnictwa w różnych rejonach gminy, w kolejnych epokach i okresach pradziejów, średniowiecza i nowożytności, są też wykorzystywane w bieżących działaniach konserwatorskich.

Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Wojciechowice

Lp.	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Numer AZP	Nr na obsz.	Chronologia
1.	Bidziny	44	86-72	331	Osada
2.	Bidziny	54	86-72	346	Pracownia
3.	Bidziny	87	86-72	368	Osada
4.	Bidziny	66	86-72	247	Pracownia
5.	Bidziny	18	86-72	262	Ślad osadnictwa
6.	Bidziny	18	86-72	262	Ślad osadnictwa-wczesne średniowiecze
7.	Bidziny	33	86-72	298	Pracownia
8.	Bidziny	33	86-72	298	Ślad osadnictwa
9.	Bidziny	34	86-72	299	Ślad osadnictwa
10.	Bidziny	34	86-72	299	Osada
11.	Bidziny	41	86-72	306	Pracownia
12.	Bidziny	42	86-72	307	Ślad osadnictwa
13.	Bidziny	17	86-72	261	Ślad osadnictwa
14.	Bidziny	17	86-72	261	Osada-XII-XIII w.
15.	Bidziny	16	86-72	260	Ślad osadnictwa-XI-XIII w.
16.	Bidziny	15	86-72	259	Ślad osadnictwa-starożytna nieokreślona
17.	Bidziny	15	86-72	259	Osada-XIV-XV w.

18.	Bidziny	6	86-72	243	Ślad osadnictwa-nieokreślony
19.	Bidziny	6	86-72	243	Ślad osadnictwa-I okres epoka brązu
20.	Drygulec	12	85-72	107	Osada
21.	Drygulec	10	85-72	103	Osada
22.	Drygulec	9	85-72	102	Ślad osadnictwa
23.	Drygulec	8	85-72	101	Osada
24.	Drygulec	15	85-72	110	Osada-neolit środkowy
25.	Drygulec	15	85-72	110	Ślad osadnictwa-nieokreślona
26.	Drygulec	14	85-72	109	Osada-neolit środkowy
27.	Drygulec	14	85-72	109	Ślad osadnictwa-I okres epoki brązu
28.	Drygulec	14	85-72	109	Osada-EB
30.	Folwark	12	86-72	79	Osada
31.	Folwark	2	86-72	77	Osada-pracownia krzemieniarska-nieokreślona
32.	Gierczyce	18	87-71	219	Osada-łużycka, przeworska
33.	Gierczyce	17	87-71	217	Osada-łużycka
34.	Gierczyce	32	87-71	214	Ślad osadnictwa
35.	Gierczyce	11	87-71	209	Osada-X-XII w.
36.	Gierczyce	10	87-71	207	Osada-wczesne średniowiecze, pradzieje
37.	Gierczyce	7	87-71	204	Ślad osadnictwa-średniowiecze
38.	Gierczyce	6	87-71	203	Ślad osadnictwa-wczesne średniowiecze
39.	Gierczyce	5	87-71	202	Ślad osadnictwa-pradzieje
40.	Gierczyce	4	87-71	201	Ślad osadnictwa-pradzieje
41.	Gierczyce	35	87-72	62	Osada
42.	Gierczyce	33	87-72	52	Osada
43.	Gierczyce	32	87-72	51	Osada
44.	Gierczyce	32	87-72	51	Osada?
45.	Gierczyce	32	87-72	51	Ślad osadnictwa-nieokreślona
46.	Gierczyce	31	87-72	50	Osada-nieokreślona
47.	Gierczyce	30	87-72	49	Osada-nieokreślona
48.	Jasice	44	86-72	327	Osada

49.	Jasice	27	86-72	164	Osada-wczesne średniowiecze Ślad osadnictwa-I okres epoki brązu
50.	Jasice	26	86-72	163	Osada-młodszy neolit Ślad osadnictwa-?
51.	Jasice	23	86-72	159	Osada-młodszy neolit Osada-II okres epoki brązu
52.	Jasice	22	86-72	158	Osada-?
53.	Jasice	16	86-72	64	Kopiec?
54.	Jasice	15	86-72	20	Osada
55.	Jasice	14	86-72	43	Osada
56.	Jasice	30	86-72	246	Osada-era brązu
57.	Jasice	29	86-72	245	Osada-XI-XIII w.
58.	Jasice	28	86-72	244	Ślad osadnictwa-nieokreślony
59.	Jasice	28	86-72	244	Osada-XIV-XV w.
60.	Kaliszany	37	86-71	118	Osada
61.	Kaliszany	37	86-71	118	Ślad osadnictwa-I okres epoki brązu
62.	Kaliszany	34	86-71	110	Osada
63.	Kaliszany	33	86-71	109	Osada
64.	Kaliszany	31	86-71	107	Osada-neolit
65.	Kaliszany	24	86-71	100	Ślad osadnictwa (obozowisko?)
66.	Kaliszany	16	86-71	92	Osada
67.	Kaliszany	15	86-71	91	Osada
68.	Kaliszany	4	86-71	11	Osada-WEB
69.	Koszyce	6	86-72	76	Osada-neolit
70.	Koszyce	6	86-72	76	Osada-V brązu-Ha

71.	Koszyce	6	86-72	76	Osada-IX-poł. X w.
72.	Koszyce	6	86-72	76	Ślad osadnictwa-nieokreślony
73.	Koszyce	39	86-72	398	Osada-IX-X w.
74.	Koszyce	34	86-72	393	Osada
75.	Koszyce	29	86-72	238	Osada-I okres epoka brązu
77.	Koszyce	7	86-72	78	Osada-nieokreślona
78.	Koszyce	2	86-72	31	Osada
79.	Koszyce	2	86-72	31	Osada
80.	Koszyce	2	86-72	31	Osada- brązu?
81.	Koszyce	2	86-72	31	Osada-wczesne średniowiecze
82.	Koszyce	1	86-72	30	Osada
83.	Koszyce	1	86-72	30	Osada
84.	Koszyce	1	86-72	30	cmentarzysko
85.	Koszyce	1	86-72	30	Osada-XIII w.
86.	Koszyce	10	86-72	204	Osada-I okres epoki brązu
87.	Koszyce	10	86-72	204	Osada-XII-XIII w.
88.	Kunice	3	86-72	43	Osada-okres lateński
89.	Kunice	2	86-72	42	Osada
90.	Kunice	1	86-72	41	Osada XII-XIII w.
91.	Kunice	3	86-72	43	Osada
92.	Kunice	3	86-72	43	Osada-okres lateński
93.	Kunice	9	86-72	176	Ślad osadnictwa-nieokreślony
94.	Kunice	9	86-72	176	Ślad osadnictwa-okres lateński

95.	Kunice	9	86-72	176	Ślad osadnictwa-XII-XIII w.
96.	Lisów	22	87-71	268	Osada-VIII-XIII w.?
97.	Lisów	14	87-71	190	Osada?
98.	Lisów	8	87-71	184	Ślad osadnictwa-I okres brązu
99.	Lisów	9	87-71	184	Ślad osadnictwa-średniowiecze
100.	Lisów	25	87-72	14	Osada
101.	Lisów	39	87-72	38	Osada-nieokreślona
102.	Lisów	36	87-72	35	Osada
103.	Lisów	34	87-72	33	Osada
104.	Lisów	34	87-72	33	Ślad osadnictwa (osada?)
105.	Lisów	33	87-72	32	Osada
106.	Lisów	33	87-72	32	Ślad osadnictwa
107.	Lisów	32	87-72	21	Ślad osadnictwa(okres wpływów rzymskich
108.	Lisów	32	87-72	21	Osada?-VIII-IX w.
109.	Lisów	32	87-72	21	Ślad osadnictwa-nieokreślona
110.	Lisów	31	87-72	20	Osada
111.	Lisów	31	87-72	20	Osada
112.	Lisów	31	87-72	20	Osada
113.	Lisów	29	87-72	18	Ślad osadnictwa-nieokreślony
114.	Lisów	28	87-72	17	Obozowisko?
115.	Lisów	28	87-72	17	Ślad osadnictwa-XII-XIII w.
116.	Lisów	27	87-72	16	Ślad osadnictwa-nieokreślona
117.	Lisów	26	87-72	15	Obozowisko?

118.	Lisów	24	87-72	13	Ślad osadnictwa lub obozowisko - neolit
119.	Lisów	24	87-72	13	Ślad osadnictwa lub obozowisko - wczesny okres epoki brązu
120.	Lisów	5	87-72	12	Cmentarzysko-okres wpływów rzymskich
121.	Lisów	3	87-72	11	Cmentarzysko-okres wpływów rzymskich
122.	Łopata	1	87-72	1	Kurhan-nieokreślona
133.	Łopata	1	87-72	1	Grób lub cmentarzysko- wczesny okres epoki brązu
134.	Ługi	2	85-72	27	Osada
135.	Łukawka	2	87-71	221	Ślad osadnictwa- brązu
136.	Łukawka	7	87-71	208	Osada - brązu Ślad osadnictwa - neolit
137.	Łukawka	7	87-71	73	Osada?
138.	Łukawka	6	87-71	72	osada
139.	Łukawka	4	86-72	28	Osada, cmentarzysko (lub 1 grób)
140.	Łukawka	3	86-72	27	osada
141.	Łukawka	9	86-72	74	Ślad osadnictwa
142.	Łukawka	9	86-72	74	Ślad osadnictwa-średniowiecze
143.	Łukawka	9	86-72	74	Ślad osadnictwa-średniowiecze
144.	Łukawka	20	86-72	416	Osada
145.	Łukawka	18	86-72	414	Osada-starożytność
146.	Łukawka	24	87-72	54	Osada
147.	Łukawka	12	86-72	87	Osada
148.	Łukawka	8	86-71	12	Osada
149.	Łukawka	8	86-71	12	Osada
150.	Mikułowice	40	86-72	167	Ślad osadnictwa -środkowy neolit

151.	Mikułowice	38	86-72	165	Osada- I okres brązu
152.	Mikułowice	33	86-72	153	Obozowisko?
153.	Mikułowice	28	86-72	65	osada
154.	Mikułowice	27	85-72	42	Ślad osadnictwa
155.	Mierzanowice	33	86-72	217	Pracownia krzemieniarska - nieokreślony
156.	Mierzanowice	4	86-72	69	Osada
157.	Mierzanowice	1	86-72	66	Osada, cmentarzysko
158.	Mierzanowice	5	86-72	70	Cmentarzysko i osada
159.	Mierzanowice	26	86-72	129	Osada-I okres epoki brązu
160.	Mierzanowice	27	86-72	130	Osada-I okres Epoki brązu
161.	Mierzanowice	25	86-72	128	Obozowisko-nieokreślone
162.	Mierzanowice	24	86-72	127	Osada-nieokreślona
163.	Mierzanowice	13	86-72	101	Osada-I okres Epoki brązu
164.	Sadłowice	3	87-72	7	Osada-pradzieje
165.	Sadłowice	1	87-72	5	Ślad osadnictwa-pradzieje
166.	Sadłowice	1	87-72	5	Ślad osadnictwa-wczesne średniowiecze
167.	Sadłowice	29	87-72	201	Osada
168.	Sadłowice	27	87-72	199	Osada
169.	Sadłowice	27	87-72	199	Osada
170.	Sadłowice	26	87-72	198	Osada
171.	Sadłowice	22	87-72	194	Osada
172.	Sadłowice	17	87-72	189	Ślad osadnictwa-paleolit górny?
173.	Sadłowice	17	87-72	189	Ślad osadnictwa

174.	Sadłowice	16	87-72	188	Osada?
175.	Sadłowice	15	87-72	187	Obozowisko-nieokreślona
176	Smugi	7	85-72	48	Osada
177.	Smugi	5	85-72	46	Osada
178.	Stodoły	7	87-72	127	Osada wczesne średniowiecze
179.	Stodoły	33	87-72	111	Osada-nieokreślony
180.	Stodoły	32	87-72	110	Osada-nieokreślony
181.	Stodoły	30	87-72	106	Ślad osadnictwa-wczesne średniowiecze
182.	Stodoły	25	87-72	101	Ślad osadnictwa -nieokreślony
183.	Stodoły	23	87-72	99	osada
184.	Stodoły	57	87-72	57	Osada
185.	Stodoły-Kolonia	52	87-72	109	Osada -XI-XII w.
186.	Stodoły-Kolonia	49	87-72	95	Osada
187.	Stodoły-Kolonia	44	87-72	90	Ślad osadnictwa-wczesne średniowiecze
188.	Stodoły-Kolonia	42	87-72	88	Osada-kult. mierzanowicka
189.	Stodoły-Kolonia	41	87-72	87	Ślad osadnictwa-kult. mierzanowicka
190.	Stodoły-Kolonia	40	87-72	86	Ślad osadnictwa-kult. mierzanowicka
191.	Stodoły-Kolonia	37	87-72	82	Ślad osadnictwa
192.	Stodoły-Kolonia	35	87-72	80	Ślad osadnictwa-kult. mierzanowicka Osada?
193.	Stodoły-Kolonia	34	87-72	79	Osada-kult. mierzanowicka, złocka, łużycka, pomorska, przeworska, wczesne średniowiecze
194.	Stodoły-Kolonia	9	86-72	169	Osada-IX-X wiek Osada-okres lateński Ślad osadnictwa
195.	Stodoły-Kolonia	8	87-72	168	Osada okres lateński

196.	Stodoły-Kolonia	7	87-72	40	osada
197.	Stodoły-Kolonia	6	86-72	39	osada
198.	Stodoły-Kolonia	5	86-72	38	osada
199.	Stodoły-Kolonia	4	86-72	37	osada
200.	Stodoły-Kolonia	3	86-72	36	osada
201.	Stodoły-Kolonia	2	86-72	35	osada
202.	Stodoły-Kolonia	27	86-72	386	Ślad osadnictwa-starożytność
203.	Stodoły-Kolonia	21	86-72	380	Ślad osadnictwa
204.	Stodoły-Kolonia	13	86-72	195	Osada-nieokreślone
205.	Stodoły-Kolonia	1	87-72	2	Kurhan-nieokreślona
206.	Stodoły-Kolonia	10	86-72	170	Ślad osadnictwa-środkowy neolit
207.	Stodoły-Kolonia	10	86-72	170	Osada-I okres epoki brązu
208.	Stodoły-Kolonia	10	86-72	170	Ślad osadnictwa-II okres epoki brązu
209.	Stodoły-Kolonia	10	86-72	170	Osada-okres lateński
210.	Stodoły-Kolonia	10	86-72	170	Ślad osadnictwa- wczesne średniowiecze
211.	Wlonice	36	86-73	181	Osada III-V brązu
212.	Wlonice	35	86-73	180	Osada III-V brązu
213.	Wlonice	20	86-73	116	Osada III-V okres brązu
214.	Wlonice	18	86-73	114	Ślad osadnictwa -średniowiecze
215.	Wlonice	17	86-73	113	osada
216.	Wlonice	16	86-73	112	Ślad osadnictwa
217.	Wlonice	15	86-73	111	Osada późne średniowiecze
218.	Wlonice	13	86-73	92	Osada- brązu

219.	Wlonice	8	86-73	87	Osada łużycka III-V okres brązu
220.	Wlonice	6	86-73	83	Osada I-III-Y- okres brązu
221.	Wlonice	13	86-73	92	Osada
222.	Wojciechowice	3	86-72	46	Osada
223.	Wojciechowice	3	86-72	46	Osada
224.	Wojciechowice	3	86-72	46	Osada
225.	Wojciechowice	24	86-72	83	Osada-I okres epoki brązu
226.	Wojciechowice	24	86-72	83	Osada-XII-XIII
227.	Wojciechowice	24	86-72	83	Ślady osady-wczesne średniowiecze
228.	Wojciechowice	22	86-72	81	Osada-I okres epoki brązu
229.	Wojciechowice	22	86-72	81	Ślad osadnictwa-wczesne średniowiecze do X w.
230.	Wojciechowice	22	86-72	81	Osada-XII-XIII w.
231.	Wojciechowice	4	86-72	47	Ślad osadnictwa-paleolit schyłkowy
232.	Wojciechowice	4	86-72	47	Osada i cmentarzysko
233.	Wojciechowice	4	86-72	47	Osada-VIII-IX w.
234.	Wojciechowice	4	86-72	47	Ślad osadnictwa
235.	Wojciechowice	17	86-72	60	Osada-wczesne średniowiecze
236.	Wojciechowice	17	86-72	60	Cmentarzysko-wczesne średniowiecze
237.	Wojciechowice	3	86-72	68	Osada
238.	Wojciechowice	3	86-72	68	Osada-IV epoka brązu-Ha
239.	Wojciechowice	3	86-72	68	Osada-OWR
240.	Wojciechowice	3	86-72	68	Osada-wczesne średniowiecze
241.	Wojciechowice	3	86-72	68	Osada-średniowiecze

242.	Wojciechowice	8	86-72	252	Osada-V okres epoka brązu/Ha
243.	Wojciechowice	8	86-72	252	Osada-X-XI w.
244.	Wojciechowice	7	86-72	251	Pracownia krzemieniarska - młodszy neolit
245.	Wojciechowice	7	86-72	251	Ślad osadnictwa-młodszy neolit
246.	Wojciechowice	7	86-72	251	Osada-III-V okres epoka
247.	Wojciechowice	34	86-72	250	Obozowisko-paleolit schyłkowy
248.	Wojciechowice	34	86-72	250	Ślad osadnictwa-neolit
249.	Wojciechowice	34	86-72	250	Osada-I okres epoka brązu
250.	Wojciechowice	34	86-72	250	Ślad osadnictwa-II okres Epoka brązu
251.	Wojciechowice	34	86-72	250	Osada-Ha
252.	Wojciechowice	27	86-72	86	Osada- nieokreślona
253.	Wojciechowice	26	86-72	85	Ślad osadnictwa-XII-XIII w.
254.	Wojciechowice	25	86-72	84	Osada-I okres Epoki brązu, ślad osadnictwa-XII-XIII w.
255.	Wojciechowice	23	86-72	82	Osada-okres lateński
256.	Wojciechowice	21	86-72	80	Osada-I okres Epoki brązu, osada-XII-XIII w.
257.	Wojciechowice	34	86-72	136	Osada?-nieokreślona
258.	Wojciechowice	34	86-72	136	Osada-XII-XIII w.
259.	Wojciechowice	28	86-72	87	Ślad osadnictwa-nieokreślone
260.	Wojciechowice	28	86-72	87	Osada-XII-XIII w.
261.	Wojciechowice	10	86-72	62	Osada-neolit-wczesny okres epoki brązu
262.	Wojciechowice	9	86-72	61	Kopiec (kurhan?)
263.	Wojciechowice	11	86-72	54	Osada
264.	Wojciechowice	11	86-72	54	Osada

265.	Wojciechowice	11	86-72	54	Osada z pracownią krzemieniarską
266.	Wojciechowice	11	86-72	54	Osada-OWR
267.	Wojciechowice	18	86-72	53	Cmentarzysko?-neolit/wczesny okres epoki brązu?
268.	Wojciechowice	8	86-72	51	Osada
269.	Wojciechowice	8	86-72	51	Osada
270.	Wojciechowice	8	86-72	51	Cmentarzysko popielnicowe
271.	Wojciechowice	7	86-72	50	Osada
272.	Wojciechowice	6	86-72	49	Ślad osadnictwa
273.	Wojciechowice	6	86-72	49	Osada?
274.	Wojciechowice	5	86-72	48	Osada
275.	Wojciechowice	5	86-72	48	Osada
276.	Wojciechowice	2	86-72	44	Osada
277.	Wojciechowice	2	86-72	44	Osada-OWR
278.	Wojciechowice	1	86-72	45	Osada XII-XIII w.
279.	Wojciechowice	42	86-72	214	Ślad osadnictwa- nieokreślony
280.	Wojciechowice	42	86-72	214	Osada-XI-XV w.

Powyższe tabele przedstawiają najważniejsze (znajdujące się w materiałach AZP) stanowiska archeologiczne na terenie gminy Wojciechowice. Ponadto, stanowiska te zostały przedstawione na załącznikach graficznych „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego" i „Kierunki zagospodarowania przestrzennego".

3.2.7. Miejsca pamięci narodowej

O tradycjach patriotycznych mieszkańców gminy świadczą zbiorowe mogiły poległych w walce o niepodległość ojczyzny:

- Bidziny, cmentarz rzymsko – katolicki - zbiorowa mogiła żołnierzy poległych w I wojnie światowej,
- Drygulec, zbiorowa mogiła żołnierzy Wojska Polskiego poległych 6 września 1939 r. podczas nalotu na stację kolejową i pochowanych przy torach kolejowych,
- Bidziny, cmentarz rzymsko-katolicki — mogiła trzech żołnierzy Wojska Polskiego zastrzelonych przez hitlerowców w dniu 7 września 1939 r. w Wyszmontowie,
- Stodoły, cmentarz parafialny, mogiły żołnierzy WP z 1939 r. oraz żołnierzy Armii Czerwonej z 1944–45 r.

Mieszkańcy Wojciechowic już od lat kultywują tradycję składania kwiatów pod pomnikiem poległych na stacji kolejowej w Drygulcu.

Pamięć o ludziach i wydarzeniach przetrwała do dziś również dzięki ustnym przekazom i partyzanckim piosenkom.

3.2.8. Elementy małej architektury

1) XIX-wieczny nagrobek kamienny, Antoniego i Katarzyny Góreckich, w kształcie krzyża na postumencie, usytuowany na cmentarzu grzebalnym w miejscowości Gierczyce, dziś niestety uszkodzony,
2) Nagrobek Jana Skotnickiego z 1916 r. przedstawiający kamienną figurę kobiety, na postumencie,
3) Nagrobki P. Łempickich: piękna figura przedstawiająca podpierającego się anioła — z nagrobka Emilii Łempickiej (1875 r.), krzyż na niewielkim postumencie — z nagrobka Kazimierza Łempickiego z 1868 r.,
4) Kamienne figury nagrobne na cmentarzu w Stodołach.
5) Kamienna figura przydrożna na kolumnie i postumencie, przedstawiająca zakonnicę, datowana na 1688 r., Bidziny,
6) Kapliczka z przeźroczami arkadowymi na czworobocznym słupie 1712 r., przeniesiona w 1820 r., Kunice,
7) Kapliczka na postumencie z figurą Chrystusa frasobliwego, Bidziny,
8) Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem na postumencie, charakter barokowy z 1805 r., Mierzanowice,
9) Figura kamienna rzeźba św. Jana Nepomucena na postumencie, późnobarokowa z poł. XVIII w., Bidziny,
10) Figura kamienna rzeźba św. Floriana na postumencie 1809 r., Bidziny,
11) Kapliczka z 1846 r. zlokalizowana w parku, w zespole dworskim w Jasicach.

Na obszarze gminy Wojciechowice znajduję się wiele obiektów kultu religijnego w postaci krzyży, kapliczek i figurek, gdzie znaczna większość z nich ma ponad sto lat.

Opis, inwentaryzacja zdjęciowa oraz ich lokalizacja zostały zamieszczone w „Gminnym Programie opieki nad zabytkami na lata 2015 – 2018".

3.2.9. Postacie historyczne związane z gminą Wojciechowice

Generał Franciszek Wawrzyniec Kamiński (ur. 20 września 1902 r. w Mikułowicach — zm. 24 lutego 2000 r. w Warszawie), już na początku niemieckiej okupacji aktywnie włączył się w tworzenie podziemnych struktur SL „Roch". Był zwolennikiem utworzenia chłopskiego ruchu oporu na Kielecczyźnie. Jego pomysł został zrealizowany i w listopadzie 1940 r. stanął na czele Straży Chłopskiej, zwanej później Batalionami Chłopskimi. Przyjął konspiracyjny pseudonim „Zenon Trawiński". W 1942 r. kierował obroną zamojszczyzny. Zwycięstwa Batalionów chłopskich (pod Wojdą, Różą, Zaborecznem) pod dowództwem F. Kamińskiego doprowadziły do zahamowania akcji wysiedleńczej na Zamojszczyźnie. Po wojnie był działaczem Polskiego Stronnictwa Ludowego, piastował mandat do Krajowej Rady Narodowej i do Sejmu Ustawodawczego. Skazany na 12 lat więzienia, wyszedł na wolność po 6 latach. W 1980 r. został awansowany na generała brygady. Kierował Krajową Komisją Batalionów Chłopskich. W 1989 r. reaktywował PSL w Wilanowie, którego 5 maja 1990 r. został honorowym prezesem. W 1993 r. awansował do stopnia generała dywizji Wojska Polskiego. 3 maja 1996 r. otrzymał Order Orła Białego, odznaczony m. in.: Krzyżem Orderu Virtuti Militari, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Premier rządu Józef Świeżyński urodził się we Wlonicach , w rodzinie ziemiańskiej 19 kwietnia 1868 r. Po ukończeniu szkoły średniej kontynuował naukę na wydziale lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego, tam też zaczął działać w konspiracyjnym Związku Młodzieży Niepodległościowej. W

1893 r. wyjechał na specjalistyczne studia do renomowanych klinik w Berlinie i Giessen. Po powrocie pracował w warszawskiej klinice, wtedy to opublikował w „Kronice Lekarskiej" swoją pracę naukową. Następnie Józef Świeżyński wraz z małżonką przenieśli się do Jeleniowa, rodzinnego majątku Kiniorskich, położonego w Górach Świętokrzyskich. Tam przyszły premier poświęcił się działalności lekarskiej i społecznikowskiej. W 1905 r. Świeżyński wstąpił w szeregi Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego. Był posłem rosyjskiej Dumy Państwowej. Od 1915 r. do 1918 pełnił funkcję prezesa Koła Międzypartyjnego. 23.X.1918 roku został powołany przez Radę Regencyjną na premiera rządu. Zapoczątkował tworzenie armii polskiej poprzez rozbudowę Polskiej Siły Zbrojnej i częściowy pobór rekruta. Jako premier rządu próbował uniezależnić się od państw centralnych w tym celu zwrócił się do paryskiego Komitetu Narodowego Polskiego z prośbą o reprezentowanie jego rządu za granicą. Wobec braku poparcia ze strony większości partii politycznych oraz niemożności powołania nowego rządu, 3 XI.1918 roku podał gabinet do dymisji. Zmarł w 1948 roku.

Wybitny nauczyciel i wychowawca Alfons Sokół urodził się 14 lutego 1888 r. w miejscowości Iwaniska. Po ukończeniu Seminarium Nauczycielskiego w Warszawie początkowo pracował w szkole jednoklasowej, koedukacyjnej w miejscowości Trzydnik Duży (obecnie powiat kraśnicki), następnie od 1 września 1909 roku podjął pracę w szkole we wsi Luszowa (powiat lubartowski). Z Luszowej przeniósł się na własną prośbę w 1910 roku do Wojciechowic. Pracował tutaj jako nauczyciel do chwili zmobilizowania go w maju 1915 roku. Po opuszczeniu armii rosyjskiej uczył jeszcze do listopada 1918 roku, wtedy to wyruszył wraz ze swoimi wychowankami, członkami Polskiej Organizacji Wojskowej w Wojciechowicach na obronę Lwowa. Zginął pod Lwowem 2 stycznia 1919 roku. Został pochowany na cmentarzu parafialnym w Wojciechowicach. Alfons Sokół utrwalił się w pamięci ludzi jako Wielki Polak i bardzo dobry nauczyciel.

Praski biskup, patron Czech i Polski Św. Wojciech.
Przejawem kultu wielkiego misjonarza, który zmarł męczeńską śmiercią w trakcie akcji misyjnej wśród pogańskich Prusów, było nadanie nazwy Wojciechowice — głównej miejscowości, będącej siedzibą urzędu gminy oraz całej gminie. Ponadto imię wielkiego patrona Polski i Czech przyjęła jedna z pierwszych świątyń chrześcijańskich, powstała w średniowieczu we wsi Wojciechowice. Opowiadania o pobycie biskupa praskiego na tych terenach są prawdopodobnie jedynie legendą. Natomiast św. Wojciech żyje do dziś w tradycji, dziełach sztuki, malowany i rzeźbiony zdobi kościoły we wszystkich diecezjach naszego kraju. Szczególnie uroczyście obchodzono tysiąclecie męczeńskiej śmierci św. Wojciecha. 19 kwietnia 1997 roku w Wojciechowicach odbyła się sesja popularnonaukowa, przybliżająca świętego męczennika i jego czasy.

3.2.10. Szlaki kulturowe

Przez teren gminy Wojciechowice przebiega jeden szlak kulturowy - Szlak Architektury Drewnianej prezentujący zabytkowe obiekty drewniane z terenu województwa. W ramach szlaku wyznaczono 4 trasy i 1 pętlę. Przez teren gminy Wojciechowice przebiega fragment trasy nr 4 pomiędzy Górą Witosławską – Gierczyce (gm. Wojciechowice) – Stodoły (gm. Wojciechowice) a miejscowością Kleczanów (gm. Obrazów) i dalej. Trasa szlaku jest wyznaczona w ciągu drogi krajowej nr 74 pomiędzy Stodołami i Opatowem i drogami lokalnymi.
Szlak ten posiada powiązanie z podobnym szlakiem w Małopolsce, na Śląsku i Podkarpaciu.

3.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego

3.3.1. Zagrożenia dla środowiska kulturowego i krajobrazu kulturowego gminy

- działalność inwestycyjna i rolnicza prowadzona nie zawsze zgodnie z dbałością o dziedzictwo archeologiczne;
- pozostawienie obiektów oraz zespołów parkowych bez właściwej ochrony;
- brak środków na ochronę konserwatorską.

3.3.2. Zalecenia i działania związane z ochroną środowiska kulturowego i krajobrazu kulturowego

1) Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
2) Wyeksponowania poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.
3) Zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.
4) Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
5) Realizacji przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.
6) Wpisane do rejestru zabytków obiekty należy chronić zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i odpowiednio je zagospodarować by mogły służyć lokalnej społeczności i rozwojowi gminy;
7) Wzmocnić ochronę i opiekę nad zabytkami oraz poprawiać ich stan zachowania poprzez opracowanie systemowych rozwiązań realizowanych przez władze gminy zgodnie z wytycznymi w „Gminnym Programie opieki nad zabytkami na lata 2015 – 2018" poprzez działania takie jak:

- ✓ Aktualna inwentaryzacja zasobów zabytkowych gminy (gminna ewidencja zabytków).
- ✓ Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania gminy.
- ✓ Wykorzystanie zasobów zabytkowych i walorów gminy.
- ✓ Podejmowanie rozwiązań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i inwestycyjnych.
- ✓ Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
- ✓ Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
- ✓ Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków.
- ✓ Monitoring stanu zachowania i sposobu wykorzystania zabytków.
- ✓ Uwzględnienie wydatków na ochronę zabytków w budżecie gminy.
- ✓ Dotacje z budżetu gminy na prace konserwatorskie przy najcenniejszych zabytkach. Promocja dziedzictwa kulturowego zwłaszcza zabytków w rozwoju turystyki.
- ✓ Prowadzenie edukacji na rzecz ochrony dziedzictwa.

Przede wszystkim zaś zasadniczym działaniem powinno być wdrożenie realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, gdzie wykorzystane zostaną instrumenty ogólne określone w programach rządowych i wojewódzkich, w tym w Krajowym Programie Opieki nad zabytkami oraz w innych dokumentach o charakterze strategicznym , a także narzędzia i środki własne Gminy oraz partnerów uczestniczących w realizacji Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, państwowych i samorządowych instytucji kultury, jednostek samorządu terytorialnego, kościołów oraz organizacji pozarządowych.

3.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazy priorytetowe

Na terenie województwa świętokrzyskiego nie został opracowany i uchwalony przez Sejmik audyt krajobrazowy, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015 r. Poz. 774, 1688).

4. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, potrzeby i możliwości rozwoju gminy

4.1. Sytuacja demograficzna gminy – analizy demograficzne, środowiskowe i społeczne, prognozy

Liczba ludności gminy na koniec 2013 r. wynosiła 4 253 mieszkańców co stanowiło 7,78% ludności powiatu opatowskiego oraz 0,33% ludności województwa świętokrzyskiego. Miejscowość gminną w roku 2013 zamieszkiwało 308 osób (co stanowiło 7,24 % ludności gminy). Miejscowość gminną w roku 2014 zamieszkiwało 318 osób.

Ludność w poszczególnych powiatach

WYSZCZEGÓL-NIENIE	L U D N O Ś Ć							PRZY-ROST NATUR A-LNY (WSKAŹ -NIK NA 1000 LUDNO -ŚCI)	SALDO MIGRA-CJI *(NA 1000 LUDNO -ŚCI)*
	OGÓ-ŁEM	KOBIE -TY	W WIEKU			NA 1KM^2	W MIA-STACH % OGÓŁU LUDNO -ŚCI		
			PRZED-PRODU -KCYJ-NYM	PRODUK -CYJNYM	POPRO-DUKCYJ-NYM				
Polska	38 496 000	20017 920				123	61,8		
województwo świętokrzyskie	1268200	659 464	219 000	797000	251000	108	44,80	-2,7	-2809
powiat opatowski	54 656	27 545	9543	34359	10754	60		-5,2	Ok -190
powiat sandomierski	80 069	40 988	13873	49869	16327	118		-3,8	Ok -220

źródło: US Kielce, stan na 31.12.2013 r.

Ludność i gęstość zaludnienia gminy na tle powiatu i gmin sąsiednich

wyszczególnienie	powierzchnia (km^2)	sołectwa*	ludność	gęstość zaludnienia - na km^2	kobiety na 100 mężczyzn
powiat opatowski	911	272	54656	60	101,6
Opatów miasto	9,36	-	6731	719,1	110,4
Ożarów miasto	8	-	5306	663,3	98,6
Baćkowice	96	15	5440	56,7	97,4
Iwaniska	105	27	7477	71,2	96,7
Lipnik gmina	82	22	5538	68	100
Opatów gmina	114	28	12227	108	108
Ożarów gmina	183	34	11080	60	102
Ćmielów gmina	82	22	4126	50	105
Sadowie	82	22	4126	50	105
Tarłów	164	33	5442	33	103
Wojciechowice	86	20	4253	49	100
Obrazów	72	19	6591	92	103
Wilczyce gmina	70	16	3800	55	99

źródło: US Kielce, stan na 31.12.2013 r.

Struktura wiekowa ludności w gminie i gminach sąsiednich

wyszczególnienie	liczba ludności	wiek przedprodukcyjny (%)	wiek produkcyjny (%)	wiek poprodukcyjny (%)	wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 os. w wieku produkcyjnym)
woj. świętokrzyskie wg spisu powszechnego 2011r.	1280700	18,1	63,6	18,3	57,0
powiat opatowski	54656	17,46	62,86	19,68	59,5
Baćkowice	5049	18,40	63,36	18,24	57,8
1.1.1.1.1.1 Iwaniska	6941	19,84	62,34	17,82	60,4
Lipnik	5538	17,06	63,29	19,65	58,0
Opatów	12227	16,38	62,71	20,91	59
Ożarów	11080	17,93	63,86	18,21	56,6
Sadowie	4126	16,69	62,50	20,81	60
Tarłów	5442	15,67	62,40	21,93	60,2
Wojciechowice	4253	17,84	61,34	20,82	63,0

źródło: US Kielce, stan na 31.12.2013 r.

Dokonując analizy danych demograficznych do wartości pozostałych gmin powiatu opatowskiego można zauważyć, że gmina zajmuje przeciętną pozycję z danymi bardzo zbliżonymi do średniej powiatowej, jednakże gorszymi niż średnia w województwie. Uwagę należy zwrócić na niską liczbę ludności i niski odsetek ludności w wieku produkcyjnym na tle pozostałych gmin. Zauważalną tendencją jest nasilanie się liczebności osób w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzejącej się strukturze wiekowej mieszkańców gminy.
Wskaźnik obciążenia demograficznego wynosił w 2013 r. dla gminy 63,0 (ludność w wieku nieprodukcyjnym/100 os. w wieku produkcyjnym) i był najwyższy w powiecie oraz wyższy od średniej w województwie.

Zestawienie porównawcze liczby ludności w gminie w latach 2011-2014 *(źródło: UG).*

sołectwo	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**Różnica między rokiem 2014 a 2011**
Bidziny	745	757	740	744	-1
Drygulec	335	335	318	319	-16
Gierczyce	401	402	391	389	-12
Jasice	168	172	166	162	-6
Kaliszany	187	184	176	180	-7
Koszyce	122	118	117	115	-7
Kunice	205	219	203	198	-7

Lisów	167	169	167	162	-5
Łopata	117	121	118	114	-3
Ługi	66	66	65	62	-4
Łukawka	84	82	79	80	-4
Mierzanowice	159	158	157	159	0
Mikułowice	152	158	146	145	-7
Orłowiny	73	79	77	78	-5
Sadłowice	191	188	183	181	-10
Smugi	60	64	59	57	-3
Stodoły-Wieś	313	315	303	291	-22
Stodoły-Kolonie	323	317	315	309	-14
Wlonice	177	174	168	168	-9
Wojciechowice	312	318	308	318	-6

Ogółem -126

Wskaźnik obciążenia grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą nieprodukcyjną jest bardzo duży. Można zauważyć, że społeczność gminy staje się społeczeństwem starzejącym.
Wskaźnik liczebności ludności w poszczególnych sołectwach na przestrzeni lat 2011 do 2014 jest ujemny. Tendencja ta rozkłada się równomiernie w większości sołectw. Największy ubytek ilości mieszkańców zauważa się jednak w sołectwach: Stodoły-Wieś, Drygulec, Stodoły- Kolonie, Gierczyce, Sadłowice. Analizując strukturę, charakter i wielkość areału rolnego można zauważyć pewną korelację między wyludniającymi się obszarami południowych sołectw a rozdrobnieniem i niedoinwestowaniem znajdujących się tam gospodarstw.

Ogółem w gminie Wojciechowice różnica między rokiem 2014 a 2011 wynosi minus 126.
Tendencja jest też wyraźnie zaznaczona w analizach demograficznych o zasięgu ogólnokrajowym.
Niski przyrost naturalny, wysoka migracja nie sprzyjają rozwojowi gminy. Najatrakcyjniejsze miejscowości w gminie to te o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wzdłuż głównych dróg krajowych zlokalizowane w środkowej i północnej części gminy.

Za niekorzystne zjawisko należy uznać ciągle malejącą liczbę ludzi młodych co jest następstwem malejącego przyrostu naturalnego oraz sytuacji gospodarczej na terenie gminy, powiatu i województwa.

4.2. Prognoza demograficzna

W ostatnich latach na terenie kraju (szczególnie na obszarze województwa świętokrzyskiego) obserwuje się stopniowy spadek liczby mieszkańców. W województwie świętokrzyskim do roku 2030 liczba ludności (wg Prognozy Ludności na lata 2003-2030 GUS) ma ulec zmniejszeniu o około 105,0 tys. ludzi. Analogicznie, opierając się na w/w danych można stwierdzić, że spadek ludności wystąpi w kolejnych latach również w gminie Wojciechowice. Prognoza demograficzna gminy opiera się zarówno na trendach występujących w otoczeniu gminy (powiat, województwo), jak i na czynnikach wewnętrznych związanych z rozwojem gminy. Do czynników wewnętrznych zalicza się przede

wszystkim brak większych ośrodków kształcenia w gminie. Edukacja w gminie kończy się na poziomie gimnazjalnym (Gimnazjum w Bidzinach), co zmusza młodzież do migracji za dalszym wykształceniem. Większość młodzieży nie wraca w rodzinne strony. Kolejną przyczyną migracji, którą zauważa się w całym powiecie opatowskim, może być poszukiwanie lepszych warunków życia oraz pracy. Gmina oferuje miejsca pracy związane przede wszystkim z rolnictwem, ewentualnie z oświatą, administracją i drobnymi usługami, co nie zaspokaja wszystkich aspiracji mieszkańców i jest zbyt uboga ofertą dla młodzieży.
W gminie Wojciechowice liczba ludności faktycznie zamieszkałej systematycznie maleje. Według stanu na 31.12.2012 r. w gminie mieszkało ogółem 4 306 osób (w tym 2 143 kobiet i 2 163 mężczyzn), tj. o 7,2% mniej niż na koniec 2002 roku. Ubytek mieszkańców gminy wpłynął na zmniejszenie wskaźnika gęstości zaludnienia z 54 osób/km^2 w 2002 roku do 50 osób/km^2 w 2012 roku. Pod względem wykorzystania zasobów pracy gmina Wojciechowice stanowi obszar problemowy, dotknięty m.in. wysoką stopą bezrobocia oraz deformacją struktury bezrobotnych (tj. wysokim odsetkiem ludzi młodych, bezrobotnych kobiet, bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok oraz wysokim odsetkiem bezrobotnych z niskim poziomem wykształcenia, bez kwalifikacji zawodowych, bez stażu pracy, długotrwale poszukujących pracy i bez prawa do zasiłku – następuje pauperyzacja gminy).

4.3. Pozarolnicza działalność gospodarcza

Gmina Wojciechowice jest typową gminą wiejską, z niewielkimi zakładami przemysłowymi. Z rolnictwa utrzymuje się 81 % ludności.
Na terenie Gminy jest zarejestrowanych 133 podmioty gospodarcze jednoosobowe oraz 8 podmiotów prowadzących działalność typowo przemysłową. Działają tutaj:
- OMYA Sp. z o.o. Warszawa – Przemiałownia dolomitu w Jasicach,
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych i Mostowych w Opatowie – Wytwórnia Mas Bitumicznych w Smugach – obecnie nieczynna,
- PUH „SKAR" - Baza przeładunku i Magazyny Asfaltu w Jasicach,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych SKR Sp. z o.o. w Stodołach,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „MLECZARNIA" Sp. z o.o. w Bidzinach ze Stacją Demontażu Pojazdów w Stodołach,
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Bidzinach,

Ponadto na terenie Gminy funkcjonują typowe zakłady przetwórcze i usługowe, związane z rolnictwem:
- Gospodarstwo Rolne w Drygulcu-Podgajczu,
- PPH „ METAROL" w Drygulcu,
- PPHU "GES" Spółka z o.o. w Bidzinach.

Według danych Urzędu Statystycznego w 2013 r. w gminie Wojciechowice było zarejestrowanych 134 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Najwięcej z nich prowadziło działalność handlową oraz usługi w zakresie naprawy pojazdów samochodowych. Wykaz CEIDG na marzec 2015r. wskazuje na 113 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
W 2013 r. w rejestrze REGON było zarejestrowanych 201 podmiotów, z czego największa ilość w sekcjach: handel, naprawa pojazdów samochodowych oraz transport i gospodarka magazynowa. Wielkości te dają gminie Wojciechowice słabą pozycję wśród innych gmin wiejskich powiatu opatowskiego.

Podmioty gospodarki narodowej* zarejestrowane w rejestrze REGON wg wybranych sekcji w 2013r.

Gmina	Ogółem	w tym:								
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budownictwo	handel, naprawa poj. sam.	transport i gosp. magazynowa	zakwaterowanie i gastronomia	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
			razem	w tym przetwórstwo przemysłowe						
Wojciechowice	201	25	19	16	10	47	24	6	1	10

źródło: US Kielce 31.12. 2013

* - bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne

4.4. Bezrobocie

Bezrobocie w gminie na tle kraju, powiatu i gmin sąsiednich

obszar	zarejestrowani bezrobotni	w tym kobiety	stopa bezrobocia
kraj	2 295 744		14,2%
województwo świętokrzyskie	90 124	43 838	16,6%
powiat opatowski	5 675	2 664	23,1%
gmina Lipnik	648	284	
gmina Wojciechowice	409	187	

źródło: US Kielce 31.12. 2013

Zdecydowanie największe bezrobocie panuje w gminie Opatów, wynosi ponad 21% ogółu bezrobotnych w powiecie. Wśród bezrobotnych znaczny udział jest kobiet. W gminie Wojciechowice stanowią one 45,7%. Znaczna część osób bezrobotnych straciła prawo do zasiłku – świadczy to o przedłużającym się okresie pozostawania bez pracy.

4.5. Stan infrastruktury socjalnej

4.5.1. Oświata i wychowanie

Placówki oświatowe w gminie

Miejscowość	Nazwa obiektu	Liczba klas	Liczba uczniów
Przedszkola			
	Zespół Szkół Publicznych Nr 1 w Bidzinach *Oddział Przedszkolny*		41
Szkolnictwo podstawowe			
1.	Stowarzyszenie na rzecz Gminy Wojciechowice „Dzieci naszym dobrem” **PSP Gierczyce**	6	38 + 10 – oddział przedszkolny

2.	Stowarzyszenie na rzecz Gminy Wojciechowice „Dzieci naszym dobrem” **PSP Stodoły**	6	35 + 10 – oddział przedszkolny
3.	Stowarzyszenie na rzecz Gminy Wojciechowice „Dzieci naszym dobrem” **PSP Wojciechowice**	6	52 + 16 – oddział przedszkolny
4.	Zespół Szkół Publicznych Nr 1 w Bidzinach : **PSP Bidziny**	6	86
Gimnazja			
1	Zespół Szkół Publicznych Nr 1 w Bidzinach : **Publiczne Gimnazjum w Bidzinach**	3	110

źródło: UG

Gmina zaspokaja podstawowe potrzeby w zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego o ustawowym obowiązku kształcenia. Szkolnictwo ponadgimnazjalne realizowane jest w miejscowościach sąsiadujących z Gminą tj. w Ostrowcu Świętokrzyskim, Opatowie, Klimontowie oraz Sandomierzu. Ponadto, miasta Ostrowiec Św. i Sandomierz dysponują propozycją kształcenia również w zakresie szkolnictwa wyższego (uczelnie prywatne). Chcąc podjąć edukację na uczelniach o bardziej wyspecjalizowanych kierunkach, szczególnie uczelniach o wysokiej renomie i europejskich standardach nauczania, młodzież w gminie musi wiązać swoje plany z większymi miastami w Polsce (i za granicą).

Struktura wykształcenia w gminie nie jest monitorowana, niemniej jednak należy przyjąć pewne średnie dla tej części województwa, gdzie działalność rolnicza wymaga wysokich kwalifikacji i doświadczenia, co było w poprzednich latach i za pewne jest atutem mieszkańców gminy Wojciechowice.

4.5.2. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia w Wojciechowicach, będący praktycznie jedyną jednostką tego typu na terenie gminy.

Placówki podstawowej opieki zdrowotnej w gminie

stan na 31.12.2010 r.	miejscowość	zatrudnienie	
		lekarzy medycyny	lekarzy stomatologów
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ośrodek Zdrowia w Wojciechowicach	Wojciechowice	2	1

źródło: UG

Mieszkańcy gminy korzystają ponadto z opieki medycznej świadczonej przez szpitale powiatowe w Ostrowcu, Opatowie i Sandomierzu.

Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojciechowicach realizuje następujące zadania:

Zlecone i własne, które obejmują: schronienie dla bezdomnych, dożywianie dorosłych (potrzebujących), opieka i pomoc osobom starszym i niesamodzielnym, dożywianie dzieci.

Udział mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wzrósł na przestrzeni ostatnich 15 lat i obecnie wynosi ca 13% ludności ogółem. Wzrosły również wydatki w tym zakresie z budżetu gminy i w roku 2010 wyniosły – 16%, w r. 2012 – 19% i w r. 2013 już niecałe 21% (dane GUS r. 2014).

4.5.3. Usługi kultury

Na terenie gminy Wojciechowice działa Gminny Ośrodek Kultury, który prowadzi działalność kulturalno-oświatową i rozrywkową. GOK realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji, upowszechniania kultury, rozwijania i zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa w celu wzbogacenia osobowości, kształtowania moralnych i patriotycznych postaw obywateli, poczucia wspólnoty społecznej oraz rozwijania kultury życia codziennego i wypoczynku. GOK prowadzi wielokierunkową działalność zgodną z założeniem polityki kulturalnej państwa na podstawie własnego programu wynikającego z zapotrzebowania społeczeństwa. Gminny Ośrodek Kultury realizuje swoje zadania poprzez:

- edukację kulturalną i wychowanie,
- gromadzenie dokumentowanie, tworzenie i udostępnianie dóbr kultury,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- rozpowszechnianie czytelnictwa.

Gmina na koniec 2014 r. (USt. Kielce) posiadała dwie placówki biblioteczne w tym 1 bibliotekę (Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowicach – zlokalizowana w budynku szkoły) i jej filię w Bidzinach.

Wg danych GUS na rok 2013 w gminie Wojciechowice przypada 35 czytelników na 1000 osób, gdzie w gminach sąsiednich: Lipnik – 23, Baćkowice – 35, Iwaniska – 82, Opatów – 51, Ożarów – 10, Sadowie – 66 i w Tarłowie – 74.

Sąsiedztwo większych ośrodków kulturalnych takich ja: Ostrowiec, Opatów i Sandomierz uzupełnia potrzeby w zakresie usług kultury.

Obiekty kultu sakralnego stanowią na terenie gminy kościoły parafialne rzymsko-katolickie w **Wojciechowicach** (parafia obejmuje obszar: Drygulec (3 km), Horochów, Kolonia Buszkowice, Kolonia Stodoły, Kunice, Koszyce (3 km), Ługi (3 km), Mierzanowice, Mikułowice (1 km), Podgajcze, Polesie Mikułowskie (4 km), Wojciechowice, Wojnowice (3 km), **Bidzinach** (parafia obejmuje obszar: Bidziny, Grochocice (3 km), Kolonia Grochocice (4 km), Janowice (3 km), Jasice (2 km), Kunice (2 km), Łopata, Smugi (3 km), Wlonice, Wyszmontów, Zawada (4 km), **Gierczycach** (parafia obejmuje obszar: Balbinów (3 km), Gierczyce, Kaliszany (3 km), Lisów Kolonia (2 km), Łukawka (2 km), Orłowiny (3 km) i **Stodołach Wieś** (parafia obejmuje obszar: Kunice (3 km), Hultajka (4 km), Łopata (3 km), Podkoszyce Stare (2,5 km), Podkoszyce Nowe (1 km), Stodoły, Stodoły Kolonia (1,5 km) Podłukawka (2 km), Podlisów (2,5 km).

Teren gminy znajduje się wg podziału administracji kościelnej w Diecezji Sandomierskiej, Dekanat Ożarów i Dekanat Opatów - jedynie parafia w Gierczycach (źródło: www.diecezjasandomierska.pl).

4.5.4. Usługi sportu, turystyki i rekreacji

Na terenie gminy znajdują się historyczne parki krajobrazowe, podworskie lub ich pozostałości z XVIII, XIX lub początków XX wieku w miejscowościach: Bidziny, Gierczyce, Jasice, Kaliszany, Koszyce, Łukawka, Mierzanowice, Mikułowice, Podgajcze, Stodoły Kolonia, Wlonice i Wojciechowice. Parki te są interesujące pod względem zachowanej substancji roślinnej (starodrzewia) oraz reliktów dawnych układów (szpalery, klomby, aleje). Zajmują tereny powyżej 1,0 ha każdy a łączny ich obszar wynosi 25 ha. Są one w większości zaniedbane i niezagospodarowane. Szansą na poprawę tej sytuacji jest ich rewaloryzacja która umożliwiłaby wykorzystanie ich walorów dla celów sportowo rekreacyjnych.

W miejscowości Wojciechowice znajduje się jedyny w gminie **stadion sportowy**, który wraz z przyległym terenem stanowi obszar o powierzchni 2,90ha, zmodernizowany w ostatnich latach.
Na obszarze gminy działają dwa kluby sportowe: Gminny Klub Sportowy „GKS STRAŻAK BIDZINY" i Stowarzyszenie Gminnego Klubu Sportowego „ESTER" w Wojciechowicach.

Na terenie gminy brak jest bazy turystycznej i usług hotelarskich czy choćby pensjonatów. Najbliższe obiekty noclegowe świadczące usługi turystyczne znajdują się w Ostrowcu i powiecie ostrowieckim - 7, Opatowie i powiecie opatowskim - 13 oraz w Sandomierzu i powiecie sandomierskim – 5 (nie wliczając obiektów noclegowych w samym mieście Sandomierz).
Na terenie gminy funkcjonuje jedno gospodarstwo agroturystyczne zlokalizowane w miejscowości Ługi.

Turystyka piesza
Przez teren gminy nie przebiegają szlaki turystyki pieszej. Dużym mankamentem jest brak układu szlaków turystyki pieszej na terenie gminy, co wiąże się bezpośrednio z praktycznym brakiem jakiejkolwiek bazy noclegowej.

Turystyka rowerowa
Przez teren gminy przebiega jeden szlak rowerowy tj. *Zielony Szlak im. Witolda Gombrowicza*, który powstał w celu uczczenie pamięć o pisarzu, został zaprojektowany tak aby prowadził przez miejscowości związane z pisarzem i jego rodziną. Szlak ten stanowi pętlę o łącznej długości 162 km. Wyznaczony został w 2004 w związku z ogłoszeniem tego roku "Rokiem Witolda Gombrowicza". Na obszarze gminy przebiega on przez sołectwa Bidziny i Wojciechowice.

4.6. Zasoby mieszkaniowe gminy

Zasoby mieszkaniowe

wyszczególnienie	mieszkania oddane do użytku na 1000 os.	zasoby mieszkaniowe na 1000 os.	przeciętna liczba izb w mieszkaniu	przeciętna pow. użytkowa mieszkania
Polska	3,8	360		
Woj. świętokrzyskie	2,3	341	4,5	94,8 m^2
Powiat opatowski	120	18	2,95	57,8 m^2
Gmina Wojciechowice	1	1		80,3 m^2

źródło: GUS Kielce, stan na rok 2013

Inicjatywę w zakresie budownictwa na terenie gminy przejawiają wyłącznie inwestorzy prywatni. Oddane mieszkania do użytku oraz związane z tym zasoby mieszkaniowe należy traktować jako pomijalne. Liczba lokali komunalnych (socjalnych) na rok 2013 wyniosła – 1.

4.7. Charakterystyka ruchu budowlanego w gminie

Wśród inwestycji największy udział w rozwoju budowlanym gminy mają budynki gospodarcze. Ilość wydanych na ich budowę decyzji stanowią niemal połowę wydanych pozwoleń. Natomiast pozwolenia na budowę budynków mieszkalnych stanowią 37% wszystkich pozwoleń na budowę. Niewielki ruch odbywa się w dziale usług i przemysłu. W zakresie inwestycji celu publicznego największą część niemal 42% stanowią modernizacje i budowa sieci elektroenergetycznych oraz odbudowy dróg gminnych. Rozwojowi ulega również sieć kanalizacyjna, lecz niestety w niewielkim stopniu.

4.8. Obronność i bezpieczeństwo publiczne

4.8.1 Tereny wojskowe

Na obszarze gminy i w bezpośrednim jej sąsiedztwie nie ma terenów jednostek wojskowych ani też nie ma terenów ćwiczebnych.

4.8.2. Ochrona policyjna

Gmina podlega Powiatowej Komendzie Policji w Opatowie. Na terenie gminy zlokalizowany jest 1 posterunek policji w Wojciechowicach.

4.8.3. Ochrona przeciwpożarowa

Profesjonalne usługi w zakresie ochrony ludności, łagodzenia i likwidowania skutków katastrof świadczy Państwowa Straż Pożarna w Opatowie. Wspierana jest przez 11 –cie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej rozmieszczone na terenie gminy, do których należą:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Bidzinach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Drygulcu
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gierczycach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kaliszanach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lisowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łopacie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mierzanowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mikułowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stodołach
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wlonicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wojciechowicach

4.8.4. Obrona cywilna

W zakresie zagrożeń gmina wykonuje zadania zgodnie z procedurami zawartymi w Gminnym Planie Reagowania Kryzysowego. Gmina nie posiada: własnych pojazdów z urządzeniami nagłaśniającymi, magazynu przeciwpowodziowego i wyznaczonego miejsca poboru piasku.

4.8.5. Ostrzeganie i alarmowanie mieszkańców

W zakresie ostrzegania i alarmowania mieszkańców o zagrożeniach gmina wykorzystuje system syren alarmowych zlokalizowanych przy jednostkach ochotniczej straży pożarnej wyszczególnionych w opracowaniu.

Powiadamianie ludności o ewakuacji odbywa się poprzez przekazanie bezpośrednich informacji z administracji domów mieszkalnych, przez kierowników zakładów pracy, sołtysów oraz przy pomocy komunikatów z radiowozów policyjnych i regionalnych rozgłośni telewizyjnych, a także syren alarmowych i dzwonów kościelnych.

4.8.6. Zagrożenia katastrofalne

1) W zakresie zagrożeń powodziowych:

Na terenie gminy nie występują tereny zalewowe.
Wyznaczona została jedynie strefa zagrożenia wylewami lokalnych cieków, określona przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego w Kielcach. Jest to rejon sołectw Bidziny, Jasice, Wlonice, Wojciechowice, gdzie podaje się liczbę 144 osób przewidzianych do ewakuacji. Miejscowości Stodoły-Kolonia i Gierczyce określono jako miejsca zastępczego zakwaterowania oraz miejsca przemieszczenia zwierząt.

2) W zakresie zagrożeń pożarami:

W obszarze gminy Wojciechowice z uwagi na nieznaczne zalesienia i występowanie drobnych skupisk leśnych, należy przyjąć, że ryzyko zagrożenia pożarem jest niewielkie.
Charakter zabudowy na terenie gminy również nie stwarza większych zagrożeń, nie występuje zabudowa intensywna, lokalizowana jako ciągła. Odległości od budynków nawet przy zabudowie ulicowej – nie stwarzają zagrożeń dla przemieszczania się ognia i rozprzestrzeniania na grupy budynków w sąsiedztwie, czy całą wieś.

3) W zakresie zagrożeń w transporcie:

Na obszarze gminy mamy do czynienia z zagrożeniami wynikającymi z przebiegu dróg transportu kołowego oraz przebiegu trakcji kolejowej.
Przez gminę przebiega droga krajowa nr 74 relacji Sulejów — Kielce — Kraśnik oraz droga krajowa nr 79 relacji Warszawa — Sandomierz — Kraków — Bytom. Znaczny ruch obserwuje się również na drodze wojewódzkiej nr 755 biegnącej „tranzytem" przez północną część gminy. Ryzyko zagrożeń o okresowych utrudnień w ruchu kołowym szczególnie możliwe jest na drodze krajowej nr 74 i wojewódzkiej, gdzie brak jest pasów do obsługi ruchu lokalnego. Niemniej jednak, drogi te w większości nie są obudowane ciasną zabudową, a odległości pasa drogi od budynków są znaczne. Jedynie zabudowa mieszkalna i m.in. zakład mleczarni w miejscowości Bidziny oraz zabudowa mieszkalna i usługowa w Gierczycach (na drodze DK 74) uformowana jest w sposób intensywny z dużą ilością zjazdów na drogę krajową. Powyższe uwarunkowania przestrzenne w sytuacjach takich jak: wypadki samochodowe, kolizje samochodów przewożących materiały niebezpieczne – będą stanowić ograniczenie w sprawności prowadzenia akcji ratunkowych lub utylizacji substancji niebezpiecznych dla ludzi lub szkodliwych dla środowiska.

Na terenie gminy istnieją skrzyżowania dróg transportu kolejowego i kołowego, które mają charakter kolizyjny (w jednym poziomie), co zwiększa ryzyko kolizji i zamknięcia czasowego danego odcinka drogi. Punkt kolizyjny, który mógłby mieć istotny wpływ dla ruchu ponadlokalnego w gminie znajduje się na przecięciu DK 74 i linii kolejowej pomiędzy węzłem Wlonice-Bidziny a m. Bidziny. Niemniej jednak możliwe jest już przy obecnym stanie infrastruktury drogowej szybkie zorganizowanie krótkiego objazdu miejsca kolizyjnego (przez Jasice i Bidziny-północ).

4) W zakresie zagrożeń chemicznych:

Głównie są to zagrożenia związane z działalności stacji benzynowych, stosowaniem oprysków na użytkach rolnych i sadowniczych oraz utylizacją opakowań środków ochrony roślin.

5) Zagrożenia inne

Na terenie gminy nie zostało zorganizowane schronisko dla zwierząt, jak i nie ma funkcjonującego, grzebowiska dla padłych zwierząt (hodowlanych lub bezdomnych (psy). Rodzi to potencjalne zagrożenie dla zwierząt, wzrostu zachorowań na wściekliznę i niebezpieczeństwo dla ludzi, związane z zagrożeniem bakteriologicznym. Istnieje również ryzyko pogryzienia przez chore zwierzęta. Gmina rozwiązuje takie zagrożenia wskazują inne podmioty odpowiedzialne, poprzez podpisanie stosownych umów z określonymi punktami weterynaryjnymi.
Związane głównie z wałęsającymi się zwierzętami – głównie bezdomnymi psami.
Na terenie gminy nie zostało zorganizowane schronisko dla zwierząt. Nie ma również funkcjonującego, czy choćby wyznaczonego grzebowiska dla padłych zwierząt (czy to hodowlanych, czy bezdomnych). Stanowi to potencjalne zagrożenie dla zwierząt - wzrostu zachorowań na

wścieklizną i dla ludzi – zagrożenie bakteriologiczne i pogryzienia przez chore zwierzęta. W przypadku rannych zwierząt gmina rozwiązuje takie zagrożenia przekazując je pod opiekę lekarzowi weterynarii w Ożarowie, z którym Urząd Gminy podpisał stosowną umowę. Natomiast zwierzęta gospodarskie oddawane będą pod opiekę ustalonego gospodarstwa rolnego w miejscowości Wlonice.

4.8.7. Tereny zamknięte

Na obszarze gminy Wojciechowice znajdują się tereny zamknięte, będące terenami przebiegu linii kolejowych – zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo kraju. Zostały one wskazane w Decyzji Nr 3 Ministra Infrastruktury z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz.Urz. MIiR z 2014 r. poz. 25 z 27.03.2014r.).

Zostały one wskazane w tabeli poniżej:

L.p.	Miejscowość	Nr ewid. działki	Powierzchnia w ha
1	0001 Bidziny	317/5	13,5200
2	0001 Bidziny	317/9	0,0600
3	0002 Drygulec	534	3,4300
4	0005 Jasice	94/1	0,1000
5	0005 Jasice	109/1	0,0800
6	0005 Jasice	143/1	3,7600
7	0012 Ługi	171	3,5900
8	0015 Mikułowice	160	1,8300

5. Uwarunkowania wynikające z funkcjonowania systemu transportowego

Podstawowy układ drogowy gminy ma charakter tylko częściowo koncentryczny (w północnej części), w stosunku do ośrodka gminnego, co powoduje pewne wydłużenie trasy przejazdu do usług z sołectw położonych na południu.

Główne elementy układu — drogi krajowe, droga wojewódzka i wybrane powiatowe, są w stosunkowo dobrym stanie technicznym i mają zadawalające do obecnego ruchu parametry techniczne.

Można stwierdzić, że tylko niektóre ciągi dróg powiatowych realizują funkcje przewidziane dla tej kategorii dróg. Na pozostałej sieci dróg powiatowych należy zrealizować twarde nawierzchnie w celu zamknięcia ciągów drogowych oraz poszerzyć je do parametrów dróg klasy lokalnej.

Stan techniczny nawierzchni dróg w gminie Wojciechowice jest zadowalający i ulega systematycznej poprawie dzięki prowadzonym remontom i modernizacjom. Niekorzystnym zjawiskiem jest natomiast brak chodników oraz oświetlenia ulicznego, co wpływa na poziom bezpieczeństwa użytkowników dróg.

5.1. Komunikacja drogowa

5.1.1. Analiza powiązań zewnętrznych

Gmina Wojciechowice położona jest w pobliżu węzła komunikacyjnego o znaczeniu międzyregionalnym zlokalizowanym w Opatowie oraz powiązaną z nim drogą krajową nr 74. Przez węzeł ten gmina łączy się z odległymi celami ruchu:

- drogą krajową nr 9 będącą jednocześnie drogą międzynarodową E-371 Radom — Opatów — Rzeszów (Bukareszt). z Warszawą i północnymi obszarami Polski oraz Rzeszowem, Krakowem i południem kraju i Europy,

- drogą krajową nr 74 Sulejów — Kielce — Kraśnik z Kielcami, Łodzią, Katowicami i alternatywnie z Krakowem.

Droga nr 74 łączy również gminę z Lublinem oraz wschodnią i północno-wschodnią Europą (węzeł w północno-wschodniej cz. Gminy w m. Bidziny). Alternatywnymi dla powyższych powiązań trasami są połączenia:

- drogą krajową nr 79 Warszawa — Sandomierz — Kraków — Bytom w relacjach na Warszawę, Rzeszów (przez Sandomierz i Łoniów lub Tarnobrzeg), Kraków, Katowice,
- drogami krajowymi nr 9 i 42 z Łodzią,
- drogą krajową nr 74 i wojewódzką nr 757 z Krakowem.

Przez węzeł sandomierski i drogę krajową nr 77 gmina uzyskuje powiązanie z Przemyślem i południowo-wschodnią Europą.

Połączenia z najbliższymi ośrodkami powiatowymi (Opatowem, Ostrowcem Św. i Sandomierzem) odbywają się drogami krajowymi a z Ostrowcem Św. alternatywnie drogą wojewódzką nr 755 Ostrowiec Św. — Zawichost.

Połączenia te prowadzone są trasami o odpowiednich dla ruchu parametrach, wymagającymi w najbliższym czasie, poza przebiegami przez miasta, tylko niewielkich modernizacji.

Najdogodniejsze połączenia z sąsiednimi ośrodkami gminnymi odbywają się następującymi drogami publicznymi:

- krajową nr 74 z Opatowem i Ożarowem oraz poprzez drogę krajową nr 9 z Lipnikiem,
- wojewódzką nr 755 z Ćmielowem o Ostrowcem Świętokrzyskim,
- powiatową relacji Hultajka — Sadłowice — Wysiadłów z Wilczycami.

Analiza powiązań siecią drogową i indywidualnymi środkami komunikacji (głównie samochodami osobowymi), przedstawiona na określony 30-to minutowy dojazd do Wojciechowic obejmuje teren 20-tu gmin położonych na obszarze 4-rech powiatów: opatowskiego, ostrowieckiego, sandomierskiego, i kraśnickiego (woj. lubelskie).

W najdogodniejszej sytuacji są gminy położone w odległości mierzonej 15-to minutowym dojazdem (Opatów, Ożarów, Ćmielów, Bodzechów). Najdalej położone gminy w strefie 25–30-to minutowego dojazdu do:

- Tarłów na północy,
- Gościeradów Ukazowy na wschodzie,
- Obrazów, Klimontów, Iwaniska na południu,
- Kunów na zachodzie.

5.1.2. Analiza powiązań na obszarze gminy

Miejscowości położone na obszarze gminy są najlepiej powiązane z ośrodkiem gminnym — Wojciechowicami, na ogół siecią dróg powiatowych o nawierzchniach bitumicznych. Bezpośrednie połączenia drogami powiatowymi mają sołectwa: Drygulec, Smugi, Ługi, Mikułowice, Mierzanowice, Jasice, Kaliszany, Gierczyce. Sołectwa: Bidziny, Wlonice, Stodoły - Kolonie, Stodoły-Wieś, Kunice, Lisów, Łopata, Sadłowice łączą się z Wojciechowicami poprzez drogę krajową, drogi powiatowe lub gminne. Tylko sołectwa Koszyce, Orłowiny i Łukawka położone są przy drogach gminnych o nawierzchni ulepszonej bądź utwardzonej i powiązane z ośrodkiem gminnym przez nie i drogi powiatowe.

Wyżej wymienione powiązania dotyczą przeważającej części zabudowy położonej bezpośrednio przy drogach o nawierzchni twardej. Cześć zabudowy, prawie we wszystkich sołectwach zlokalizowana jest w rozproszeniu przy drogach dojazdowych do pól o nawierzchni gruntowej, gruntowej ulepszonej kamieniem i sukcesywnie przebudowywanej do nawierzchni twardej.

Układ drogowy na obszarze gminy jest koncentryczny w stosunku do gminnego ośrodka usługowego tylko w północnej jego części, i tu powiązania są na ogół prostolinijne.

Wszystkie sołectwa położone są w 15-to minutowej strefie dojazdu samochodem osobowym do centrum administracyjno-usługowego gminy (w warunkach optymalnych — poza godzinami szczytu). Sołectwa; Wojciechowice, Mikułowice, Kunice, Stodoły Kolonia, Jasice, Drygulec, Bidziny

znajdują się w strefie 5-cio minutowej (ok. 55 % ludności gminy). Sołectwa Smugi, Ługi, Koszyce, Gierczyce, Stodoły Wieś, Kaliszany, Wlonice, Łopata, Sadłowice położone jest w strefie 6–10-cio minutowej (40 %) a jedynie sołectwa Lisów i Orłowiny w strefie 11–15-to minutowej (5%).

Przy dojeździe środkami komunikacji publicznej sytuacja jest mniej korzystnie, z uwagi na układ tras autobusowych. Sołectwa Drygulec, Jasice, Bidziny, Kunice, Mierzanowice, Kaliszany zlokalizowane są w strefie 15-to minutowej dojazdu do Wojciechowic. W strefie 30-to minutowej położone są sołectwa, Stodoły W., Stodoły K., Łopata, Gierczyce.

Bezpośrednie powiązania poszczególnych sołectw ze sobą są na ogół zapewnione drogami o twardej nawierzchni. Najniekorzystniejszymi powiązaniami charakteryzują się relacje pomiędzy sołectwami Drygulec — Smugi (drogą wojewódzką nr 755) oraz sołectwa na przebiegu drogi krajowej nr 74 (Wlonice, Bidziny, Stodoły Wieś, Gierczyce).

5.1.3. Charakterystyka układu drogowego gminy

Droga krajowa nr 74 przebiega w układzie wschód — zachód na długości 14,5 km, posiada koronę o szerokości 10,0–11,0 m, jezdnię o szerokości 6,0 m. Droga na terenie całej gminy, za wyjątkiem odcinków zabudowanych w Gierczycach ma stosunkowo prosty przebieg i jest w niewielkim stopniu obudowana, choć obserwuje się tendencje (niepokojące) zabudowy tej drogi szczególnie funkcją usługową z bezpośrednimi zjazdami z drogi krajowej. Na odcinku od węzła Bidziny do północnej granicy gminy (sołectwo Wlonice) droga krajowa nr 74 została dostosowana do parametrów drogi GP.

Droga krajowa nr 79 przebiega na krótkim odcinku po wschodnim obrzeżu gminy i powiązana jest węzłem z drogą nr 74. Posiada ona nieskomplikowany przebieg a zlokalizowane w pobliżu zagrody rolne są rozproszone i znajdują się w pewnej, na ogół normatywnej odległości. Aktualnie droga ta ma przypisane parametry techniczne drogi klasy głównej (G); korona drogi 11,0–12,0 m, jezdnia szerokości 7,0 m.

Droga wojewódzka nr 755 Ostrowiec Św. — Ożarów — Zawichost przebiega na krótkim (4,9 km) odcinku w północnej części gminy. Droga posiada koronę o szerokości 10,0 m, jezdnię o szerokości 7,0 m. Jej przebieg na odcinku gminy jest prostolinijny a zabudowa bezpośrednio przy drodze występuje jedynie na krótkim odcinku w Drygulcu i większości związana jest z prowadzoną działalnością gospodarczą - usługami. Niebezpiecznym punktem na trasie drogi jest przejazd kolejowy zlokalizowany na wyjściu z łuku poziomego pod ostrym ok. 30° kątem.

Sieć dróg powiatowych jest niejednorodna. Obok dróg spełniających kryteria tej kategorii występują odcinki tras mających znaczenie lokalne. Ważną rolę pełnią drogi powiatowe:

- nr 0728T Drygulec — Wojciechowice — Stodoły, która łączy ośrodek gminny z drogami wyższych kategorii, a przez nie z sąsiednimi siedzibami ośrodków usługowych,
- nr 0735T Hultajka (soł. Gierczyce) — Sadłowice — Wysiadłów łącząca ośrodki gminne (Wojciechowice z Wilczycami i Wilczyce z Opatowem),

Pozostałe odcinki dróg powiatowych mają aktualnie znaczenie lokalne łącząc poszczególne sołectwa ze sobą lub z podstawową siecią dróg.

Łączna długość dróg powiatowych wynosi ca 46 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 43 km.

Jezdnie dróg krajowych i wojewódzkiej posiadają nawierzchnie bitumiczną a jezdnie dróg powiatowych w większości są bitumiczne i w części tłuczniowe.

Uzupełniający układ stanowią drogi gminne występujące w liczbie 63 (posiadające numer) i 2 drogi gminne bez numeracji, o łącznej długości 160 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 77 km. Sieć dróg gminnych jest gęsta, lecz słabo urządzona, choć widać znaczący postęp w ostatnich 10 latach.

Drogi gminne w przeważającej części wymagają realizacji jezdni o twardej nawierzchni a te, na których jest utwardzona jezdnia posiadają słabe nawierzchnie, braki w poboczach, odwodnieniu i wymagają generalnego uporządkowania. Gęstość sieci dróg publicznych jest wystarczająca. W pierwszej kolejności modernizacji wymagają drogi łączące bezpośrednio sołectwa ze sobą.

Przy wzrastającym ruchu pojazdów mechanicznych coraz bardziej wskazana jest realizacja ciągów pieszych bądź w miarę potrzeb pieszo-rowerowych w pierwszej kolejności wzdłuż istniejących

dróg wyższych kategorii oraz dróg przewidywanych do przebudowy na drogi główne lub zbiorcze na odcinkach zabudowanych.

Charakterystyka układu drogowego gminy Wojciechowice (wg hierarchii)

Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa techniczna	Długość odc. w granicach gminy (km)	Rodzaj nawierzchni:				Szerokość:(m)	
				Ulepszona	Utwardzona	Gruntowa ulepszona	Grunt naturalna	Jezdni	Korony
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DROGI KRAJOWE			**16,1**	**16,1**					
74	Sulejów – Kielce – Kraśnik – gr. pań.	GP	14,5	14,5	-	-	-	6,0	10,0-11,0
79	Warszawa-Sandomierz-Kraków-Bytom	G	1,6	1,6	-	-	-	7,0	11,0-12,0
DROGA WOJEWÓDZKA			**4,9**	**4,9**	-	-	-		
755	Ostrowiec Świętokrzyski - Zawichost	G	4,9	4,9	-	-	-	6,0	10,0
DROGI POWIATOWE			**44,2**	**38,6**	**5,5**	**0,0**	**0,1**		
0728T	Drygulec – Wojciechowice - Stodoły	L	6,5	6,5	-	-	-	5,0	7,0
0734T	Wojciechowice– Gierczyce - Nikisiałka	L	10,2	1,2	-	-	-	4,0	6,0
		D		-	2,8	-	-	5,0	7,0
		L		4,3	1,4	-	-	5,0-6,5	5,0
		D		-	0,4	-	-	4,0	6,0
		-		-	-	-	0,1	-	-
0735T	Hultajka – Sadłowice - Wysiadłów	L	5,0	5,0	-	-	-	5,0	7,5
0743T	Stodoły – Podgrodzice - Jakubowice	L	3,0	3,0	-	-	-	5,0	7,0
0758T	Bidziny do dr. kraj. 755	L	5,5	5,5	-	-	-	5,0	7,5
0759T	Wojciechowice - Jasice	L	3,7	3,6	0,1	-	-	5,0	7,5
0767T	Bidziny – Łopata – Stodoły Wieś	D	5,9	5,9	-	-	-	4,0-5,0	6,0-7,0
0734T	Wojciechowice do drogi woj. nr 755	L	4,4	3,6	0,8	-	-	5,0-6,0	6,0-8,0
DROGI GMINNE			**82,0**	**10,6**	**48,7**	**3,1**	**16,9**		
004488T	Gierczyce - Łukawka	D	1,3	1,3	-	-	-	4,0	6,0
004489T	Drygulec przez wieś	D	1,1	1,1	-	-	-	3,0	5,0
004490T	Drygulec do stacji kolejowej	D	0,8	-	0,8	-	-	4,0	6,0
004491T	Stodoły Wieś Podlisów	D	2,1	-	1,6	-	0,5	3,0-4,0	5,0-6,0

004492T	Sadłowice - Kolonia	D	2,3	-	1,8	-	0,5	3,0-4,1	5,0-6,1
004493T	Sadłowice przez łąki	D	0,5	-	0,5	-	-	4,0	6,0
004494T	Sadłowice k. Wieczorka	-	0,7	-	-	-	0,7	.	.
004495T	Sadłowice - Pielaszów	-	1,2	-	-	-	1,2	.	.
004496T	Sadłowice - Studzianki	D	1,0	0,2	0,8	-	-	3,0-4,0	5,0-6,0
004497T	Lisów - Sadłowice k/szkoły	-	1,3	-	-	-	1,3	.	.
004498T	Sadłowice - Lisów	D	0,6	0,6	-	-	-	4,0	6,0
004499T	Lisów - Studzianki /górna/	-	0,7	-	-	-	0,7	.	.
004500T	Lisów - Studzianki /dolna/	D	0,5	-	0,1	0,4	-	3,0	5,0
004501T	Lisów - Malice	D	0,9	-	0,5	-	0,4	3,0-4,0	5,0-6,0
004502T	Lisów - Gierczyce	D	3,3	0,2	1,9	-	1,2	4,0	6,0
004503T	Łukawka - Stodoły Wieś	D	2,0	-	2,0	-	-	3,0-4,0	5,0-6,0
004504T	Łukawka - Orłowiny /przez wieś/	-	1,3	-	-	-	1,3	.	.
004505T	Łukawka - Orłowiny k/Kondasa	D	0,9	-	0,7	-	0,2	3,0	5,0
004506T	Gierczyce do Lipca	D	1,5	-	1,5	-	-	3,0-4,0	5,0-6,0
004507T	Gierczyce - Rosochy	D	2,1	-	1,1	-	1,0	4,0	5,0
004508T	Kaliszany – Rosochy	D	1,7	-	1,7	-	-	4,0	5,0
004509T	Kaliszany – Przeuszyn k. Szarańca	D	0,9	-	0,2	-	0,7	3,0	5,0
004510T	Kaliszany - Buszkowice	D	0,6	-	0,6	-	-	4,0	6,0
004511T	Kaliszany - Mierzanowice	D	2,4	-	0,5	-	1,9	3,0	5,0
004512T	Mierzanowice przez wieś	D	1,6	-	1,6	-	-	4,0	6,0
004513T	Mierzanowice - Wojnowice	D	0,6	-	0,6	-	-	4,0	6,0
004514T	Koszyce - Mierzanowice	D	1,0	-	1,0	-	-	4,0	6,0
004515T	Kaliszny -Koszyce	D	3,4	3,0	0,4	-	-	3,0-4,0	5,0-6,0
004516T	Stodoły Kolonia - Koszyce	L	2,5	-	2,5	-	-	5,0	7,0
004517T	Stodoły Wieś - Podkoszyce	D	1,2	-	1,2	-	-	3,0-4,0	5,0-6,0
004518T	Łopata k/Kieca	D	0,8	-	0,8	-	-	3,0	5,0
004519T	Stodoły Kol. - Łopata k/Bądźwol	D	1,7	-	1,0	-	0,7	3,0-4,0	5,0-6,0
004520T	Łopata k/Sendrowicza	D	0,7	-	0,6	-	0,1	3,0	5,0
004521T	Łopata Kol. - Kunice	D	1,4	-	1,4	-	-	3,0	5,0
004522T	Kunice kol. - k/Pryciaka	D	2,7	-	2,7	-	-	3,0	5,0
004523T	Kunice - Grochocice	D	2,6	1,6	1,0	-	-	3,0-4,0	5,0-6,0
004524T	Stodoły - k/SKR-u	L	0,2	-	0,2	-	-	5,0	7,0
004525T	Stodoły - k/Nowaka	D	0,3	-	0,3	-	-	3,0	5,0
004526T	Bidziny - Wlonice	L	2,0	-	2,0	-	-	5,0	7,0
004527T	Wlonice - Przybysławice	D	0,7	-	0,7	-	-	3,0	5,0
004528T	Wlonice Kol. - Wlonice	D	1,1	1,1	-	-	-	4,0	6,0
004529T	Wlonice - Janowice	-	1,1	-	-	-	1,1	.	.
004530T	Wlonice - k/sołtysa - Jankowice	-	0,3	-	-	-	0,3	.	.
004531T	Wojciechowice - k/szkoły - Mikułowice	D	1,2	-	1,2	-	-	4,0	6,0
004532T	Lisów k/Gajewskiego	-	0,6	-	-	-	0,6	.	.
004533T	Mikułowice - Drygulec	D	1,2	-	-	1,2	-	3,0	5,0
004534T	Podgajcze - /Małgorzatka/	D	0,7	-	0,7	-	-	3,0	5,0
004535T	Mikułowice - Jasice	D	1,4	-	1,4	-	-	4,0	6,0
004536T	Mikułowice - k/Orańca	D	0,9	-	0,3	-	0,6	3,0	5,0
004537T	Wojciechowice - Bidziny	L	1,7	0,5	1,2	-	-	5,0	7,0

004538T	Jasice -do SHR-u	D	0,7	0,5	0,2	-	-	3,0-4,0	5,0-6,0
004539T	Bidziny - trylinka	D	1,8	0,6	1,2	-	-	4,0-5,0	6,0-6,5
004540T	Bidziny /SHR /- do trylinki	D	1,2	-	1,2	-	-	3,0	5,0
004541T	Bidziny Kol. /Guzika	D	1,5	-	1,5	-	-	3,0	5,0
004542T	Bidziny k/Goraja	D	0,8	-	0,8	-	-	3,0	5,0
004543T	Ługi - przez Wieś	D	1,1	-	1,1	-	-	4,0	6,0
004544T	Ługi -Smugi	D	1,2	-	-	1,2	-	4,0	6,0
004546T	Kaliszany do Kilińskiego	-	1,8	-	-	-	1,8	.	.
004547T	Bidziny k/Sobolewskiego	D	1,1	-	1,1	-	-	3,0-4,0	5,0-6,0
004548T	Lisów Kol. - Lisów	D	1,2	-	1,2	-	-	3,0	5,0
004549T	Lisów k/Stępnia	D	0,5	-	0,2	0,3	-	3,0	5,0
b.n.	Droga lokalna 1	-	-	-	-	-	-	-	-
b.n.	Droga lokalna 2 – starodroże DK 74	-	-	-	-	-	-	-	-

Charakterystyczne dla ciągów drogowych gminy jest ich duża gęstość oraz stosunkowo niska klasa zwłaszcza dróg gminnych (lokalne — 10%, dojazdowe — 90%), oraz duży udział dróg o trudnej w utrzymaniu nawierzchni tłuczniowej (45 %) jak również braki w odwodnieniu, zwłaszcza na drogach gminnych.

5.2. Ocena warunków funkcjonowania ruchu istniejącego

Podstawą do oceny warunków ruchu były wyniki generalnych pomiarów ruchu prowadzonych cyklicznie na drogach publicznych przez Generalną Dyrekcję Dróg Publicznych i od 2000 r przez Powiatowy Zarząd Dróg w Opatowie.

Wyniki pomiarów wyrażone średniorocznym ruchem dobowym (ŚDR) podane zostały w tabeli poniżej na rok 2000 i 2010.

Wyniki pomiarów wyrażone średniorocznym ruchem dobowym – pomiar w 2000 r.

Lp.	Nr drogi	Nazwa odcinka drogi	ŚDR	Pojazdy samochodowe						
				Motocykle	Sam. osobowe, mikrobusy	Lekkie sam. cięż.	Sam. cięż. bez przyczep	Sam. cięż. z przyczepami	Autobusy	Ciągniki roln.
1	**74**	Opatów — Wyszmontów	2811	8	1777	278	236	388	59	65
2	**79**	Ożarów — Wyszmontów	4676	9	3222	524	278	519	79	47
3	**79**	Wyszmontów — Sandomierz	2249	4	1473	358	119	223	34	38
4	**755**	Ćmielów — Ożarów	4229	21	3523	300	110	110	127	38
5	**0728T**	Dr 0770T — dr. 2181	872	0	564	88	110	26	22	62
6	**0758T**	Od dr. 0759T — dr. 755	415	4	251	48	56	30	0	37

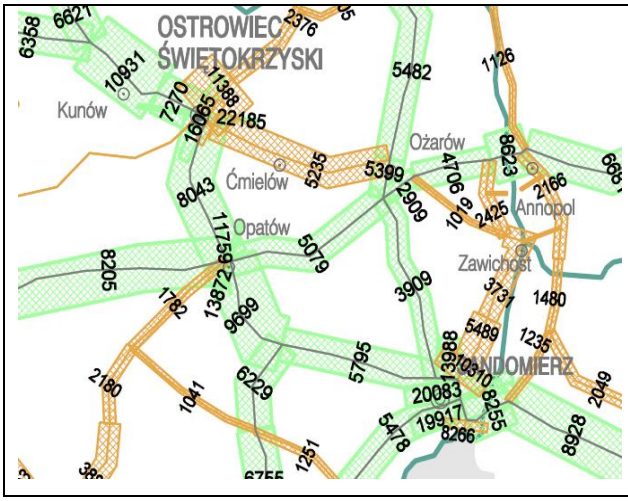

Wyciąg z mapy analizy „Średniego Dobowego Ruchu Pojazdów Silnikowych na sieci dróg krajowych i wojewódzkich w roku 2010”, opracowanego dla GDDKiA

Wyniki pomiarów wyrażone średniorocznym ruchem dobowym – pomiar w 2010 r.

Lp.	Nr drogi	Nazwa odcinka drogi	ŚDR	Pojazdy samochodowe							
				Motocykle	Sam. osobowe, mikrobusy	Lekkie sam. cięż.	Sam. cięż. bez przyczep	Sam. cięż. z przyczepami	Autobusy	Ciągniki roln.	rowery
1	**74**	Opatów — Wyszmontów	5079	12	2933	334	195	1529	48	28	23
2	**79**	Ożarów — Wyszmontów	5399	22	3562	471	215	1063	42	24	22
3	**79**	Wyszmontów — Sandomierz	3909	17	2503	496	166	679	19	29	14
4	**755**	Ćmielów — Ożarów	5235	63	4345	387	120	199	94	16	-

Wielkość ruchu występująca na pomierzonych odcinkach dróg w okresie 2000 – 2010 zdecydowanie się zwiększyła i jest wynikiem nie tylko polepszenia stanu dróg ale i większej mobilności mieszkańców oraz zwiększenia się ruchu na poziomie powiatu i województwa. Niemalże dwukrotnie zwiększył się ruch na odcinku drogi krajowej nr 74, natomiast na drodze krajowej nr 79 (niewielkie odcinki na terenie gminy w otoczeniu węzła w Bidzinach) ruch zwiększył się na relacji Ożarów — Wyszmontów o 15% i na relacji Wyszmontów — Sandomierz o 74%. Na drodze wojewódzkiej nr 755 na badanym odcinku ruch zwiększył się o niecałe 24% względem ruchu badanego w 2000 r.

Drogi te posiadają wystarczająca przepustowość i nie wymagają znaczącej przebudowy w najbliższych latach.

Zgodnie z niżej zamieszczoną prognozą ruchu również i w okresie najbliższych 20 lat przepustowość dróg na obszarze gminy będzie wystarczająca pod warunkiem ich modernizacji do pełnych parametrów wymaganych dla danej kategorii drogi.

Prognoza ruchu drogowego

Lp.	Nr drogi	Nazwa odcinka drogi	ŚDR (poj. rzecz). w roku:				
			2000	2005	2010	2015	2020
1	74	Opatów — Wyszmontów	2811	3370	4100	4890	5819
2	79	Ożarów — Wyszmontów	4676	3000	3650	4350	5180
3	79	Wyszmontów — Sandomierz	2249	2700	3280	3910	4660
4	755	Ćmielów — Ożarów	4229	5020	6080	7120	8210
5	0728T (42148)	Drygulec-Wojciechowice-Stodoły	872	1040	1250	1470	1170
6	0758T (42180)	Bidziny-Jasice-Smugi do dr woj 755	415	490	600	700	810

Obecny układ tras drogowych, stwarza pewne problemy ruchowe i powinien być zmodernizowany. Utrudnieniem dla ruchu jest duża ilość pojazdów wykonujących lewoskręty na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 74 i 79 w Bidzinach. Spowodowane jest to nakładaniem się ruchu na obu drogach na odcinku Wyszmontów — Ożarów.

Niebezpieczne z uwagi na mały kąt jest skrzyżowanie drogi wojewódzkiej nr 755 z linią kolejową w Drygulcu.

Drogi powiatowe, posiadające znaczenie ponadlokalne, wymagają poszerzenia jezdni do co najmniej 5,5 m i wzmocnienia, poszerzenia koron dróg do 8,0 m oraz korekt łuków poziomych do wartości normatywnych. Pozostałe drogi powiatowe i gminne, spełniające funkcje obsługi obszaru gminy i drugorzędnych powiązań na jej obrzeżach, wymagają na ogół doprowadzenia do jednolitych parametrów dróg lokalnych lub dojazdowych oraz budowy i modernizacji nawierzchni jezdni wraz z niezbędną ich infrastrukturą drogową.

5.3. Układ kolejowy

Przez teren gminy Wojciechowice przebiega na długości 8,3 km. linia kolejowa nr 25, normalnotorowa, dwutorowa, zelektryfikowana Łódź — Dęblin. Na terenie gminy znajduje się stacja kolejowa Jasice, przystanek Drygulec, oraz stacja Ożarów-Cementownia obsługująca jedynie ruch towarowy. Do stacji Ożarów-Cementownia doprowadzona jest bocznica kolejowa obsługująca cementownię „Ożarów" w gminie Ożarów. Jej długość na obszarze gminy wynosi ok. 2,3 km. Linia kolejowa przecina na terenie gminy drogę krajową w miejscowości Bidziny, drogę wojewódzką w sołectwie Drygulec, dwie drogi powiatowe w Mikułowicach i Jasicach oraz dwie drogi gminne w Bidzinach i Wlonicach. Możliwości przewozowe linii kolejowej są wykorzystywane w niepełnym zakresie.

Obecnie na linii odbywa się jedynie ruch towarowy prowadzony głównie przez PKP Cargo jak i innych przewoźników kolejowych, natomiast ruch pasażerski i dalekobieżny został zlikwidowany w 2009 rok. Z powodu pogarszającego się stanu torów i całej infrastruktury linia kolejowa na odcinku Dębica – Tarnobrzeg była od grudnia 2012 roku do kwietnia 2013 na wykazie linii kolejowych do likwidacji.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz. U. 07.61.412), linia nr 25 na odcinku Skarżysko Kamienna - Ocice znajduje się w wykazie linii kolejowych, które ze względów gospodarczych, społecznych, obronnych lub ekologicznych posiadają znaczenie państwowe.

5.4. Komunikacja zbiorowa

Obszar gminy obsługiwany jest masową komunikacją pasażerską przez Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej oraz przez przewoźników prywatnych. Wojciechowice nie posiadają bezpośredniego połączenia autobusami pośpiesznymi z najbliższymi ośrodkami krajowymi, posiadają jedynie bezpośrednie połączenie z najbliższymi ośrodkami powiatowymi: Ostrowcem Św., Opatowem, i Sandomierzem.

W komunikacji wewnętrznej najkorzystniejsze połączenia z Wojciechowicami mają sołectwa położone na trasie linii autobusowej łączącej Ostrowiec Św. przez Wojciechowice, Bidziny, z Opatowem. Sołectwa Drygulec, Jasice, Bidziny, Kunice, Stodoły W., Stodoły K., Gierczyce posiadają 7–10 połączeń z Wojciechowicami, sołectwa Sadłowice, Lisów, Łopata, Mierzanowice, Kaliszowy — 2 połączenia a Wlonice pojedyncze połączenia. Mieszkańcy pozostałych sołectw muszą liczyć komunikację indywidualną.

Ilość połączeń w ostatnich latach ustabilizowała się i z uwagi na małą opłacalność przewozów pasażerskich oraz rosnącą motoryzację indywidualną nie będzie się powiększać. Przystanki autobusowe są skromnie wyposażone za wyjątkiem przystanków zlokalizowanych przy drogach krajowych.

Parkingi.

Brak większych parkingów ogólnodostępnych. Niewielkie powierzchnie parkingowe znajdują się przy remizach strażackich, stacjach paliw, kościołach, cmentarzach i przy Urzędzie Gminnym i GOK w Wojciechowicach, Banku Spółdzielczym w Bidzinach oraz przy powstałych w ostatnich latach inwestycjach takich jak: świetlice gminne i terenach sportu i rekreacji (np. w Wojciechowicach) oraz zbiornikach wodnych w Gierczycach i Jasicach.

5.5. Drogi transportu rolniczego

Drogi rolnicze są głównie drogami o nawierzchni gruntowej. Niewielki procent tych dróg jest wyposażony w nawierzchnię utwardzoną. Układ dróg obsługi rolnictwa wykazuje dużą regularność. Układ tych dróg posiada pewną hierarchię, którą tworzą drogi o funkcji:

- głównej – są to drogi publiczne niższego rzędu powiatowe i gminne;
- zbiorczej – zbiorcze dojazdy do pól;
- pomocniczej – drogi bezpośredniej obsługi pól.

Bezpośrednie zjazdy z pól na drogi krajowe występują głównie w północnej części terenu gminy przy (droga nr 74). Na pozostałej części gminy w ciągu drogi krajowej nr 74 zjazdy występują rzadko i jest to wynikiem kształtowania się zabudowy wzdłuż tej drogi i w części jest to wynik układu ewidencji nieruchomości użytkowanych rolniczo - położonych równolegle do drogi krajowej.

6. Uwarunkowania wynikające z wyposażenia i obsługi uzbrojenia technicznego

6.1. Elektroenergetyka

Przez środkową część gminy przebiega dwutorowa linia napowietrzna 110kV relacji Sandomierz — Ostrowiec Św. i Gerlachów – Ożarów Miasto (od wschodniej granicy gminy do okolic miejscowości Stodoły Kolonie) oraz relacji Sandomierz – Ostrowiec i Ożarów Miasto – Ostrowiec (od okolic miejscowości Stodoły Kolonie do zachodniej granicy gminy), natomiast od okolic miejscowości Stodoły Kolonie w kierunku GPZ Ożarów Miasto przebiega dwutorowa linia napowietrzna 110 kV relacji Gerlachów – Ożarów Miasto i Ożarów Miasto – Ostrowiec.

Stacje transformatorowe są głównym źródłem zasilania odbiorców bytowo-komunalnych i sieci oświetleniowej. Wszystkie stacje transformatorowe są stacjami napowietrznymi.

Obszar gminy w zakresie infrastruktury elektroenergetycznej obsługiwany jest przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów Rejon Energetyczny Staszów.

Sieci SN przebiegające przez teren gminy wyprowadzone są z istniejącego GPZ 110/15kV – Opatów i GPZ 110/15kV Ożarów. Gmina Wojciechowice zasilana jest w układzie normalnym ze stacji 110/15kV Ożarów.

Na terenie gminy Wojciechowice znajdują się łącznie 65 stacji transformatorowych SN/nN. Wykaz stacji i ich charakterystykę techniczno – eksploatacyjną przedstawia poniższa tabela.

Wykaz stacji transformatorowych 15/0,4 kV powstałych po 2001 r.

Lp	Nazwa stacji transformatorowej SN/nN	Rodzaj stacji transf. SN/nN	Typ stacji transf. SN/nN	Własność
1	BIDZINY GS	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
2	BIDZINY KOLONIA	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
3	BIDZINY MLECZARNIA	słupowa	STSRp 20/400	PGE Dystrybucja S.A.
4	BIDZINY SHR	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
5	BIDZINY WIEŚ	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
6	DRYGULEC 1	słupowa	STSR-20/250	PGE Dystrybucja S.A.
7	DRYGULEC 2	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
8	DRYGULEC HYDROFORNIA	słupowa	WSTp 30/400	PGE Dystrybucja S.A.
9	DRYGULEC METAROL	słupowa	brak danych	odbiorcy
10	GIERCZYCE 1	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
11	GIERCZYCE 2	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
12	GIERCZYCE 3	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
13	GIERCZYCE KOLONIA	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
14	GIERCZYCE RSP	słupowa	WSTp 30/400	PGE Dystrybucja S.A.
15	GROCHOCICE	słupowa	STSRu 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
16	HOROCHÓW	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
17	JASICE KOLONIA	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
18	JASICE OCZYSZCZALNIA	słupowa	STS 20/250	odbiorcy
19	JASICE PIEKARNIA	słupowa	STSpb 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
20	JASICE PRZEMIAŁOWNIA 15/6kV	słupowa	STS 20/250	odbiorcy
21	JASICE SHR	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
22	JASICE WIEŚ	słupowa	STSR- 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
23	KALISZANY KOLONIA 1	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
24	KALISZANY KOLONIA 2	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
25	KALISZANY SHR	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
26	KOSZYCE	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
27	KUNICE 1	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
28	KUNICE 2	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
29	KUNICE 3	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
30	LISÓW 1 KOLONIA	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
31	LISÓW 2	słupowa	STSR- 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
32	LISÓ– 2 KOLONIA	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
33	LISÓW HYDROFORNIA	słupowa	STS 20/250	odbiorcy
34	LISÓW WIEŚ	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.

35	ŁOPATA 1	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
36	ŁOPATA 2	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
37	ŁUGI	słupowa	STSRku 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
38	ŁUKAWKA	słupowa	STSR- 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
39	MIERZANOWICE 1	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
40	MIERZANOWICE 2	słupowa	STSR- 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
41	MIERZANOWICE 3	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
42	MIERZANOWICE 4	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
43	MIKUŁOWICE	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
44	ORŁOWINY 1	słupowa	STSRku 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
45	ORŁOWINY 2	słupowa	STSRku 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
46	ORŁOWINY 3	słupowa	STSKu 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
47	OŻARÓW PKP 2	słupowa	brak danych	odbiorcy
48	PODGAJCZE	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
49	PODKOSZYCE	słupowa	STSR 20/250K	PGE Dystrybucja S.A.
50	SADŁOWICE 1	słupowa	STSR- 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
51	SADŁOWICE 2	słupowa	STSR- 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
52	SADŁOWICE 3	słupowa	STSRku 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
53	SADŁOWICE 4	słupowa	STSKpo 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
54	SMUGI	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
55	SMUGI RDP	słupowa	brak danych	odbiorcy
56	STODOŁY 1	słupowa	STSpb 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
57	STODOŁY 2	słupowa	STSR 20/250K	PGE Dystrybucja S.A.
58	STODOŁY 3 (POM)	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
59	STODOŁY ŁANY	słupowa	ŻH 15B	PGE Dystrybucja S.A.
60	STODOŁY PODGROCHOCICE	słupowa	B2J	PGE Dystrybucja S.A.
61	WLONICE	słupowa	STS 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
62	WLONICE KOLONIA	słupowa	STS 20/100	PGE Dystrybucja S.A.
63	WOJCIECHOWICE SHR1	słupowa	STSR- 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
64	WOJCIECHOWICE SHR2	słupowa	STSR- 20/250	PGE Dystrybucja S.A.
65	WOJCIECHOWICE SHR3	słupowa	STSpw 30/250	PGE Dystrybucja S.A.

Źródło: PGE Dystrybucja S. A. stan na lipiec 2015 r.

Linie SN budowane były równolegle z liniami n/n. Ze względu na liczne modernizacje, wyprowadzenia nowych magistral z GPZ, dobudowy stacji trafo i powiązań, linie te ulegały licznym przebudowom.

Zamierzenia inwestycyjne w zakresie reelektryfikacji w odniesieniu do stanu istniejącego

gmina	Zamierzenia inwestycyjne w zakresie reelektryfikacji			Stan istniejący sieci		
	Modernizacja sieci SN w km	Modernizacja i rozbudowa stacji transformatorowej 15/04kV w szt.	Modern., budowa, przebudowa i odtworzenie sieci nn w km	Długość linii SN w km	Długość linii nn w km	stacjie transformatorowe 15/04kV w szt.
Wojciechowice	8,70	20	31,40	97,28	112,00	50

Źródło: „Program reelektryfikacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013" zamieszczony na stronie UKE

Sieć elektroenergetyczna mimo obecnego dobrego stanu technicznego jest sukcesywnie modernizowana i rozbudowywana.

W wypadku lokalizowania zabudowy kubaturowej w pobliżu linii elektroenergetycznych obowiązuje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów promieniowania, jakie mogą występować w środowisku (Dz. U. Nr 192, poz. 1883 z dnia 14 listopada 2003 r.).*

W strefie ochronnej możliwe jest prowadzenie gospodarki rolnej (uprawy polowe, wypasy). W zakresie gospodarki leśnej wyklucza się z zadrzewiania obszary pod liniami elektroenergetycznymi w pasach:

- dla linii 110 kV – 20 m (po 10 m w obie strony od osi linii);
- dla linii 15 kV – 11 m (po 5,5 m w obie strony od osi linii);

oraz w pasach przeznaczonych dla infrastruktury elektroenergetycznej.

Od przebiegających przez obszar gminy napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV zasilających stacje transformatorowe 15/04 kV - wymagane jest zachowanie odległości od projektowanych budynków ze względów bezpieczeństwa. Zgodnie z obowiązującymi przepisami odległość ta wynosi 7,5 m od osi linii po każdej stronie. Stacje transformatorowe słupowe wymagają terenu wolnego od zabudowy w promieniu 5m od stacji.

Lokalizacja i wznoszenie budynków oraz innych obiektów w pobliżu istniejących linii i stacji w odległościach mniejszych niż w/w wymagają uzgodnienia:

- dla linii 110 kV z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów;
- dla linii 15 kV i stacji transformatorowych 15/0,4 kV z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów Rejon Energetyczny Staszów.

6.2. Telekomunikacja

Sieć przewodowa obejmuje teren całej gminy, zapewniając mieszkańcom łączność w 100%. W okresie realizacji inwestycji sieci przewodowej (tj. w latach 1990-1998) było ponad 1000 podłączonych gospodarstw. W momencie wejścia sieci komórkowych ilość abonentów sukcesywnie malała.

Obecnie obszar gminy znajduje się w zasięgu wszystkich działających operatorów telefonii komórkowej. Dominującym jest Orange (dawniej Telekomunikacja Polska SA).

Na ternie gminy realizowany jest projekt „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej-województwo świętokrzyskie", którego inwestorem jest Województwo Świętokrzyskie. Zamierzeniem tego planu jest zapewnienie dostępności do internetu dla każdego gospodarstwa domowego.

W miejscowości Stodoły-Wieś (dz.72) wybudowany został maszt telefonii komórkowej. W miejscowości Gierczyce na dz.457/2, Wojciechowice (naprzeciw Urzędu Gminy), Bidziny dz.261/1 (teren OSP) oraz Stodoły Wieś dz.86 (teren OSP) zlokalizowane są koncentratory sieci telekomunikacyjnej.

Dostępność do telewizji jest ogólnodostępna z nadajników naziemnych i satelitarnych.

6.3. Zaopatrzenie w gaz

Teren gminy Wojciechowice przecina magistralny gazociąg wysokiego ciśnienia ∅300 mm CN 40, relacji Sandomierz — Ostrowiec Świętokrzyski.

Gazociąg ten, poprzez stację redukcyjno-pomiarową gazu I-go stopnia zlokalizowaną w miejscowości Bidziny, jest źródłem zasilania systemu gazowniczego realizowanego na terenie gminy. Przepustowość stacji wynosząca 500 Nm/h pokrywa potrzeby odbiorców z terenu gminy.

Ze stacji redukcyjno-pomiarowej, systemem przesyłowych i rozdzielczych gazociągów średniego ciśnienia, gaz doprowadzany jest do odbiorców w przyłączonych miejscowościach.

Ogólna długość gazociągów na obszarze gminy wynosi 113 km, w tym przewody stalowe — 7.541 m i przewody z PE – 105.147 m. Zgazyfikowane jest ca 73% terenu gminy.

W gospodarstwach domowych większość odbiorców wykorzystuje gaz do celów grzewczych.

Przepustowość istniejącej stacji redukcyjno-pomiarowej gazu i zbudowana sieć gazociągów stwarzają techniczne możliwości dalszej rozbudowy systemu gazowniczego na obszarze gminy i objęcia jego zasięgiem miejscowości dotychczas nie zgazyfikowanych.

6.4. Zaopatrzenie w wodę

Cała sieć wodociągowa w gminie Wojciechowice oraz ujęcie wody pitnej w Gierczycach są utrzymywane i eksploatowane przez Referat Komunalny w Bidzinach. Obszar gminy jest objęty siecią wodociągową w 100% o długości ca 155 km.

Zakład Komunalny w Bidzinach zaopatruje w wodę pitną 19 sołectw (na 20) na terenie gminy Wojciechowice, z wyjątkiem miejscowości Wlonice, która zaopatrywana jest w wodę z wodociągu grupowego „Śmiłów", eksploatowanego na terenie sąsiedniej gminy Ożarów.

Na obszarze gminy znajdują się dwa nieeksploatowane ujęcia w Wojciechowicach i Drygulcu. Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 154 km, długość przyłączy – 34 km. Do sieci wodociągowe podłączonych jest 1254 odbiorców.

6.4.1. Ujęcie i wodociąg grupowy *„Gierczyce"*

Wodociąg grupowy „Gierczyce" zasilany jest z ujęcia wody podziemnej zlokalizowanego w miejscowości Gierczyce. Ujęcie to stanowi zespół dwóch studni wierconych S1 i S2, z których woda pompami głębinowymi typ G100 VB tłoczona jest do wieżowego zbiornika wyrównawczego o pojemności V = 500 m^3. Ze zbiornika systemem przesyłowej i rozdzielczej sieci wodociągowej o łącznej długości 154 km woda doprowadzana jest do wszystkich przyłączonych miejscowości.

Zasoby eksploatacyjne eksploatowanych studni, zatwierdzone decyzją Wojewody Tarnobrzeskiego znak OS.III.7530/36/96/WZ z dnia 06.08.1996 r. wynoszą:
Qe = 146,0 m^3/h przy depresji Se = 2,8–9,0 m

Na pobór wody z tych studni Starosta Opatowski decyzją znak: R.Oś.I.6341.30.2012 z dnia 31.07.2012 r. udzielił pozwolenia wodno-prawnego z okresem ważności do 30.06.2032 r.
Pozwolenie wodno - prawne (aktualne na lata 2012 – 2032) umożliwia pobór wody dla potrzeb wodociągu grupowego „Gierczyce" w następujących ilościach:

- $Q_{śr.dob.}$ = 1.453 m^3/dobę
- $Q_{max\ dob.}$ = 1.744 m^3/dobę
- $Q_{max.godz.}$ = 109 m^3/h
- $Q_{max\ roczny}$ = 530 345 m^3/rok

Obecnie, z ujęcia wody w Gierczycach czerpana jest woda za pomocą dwóch studni wierconych eksploatowanych naprzemiennie.

1) **Studnia S-2 zasadnicza**, pompa głębinowa typ GC.5.06.22 w wydajności Q = 0-75 m^3/h, przy H = 85 – 70 m słupa wody, zainstalowana na głębokości 36,50 m ppt.
   Q_e = 79,80 m^3/h przy depresji S_e = 9,80 m.
2) **Studnia S-1 awaryjna**, pompa głębinowa typ GC.5.06.22 w wydajności Q = 0-75 m^3/h, przy H = 129 – 44 m słupa wody, zainstalowana na głębokości 43,50 m ppt.
   Q_e = 79,80 m^3/h przy depresji S_e = 9,80 m.

Wydajność eksploatacyjna ujęcia: Q_e = 146 m^3/h przy depresji S_e = 2,80 – 9,0 m.
Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia wody oraz zainstalowane urządzenia zabezpieczają potrzeby wodociągu grupowego.

Ujmowana woda jest bardzo dobrej jakości i nie wymaga uzdatniania. Przewidziano jedynie awaryjną dezynfekcję wody za pomocą chloratora C-52. Woda ze studni zasila wszystkie miejscowości opadowo czyli ciśnieniem hydrostatycznym. Zbiornik zapewnia zasób wody w okresie największego jej rozbioru. Studnie znajdują się wspólnie na jednym terenie ogrodzonym siatką i pokrywa się w wyznaczoną (w decyzji Starosty opatowskiego znak: R.Oś. I-6223-1-7/2002ak z dnia 14.10.2002 r. udzielającej pozwolenia wodno – prawnego) **strefą ochrony bezpośredniej od ujęcia.**

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy Prawo Wodne – strefy od ujęcia wody w Gierczycach zachowały swoją moc prawną – zatem obowiązują.

Ujęcie wody w Gierczycach posiada wyznaczoną i urządzoną strefę bezpośredniej ochrony sanitarnej. Jej granice obejmują teren w granicach istniejącego ogrodzenia obejmującego również obiekty stacji wodociągowej, w kształcie nieregularnego czworoboku o wymiarach 55m x 55m x 40m x 58m.

Jak wynika z „Aneksu nr 2 do dokumentacji zasobów wód podziemnych..." nie ma potrzeby ustanawiania strefy ochrony pośredniej — wewnętrznej i zewnętrznej dla ujęcia ze względu na korzystną budowę geologiczną i zagospodarowanie terenu, pozbawione obiektów stanowiących zagrożenie dla jakości czerpanej wody.

Budowa wodociągu grupowego „Gierczyce" zakończona zastała w 1995 r. Jego eksploatacją zajmował się Zakład Komunalny w Wojciechowicach obecnie Referat Gospodarki Komunalnej w Urzędzie Gminy w Wojciechowicach.

6.4.2. Podstawowe informacje o sieci wodociągowej

Poza miejscowościami zaopatrywanymi w wodę na obszarze gminy Wojciechowice, z ujęcia w Gierczycach woda przesyłana jest do sołectw Męczennice i Studzianki w gminie Lipnik, Borzęcina w gminie Wilczyce i Nikisiałki w gminie Opatów. Jedynie sołectwo Wlonice ze względów techniczno–ekonomicznych jest zaopatrywane w wodę z ujęcia „Śmiłów"w gminie Ożarów.

Podstawowe dane dotyczące sieci wodociągowej

(na tle innych gmin wiejskich oraz całego powiatu)

Powiat/ gmina	Sieć rozdzielcza w km	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
			dm3	na 1 mieszkańca
Powiat opatowski	1145	12260	1332,7	24,3
Baćkowice	106	1255	128,6	25,5
Iwaniska	170	1506	226,0	32,6
Lipnik	116	1288	132,9	25
Sadowie	134,5	826	70,8	17
Tarłów	128,2	1584	98,3	18
Wojciechowice	155	1229	120,8	28,3

Źródło: US Kielce, 31.12.2013

6.5. Gospodarka odpadami

Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami (WPGO) nie przewiduje lokalizacji obiektów gospodarki odpadami na terenie gminy Wojciechowice. Nie przychylne ku temu są warunki geologiczno – hydrologiczne występujące szczególnie w północnej części Gminy.

Na terenie Gminy natomiast wskazana jest natychmiastowa budowa lokalnych punktów gospodarki odpadami:

- ✓ Gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych (GPZON),
- ✓ Gminnego punktu zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego (GPZ ZSEE) oraz odpadów wielkogabarytowych.

Powinny one spełniać wymogi przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska, a szczególnie środowiska gruntowo-wodnego.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady

nie zawierające odpadów niebezpiecznych, powstające u innych wytwórców, które swym charakterem i składem są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.
Źródłami powstawania odpadów komunalnych są: gospodarstwa domowe, obiekty infrastruktury: handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo, obiekty kultury, część socjalna przemysłu i inne.
Odpady komunalne wytwarzane w gospodarstwach domowych oraz w jednostkach infrastruktury, usługach, są zbierane w indywidualnych pojemnikach a 120 l, natomiast odpady selektywnie zbierane, są gromadzone w publicznych pojemnikach a 1,1 lub 1,5 m^3. Ilość odpadów z gospodarstw domowych jest zdecydowanie większa (ca 85%) względem odpadów wytwarzanych przez obiekty usługowe.

Analiza wskaźnika zbierania odpadów zamieszczona w Gminnym PGO (na lata 2009-2012) , wykazała, że mimo systematycznego (od 2006 r) wzrostu tego wskaźnika, jest on w dalszym ciągu znacznie niższy od wskaźnika wytworzenia dla terenów wiejskich ustalonego w WPGO. Różnica ta może być wynikiem:

- nieobjęcia wszystkich gospodarstw domowych systemem zbiórki i odbioru wytworzonych odpadów,
- zagospodarowania znacznej części odpadów w gospodarstwie – odpadów zielonych i kuchennych do spasania zwierząt, kompostowania,
- spalania odpadów palnych,
- sprzedaży złomu metali w punktach skupu,
- innego wykorzystania odpadów komunalnych.

Usługi w zakresie odbierania odpadów z terenu gminy Wojciechowice świadczą podmioty:

1) „REMONDIS" Sp. z o.o. Oddział w Ostrowcu Św. (ponad 95% odbiorców w gminie);
2) PHU „SanTa-EKO" Sp.j. w Sandomierzu;
3) Ekologiczny Związek Gmin Dorzecza Koprzywianki w Baćkowicach.

Transport zebranych odpadów „zmieszanych", na składowiska „Janik") REMONDIS") lub „PIASECZNO" (SanTa-Eko), odbywa się specjalistycznymi samochodami – śmieciarkami a odpady selektywnie zbierane są transportowane do sortowni „REMONDIS-u" w Ostrowcu Św. lub SanTa-EKO w Sandomierzu.
Zbiórką akumulatorów na terenie Gminy zajmuje się PPH „METAROL" w Drygulcu.
Przetwarzanie wycofanych z eksploatacji pojazdów prowadzi na terenie Gminy Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „MLECZARNIA" Bidziny 142 Zakład Recyklingu SKR Stodoły.

Prognozowane ilości wytwarzanych odpadów wg rodzajów w latach 2009 – 2018

Rodzaje odpadów komunalnych	Masa odpadów [Mg/r]									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Odpady komunalne segregowane i zbierane selektywnie.	31,5	31,6	31,9	32,2	32,4	32,6	32,8	33,1	33,3	33,5
Niesegregowane (zmieszane) odp. komunalne	563,8	566,7	571,2	574,7	579,2	583,0	587,0	591,3	595,6	599,4
Odp. z ogrodów, parków, targowisk	27,2	27,1	27,3	27,5	27,7	27,9	28,1	28,2	28,5	28,7
Odp. z czyszczenia ulic, placów	9,0	9,0	9,1	9,2	9,2	9,3	9,3	9,4	9,5	9,5

Odp. wielkogabaryt. (z wyłą czeniem ZSEE)	45,1	45,2	45,5	45,7	46,2	46,5	46,8	47,2	47,5	47,8
Ogólne wskaź niki wytworzenia	***157,5***	***159,5***	***161,4***	***163,4***	***165,4***	***167,3***	***169,4***	***171,5***	***173,6***	***175,6***
R a z e m	**676,6**	**679,6**	**685,0**	**689,3**	**694,7**	**699,3**	**704,0**	**709,2**	**714,4**	**718,9**

Źródło: Gminny Program Gospodarki Odpadami 2009-2012

Odpady ulegające biodegradacji, to odpady ulegające rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu, przy udziale mikroorganizmów. Do grupy tej zaliczamy odpady kuchenne, zielone, część makulatury i opakowań z papieru i tektury, część odpadów z targowisk ulegających biodegradacji, część odzieży i tkanin z włókien naturalnych.

Należy zauważyć, że odpady biodegradowalne na obszarach wiejskich nie stanowią istotniejszego problemu z powodu powszechnego wykorzystywania tych odpadów w gospodarstwach domowych bądź do karmienia zwierząt, bądź produkcji kompostu na własne potrzeby.

Prognozowane ilości wytwarzanych odpadów ulegających biodegradacji wg rodzajów w latach

Rodzaje odpadów biodegradowalnych	Masa									
	200	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
O. kuchenne ulegające biodegr.	98,1	98,7	99,2	99,7	100,2	100,5	101,0	101,5	102,1	102,
o. zielone. z ogrodów, parków	17,2	17,5	17,3	17,5	17,6	17,7	17,7	17,8	18,0	18,0
o. z targowisk ulegające biodegr.	4	3,9	3,9	3,9	4,0	4,0	4,1	4,2	4,2	4
papier i tektura	2	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	2
Odzież i tekstylia z mat. naturalnych	0,35	0,35	0,35	0,35	0,36	0.36	0,36	0,36	0,36	0,36
R a z e m	**122,3**	**123,2**	**123,5**	**124,2**	**124,9**	**125,3**	**125,8**	**126,7**	**127,36**	**128,0**

Źródło: Gminny Program Gospodarki Odpadami 2009-2012

Komunalne osady ściekowe z oczyszczalni komunalnej ścieków „Jasice" wyróżniają się dużą zawartością składników nawozowych, głównie składników biogennych – fosforu i azotu oraz węgla organicznego, stąd mogą być wykorzystane jako komponent kompostu, poprawiający wartości nawozowe.

Odpady niebezpieczne tj. baterie i ogniwa są nieodłącznym składnikiem strumienia odpadów niebezpiecznych w odpadach komunalnych. Pochodzą one ze źródeł rozproszonych, głównie gospodarstw domowych.

Wyróżnia się trzy rodzaje akumulatorów, baterii i ogniw:

- akumulatory ołowiowo-kwasowe (Pb)
- baterie i ogniwa niklowo-kadmowe (Ni-Cd)
- baterie: manganowo-cynkowe z elektrolitem alkalicznym i solnym (Mn-Zn), cynkowo-węglowe (Zn), litowe (Li), litowo-jonowe (Li-ion), niklowo-wodorkowe (Ni- MH);

Średnio mieszkaniec Polski zużywa rocznie 0,18 kg baterii i ogniw. Należy też przypuszczać, że na obszarach wiejskich, wskaźnik ten jest znacznie niższy (około 50 %).

Przyjmując skorygowany średni wskaźnik, można oszacować, że na terenie Gminy wytworzono w 2007 r około 390 kg odpadów baterii i ogniw.

Zbiórkę baterii i ogniw prowadzono w latach 2003-2005 w 3 placówkach szkolnych.
Zebrano wtedy ca 10 kg tych odpadów.

Prognozowane ilości komunalnych odpadów niebezpiecznych w latach 2009 - 2018

Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg/r]									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
odp. niebezpieczne	5,4	5,4	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,6	5,6	5,6

Źródło: Gminny Program Gospodarki Odpadami 2009-2012

Sprzęt elektryczny i elektroniczny staje się coraz powszechniejszym wyposażeniem gospodarstw domowych. Składają się na niego wielkogabarytowe urządzenia chłodnicze, pralki, małogabarytowe urządzenia AGD, telewizory, radia, telefony, komputery i urządzenia towarzyszące, sprzęt oświetleniowy wraz ze źródłami światła, elektronarzędzia i mierniki parametrów, zabawki elektryczne, elektryczny i elektroniczny sprzęt sportowy, domowe przyrządy medyczne, przyrządy do kontroli i nadzoru.

Prognozowane ilości zużytego sprzętu elektronicznego, elektrycznego w latach 2009 - 2018

Rodzaj odpadów	Masa odpadów [Mg/r]									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zużyty sprzęt elektryczny	9,2	9,4	9,6	9,8	10,0	10,2	10,4	10,6	10,8	11,0

Źródło: Gminny Program Gospodarki Odpadami 2009-2012

Największe zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego Gminy będą mogły powodować instalacje do demontażu i przetwarzania pojazdów wycofanych z eksploatacji (Bidziny), w mniejszym stopniu urządzenia do zbierania i czasowego magazynowania odpadów zmieszanych i zbieranych selektywnie.

Dla ograniczenia oddziaływań na środowisko miejsc gromadzenia i magazynowania czasowego odpadów należy zwrócić uwagę na właściwy dobór pojemności i liczebności pojemników na odpady zmieszane w gospodarstwach domowych i w usługach, rzemiośle, drobnym przemyśle, właściwe urządzenie miejsc zbiórki odpadów selektywnie zbieranych, dostosowanie liczebności pojemników do masy lub kubatury zbieranych odpadów, przestrzeganie systematyczności odbioru zgromadzonych odpadów, zapobieganie przepełnienia zbiorników.

Nadmierne czasowo magazynowanie zmieszanych odpadów, szczególnie w okresach letnich, przy znacznej zawartości frakcji organicznej powoduje uciążliwość zapachową (odorową).

Dla zapewnienia uzyskania wymaganych wskaźników selektywnej zbiórki niektórych odpadów i ograniczenia masy odpadów składowanych, bardziej efektywnym będzie przejście z systemu zbiórki „gniazdowej" selektywnie zbieranych odpadów na system workowy „u źródła". Ryzyko zagrożenia dla środowiska wodnego należy upatrywać odciekami z miejsc gromadzenia odpadów ciekłych , bądź wymywanych zanieczyszczeń przez wody opadowe, bądź wody powierzchniowe. Zagrożone mogą być zarówno wody powierzchniowe, jak i wody podziemne nie mające zabezpieczenia przed przenikaniem zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych.

Zanieczyszczenia powierzchni ziemi może wystąpić szczególnie w terenach selektywnej zbiórki odpadów, szczególnie lekkich frakcji, przy przepełnieniu pojemników a także podczas przeładunku odpadów z pojemników na samochody-śmieciarki.

Trzeba też uwzględnić potencjalne zagrożenia biologiczne w postaci gryzoni, owadów, bakteriologią, występujące w miejscach niewłaściwego gromadzenia odpadów, szczególnie w okresie letnim.
Ostatnim elementem gospodarki odpadami oddziaływującym w sposób negatywny na środowisko jest system transportu odpadów, który powoduje wzrost hałasu i emisję spalin.

6.6. Gospodarka ściekowa

System zorganizowanego odprowadzania ścieków sanitarnych istnieje jedynie na terenie miejscowości Bidziny, Wojciechowice, Drygulec i Mikułowice, co stanowi jedynie 17% terenu gminy. Ścieki bytowo gospodarcze ze skanalizowanej części tych miejscowości odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w miejscowości Jasice.

Oczyszczalnia ścieków w Jasicach zlokalizowana na lewym brzegu „cieku od Bidzin" jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną.

Oczyszczalnia przekazana została do eksploatacji 31.06.1995 r. Przepustowość oczyszczalni wynosi 200 m^3/dobę.

Ilość ścieków surowych doprowadzanych obecnie do oczyszczalni świadczy o tym, że posiada ona znaczne rezerwy przepustowości.

Gmina Wojciechowice posiada pozwolenie wodno-prawne (Decyzja Starosty Opatowskiego znak: R Oś.I.6341.31.2012 z dnia 31.07.2012 r.) na odprowadzenie oczyszczonych komunalnych ścieków bytowych z oczyszczalni ścieków w Jasicach, ze stawu stabilizacyjnego do cieku „od Bidzin" w km 3+300 od ujścia do rzeki Przepaść lub bezpośrednio do cieku w km 3+300 (wylot w km 3+240) w ilościach:

$$Q_{śr.dob.} = 200\ m^3/dobę$$
$$Q_{max.dob.} = 360\ m^3/dobę$$
$$Q_{max.h} = 21\ m^3/h$$

Rodzaj zanieczyszczenia	Maksymalne dopuszczalne wartości stężeń zanieczyszczeń w warunkach normalnych pracy oczyszczalni	Maksymalne dopuszczalne wartości stężeń zanieczyszczeń na czas awarii trwającej do 48 godzin
BZT_5	40 mgO_2/dm^3	60 mgO_2/dm^3
$ChZT_{Cr}$	150 mgO_2/dm^3	225 mgO_2/dm^3
zawiesina ogólna	50 mg/dm^3	75 mg/dm^3

Pozwolenie wodno-prawne na zrzut oczyszczonych ścieków bytowych z oczyszczalni ścieków w Jasicach zostało udzielone na okres do dnia 30.06.2022 r. i jest uszczegółowieniem przepisów ustawy Prawo Wodne w zakresie funkcjonowania oczyszczalni ścieków w Jasicach.
Na oczyszczalni ścieków w Jasicach realizowany jest proces oczyszczania ścieków bytowo – gospodarczych mieszkańców, ścieków bytowych z drobnych obiektów usługowo-handlowych oraz ścieków bytowych dowożonych taborem asenizacyjnym z terenu gminy Wojciechowice. Ścieki z kanalizacji sanitarnej dopływają do oczyszczalni ścieków, gdzie poddawane są oczyszczaniu z zastosowaniem takich urządzeń jak: piaskownik wirowy, komora krat, pompownia główna, reaktor biologiczny, osadnik wtórny przepompownia recyrkulacyjna, pompownia odcieków i ścieków dowożonych, zagęszczacz osadu i stawy stabilizacyjne. Ścieki systemem kanalizacji grawitacyjnej spływają do pompowni głównej z zamontowaną kratą rzadką i dalej poprzez system oczyszczalni z ostaniej fazy oczyszczania (z osadnika wtórnego) kolektorem poprzez koryto pomiarowe – odpływają na staw stabilizacyjny lub bezpośrednio do odbiornika (na czas konserwacji stawów) – do cieku „od Bidzin".

Do oczyszczalni, ze skanalizowanej części miejscowości Bidziny oraz miejscowości Wojciechowice, Drygulec i Mikułowice, ścieki doprowadzane są kolektorem 225 mm o długości 25,80 km.

Lokalizacja oczyszczalni i jej przepustowość umożliwiają dalszą rozbudowę istniejącego systemu kanalizacyjnego poprzez przyłączenie przede wszystkim nie skanalizowanej części Bidzin i miejscowości Jasice.

Z uwagi na słabo rozwinięty system kanalizacji sanitarnej, do gromadzenia ścieków bytowo-gospodarczych powszechnie stosowane są na terenie gminy bezodpływowe zbiorniki ścieków, okresowo opróżniane.

Z uwagi na rozbudowany system wodociągowy na obszarze gminy, obejmujący swoim zasięgiem wszystkie miejscowości, budowa systemów kanalizacyjnych dla nie skanalizowanych miejscowości jest pilną koniecznością, wynikającą z potrzeby poprawy stanu sanitarnego i sprostania wymogom ochrony środowiska.

Na terenie rozbudowanej oczyszczalni ścieków prowadzona będzie gospodarka odpadami ściekowymi. Zagospodarowane odpady wywożone będą z oczyszczalni w sposób zorganizowany przez podmioty do tego celu wyspecjalizowane.

Do realizowanego ciągu technologicznego do oczyszczania ścieków spływać będą lub będą dowożone, ścieki bytowe z zabudowań mieszkalnych z miejscowości położonych na terenie gminy Wojciechowice poprzez system kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – ciśnieniowej.

Ścieki przemysłowe występujące w OSM Bidziny, Przemiałownia Fosforytów „OMYA" w Jasicach odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Jasicach.

Podstawowe dane dotyczące sieci kanalizacyjnej
(na tle innych gmin wiejskich oraz całego powiatu)

Powiat/ gmina	Sieć rozdzielcza w km	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.	Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną w dm3
Powiat opatowski	166,7	2826	545
Baćkowice	21,5	93	8
Iwaniska	18,9	309	53
Lipnik	20,3	381	55
Sadowie	-	-	-
Tarłów	20	425	34
Wojciechowice	25,8	230	46

Źródło: US Kielce, 31.12.2013

6.7. Ciepłownictwo

Na obszarze gminy Wojciechowice brak zorganizowanych systemów ciepłowniczych. W siedliskach zagrodowych i zabudowie mieszkaniowej dominuje ogrzewanie piecowe. Część budynków mieszkalnych posiada instalacje centralnego ogrzewania zasilane z własnych kotłowni opalanych paliwem i coraz częściej gazem.
Większe źródła ciepła istnieją w budynkach użyteczności publicznej.

Istniejący na obszarze gminy system gazowniczy oraz możliwości jego rozbudowy, stwarzają warunki do szerokiego wykorzystania do celów grzewczych paliwa gazowego.

Biorąc pod uwagę stan zainwestowania gminy i brak zespołów zabudowy wymagających dostawy większej ilości ciepła do celów grzewczych i przygotowania ciepłej wody użytkowej, nie zachodzi potrzeba tworzenia na jej terenie zorganizowanych systemów ciepłowniczych.

6.8. Regulacja stosunków wodnych

Zidentyfikowane obszary melioracji na terenie gminy:
- grunty orne 719,11 ha;
- trwałe użytki zielone 515,47 ha;
- rowy i cieki naturalne 37,818 km;
- budowle na urządzeniach 71 szt.
- sieć drenarska na pow.538,05 ha, w tym na gruntach ornych o pow.350,28 ha.

Wykaz obiektów melioracji szczegółowych

nazwa obiektu	ogółem [ha]	gr. orne [ha]	łąki [ha]
Wojciechowice I	250,16	216,61	33,55
Wojciechowice II	47,66	-	47,66
Wojciechowice III	40,74	0,85	39,89
Kaliszany	9,47	8,58	0,89
Smugi - Ługi	51,71	51,71	0
Łukawka	18,00	5,23	12,77
Lisów	20,69	2,95	17,74
Mikułowice	34,00	2,07	31,93
Kunice - Grochocice	66,22	66,22	0
Ogółem:	538,65	354,22	184,43

Podstawowymi celami w zakresie melioracji szczegółowych jest:
- utrzymanie i eksploatacja urządzeń wodnych szczegółowych;
- budowa bądź współudział w budowie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki na obszarach zmeliorowanych.

Gmina Wojciechowice leży w lewobrzeżnym dorzeczu Wisły, w obrębie trzech zlewni II rzędu:
- od południa - w zlewni Opatówki,
- od wschodu - w zlewni kanału Ożarów - Wisła,
- od centrum i północnego zachodu w zlewni Kamiennej, z jej dopływem rzeczką Przepaść.

Granice wododziałów przebiegają wzdłuż linii kolejowej Ostrowiec-Sandomierz, między zlewnią Kamiennej, a zlewnią kanału Ożarów - Wisła. Na południu od miejscowości Balbinów, przez Kolonię Lisów do miejscowości Łopata oraz między miejscowością Wlonice a Kunice przebiega wododział między Kamienną a Opatówką.
Wojciechowice mają bardzo zróżnicowaną sieć rzeczną, ale żaden ciek, jak i rzeczka Przepaść nie mają większego znaczenia dla gospodarki wodnej gminy. Cieki wodne przyczyniły się do bardzo znacznego ukształtowania rzeźby terenu i urozmaicenia krajobrazu. Znaczniejsza sieć cieków występuje w środkowej części gminy tworzą główny nurt Przepaści:
- ciek od Nowej Wsi,
- ciek od Gierczyc,
- ciek od Podgrochocic (zwany również Wojciechówką),
- ciek od Podłukawki.

Ciek od Bidzin, główny dopływ Przepaści na obszarze gminy, zbierający wody z sołectw wschodnich i centralnych, łączy się z Przepaścią na terenie sołectwa Drygulec. Zlewnia samej Przepaści do ujścia do Krzczonowianki (na terenie gminy Ćmielów) wynosi 62,2 km^2. Zlewnia Przepaści obejmuje 72 % powierzchni Gminy Wojciechowice.

Na północnym wschodzie gminy, z zachodu od miejscowości Ługi płynie ciek od Ług, należący już do zlewni kanału Ożarów - Wisła. Na wschodzie przez teren sołectwa Wlonice płynie ciek od Janowic, ginący w rejonie wsi Chrapanów (Gmina Ożarów).
Na południu gminy najdłuższym ciekiem - dopływem Opatówki, jest ciek od Lisowa, zbierający wody podrzędnych cieków: od Adamowa i od Sadłowic. Zlewnia całej Opatówki wynosi 281,5 km^2, natomiast zlewnia cieku od Lisowa wynosi 45 km^2 i prawie w całości znajduje się w Gminie Wojciechowice.
Brak jest cieków wodnych w sołectwie Łopata.
Istniejąca sieć rzeczna jest wzbogacona siecią rowów melioracyjnych dolin rzecznych na obszarze sołectw Stodoły Kolonia, Stodoły Wieś, Koszyce, Wojciechowice.
Na terenie gminy nie ma znaczących zbiorników wodnych. Niewielkie zbiorniki wodne występują w Podgajcze (sołectwo Drygulec), Jasicach (zbiorniki stabilizacyjne oczyszczalni ścieków) oraz małe zbiorniki śródpolne w sołectwach: Kunice, Gierczyce, Bidziny, Łopata. Jedyny zbiornik retencyjny o powierzchni 0,52 ha i pojemności 4,8 tyś. m^3, znajduje się w Bidzinach.
Na terenie gminy znajduje się kilka stawów rybnych, zlokalizowanych w pobliżu lokalnych cieków wodnych w miejscowościach Sadłowice oraz Orłowiny.

6.9. Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródło energii to źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątek roślinnych i zwierzęcych.
W ostatnich latach zauważa się wzrost zużycia energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (OZE). Zawdzięczamy to coraz większej świadomości ekologicznej społeczeństwa. Odnawialne źródła energii są nieszkodliwe dla środowiska i są praktycznie niewyczerpane.
Przy możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych wzięto pod uwagę następujące rodzaje odnawialnych źródeł energii: wiatr, słońce, wodę biomasę (uprawa wierzby, słomy, drewna) oraz biogaz (oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, hodowla trzody chlewnej bydła oraz drobiu).

Wiatrowa
Gmina znajduje się w strefie korzystnych warunków energetycznych dla energii wiatrowej. Zlokalizowana jest w obszarze o częstotliwości występowania wiatrów powyżej 40 dni rocznie z wiatrem silnym (10m/s i więcej). Ze względu na niestałość występowania wiatrów wymaganych do produkcji ciągłej, ten rodzaj pozyskiwania energii może stanowić oczywiście uzupełnienie. Na terenie gminy Wojciechowice nie jest zlokalizowana żadna farma wiatrowa. W sołectwie Wojnowice gmina Ćmielów w m. Wojnowice Kolonia funkcjonują dwie turbiny wiatrowe pn. *Farma wiatrowa Mierzanowice* o mocy przyłączeniowej 0,6 MW, przyłączona do sieci SN PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów.

Energia słoneczna
W gminie Wojciechowice generalnie istnieją dobre warunki do powszechnego wykorzystania energii słonecznej. Największe szanse rozwoju mają technologie konwersji technicznej oparte na wykorzystaniu kolektorów słonecznych. Roczna gęstość promieniowania słonecznego na terenie gminy wynosi ok. 985 KWh/m2, natomiast średnie usłonecznienie wynosi 1600 godzin na rok. Obecnie Urząd Gminy nie posiada informacji na temat lokalizacji kolektorów słonecznych na terenie gminy.

Energia geotermalna
W 1999r. na zlecenie Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk opracowano „Studium możliwości wykorzystania energii geotermalnej w województwie

świętokrzyskim". Na podstawie powyższej analizy budowy geologicznej stwierdzono, iż na terenie województw świętokrzyskiego nie ma korzystnych warunków geotermalnych.

Biogaz

Na ternie gminy Wojciechowice nie ma zlokalizowanych składowisk odpadów komunalnych, zatem nie ma warunków do produkcji biogazu wysypiskowego. Nie produkuje się również biogazu z oczyszczalni ścieków, ponieważ z przyczyn ekonomicznych pozyskiwanie go jest uzasadnione tylko na większych oczyszczalniach ścieków, przyjmujących średnio ponad 8 000 – 10 000 m3 ścieków na dobę. Kolejną gałęzią są biogazownie rolnicze, które mogą działać w gospodarstwach hodowlanych. W praktyce jednak zakładanie instalacji do pozyskania biogazu mają uzasadnienie jedynie w dużych gospodarstwach hodowlanych. Niemniej, lokalizacja takich inwestycji na terenie gminy stanowiło by alternatywę dla istniejących funkcji rolniczych, powiązaną z nimi i jednocześnie wpisującą się dobrze w wzbogacanie struktury OZE na terenie powiatu opatowskiego.

Biomasa

Biomasa to głównie pozostałości i odpady. Różne rodzaje biomasy mają różne właściwości. Na cele energetyczne wykorzystuje się drewno i odpady z przerobu drewna, rośliny pochodzące z upraw energetycznych, produkty rolnicze oraz odpady organiczne z rolnictwa, niektóre odpady komunalne i przemysłowe.

Na terenie gminy Wojciechowice największy rozwój przewiduje się właśnie w strefie wytwarzania biomasy z uwagi na rolniczy charakter gminy, który należy wykorzystywać w możliwie wielu gałęziach produkcji.

Produkcja oleju rzepakowego na cele paliwowe stała się odpowiednim rozwiązaniem dla części gospodarstw zajmujących się uprawą rzepaku i buraków cukrowych. Rzepak można uprawiać na glebach od klasy I do IV. Jedynym w regionie zakładem posiadającym certyfikat jakościowy uprawniający do wytwarzania biokomponentów jest Przedsiębiorstwo Przemysłowo-Handlowo-Usługowe "GES" Sp. z o. o. w Bidzinach. Spółka posiada także koncesję na wytwarzanie paliw ciekłych. Produkowane biokomponenty mogą być stosowane jako samoistne paliwo.

7. Uwarunkowania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Uwarunkowania związane z realizacją ponadlokalnych celów publicznych na szczeblu wojewódzkim w uwzględnieniu wytycznych wskazanych w Koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju zostały zawarte w Zmianie *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego*, przyjętym Uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zaliczono wyłącznie działania (na szczeblu powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów publicznych, określonych w ustawie z dnia 21sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r. poz. 199), które zostały ustalone na listach indykatywnych programów przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa.

W obwiązującym PZPWŚw na obszarze gminy Wojciechowice zostały umieszczone cztery inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym mające swoje umocowanie w zadaniach krajowych i wojewódzkich. Są to:

1) Przebudowa i elektryfikacja linii kolejowej 25 Łódź Kaliska — Dębica na odcinku Sandomierz— Skarżysko-Kamienna (planowane do realizacji) – zadanie wynikające z KPZK, inwestycja o znaczeniu krajowym (nr 12 na mapce)..

2) Realizacja „Programu Małej Retencji dla województwa świętokrzyskiego” (w trakcie realizacji) – zadanie wynikające z zadań wojewódzkich, inwestycja o znaczeniu wojewódzkim (nr 11 na mapce).
3) Rozbudowa i przebudowa obiektu kulturalno – rekreacyjno – sportowego w Wojciechowicach (w trakcie realizacji) – zadanie wynikające z zadań wojewódzkich, inwestycja o znaczeniu powiatowym (nr 4 na mapce).
4) Budowa drogi S-74 na odcinku Opatów — granica województwa świętokrzyskiego/podkarpackiego wraz z obwodnicą Sandomierza i realizacją nowej przeprawy mostowej przez Wisłę w rejonie Koćmierzowa (planowane do realizacji) – Zadanie wynikające z programów krajowych o znaczeniu krajowym (nie wskazano na mapce).

Wyrys z PZPWŚw – Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

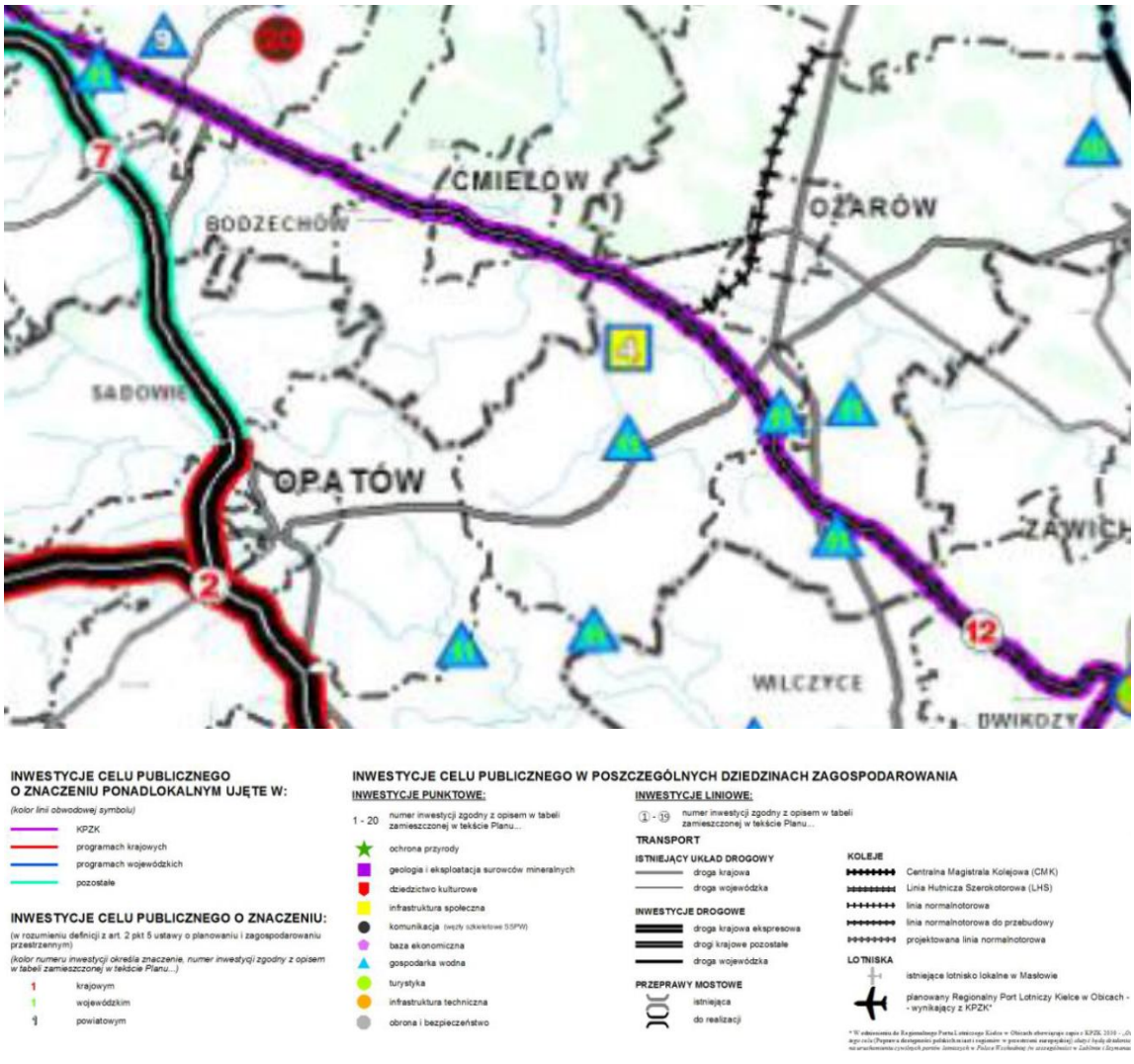

Nawiązując do art. 48 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla obszaru Województwa Świętokrzyskiego brak jest programów, zawierających zadania rządowe, służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, przyjętych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

8. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – analiza i wnioski

8.1. Definicje pojęć.

Celem ustalenia jednoznacznych definicji wprowadza się na potrzeby niniejszego dokumentu studium następujące definicję:

1) powierzchni użytkowej zabudowy (wyrażona w ha), która jest wyrażona jako powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę wyznaczonych w stanie istniejącym, w obowiązujących planach miejscowych lub projektowanych w studium terenach w granicach przeznaczenia terenu danej funkcji (w ha) mnożona przez istniejący lub projektowany maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy w danej jednostce funkcjonalnej.

- ✓ **powierzchnia użytkowa zabudowy**, zwana dalej **PUZ**

8.2. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – zapotrzebowanie

Na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognozy demograficznej oraz możliwości finansowych gminy, wskazanych w części A niniejszego dokumentu studium, poniżej sformułowano maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Wnioski osób prywatnych i decyzje wz, w podziale na funkcje zabudowy. *Puste pola oznaczają brak wniosków.*

SOŁECTWO	FUNKCJA ZABUDOWY	ILOŚĆ WNIOSKÓW (szt.)	LICZBA DZIAŁEK	PUZ [ha]	ILOŚĆ WZ (szt.)	PUZ [ha]
1. BIDZINY	MN				10	0,4
	ML					
	RMN					
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U				2	1,02
	UP					
	UPP	5	13	9,1		
	RUP					
	RU					
2. DRYGULEC	MN	9	10	0,4	14	0,56
	ML					
	RMN					
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					

	U	4	5	3,6		
	UP					
	UPP	3	3	2,1	1	4,32
	RUP					
	RU					
3. GIERCZYCE	MN					
	ML					
	RMN				12	0,48
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U	1	1	2,04		
	UP					
	UPP	1	1	0,7		
	RUP					
	RU					
5. JASICE	MN					
	ML					
	RMN				2	0,08
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U	2	41	3		
	UP					
	UPP	1	1	0,4		
	RUP	1	1	2,1		
	RU					
6. KALISZANY	MN					
	ML					
	RMN				6	0,24
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP					

	RUP					
	RU					
7. ORŁOWINY	MN					
	ML					
	RMN				2	0,08
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP	2	8	4,2		
	RUP				1	0,3
	RU					
8. KOSZYCE	MN					
	ML					
	RMN				1	0,04
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP	2	5	1,4		
	RUP					
	RU					
9. KUNICE	MN					
	ML					
	RMN	1	5	0,2	2	0,08
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP					
	RUP					
	RU					
10. LIISÓW	MN				4	0,16

	ML					
	RMN					
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP					
	RUP					
	RU					
11. ŁOPATA	MN					
	ML					
	RMN				5	0,2
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP					
	RUP					
	RU					
12. ŁUGI	MN					
	ML					
	RMN				2	0,08
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP					
	RUP	1	2	4,2		
	RU					
13. ŁUKAWKA	MN					
	ML					
	RMN					
	RM					

	MNU					
	MW					
	Up					
	UO	1	1	0,72		
	US					
	U					
	UP					
	UPP					
	RUP					
	RU					
14. MIERZANOWICE	MN					
	ML					
	RMN				4	0,16
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U				1	0,12
	UP					
	UPP					
	RUP					
	RU					
15. MIKUŁOWICE	MN					
	ML					
	RMN				1	0,04
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP					
	RUP	2	4	8,4		
	RU					
16. SADŁOWICE	MN					
	ML					
	RMN				4	0,16
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					

	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP					
	RUP	1	15	14		
	RU					
17. SMUGI	MN					
	ML					
	RMN				1	0,04
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP				4	8,38
	RUP	1	1	1,7	1	1,68
	RU					
18. STODOŁY KOLONIE	MN					
	ML					
	RMN	1	1	0,04	6	0,24
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP	1	3	4,2		
	RUP	1	3	4,2		
	RU					
19. STODOŁY WIEŚ	MN					
	ML					
	RMN				5	0,2
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up					
	UO					
	US					
	U					

	UP					
	UPP					
	RUP				1	0,24
	RU					
20. WLONICE	MN				3	0,12
	ML					
	RMN					
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up				1	0,24
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP				1	2,1
	RUP	1	1	2,1		
	RU					
21. WOJCIECHOWICE	MN				2	0,08
	ML					
	RMN					
	RM					
	MNU					
	MW					
	Up				1	1,2
	UO					
	US					
	U					
	UP					
	UPP					
	RUP					
	RU					

8.3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – chłonność obszarów

1) Oszacowano chłonność obszarów (ha) o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostek osadniczych, rozumianą jako potencjał do lokalizacji na tych obszarach nowej zabudowy.

BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ (TERENY INWESTYCYJNE)					
SOŁECTWO	**FUNKCJA ZABUDOWY**	**STAN ISTNIEJĄCY [ha]**	**POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI ROZWOJU ZABUDOWY [ha]**	**CHŁONNOŚĆ TERENÓW [%]**	**PUZ [ha]**
1. BIDZINY	MN	60,25	54,23	90%	21,69
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW	1,65	1,1	66,67%	0,44
	Up	2,46	2,66	108,13%	2,13
	UO				
	US				
	U	2,51	2,39	95,22%	1,43
	UP				
	UPP	8,28	0,77	9,30%	0,54
	RUP	1,09	nie wyznaczono		
	RU				
2. DRYGULEC	MN	37,53	33,15	88,33%	13,26
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up		0,72		0,58
	UO				
	US				
	U	1,43	4,14	289,51%	2,48
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
3. GIERCZYCE	MN	32,36	57,71	178,34%	23,08
	ML				
	RMN				

	RM				
	MNU				
	MW	1,1	nie wyznaczono		
	Up	3,12	nie wyznaczono		
	UO				
	US				
	U	1,27	7,25	570,87%	4,35
	UP				
	UPP	1,47	nie wyznaczono		
	RUP	6,82	-3,58	-52,49%	-2,51
	RU				
5. JASICE	MN	9,53	3,88	40,71%	1,55
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW	0,18	nie wyznaczono		
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP	1,01	nie wyznaczono		
	RUP	4,09	27,31	667,73%	19,12
	RU				
6. KALISZANY	MN	18,57	33,59	180,88%	13,44
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up	0,2	nie wyznaczono		
	UO				
	US				
	U	0,02	nie wyznaczono		
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
7. ORŁOWINY	MN	9,57	12,11	126,54%	4,84
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				

	Up	0,12	nie wyznaczono		
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
8. KOSZYCE	MN	11,05	11,2	101,36%	4,48
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP	4,7	-0,11	-2,34%	-0,08
	RU				
9. KUNICE	MN	18,51	32,85	177,47%	13,14
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U	0,27	nie wyznaczono		
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
10. LIISÓW	MN	14,27	15,27	107,00%	6,11
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up	0,08	nie wyznaczono		
	UO				
	US				

	U	0,04	nie wyznaczono		
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
11. ŁOPATA	MN	13,67	17,51	128,09%	7,00
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up		0,43		0,34
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
12. ŁUGI	MN	6,98	12,02	172,21%	4,81
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U	0,35	nie wyznaczono		
	UP				
	UPP		1,98		1,39
	RUP				
	RU				
13. ŁUKAWKA	MN	9,16	7,5	81,88%	3,00
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up		0,23		0,18
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				

	RUP				
	RU				
14. MIERZANOWICE	MN	22	30,74	139,73%	12,30
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up	0,1	nie wyznaczono		
	UO				
	US				
	U	0,06	nie wyznaczono		
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
15. MIKUŁOWICE	MN	18,61	12,56	67,49%	5,02
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up		0,14		0,11
	UO				
	US				
	U	0,23	nie wyznaczono		
	UP				
	UPP				
	RUP		4,28		3,00
	RU				
16. SADŁOWICE	MN	24,45	39,6	161,96%	15,84
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U	0,43	nie wyznaczono		
	UP				
	UPP				
	RUP		8,7		6,09
	RU				
17. SMUGI	MN	6,33	nie wyznaczono		

	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP	4,09	23,72	579,95%	16,60
	RUP				
	RU				
18. STODOŁY KOLONIE	MN				
	ML				
	RMN	27,76	34,2	123,20%	13,68
	RM				
	MNU				
	MW	0,66	-0,25	-37,88%	-0,10
	Up				
	UO	0,71	nie wyznaczono		
	US				
	U				
	UP	2,38	nie wyznaczono		
	UPP				
	RUP				
	RU		6,52		4,56
19. STODOŁY WIEŚ	MN				
	ML				
	RMN	27,7	34,4	124,19%	13,76
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO	0,35	nie wyznaczono		
	US				
	U				
	UP	2,03	-1,14	-56,16%	-0,68
	UPP				
	RUP				
	RU				
20. WLONICE	MN				
	ML				
	RMN	18,22	25,89	142,10%	10,36
	RM				

	MNU				
	MW				
	Up	0,51	1,58	309,80%	1,26
	UO				
	US				
	U		2,95		1,77
	UP				
	UPP				
	RUP		1,06		0,74
	RU				
21. WOJCIECHOWICE	MN	18,67	19,95	106,86%	7,98
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW	1,04	nie wyznaczono		
	Up	4,33	1,19	27,48%	0,95
	UO				
	US				
	U	0,72	0,23	31,94%	0,14
	UP				
	UPP				
	RUP	3,47	nie wyznaczono		
	RU				

2) Oszacowano chłonność obszarów (ha) terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, rozumianą jako potencjał do lokalizacji na tych obszarach nowej zabudowy, zgodnie z ustaleniami mpzp. Do analizy przyjęto obowiązujące, w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

MPZP	**Uchwała Rady Gminy**	**Numer działki**	**Powierzchnia działki [ha]**	**Przeznaczenie w MPZP**	**(chłonność) Możliwości realizacji zabudowy [ha]**
1. JASICE	Uchwała NR XV/91/96 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 23 lutego 1996 roku w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego terenu zabudowy jednorodzinnej na działkach nr 276 i nr 245 w Jasicach.	276	3,64	MN	0,54
				UHGR	0,3
2. JASICE	j. w.	245	0,93	MN	0,56
3. STODOŁY KOLONIE	Uchwała NR XV/65/2004 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 6 kwietnia 2004 roku w	115/6	0,71	P,RU	0,5

	sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wojciechowice Nr 1 w sołectwie Stodoły Kolonie.				
		117/3	0,77	P,RU RU	0,54
		117/4	0,23	RU	0,16
4. BIDZINY	II Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wojciechowice (luty 1996)	89/2,	6	MR	2,4
5. KUNICE	j. w.	38	0,34	MNR	0,14
6. SADŁOWICE	j. w.	23/2,	0,45	MNR	0,18
7. STODOŁY WIEŚ	j. w.	96/1, 96/2	0,36	MNR	0,14

8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę – analiza porównawcza

SOŁECTWO	FUNKCJA ZABUDOWY	ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ [ha]	SUMA POWIERZCHNI UŻYTKOWEJ ZABUDOWY [ha]	RÓŻNICA [ha]	UWAGI/ WNIOSKI OGÓLNE
1. BIDZINY	MN	0,4	24,09	23,69	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW		0,44	0,44	Zwiększenie terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wynika z potrzeby rozwoju tej funkcji w danej jednostce osadniczej, ponadto nie niesie ze sobą dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej czy drogowej, gdyż zabudowa jest uzupełniana w pasach przydrożnych i istniejącej tkance miejscowości.
	Up		2,13	2,13	Zwiększenie terenów usług publicznych, oświaty i sportu prowadzi do rozwoju i atrakcyjności gminy i wynika z powiększenia terenów pod boiska przyszkolne.
	UO				
	US				
	U	1,02	1,43	0,41	Zwiększenie terenów zabudowy usługowej wynika z wniosków, wydanych decyzji wz, z potrzeby rozwoju gminy oraz chęci uzyskania ładu przestrzennego. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej (drogi gminne).
	UP				
	UPP	9,1	0,54	-8,56	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części ze względu na położenie wnioskowanych terenów w dolinach rzecznych, niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.**
	RUP				Nie dotyczy
	RU				
2. DRYGULEC	MN	0,6	13,26	12,66	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				

	Up		0,58	0,58	Zwiększenie terenów usług publicznych, oświaty i sportu prowadzi do rozwoju i atrakcyjności gminy i wynika z powiększenia terenów pod boiska przyszkolne
	UO				
	US				
	U	3,6	2,48	-1,12	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.**
	UP				
	UPP	6,42		-6,42	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na położenie wnioskowanych terenów w strefie osuwania się mas ziemnych, ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej. W odpowiedzi na zapotrzebowanie na tereny zabudowy UPP wprowadzono je w sąsiednich sołectwach (Ługi, Smugi).**
	RUP				
	RU				
3. GIERCZYCE	MN	0,48	23,08	22,6	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U	2,04	4,35	2,31	Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę w pełni. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.
	UP				
	UPP	0,7		-0,7	Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na położenie wnioskowanych terenów w dużej bliskości zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej. Zaproponowanie na tym terenie zabudowy UP.
	RUP		-2,51	-2,51	Zabudowa zmniejszona w stosunku do istniejącej ze względu na zmianę użytkowania terenów (PGR-y), brak dotychczasowego wykorzystania terenów oraz brak wniosków.
	RU				
5. JASICE	MN	0,08	2,65	2,57	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				

	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U	3	0,3	-2,7	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części, z inicjatywy gminy. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.**
	UP				
	UPP	0,4		-0,4	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na położenie wnioskowanych terenów w dużej bliskości zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.**
	RUP	2,1	19,12	17,02	Zwiększenie terenów aktywności gospodarczej związanej z rolniczą działalnością produkcyjną wynika z potrzeby rozwoju oraz zapotrzebowania na taką zabudowę na terenie całej gminy. Wyznaczone tereny są oddalone od zabudowy mieszkaniowej oraz położone na glebach wyższych klas bonitacyjnych.
	RU				
6. KALISZANY	MN	0,24	13,44	13,2	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych...
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
7. ORŁOWINY	MN	0,08	4,84	4,76	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				

	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP	4,2		-4,2	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na położenie wnioskowanych terenów w dolinach cieków wodnych, ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.**
	RUP	0,3		-0,3	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.**
	RU				
8. KOSZYCE	MN	0,04	4,48	4,44	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP	1,4		-1,4	Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na położenie wnioskowanych terenów w dolinach cieków wodnych, ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.
	RUP		-0,08	-0,08	Zabudowa zmniejszona w stosunku do istniejącej ze względu na zmianę użytkowania terenów (PGR-y), brak dotychczasowego wykorzystania terenów oraz brak wniosków.
	RU				
9. KUNICE	MN	0,28	13,28	13	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				

	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
10. LISÓW	MN				
	ML				
	RMN	0,16	6,11	5,95	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
11. ŁOPATA	MN				
	ML				
	RMN	0,2	7	6,8	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up		0,34	0,34	Zwiększenie terenów usług publicznych, oświaty i sportu prowadzi do rozwoju gminy i

	UO				wynika z powiększenia terenów istniejącej zabudowy. Ma na celu wprowadzenie usług komplementarnych - uniwersalnych, w ramach poszerzenia funkcji.
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
12. ŁUGI	MN	0,08	4,81	4,73	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP		1,39	1,39	Zwiększenie terenów aktywności gospodarczej związanej z produkcją wynika z potrzeby rozwoju oraz zapotrzebowania na taką zabudowę na terenie całej gminy. Wyznaczone tereny są oddalone od zabudowy mieszkaniowej, położone na glebach niższych klas bonitacyjnych, ponadto takie usytuowanie nie niesie ze sobą dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej, gdyż zabudowa jest uzupełniana w pasach przydrożnych, w pobliżu przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia oraz linii torów kolejowych.
	RUP	4,2		-4,2	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz gleby niższych klas bonitacyjnych niż na pozostałych terenach gminy.**
	RU				
13. ŁUKAWKA	MN		3	3	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				

	MW				
	Up	0,72	0,18	-0,54	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.**
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
14. MIERZANOWICE	MN	0,16	12,3	12,14	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U	0,12		-0,12	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne.**
	UP				
	UPP				
	RUP				
	RU				
15. MIKUŁOWICE	MN	0,04	5,02	4,98	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up		0,11	0,11	Zwiększenie terenów usług publicznych, oświaty i sportu prowadzi do rozwoju gminy i

	UO				wynika z powiększenia terenów istniejącej zabudowy.
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP	8,4	3	-5,4	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części. Wnioskowane (postulowane) tereny są oddalone od zabudowy mieszkaniowej oraz położone na glebach wyższych klas bonitacyjnych.**
	RU				
16. SADŁOWICE	MN	0,16	16,02	15,86	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP				
	RUP	14	6,09	-7,91	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części. Wnioskowane (postulowane) tereny są oddalone od zabudowy mieszkaniowej oraz położone na glebach wyższych klas bonitacyjnych.**
	RU				
17. SMUGI	MN	0,04		-0,04	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne.**
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up				
	UO				
	US				

	U				
	UP				
	UPP	8,38	16,6	8,22	Zwiększenie terenów aktywności gospodarczej związanej z produkcją wynika z potrzeby rozwoju oraz zapotrzebowania na taką zabudowę na terenie całej gminy. Wyznaczone tereny są oddalone od zabudowy mieszkaniowej, położone na glebach niższych klas bonitacyjnych, ponadto takie usytuowanie nie niesie ze sobą dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej, gdyż zabudowa jest uzupełniana w pasach przydrożnych, w pobliżu przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia oraz linii torów kolejowych.
	RUP	3,38		-3,38	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz gleby niższych klas bonitacyjnych niż na pozostałych terenach gminy.**
	RU				
18. STODOŁY KOLONIE	MN	0,28	13,68	13,4	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW		-0,1	-0,1	**Zabudowa zmniejszona w stosunku do istniejącej ze względu na zmianę użytkowania terenów w mpzp.**
	Up				
	UO				
	US				
	U				
	UP				
	UPP	4,2	0,55	-3,65	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części ze względu na dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej.**
	RUP	4,2	5,21	1,01	**Zwiększenie terenów aktywności gospodarczej związanej z rolniczą działalnością produkcyjną wynika z potrzeby rozwoju oraz zapotrzebowania na taką zabudowę na terenie całej gminy. Wyznaczone tereny są oddalone od zabudowy mieszkaniowej oraz położone na glebach wyższych klas bonitacyjnych. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.**
	RU				
19. STODOŁY WIEŚ	MN	0,2	13,9	13,7	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				

	MW				
	Up				
	UO				
	US				
	U		-0,68	-0,68	**Zabudowa zmniejszona w stosunku do istniejącej ze względu na zmianę użytkowania terenów, brak dotychczasowego wykorzystania terenów oraz brak wniosków.**
	UP				
	UPP				
	RUP	0,24		-0,24	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.**
	RU				
20. WLONICE	MN	0,12	10,36	10,24	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				
	MNU				
	MW				
	Up	0,24	1,26	1,02	Zwiększenie terenów usług publicznych, oświaty i sportu prowadzi do rozwoju gminy i wynika z powiększenia terenów istniejącej zabudowy.
	UO				
	US				
	U		1,77	1,77	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części, z inicjatywy gminy. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.**
	UP				
	UPP	2,1		-2,1	**Zrezygnowanie z wprowadzenia zabudowy ze względu na niekorzystne warunki ekofizjograficzne oraz dużą bliskość zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.**
	RUP	2,1	0,74	-1,36	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części. Wnioskowane tereny są oddalone od zabudowy mieszkaniowej oraz położone na glebach wyższych klas bonitacyjnych. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.**
	RU				
21. WOJCIECHOWICE	MN	0,08	7,98	7,9	W obowiązującym studium, które nie jest aktem prawnym, uwzględnione zostało zapotrzebowanie na zabudowę na przestrzeni wielu lat, rozproszona zabudowa została uporządkowana i zwarta. Dodatkowo została ona wprowadzona w pasach wzdłuż istniejących jednostek osadniczych, co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej i dróg gminnych.
	ML				
	RMN				
	RM				

	MNU				
	MW				
	Up UO US	1,2	0,95	-0,25	**Uwzględnienie zapotrzebowania na zabudowę jedynie w części, z inicjatywy gminy. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.**
	U UP		0,14	0,14	Zwiększenie terenów zabudowy usługowej prowadzi do rozwoju działalności gospodarczej w gminie oraz komplementarności i dywersyfikacji funkcji w danej jednostce osiedleńczej. Ponadto dodatkowe tereny usług mogą pozytywnie wpłynąć na rozwój sołectwa. Zabudowa została wprowadzona w pasach przydrożnych co nie generuje dodatkowych kosztów budowy infrastruktury technicznej.
	UPP				
	RUP RU				

8.5. Wnioski generalne bilansu terenów

Dokonana powyżej analiza i bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę wskazuje na zasadność wyznaczonych terenów inwestycyjnych w gminie Wojciechowice, które wyznaczone na okres do maksymalnie 30 lat dają szansę harmonijnego i dalekowzrocznego rozwoju gminy. Przyjęty margines błędu w granicach 20-30%, wynikający z niepewności (w części nieprzewidywalności) powstających procesów rozwojowych, daje szansę na szybkie reagowanie oraz dostosowanie przestrzeni lub uruchomienie nowych obszarów inwestycyjnych, w ramach polityki przestrzennej samorządu.

Wynikłe różnice pomiędzy ujawnionym zapotrzebowaniem na tereny inwestycyjne w poszczególnych jednostkach osadniczych a obszarami wyznaczonymi w studium, wynikają z potrzeby optymalizowania dokumentu studium, mającego na długie lata wyznaczać kierunki działań gospodarki przestrzennej gminy. Ze względu na zmienne uwarunkowania społeczne, ekonomiczne oraz uwarunkowania ekofizjograficzne w gminie, precyzyjne określenie funkcji w studium stałoby się barierą w rozwoju, nie zaś atutem i potencjałem. Stąd, z uwagi na szerokie spektrum problemowe, w studium wyznaczono obszary potencjalnego rozwoju zabudowy, nie tylko uwzględniające istniejącą zabudowę ale również docelowe kształtowanie granic danych jednostek osadniczych. Z uwagi na walory przyrodnicze gminy oraz uwarunkowania fizjograficzne, ochrony środowiska i istniejące elementy krajobrazu kulturowego, w studium wyznaczono optymalne obszary zabudowy, które spełniają potrzeby mieszkańców (wyrażone we wnioskach, w decyzjach owzizt, w obowiązujących planach miejscowych) oraz potrzeby w zakresie wskazania potencjału inwestycyjnego dla przyszłych inwestorów (szczególnie północna część gminy). Studium nie wyznacza nowych obszarów pod zabudowę, które wymagałyby znaczących inwestycji samorządu gminy w zakresie dostępu do dróg publicznych lub infrastruktury technicznej. Wyznaczone w studium tereny budowlane znajdują się praktycznie w 100% przy istniejących drogach publicznych, posiadają dostęp do sieci wodociągowej oraz w dużym stopniu do sieci kanalizacyjnej, która nieustannie jest rozbudowywana. Ponadto, wyznaczone tereny zabudowy posiadają w ok. 75% możliwość podłączenia do sieci gazowej.

Tym samym, należy stwierdzić, że wskazane w studium tereny zabudowy i inwestycyjne zostały wyznaczone w sposób rzetelny, jako naturalna kontynuacja wcześniejszych działań samorządu w zakresie infrastruktury i jako rozwój istniejącego układu osadniczego.

8.6. Możliwości i plany inwestycyjne w zakresie zadań własnych gminy.

W roku 2015 zgodnie z planowanym budżetem na rok 2015 rok Uchwała Nr IV/14/2015 z dnia 29 stycznia 2015 r. (Dz.Woj. Święt. z dnia 5 lutego 2015 r. Poz. 458) przyjęto dochody budżetu gminy w wysokości 11.524.276 zł.

Poniżej możliwości finansowania przez Gminę zadań własnych w podziale na:

Dział	**Sieci komunikacyjne**	**Infrastruktura techniczna**	**Infrastruktura społeczna**
Możliwości zawarte w budżecie 2015 r.	339 706,00	1.536 765,00	84 553,00
Potrzeby wynikające z zawartych ustaleń studium w nawiązaniu do planowanych inwestycji na najbliższe lata	Nie wprowadza się obszarów pod zabudowę, które wymagałyby budowy nowych układów komunikacyjnych dróg gminnych	Nie wprowadza się obszarów pod zabudowę, które wymagałyby budowy nowych układów infrastruktury technicznej	950 000,00 Budowa świetlic na najbliższe 30 lat 150 000,00 termoizolacja budynków na najbliższe 5 lat
uwagi	Gmina planuje przebudowywać istniejące drogi w swoim zarządzie	Gmina w 100% zwodociągowana, kanalizacja jest realizowana sukcesywnie na terenach, gdzie jest to zasadne ekonomicznie. Część południowa gminy, w mniejszym stopniu skanalizowana znajduje się w terenie o niekorzystnych warunkach budowy sieci kanalizacyjnej. Gmina zamierza realizować programy wynikające z dofinansowań na zbiorniki szczelne.	Zapisy studium umożliwiają realizację infrastruktury w większości terenów. W miarę potrzeb i możliwości finansowych będą realizowane inwestycje w poszczególnych sołectwach, w ramach programów z UE i innych.

Zadania własne gminy zrealizowane w ostatnich latach oraz planowane do realizacji na lata najbliższe:

l.p.	**Zadanie własne**	**przedmiot**	**lokalizacja**	**Kwota [zł]**	**zrealizowane**	**planowane**
1.	**Infrastruktura techniczna**	kanalizacja	Drygulec, Mikułowice, Wojciechowice	2 200 000	+	
2.			Bidziny	1 000 000	+	
3.		Przydomowe oczyszczalnie ścieków (w ramach projektów strukturalnych)				+
4.			Bidziny, Jasice	1 500 000		+
5.	**Infrastruktura społeczna**	świetlice	gmina	800 000	+	
6.				950 000		+
7.		Termomodernizacja Zespołu Szkół w Bidzinach	Bidziny	150 000	+	
8.		Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	gmina	2.000 000	+	
9.		Termomodernizacja budynków użyteczności	gmina	1.500 000		+

		publicznej				
10.		Przebudowa obiektu kulturalno-rekreacyjno-sportowego w Wojciechowicach	Wojciechowice	500 000	+	
11.		Boisko wielofunkcyjne	Bidziny	600 000		+
12.		Realizacja projektów z polityki społecznej realizowane przez OPS	gmina	500 000	+	
13.		Realizacja projektów z polityki społecznej realizowane przez OPS (kontynuacja)	gmina	500 000		+
14.	**Infrastruktura komunikacyjna**	Drogi	gmina	3.000 000	+	
15.		Drogi	gmina	2.000 000		+
16.		Modernizacja oświetlenia ulicznego	gmina	500 000		+
17.	**inne**	Mała retencja, rekreacja	Jasice	500 000	+	
18.		Mała retencja, rekreacja	Jasice, Bidziny, Gierczyce	1.000 000		+

Powyższe zestawienia tabelaryczne i ich analiza wykazuje, że szereg inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej, społecznej i technicznej zostało zrealizowane w ramach zadań własnych gminy, przy pomocy programów i funduszy spoza budżetu zasadniczego gminy. Planowane na najbliższe lata inwestycje, które zostały uwzględnione w niniejszym studium są podparte doświadczeniem lat poprzednich i zakończonymi i rozliczonymi inwestycjami. Biorąc pod uwagę fakt, że studium nie wyznacza terenów inwestycyjnych wymagających uzbrojenia ponad obszary wzdłuż istniejących układów komunikacyjnych, oraz fakt bardzo dobrego zwodociągowania gminy i dobrego poziomu dostępu do sieci kanalizacji gminnej, przyjmuje się, że zapisy studium oraz realne możliwości finansowania zadań własnych gminy nie są rozbieżne.

CZĘŚĆ

B

KIERUNKI

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

PROJEKT
K&K Projekt Architektura i Konstrukcja
Grzegorz Kasprowicz
Ul. Jałowcowa 57, 25-209 Kielce
665-561-111

ARCHíplaneo
URBANISTYKA ARCHITEKTURA WNĘTRZA
25-553 KIELCE, UL. KLONOWA 55 lokal 4-5
TEL. KONTAKT.: 502 333 392, 502 109 118
E-MAIL: archiplaneo@onet.eu, www.archiplaneo.pl

SPIS TREŚCI:

1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ 4
2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW 6
2.1 Okoliczności kształtujące politykę przestrzenną gminy 6
2.2 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej 6
2.3 Strefy funkcjonalne gminy 7
2.3.1 Strefa rozwoju wielofunkcyjnego 8
2.3.2 Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej 8
2.4 Jednostki funkcjonalne 9
3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY 10
3.1 Tereny zabudowane wg jednostek osadniczych wskazane do przekształceń i uzupełnienia – Ośrodki osadnictwa – hierarchia w przestrzeni gminy 10
3.2 Ogólne zasady i standardy zagospodarowania przestrzennego 10
3.3 Tereny funkcjonalne zainwestowane i potencjalnego rozwoju, polityka przestrzenna 12
3.4 Tereny objęte ograniczeniem zabudowy lub zakazem zabudowy 27
4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 28
4.1 System przyrodniczy 28
4.2 Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody 28
4.3 Zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości 29
4.3.1 Ochrona zasobów wodnych wynikająca z dokumentów planistycznych 29
4.3.2 Zasady ochrony wód powierzchniowych 29
4.3.3 Zasady ochrony wód podziemnych 29
4.4 Zasady ochrony powierzchni ziemi 30
4.5 Zasady ochrony przed hałasem 30
4.6 Zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi 30
4.7 Zasady ochrony kopalin 31
4.8 Zasady ochrony terenów leśnych, zadrzewień oraz polityka zalesieniowa 31
4.8.1 Ochrona zasobów leśnych 31
4.8.2 Polityka zalesieniowa 31
4.9 Zasady ochrony przed rozwojem erozji i form geodynamicznych 32
4.10 Zasady ochrony krajobrazu kulturowego i ochrony dóbr kultury 32
4.10.1 Zasady ogólne ochrony krajobrazu kulturowego – do szczegółowych ustaleń w miejscowych planach 32
4.10.2 Zasady ogólne ochrony dóbr kultury – do szczegółowych ustaleń w miejscowych planach 32
4.10.3 Ogólne kierunki polityki Gminy mające na celu ochronę wartości kulturowych i krajobrazowych 33
4.11 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej terenów na terenie gminy wynikające z audytu krajobrazowego 33
5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 33
5.1 Zasady ogólne 33
5.2 Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, objęte ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych 34
5.2.1 Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki nieruchome 34
5.2.2 Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki ruchome 35
5.2.3 Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki archeologiczne 35
5.3 Obiekty i obszary zabytkowe wskazane do ochrony w planach miejscowych 36
5.3.1 Gminna Ewidencja Zabytków nieruchomych 36

5.3.2 Gminna Ewidencja Zabytków - stanowiska archeologiczne 37
5.3.3 Strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej 37
5.3.3.1 Strefy ochrony konserwatorskiej 37
5.3.3.2 Strefy ochrony archeologicznej 40
5.3.4 Punkty i ciągi widokowe 41
5.4 Obszary i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej 41
5.5 Obszary i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej 41
5.6 Obszary i zasady ochrony parków kulturowych 41
6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJNEGO 42
6.1 Cele rozwoju transportu 42
6.2 Nadrzędny układ komunikacyjny 42
6.2.1 Projektowane obejście drogi krajowej nr 74 42
6.2.2 Droga krajowa Nr 74 relacji Wieluń – Piotrków Trybunalski - Sulejów – Kielce – Kraśnik – gr. Państwa 44
6.2.3 Droga krajowa Nr 79 relacji Warszawa-Sandomierz-Kraków-Bytom 44
6.2.4 Droga wojewódzka nr 755 relacji Ostrowiec Świętokrzyski - Zawichost 44
6.3 Podstawowy układ komunikacyjny 44
6.4 Uzupełniający układ komunikacyjny 45
6.5 Układ komunikacji kolejowej 45
6.6 Polityka rozwoju parkingów 45
6.6.1 Główne zasady realizacji polityki parkingowej 45
6.6.2 Minimalne wskaźniki dla realizacji miejsc parkingowych 46
6.7 Obsługa transportu ładunków 46
6.8 Obsługa ruchu rowerowego i pieszego 46
6.9 Polityka rozwoju komunikacji 46
7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU INFRASTRUKTURY 47
7.1 Zaopatrzenie w energię elektryczną 47
7.2 Zaopatrzenie w gaz 49
7.3 Zaopatrzenie w wodę 49
7.4 Gospodarka ściekowa 50
7.5 Gospodarka odpadami 51
7.6 Zaopatrzenie w ciepło 52
7.7 Telekomunikacja 52
7.8 System regulacji stosunków wodnych 52
7.9 Energia odnawialna 53
8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM 53
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM 54
9.1 Zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych 54
9.2 Zadania o znaczeniu wojewódzkim stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych 54
9.3 Zadania o znaczeniu powiatowym stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych 55
9.4 Zadania o znaczeniu gminnym stanowiące inwestycje lokalnych celów publicznych 55
10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ 55
10.1 Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości 55

10.2 Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 55
10.3 Obszary przestrzeni publicznej 56
10.4 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych 56
11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE 56
12. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ....56
12.1 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej 56
12.2 Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej 57
13. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH....57
13.1 Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi 57
13.2 Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych 58
14. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY 58
15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz.U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.) 58
16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH 58
17. BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI....59
18. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI....59
19. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM 60
20. OBSZARY ZDEGRADOWANE 61
21. UZASADNIENIE ORAZ SYNTEZA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WOJCIECHOWICE (ZMIANA)....61

1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Zadaniem stadium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice jest określenie kierunków polityki przestrzennej samorządu gminnego, które wynikają z istniejących uwarunkowań zagospodarowania obszaru gminy jak i odnoszących się do jej obszaru ustaleń zawartych w dokumentach wyższej rangi tj. "Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego" oraz "Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego".

Analiza stanu istniejącego zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice objęła uwarunkowania zewnętrzne jak i wewnętrzne, które były definiowane o strategiczne dokumenty, mające wpływ na stan istniejący oraz kierunki rozwoju gminy w ostatnich latach.

W części stadium dotyczących Kierunków uwzględniono

1) <u>w zakresie uwarunkowań zewnętrznych:</u>
   - ✓ „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030" przyjęta przez Radę Ministrów Uchwałą Nr 239/2011 z dnia 13 grudnia 2011 r.
   - ✓ *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* przyjętym Uchwałą Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r.
   - ✓ Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013.
   - ✓ Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2019 (Uchwała Nr XII/211/11 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 12 października 2011 r.).
   - ✓ Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego: Część A – strefa miasto Kielce - ze względu na przekroczenia pyłu PM10, pyłu PM2,5 i benzo(a)pirenu, Część B - strefa świętokrzyska - ze względu na przekroczenia pyłu PM10 i benzo(a)pirenu, Część C - strefa świętokrzyska - ze względu na przekroczenia ozonu" - Uchwała nr XIII/234/11 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 listopada 2011 roku,
   - ✓ Program ochrony powietrza atmosferycznego dla woj. Świętokrzyskiego strefa świętokrzyska ze względu na przekroczenia pyłu PM 2,5 wraz z planem Działań Krótkoterminowych", uchwalony uchwałą Nr XXV/429/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 listopada 2012 roku (Dz. Urz. Woj. Świętokrz. z 2013 r., poz. 45.
   - ✓ Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2012 – 2018 – uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XXI/360/12 z dnia 28 czerwca 2012 roku,
   - ✓ Zaktualizowana Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do roku 2020 - uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XXIII/589/13 z dnia 16 lipca 2013 roku,
   - ✓ Program Ochrony nad zabytkami w województwa świętokrzyskiego na lata 2013-2016 (Uchwałą Nr XXIX/524/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 marca 2013 r.)
   - ✓ Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego **-** uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XI/192/07 z dniu 27 grudnia 2007 roku,
   - ✓ Strategia rozwoju powiatu opatowskiego.
2) <u>w zakresie uwarunkowań wewnętrznych:</u>
   - ✓ Plan Strategiczny Gminy Wojciechowie (rok oprac. 1997) w znacznej części nieaktualny.
   - ✓ Program Rozwoju Lokalnego dla Gminy Wojciechowice na lata 2004-2013
   - ✓ Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2015 – 2018
   - ✓ Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Powiatu Opatowskiego – na okres 2007 – 2015.

Z powyższych dokumentów wynika, że głównym celem polityki przestrzennej na terenie gminy będzie:

Stworzenie zrównoważonego rozwoju gminy, społeczno - gospodarczego, który godziłby efektywne wykorzystanie zasobów gospodarczych, zwłaszcza wysokiej jakości gleb z jednoczesnym wdrażaniem zasad ekorozwoju oraz ochroną walorów przyrodniczych I kulturowych.

Będzie to realizowane poprzez zagospodarowanie przestrzenne realizowane m.in. poprzez:

1) *Główne cele będące zadaniami ponadlokalnymi:*
   - ✓ rozwój terenów inwestycyjnych oraz podniesienie standardów technicznych istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu;
   - ✓ usprawnienie funkcjonowanie układu komunikacyjnego, w szczególności poprzez realizację wariantu obejścia drogi krajowej nr 74 (do kategorii drogi ekspresowej) oraz przebudowa w parametrach klasy technicznej GP 1/2 drogi krajowej nr 79;
   - ✓ Przebudowa i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 Łódź Kaliska — Dębica;

2) *Główne cele będące zadaniami lokalnymi:*
   - ✓ Realizacja „Programu Małej Retencji dla województwa świętokrzyskiego" (w trakcie realizacji);
   - ✓ Realizacja potrzeb inwestycyjno–budowlanych mieszkańców gminy z jednoczesną poprawą jakości środowiska przyrodniczego ;
   - ✓ Podnoszenie ładu przestrzennego poprzez harmonijne powiązanie architektury z krajobrazem oraz ochroną walorów gminy;
   - ✓ utrzymanie wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez zapobieganie procesowi degradacji, w tym erozji wodnej gleb oraz sukcesywne wdrożenie ekologicznych metod produkcji rolnej;
   - ✓ rozbudowa układu komunikacyjnego niższego rzędu (drogi gminne);
   - ✓ wskazanie i promocja potencjalnych terenów inwestycyjnych w gminie a także wprowadzenie zachęt dla potencjalnych inwestorów, szczególnie poprzez oferty tworzące nowe miejsca pracy I służące powiązaniu rolnictwa z rynkami zbytu;
   - ✓ opieka nad stanowiskami archeologicznymi, zabytkami i pomnikami przyrody;
   - ✓ unowocześnienie i rozbudowa infrastruktury oświatowej I sportowej;
   - ✓ modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej jako kompleksowego systemu wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków;
   - ✓ reelektryfikacja obszaru gminy oraz wprowadzenie działań powodujących odnowę I rozwój wsi;
   - ✓ wspieranie lokalnych inicjatyw związanych z pozarolniczą działalnością gospodarczą oraz inicjowanie różnych form samoorganizacji społeczności lokalnych (zespoły producenckie, działalność kulturalna).

Cele strategiczne to:

- ✓ kształtowanie tożsamości gminy w oparciu o potencjał kulturowy i gospodarczy;
- ✓ pobudzanie lokalnych inicjatyw dla potrzeb rozwoju społecznego i gospodarczego;
- ✓ poprawa jakości życia mieszkańców z jednoczesnym zachowaniem wymogów ochrony przyrody I wartości kulturowych.

2. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

2.1 Okoliczności kształtujące politykę przestrzenną gminy

Przedmiotowa Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice z uwagi na wyraziste uwarunkowania przestrzeni, jest kontynuacją polityki przestrzennej przyjętej w Studium uikzp gminy Wojciechowice" przyjętym w 2002 r. (Uchwałą Nr III/14/2002 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 12.12.2002 r.). Zmiana studium pozostaje zatem w zgodzie z przyjętymi w nich generalnymi kierunkami zmian, jednocześnie aktualizując je i dostosowując do obecnych potrzeb i wymagań, a także obowiązujących przepisów prawna w tym zakresie.

W toku prac nad zmianą stadium wykonano inwentaryzację urbanistyczną i zdjęciową, przeanalizowano uwarunkowania przy uwzględnieniu elementów środowiska przyrodniczego, uwarunkowań społeczno–gospodarczych oraz potrzeb mieszkańców gminy (w oparciu o wnioski oraz wydane decyzje o warunkach zabudowy).

Opracowywana zmiana stadium stawia następujące zadania i dokonuje:

1) rozpoznania aktualnej sytuacji gminy, istniejące uwarunkowania, problemy związane z jej rozwojem oraz ustala jej potencjał;
2) formułuje kierunki zagospodarowania przestrzennego i zasady polityki przestrzennej gminy, w tym zasady ochrony interesu publicznego;
3) tworzy podstawy do koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wskazuje potencjalne tereny inwestycyjne w oparciu o definicję ładu przestrzennego i dobrze rozumianej promocji gminy, mającej na celu jej rozwój.

Niniejsza zmiana Studium nie zmienia w sposób zasadniczy kierunków rozwoju, szczególnie w zakresie zabudowy mieszkaniowej, która na przestrzeni kilkunastu lat nie uległa zdecydowanym I widocznym przekształceniom. Uwzględniono powstałą tendencję tworzenia się zabudowy usługowo – produkcyjnej i usługowej, która jak wynika z wizji w terenie, złożonych wniosków do stadium oraz wydanych decyzji o warunkach zabudowy jest kształtowana głównie przy drogach krajowych i drodze wojewódzkiej oraz w m. Bidziny i Jasice związanych z bliskością trakcji kolejowej.

Istotną zmianą jest wprowadzenie zintensyfikowania rozwoju w sołectwach: Ługi, Smugi, Drygulec, Jasice i Bidziny oraz wzdłuż drogi krajowej nr 74 w sołectwach: Stodoły-Kolonie, Stodoły-Wieś i Gierczyce. Nie bez znaczenia staje się projektowany przez GDDKiA przebieg obejścia drogi krajowej (DK 74), będący w fazie koncepcji w łącznie trzech wariantach przebiegających przez obszar gminy Wojciechowice.

W pozostałych obszarach wprowadzono kierunek polegający na przekształceniach istniejącej zabudowy i uzupełnieniu, głównie mieszkaniowej o przewadze zabudowy zagrodowej.

2.2 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej

Przyjęto zatem kierunki rozwoju struktury przestrzennej gminy:

1) rozwój osadnictwa poprzez przekształcenia i uzupełnienia istniejących oraz przygotowanie nowych terenów przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo - usługową z podstawowymi usługami bytowymi, w tym realizacja dostępności komunikacyjnej wszystkich obszarów gminy oraz systemowe rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej, szczególnie związanej z budową kanalizacji;
2) ochrona gruntów rolnych wysokich klas oraz wsparcie rolnictwa poprzez:
   - propagowanie technologii rolnictwa ekologicznego a także racjonalizację stosowania środków ochrony roślin;
   - organizację lokalnego rynku dystrybucji produktów rolnych;

- tworzenie warunków sprzyjających wzrostowi konkurencyjności gospodarstw na tle regionu;
- wdrażanie intensywnego rolnictwa poprzez stosowanie nowoczesnych technologii i wprowadzenie nowych gatunków upraw, w tym upraw stanowiących materiał do dalszego przetwórstwa związanego z branżą budowlaną lub przemysłową (np. uprawy kontraktowane t.j. konopia przemysłowa);
- organizację szkoleń dla rolników;

3) ochrona walorów kulturowych (realizacja założeń Gminnego Programu Ochrony Zabytków);
4) ochrona przyrody w zakresie:
   - ochrony zespołów przyrodniczych (w tym pomników przyrody), obszarów leśnych oraz ekosystemów dolin rzecznych (i cieków);
   - zwiększenie lesistości poprzez zalesienia gleb najsłabszych klas bonitacyjnych oraz terenów osuwiskowych lub narażonych na erozję;
   - zachowanie terenów łąk i pastwisk, jako terenów czynnych biologicznie;
   - likwidację dzikich wysypisk śmieci, poprawa świadomości mieszkańców poprzez program edukacyjne;
   - ograniczanie zanieczyszczeń środowiska.
5) rozbudowa i przebudowa infrastruktury technicznej oraz infrastruktury drogowej poprzez:
   - rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
   - modernizację oczyszczalni ścieków, w tym małych przydomowych oczyszczalni ścieków;
   - modernizację istniejących sieci gazowych i wodociągowych;
   - modernizację i rozbudowę sieci energetycznych;
   - poprawę jakości nawierzchni dróg publicznych;
   - budowę ciągów pieszych i tras rowerowych;
   - zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez oświetlenie ulic.
6) poprawa rynku pracy i usług poprzez:
   - rozbudowę, adaptację i przebudowę stref usług, obsługi transportu dostępnych terenów po wielkoobszarowych gospodarstwach rolnych,
   - stosowanie gminnego systemu zachęt finansowych i podatkowych dla potencjalnych inwestorów, w tym również mieszkańców;
   - zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych w szczególności w sektorze gospodarki pozarolniczej I realizacja strefy wspierania przedsiębiorczości.
7) budowa i rozbudowa bazy sportowo – rekreacyjnej – zwłaszcza rozbudowa i aktywizacja terenów rekreacji i agroturystyki oraz usług sportu na obszarze całej gminy, ponadto, wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego do promocji gminy;
8) wyznaczenie obszarów realizacji inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii,
9) ustanowienie ochrony akustycznej terenów narażonych na wzmożone działanie hałasu;
10) pełne wykorzystanie powiązań komunikacyjnych z regionem i krajem wynikających z przebiegu dróg krajowych (DK 74 i 79)i drogi wojewódzkiej (DW 755) dla poprawy jego powiązania z układem osadniczym najbardziej predysponowanych do rozwoju głównych jednostek osadniczych gminy Wojciechowice.

2.3 Strefy funkcjonalne gminy

Strefy funkcjonalne stanowią podstawowe jednostki przestrzenne określone dla wskazania obszarów predysponowanych do instrumentalizacji celów określonych w polityce rozwoju

przestrzennego gminy. Stanowią one więc obszary największe powierzchniowo oraz najbardziej zgeneralizowanie i uogólnione pod względem możliwości funkcjonalnych. Rodzaj oraz granice poszczególnych stref (generalnych I zasadniczych) zdeterminowane są wiodącymi uwarunkowaniami rozwoju.

Wyodrębniono dwie generalne strefy funkcjonalne (jednostki strukturalne):

2.3.1 Strefa rozwoju wielofunkcyjnego

Jest to strefa obejmująca północny i północno-wschodni obszar Gminy, znajdujący się w zasięgu oddziaływania ośrodków miejskich: Ćmielowa i Ożarowa (dalej na zachód również i Ostrowca Świętokrzyskiego). Obszar cechuje się dogodną dostępnością komunikacyjną (droga wojewódzka nr 755 Ostrowiec Św. – Zawichost, linia kolejowa normalnotorowa, zelektryfikowana nr 25 relacji Łódź – Dęblin), niewielkim zagęszczeniem zabudowy oraz korzystnym położeniem względem gazociągu wysokoprężnego i linii SN 15 kV i 30 kV. Dodatkowo w odległości ok. 3 km znajduje się GPZ Ożarów 110/15 kV. Obszar ten posiada zdecydowanie niższą przydatność rolniczą gleb. Przeważają to gleby niższych klas bonitacyjnych (IV,V I VI), nie podlegające ochronie w myśl przepisów odrębnych.

Strefa ta obejmuje centralną i północną część sołectwa Drygulec, północną część sołectwa Mikułowice, północny fragment sołectwa Jasice oraz wsie w granicach ewidencyjnych sołectw Ługi I Smugi.

Głównym kierunkiem zagospodarowania tej części Gminy będzie rozwój wielofunkcyjny, ukierunkowany na rozwój przedsiębiorczości, wymagającej odpowiedniego zaplecza terenowego oraz dostępności do urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej.

Kierunkiem przekształceń istniejącej zabudowy zagrodowej będzie zabudowa wielofunkcyjna z możliwością lokalizowania drobnej działalności gospodarczej, nie stwarzającej uciążliwości dla otoczenia.

Zasadą zagospodarowania tej strefy będzie ograniczenie lokalizacji zabudowy posiadającej obsługę komunikacyjną z drogi wojewódzkiej nr 755 na rzecz obsługi z dróg niższego rzędu. Ponadto, zwiększenie lesistości i zieleni osłonowej oraz krajobrazowej. Możliwa będzie tutaj również intensyfikacja rolnictwa, w zależności od lokalnych potrzeb i uwarunkowań.

2.3.2 Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Strefa ta obejmuje centralną i południową część Gminy, która skupia pozostałe sołectwa (lub ich części) oraz stanowi zwartą strukturę, charakteryzującą się bardzo wysoką przydatnością rolniczą gleb oraz zagospodarowaniem związanym głównie z obsługą terenów rolnych oraz ludności zajmującej się rolnictwem.

Obszar ten jest niemalże pozbawiony lasów, za wyjątkiem terenów Lasów Państwowych w sołectwie Lisy. Przecięty jest ciekami wodnymi z charakterystycznym dla krajobrazów lessowych system dolin głównych i bocznych.

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania tej jednostki będzie transformacja rynkowa rolnictwa i jego otoczenia oraz zdecydowane zwiększenie ekologicznych metod produkcji rolnej. Towarzyszyć temu będzie ochrona wysokiej jakości gleb (przydatności rolniczej) przed stepowieniem, erozją i niepożądaną zmianą sposobu ich użytkowania na cele nierolnicze i nieleśne. Ponadto, poprawa czystości wód powierzchniowych. Działanie proekologiczne na tym terenie to gównie (oprócz ograniczenia szkodliwych metod nawożenia) budowa zbiorników retencyjnych, zwiększenie zadrzewień i zakrzewień ochronnych, a także rozbudowa gminnego systemu kanalizacji sanitarnej.

Rozwój osadnictwa podporządkowany zostanie potrzebom intensyfikacji rolnictwa, – jako nadrzędna funkcja tej strefy.

W ramach podstrefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej, obejmujące tereny użytkowane rolniczo oraz towarzyszącą im zabudowę mieszkalną zagrodową, w dużej mierze o charakterze siedliskowym, zakłada się ograniczenie jej nowej zabudowy, niezwiązanej z działalnością rolniczą. Dopuszcza się

jednak, przebudowy, rozbudowy i nadbudowy i uzupełnienie nową zabudową w ramach danego siedliska. Dopuszcza się ponadto, lokalizację nowej zabudowy rolniczej wysokotowarowej.

Obszary zabudowy skupionej (istniejące ukształtowane jednostki osadnicze – wsie), będą miejscem rozwoju zabudowy i osadnictwa wielofunkcyjnego. Zasadą tych obszarów powinno być minimalizowanie kolizji funkcjonalnych oraz poprzedzenie inwestycji – uzbrajanie terenu.

Do czasu realizacji obejścia drogi krajowej nr 74 (GP/S-7) i obniżenia klasy drogi krajowej nr 74 na odcinku starego przebiegu, rozwój terenów wielofunkcyjnych wzdłuż tej drogi, posiadających bezpośredni do niej dostęp, szczególnie w sołectwie Gierczyce – wschód, Stodoły-Kolonie, Wojciechowice, powinien zostać ograniczony jedynie do zabudowy istniejącej oraz wprowadzona powinna być obsługa komunikacyjna terenów nowej zabudowy istniejącymi lub projektowanymi drogami niższej kategorii.

Dla zabudowy wzdłuż drogi krajowej nr 79 – ograniczenie obsługi komunikacyjnej z tej drogi jedynie do zabudowy istniejącej. Nowa zabudowa powinna mieć obsługę komunikacyjną z dróg niższej klasy z ewentualnym włączeniem do drogi krajowej, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ze Strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyodrębniono zasadnicze strefy funkcjonalne:

1) Strefa ochrony wartości przyrodniczych i kulturowych.
   - Podstrefa obiektów prawnie chronionych;
   - Podstrefa działań proekologicznych.
2) Strefa osadnictwa i rozwoju gospodarczego.
   - Podstrefa osadnictwa wiejskiego;
   - Podstrefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
   - Podstrefa aktywności gospodarczej;
   - Podstrefa komunikacji i infrastruktury technicznej.

2.4 Jednostki funkcjonalne

Jednostki funkcjonalne są jednostkami niższego rzędu względem wyodrębnionych zasadniczych stref funkcjonalnych i stanowią ich część, obejmującą tereny zwartej zabudowy i zainwestowania.
Zostały one wyodrębnione uwagi na potrzebę identyfikacji tworzonego w ich obrębie zagospodarowania i zabudowy. Złożoność uwarunkowań wpływających na charakter kształtującej się na obszarze gminy zabudowy, szczególnie w północnej części gminy Wojciechowice, powoduje potrzebę określenie obszarów rozwoju identyfikowanego charakteru zabudowy i zagospodarowania.
Jednostki funkcjonalne zostały podzielone na dwie grupy w zależności od charakteru zagospodarowanie jakie tworzą tj.:

1) Jednostki funkcjonalne elementarne zainwestowane i potencjalnego rozwoju:
   MN, ML, RMN, RM, MNU, MW, U, UP, UPP, Up, RUP, RU, ZP/MU, US, ZC, OT, KK, KS

2) Jednostki funkcjonalne elementarne otwarte:
   WS, ZL, ZLd, R, ZN, R/P_{fo}

Szczegółowa charakterystyka tych obszarów została opisana w punkcie 3.

3. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

3.1 Tereny zabudowane wg jednostek osadniczych wskazane do przekształceń i uzupełnienia – Ośrodki osadnictwa – hierarchia w przestrzeni gminy

Oznaczenie numeryczne jednostek osadniczych opisano numeracją zgodną z numerami znajdującymi się bazie ewidencji z uwzględnieniem połączenia zmian nazw obrębów (obecnie Orłowiny dawniej Kaliszany Folwark) , eliminując tym samym oznaczenie obrębu nr 4.

Oznaczenie jednostki	Jednostka osadnicza	Status w układzie przestrzennym gminy
1	Bidziny	Ośrodek dominacji aktywności społeczno-gospodarczej
2	Drygulec	Ośrodek lokalny
3	Gierczyce	Ośrodek dominacji aktywności społeczno-gospodarczej
4	Nie istnieje numeracja	
5	Jasice	Ośrodek dominacji aktywności gospodarczej
6	Kaliszany	Ośrodek lokalny
7	Orłowiny	Ośrodek lokalny
8	Koszyce	Ośrodek lokalny
9	Kunice	Ośrodek lokalny
10	Lisów	Ośrodek dominacji aktywności turystycznej
11	Łopata	Ośrodek lokalny
12	Ługi	Ośrodek lokalny
13	Łukawka	Ośrodek lokalny
14	Mierzanowice	Ośrodek lokalny
15	**Mikułowice**	**DIPOLOWY OŚRODEK GMINNY**
16	Sadłowice	Ośrodek lokalny
17	Smugi	Ośrodek lokalny z obszarem aktywności gospodarczej przy drodze wojewódzkiej nr 755
18	Stodoły-Kolonie	Ośrodek lokalny
19	Stodoły-Wieś	Ośrodek dominacji aktywności społeczno-gospodarczej
20	Wlonice	Ośrodek lokalny z obszarem aktywności gospodarczej przy drodze krajowej nr 79
21	**Wojciechowice**	**DIPOLOWY OŚRODEK GMINNY**

3.2 Ogólne zasady i standardy zagospodarowania przestrzennego

1) Zasadniczy wzrost terenów osadniczych powinien polegać na dopełnieniu i intensyfikacji istniejących układów oraz na dodawaniu terenów zainwestowanych bezpośrednio do granic istniejących terenów osadniczych. Niewskazane jest rozpraszanie nowej zabudowy poza skupione układy osadnicze. Na nowych terenach przyrost zabudowy powinien również mieć charakter sukcesywny (ciągły), a nie rozproszony.
2) W pierwszej kolejności pod nową zabudowę należy przeznaczać tereny posiadające już zgodę na przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne oraz tereny wskazane pod zabudowę w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (sołectwo Jasica).
3) Za zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych bardziej rygorystycznych regulacji niż te, które zostały określone w niniejszym dokumencie, w szczególności dotyczy to ustaleń odnoszących się do przeznaczenia terenów. Dopuszczalny jest

też podział określonych w niniejszym Studium terenów funkcjonalnych na mniejsze, z bardziej szczegółowo ustalonymi funkcjami i sposobami zagospodarowania.

4) Wskazane w Studium maksymalne wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, będą uszczegóławiane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Określone w/w wskaźniki dotyczą nowo kreowanego zagospodarowania i/lub zabudowy I należy je traktować jako maksymalne dopuszczalne. W stosunku do terenów z istniejącą zabudową, które nie spełniają warunków jak poniżej dopuszcza się zachowanie wskaźników i parametrów zgodnie ze stanem istniejącym.
5) Granice poszczególnych terenów funkcjonalnych mogą podlegać uściśleniu (korektom) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
6) Funkcja podstawowa, oznacza takie formy zagospodarowania, które powinny zajmować więcej niż połowę wyznaczonego terenu funkcjonalnego, z zastrzeżeniem, że regulacja ta nie ogranicza powierzchni, która może być pokryta zielenią towarzyszącą. Pozostałe części terenu funkcjonalnego mogą być zagospodarowane w sposób, który w ustaleniach określono jako uzupełniający.
7) Za zgodne z ustaleniami Studium dopuszcza się przyjęcie takich ustaleń w planach miejscowych, które utrzymują dotychczasowe przeznaczenie terenu, ich sposób zagospodarowania i zabudowy lub sposób ich wykorzystania, pomimo że Studium przewiduje ich zmianę.
8) Za zgodne z ustaleniami Studium przyjmuje się przyjęcie w ustaleniach projektowanych planów miejscowych na terenach nie zabudowanych (rolnych i leśnych) - formy użytkowania tych gruntów jak dotychczasowa (istniejąca),; podobnie na terenach z wyłączeniem prawa zabudowy oraz na terenach, na których Studium przewiduje możliwość wprowadzenia zabudowy.
9) Za zgodne ze Studium uznaje się wykorzystanie i przebudowę akwenów, cieków i innych urządzeń melioracyjnych, jeżeli nie stoi to w kolizji z pozostałymi ustaleniami niniejszego dokumentu i przepisami odrębnymi.
10) Na całym obszarze gminy dopuszcza się prowadzenie dolesień na warunkach wskazanych w dziale *ZASADY OCHRONY TERENÓW LEŚNYCH, ZADRZEWIEN oraz polityka zalesieniowa* oraz zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie.
11) Dopuszcza się dokonywanie scaleń i podziałów geodezyjnych, które nie będą utrudniały realizacji ustaleń Studium i w zgodzie z obowiązującymi przepisami.
12) Dopuszcza się, na zasadach braku konfliktu, wprowadzanie w planach miejscowych funkcji z zakresu usług publicznych podstawowych na terenach nieprzeznaczonych pod funkcje usług publicznych.
13) W przypadku gdy, w dniu wejścia w życie niniejszego studium, na danym obszarze obowiązujące plany wyznaczają inne funkcje (przeznaczenie terenu) lub występuje istniejące zagospodarowanie funkcją inną niż przewidziana w studium, dopuszcza się jej utrzymanie w sporządzanych nowych planach miejscowych bądź innych dokumentach planistycznych.
14) W odniesieniu do terenów, dla których studium wprowadza zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nie rolnicze i nieleśne, a które w procedurze sporządzenia planu miejscowego nie uzyskają zgody na przeznaczenie tych gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, dopuszcza się pozostawienie ich w dotychczasowym użytkowaniu, niezależnie od ustaleń kierunkowych studium.
15) Za zgodne z ustaleniami studium uznaje się realizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych i komunikacyjnych na terenach lasów i terenach rolnych.
16) Zakaz grodzenia nieruchomości w odległości 1,5 m od krawędzi cieków z równoczesnym dostosowaniem odległości ogrodzeń z zapewnieniem wykluczonych z zabudowy pasów ochronnych o szerokości minimum 5,0 m od brzegów tych cieków w celu umożliwienia administratorowi prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych, a także dla ochrony otuliny biologicznej cieków.
17) Za zgodne ze stadium uznaje się wprowadzenie w miejscowych planach zalesień dla terenów gruntów bonitacji klasy V i niższych, które nie zostały wyznaczone pod ten cel w niniejszym Studium, z jednoczesnym zachowaniem ustaleń pktu 10.

18) Na całym obszarze gminy wprowadza się zakaz lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m^2.
19) Na całym obszarze gminy dopuszcza się możliwość realizacji turbin wiatrowych i innych urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych o mocy nieprzekraczającej 100kW i wysokości masztu nieprzekraczającej 20 m dla pojedynczego urządzenia lub w przypadku urządzeń połączonych w zbiorczą instalację lokalizacja możliwa pod warunkiem przestrzegania przepisów prawa ochrony środowiska, norm dotyczących hałasu oraz zbilansowania uciążliwości w granicach władania właściciela nieruchomości, na której realizowane jest takie urządzenie.
20) Dopuszcza się możliwość realizacji turbin wiatrowych i innych urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych o mocy nieprzekraczającej 100kW na budynkach użyteczności publicznej (w tym szkół, przedszkoli, urzędów i ich przedstawicielstw terenowych, świetlic gminnych, OSP) - dla pojedynczego urządzenia lub w przypadku urządzeń połączonych w zbiorczą instalację lokalizacja możliwa pod warunkiem przestrzegania przepisów prawa ochrony środowiska, norm dotyczących hałasu oraz zbilansowania uciążliwości w granicach władania właściciela nieruchomości, na której realizowane jest takie urządzenie.
21) Na obszarze gminy wyklucza się możliwość realizacji farm wiatrowych o mocy powyżej 100 kW dla urządzenia.
22) Lokalizacja obiektów, urządzeń i instalacji do produkcji odnawialnych źródeł energii, w tym: produkcji biomasy, biogazowni rolniczych i instalacji fotowoltaicznych o mocy powyżej 100kW możliwa w wyznaczonych obszarach, zgodnie z ustaleniami w punkcie 3.3. Lokalizacja pod warunkiem, że ponadnormatywna uciążliwość tych instalacji obiektów i urządzeń zamknie się w granicach stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu – ustalonych w granicach obszaru przeznaczenia – terenów funkcjonalnych lub wyznaczonych strefach ochronnych (R.1).

3.3 Tereny funkcjonalne zainwestowane i potencjalnego rozwoju, polityka przestrzenna

Na obszarze gminy Wojciechowice zostały określone istniejące i projektowane formy przeznaczenia terenów oraz ich polityka przestrzenna. Tabela poniżej opisuje wskazania funkcji wiodących (podstawowej), jak również funkcje dopuszczalne (uzupełniające) na danym terenie funkcjonalnym. Szczegółowe ustalenie intensywności zabudowy, powierzchni zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej, powinno nastąpić na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych obszarów.
Na terenach funkcjonalnych, które oznaczono kilkoma symbolami oddzielonymi przełamaniem (np. U/KS, R/P_{fo}), dopuszcza się współwystępowanie wymienionych rodzajów przeznaczeń w dowolnych konfiguracjach i udziałach (w tym dopuszcza się rezygnację jednego z nich).

Z uwagi na charakter i funkcje zabudowy i zagospodarowania terenów w obszarach zainwestowanych i rozwojowych gminy wyróżniono tereny funkcjonalne, wskazane poniżej i na załączniku graficznym.

W studium wprowadzono pojęcia, których definicję wyjaśnia się poniżej:

1) **usługi uciążliwe** – należy przez to rozumieć taki rodzaj działalności gospodarczej, który został zaliczony do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisu art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.);

2) **usługi nieuciążliwe** – należy przez to rozumieć taki rodzaj działalności gospodarczej, który nie został zaliczony do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisu art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353, z późn. zm.);

TEREN FUNKCJONALNY	PRZEZNACZENIE	WSKAŹNIKI i polityka przestrzenna
MN TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ JEDNORODZINNEJ Z DOPUSZCZENIEM USŁUG	**funkcja podstawowa:** zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; • dopuszcza się lokalizowanie małych domów mieszkalnych zawierających do 4 lokali, • zabudowa wolnostojąca i/lub bliźniacza z dopuszczoną funkcją usług nieuciążliwych realizowanych w części budynku mieszkalnego lub jako osobny obiekt w granicach działki; **funkcja uzupełniająca:** • usługi zapewniające obsługę mieszkańców oraz inne usługi nieuciążliwe w tym usługi publiczne, zieleń urządzona, tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja **Ponadto, w terenach MN:** • dopuszczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;	• maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,7. • max. powierzchnie zabudowy na 50% działki. Ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną na 25% działki . Ustala się max. wysokość zabudowy 10 m z tolerancją 20% do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów I urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. • Dla nowej zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji – tj. 3 kondygnacje w tym poddasze użytkowe. • W zwartej zabudowie centrum wsi dopuszcza się podwyższenie wskaźnika maksymalnej intensywności zabudowy do 0,75, powierzchni zabudowy do 75% działki oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenu do 15% działki lub terenu inwestycji, do ustalenia w zapisach MPZP. • Minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej: dla zabudowy: bliźniaczej – 500 m², dla wolnostojącej 1000 m²; przy czym zalecana powierzchnia działki wynosi 1500-2000 m²; -- Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach oraz dla zabudowy w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o dachach płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki.
ML TERENY ZABUDOWY LETNISKOWEJ	**funkcja podstawowa:** zabudowa letniskowa <u>definiowana jako:</u> *Pod pojęciem zabudowy letniskowej należy rozumieć zabudowę budynkami rekreacji indywidualnej oraz zabudowę usługową związaną z obsługą tych budynków w zakresie handlu, gastronomi oraz usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i sportu.*	• maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,3. • max. powierzchnie zabudowy na 25% działki. Ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną na 70% działki lub terenu inwestycji . Ustala się max. wysokość zabudowy 6,50 m do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do

	funkcja uzupełniająca: tereny obsługi komunikacyjnej, infrastruktury technicznej, dopuszcza się sytuowanie budynków gospodarczych oraz garaży (jako uzupełnienia funkcji uzupełniających), obiektów i sieci uzbrojenia terenu, miejsc postojowych, zieleni. -- Polityka przestrzenna na wskazanych terenach polega na rozwijaniu bazy obsługi rekreacji i turystyki z zachowaniem reguł: - ochrona wartości przyrodniczych terenu, w tym w szczególności otaczających terenów leśnych oraz terenów nadbrzeżnych istniejących i projektowanych zbiorników wodnych, - przystosowanie terenów na potrzeby rekreacji z zespołem urządzeń rekreacji i wypoczynku przywodnego, z urządzeniem ścieżek, miejsc wypoczynku, plażowania, gier i zabaw, pól namiotowych, - wyposażenie zespołu w niezbędne urządzenia obsługi (mała gastronomia, przebieralnie i szatnie, sanitariaty, wypożyczalnia i przechowalnia sprzętu, pomieszczenia gospodarcze), przy zastosowaniu wyłącznie małych gabarytów zabudowy, kształtowaniu brył obiektów w układzie horyzontalnym i preferowaniu tradycyjnych form architektury regionalnej, - wyposażenie zespołów w zieleń towarzyszącą, - wyposażenie w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji, w tym parkingi i miejsca postojowe oraz infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzenia i oczyszczania ścieków, - zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w tym modernizacja oraz budowa dróg i ulic na parametrach zgodnych z warunkami wynikającymi z przepisów o drogach dla poszczególnych klas dróg z zachowaniem właściwych linii zabudowy (w tym poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych w obrębie terenów zabudowanych, urządzenie zieleni), - urządzenie ciągów pieszych i rowerowych na wyznaczonych trasach. - zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczna, z systemów gminnych ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania i oczyszczania ścieków, W szczegółowych opracowaniach planistycznych należy zapewnić ochronę cieków, jako terenów otwartych i niezabudowanych. Wyklucza się sytuowanie obiektów uciążliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.	prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. • Dla nowej zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 2 kondygnacji – tj. 2 kondygnacje w tym poddasze użytkowe. • Minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej: dla zabudowy: 500 m², -- Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15° a 55^{0},. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki.
RMN TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ ZAGRODOWEJ Z DOPUSZCZENIEM USŁUG	**funkcja podstawowa:** zabudowa mieszkaniowa zagrodowa **funkcja uzupełniająca:** zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami, usługi zapewniające obsługę mieszkańców oraz inne usługi nieuciążliwe, w tym usługi publiczne, zieleń urządzona, tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; **Ponadto, w terenie RMN:** • zabudowa wolnostojąca i/lub bliźniacza z	• maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,7 (zabudowa m. jedn.) i 0,5 (zabudowa m. zagrodowa); wysokość obiektów I urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. • max. powierzchnie zabudowy na 50% działki. Ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną na 35% działki . Ustala się max. wysokość zabudowy 10 m z tolerancją 20% do ustalenia w planach miejscowych. • Dla nowej zabudowy ustala się

	dopuszczoną funkcją usług nieuciążliwych realizowanych w części budynku mieszkalnego lub jako osobny obiekt w granicach działki; • dopuszczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;	ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji – tj. 3 kondygnacje w tym poddasze użytkowe. • Minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej: dla zabudowy: dla wolnostojącej 1000 m²; przy czym zalecana powierzchnia działki wynosi 2000 m²; Dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - jak dla terenów MN. -- Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15° a 45^{0}, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach oraz dla zabudowy w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o dachach płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki.
RM TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ NA OBSZARACH OTWARTCH	**funkcja podstawowa:** zabudowa mieszkaniowa zagrodowa; **funkcja uzupełniająca:** • zieleń urządzona oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem jej rozbudowy, nadbudowy i przebudowy; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, chyba, że przeprowadzona procedura decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wykazała brak negatywnego wpływu na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg.	1. Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy zachowaniu: - min. 30% terenu działki budowlanej jako teren biologicznie czynny; • Minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej: dla zabudowy: dla wolnostojącej 1500 m²; przy czym zalecana powierzchnia działki to 3000 m²; • dla nowej zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji – tj. 3 kondygnacje w tym poddasze użytkowe I wys. zabudowy do 12 m; wysokość obiektów I urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. -- Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^{0} a 45^{0}, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach oraz dla zabudowy w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o dachach płaskich. Dopuszcza się

		stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów”. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki.
MNU TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO - USŁUGOWEJ	**funkcja podstawowa:** • dopuszczalne tereny zabudowy mieszkaniowej , tereny szeroko pojętych usług nieuciążliwych komercyjnych • funkcję podstawową należy realizować jako zabudowę jednorodzinną, usługową lub zagrodową; realizację funkcji podstawowych dopuszcza się w następujących formach: jako zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową, przy czym w granicach jednostki funkcjonalnej powinna dominować funkcja mieszkaniowa; • zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samoistnie (jako osobny obiekt w granicach działki) lub współistniejące (w części budynku wiodącej funkcji) ; **funkcja uzupełniająca:** usługi inne niż funkcji podstawowej, w tym usługi publiczne, zieleń urządzona (w tym publiczna), tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej;:	• maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,7. • maks. powierzchnia zabudowy na 60% działki. Ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną na 25% działki . Ustala się maks. wysokość zabudowy 12 m z tolerancją 20% do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. • Dla nowej zabudowy ustala się ponadto ograniczenia wysokości obiektów do maks. 3 kondygnacji – tj. 3 kondygnacje w tym poddasze użytkowe. • W zwartej zabudowie centrum wsi dopuszcza się podwyższenie wskaźnika maksymalnej intensywności zabudowy do 0,85, powierzchni zabudowy do 75% działki oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenu do 10% działki lub terenu inwestycji, do ustalenia w zapisach MPZP. Minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej: dla zabudowy: bliźniaczej – 500 m², dla wolnostojącej 650 m², dla zabudowy mieszkalno–usługowej I usługowej 800 m². -- Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich dla zabudowy istniejącej o takich dachach oraz dla zabudowy w sąsiedztwie istniejącej zabudowy o dachach płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów”. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki.
MW TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ	**funkcja podstawowa:** zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, w tym małe domy mieszkalne zawierające do 8 lokali, **funkcja uzupełniająca:** • usługi komercyjne, w szczególności usługi	• minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 30%; • maksymalnej wysokości zabudowy do 15 m (do 4 – c h

WIELORODZINNEJ	handlu, gastronomii i hotelowe, usługi publiczne, zieleń publiczna, tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • zabudowę funkcji uzupełniającej można realizować w części budynku funkcji podstawowej lub jako osobny obiekt w granicach działki; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej;	kondygnacji); przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – nie określa się (zgodnie z potrzebami). -- Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji.
U TERENY USŁUG	**funkcja podstawowa:** usługi zapewniające obsługę mieszkańców oraz inne usługi nieuciążliwe tym szeroko pojęte usługi publiczne i komercyjne: administracji, oświaty, ochrony zdrowia, kultu religijnego, nauki, kultury, rekreacji, sportu, utrzymania porządku publicznego, ochrony ppoż; **funkcja uzupełniająca:** • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna związana z usługami – mieszkania służbowe, • zabudowa wolnostojąca i/lub bliźniacza z dopuszczoną funkcją usług nieuciążliwych realizowanych w części budynku mieszkalnego lub jako osobny obiekt w granicach działki; • zieleń urządzona (w tym publiczna), tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające, bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów; • przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejących budynków usługowych na zasadach jak w tabeli kolumna "wskaźniki"; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej;	• minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 10%; • maksymalnej wysokości zabudowy do 12 m (do 3-ch kondygnacji); przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; • wysokość istniejących budynków usługowych pozostaje, szczegółowe parametry wg ustaleń MPZP, a dla obiektów zabytkowych – dodatkowo wg wytycznych ŚWKZ; • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – nie określa się (zgodnie z potrzebami). -- Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15° a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji. Dla obiektów usług publicznych, w tym kultu religijnego dopuszcza się wydzielanie miejsc postojowych na terenach sąsiadujących ogólnodostępnych.

UP TERENY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ (USŁUG, SKŁADÓW I MAGAZYNÓW)	**funkcja podstawowa:** tereny szeroko pojętych usług, rzemiosła, wytwórstwa, magazynów, składów, hurtowni, centr logistycznych, baz transportowych, parków technologicznych, centr kongresowo-wystawienniczych, stacji benzynowych, produkcji odnawialnych źródeł energii do 100kW, wytwórstwa w tym mleczarni i przetwórstwa produktów rolniczych z wyłączeniem funkcji związaną z produkcją przemysłową. **funkcja uzupełniająca:** • zieleń izolacyjna, zabudowa administracyjna, usługowa, socjalna i biurowa służąca obsłudze funkcji podstawowej oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej za wyjątkiem mieszkań służbowych (w tym budynków jednorodzinnych osób prowadzących przedmiotową działalność), przy czym zaleca się aby jej udział nie przekraczał 10 % powierzchni całkowitej zabudowy; • zapewnić zabudowie mieszkaniowej ochronę przed ewentualnymi uciążliwościami od istniejących bądź projektowanych obiektów mogących nieść takie uciążliwości; • obowiązek nasadzenia wysokiej i średniej zieleni izolacyjnej wzdłuż granic bezpośrednio sąsiadujących z zabudowa mieszkaniową lub z jej udziałem. • dla terenu związanego z działalnością usług komunalnych w Bidzinach – dopuszcza się dodatkowo gospodarowanie odpadami innymi niż niebezpieczne, w tym komunalnymi, pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi;	Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, <u>przy zachowaniu</u>: • minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 25% (dla części z dopuszczoną zabudową mieszkaniową służbową) i/lub 15% (dla zabudowy pozostałych funkcji) działki budowlanej jako teren biologicznie czynny; • maksymalnej wysokości zabudowy wytwórczej, magazynowej, składowej i innych obiektów funkcji podstawowej - do 12 m, za wyjątkiem części obiektów wymagających zwiększenia wysokości ze względów technologicznych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; • maksymalnej wysokości zab. biurowej i funkcji uzup. – do 10 m i do 3-ch kondygnacji. • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – nie określa się (zgodnie z potrzebami do wskazania w mpzp). -- Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów”. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji lub w terenie, do którego inwestor posiada tytuł własności lub dzierżawy.
UPP TERENY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ (W TYM DZIAŁANOŚCI PRODUKCYJNEJ)	**funkcja podstawowa:** tereny działalności produkcyjnej, szeroko pojętych usług, rzemiosła, wytwórstwa, magazynów, składów, hurtowni, centr logistycznych, baz transportowych, parków technologicznych, centr kongresowo-wystawienniczych, produkcji odnawialnych źródeł energii, w tym: produkcja biomasy, biogazowni rolniczych i instalacji fotowoltaicznych o mocy powyżej 100kW (lokalizacja pod warunkiem, że ponadnormatywna uciążliwość tych instalacji obiektów i urządzeń zamknie się w granicach stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu – ustalonych w granicach obszaru przeznaczenia UPP) lub obszarze R.1, jeśli taki został wyznaczony dla danej jednostki w otoczeniu funkcji UPP.	Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, <u>przy zachowaniu</u>: • minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 25% (dla części z dopuszczoną zabudową mieszkaniową służbową) i/lub 15% (dla zabudowy pozostałych funkcji) działki budowlanej jako teren biologicznie czynny; • maksymalnej wysokości zabudowy wytwórczej i produkcyjnej, magazynowej, składowej i innych obiektów funkcji podstawowej - do 15

	Dla terenów funkcji UPP w sołectwach Jasice i Bidziny – zakaz lokalizacji biogazowni rolniczych. **funkcja uzupełniająca:** • zieleń izolacyjna, zabudowa administracyjna, usługowa, socjalna i biurowa służąca obsłudze funkcji podstawowej oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej za wyjątkiem mieszkań służbowych, przy czym zaleca się aby jej udział nie przekraczał 10 % powierzchni całkowitej zabudowy; • zapewnić zabudowie mieszkaniowej ochronę przed ewentualnymi uciążliwościami od istniejących bądź projektowanych obiektów mogących nieść takie uciążliwości; • zakaz lokalizacji zakładów dużego lub zwiększonego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej; • obowiązek nasadzenia wysokiej i średniej zieleni izolacyjnej wzdłuż granic bezpośrednio sąsiadujących z zabudowa mieszkaniową lub z jej udziałem. • Zakaz lokalizacji urządzeń wykorzystujących siłę wiatru o mocy pow. 100kW	m, za wyjątkiem części obiektów wymagających zwiększenia wysokości ze względów technologicznych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; • maksymalnej wysokości zab. biurowej i funkcji uzup. – do 12 m i do 3-ch kondygnacji. • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – nie określa się (zgodnie z potrzebami do wskazania w mpzp). -- Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Dachy obiektów i budowli technicznych – nie ustala się, wynikające z rozwiązań systemowych. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji lub w terenie, do którego inwestor posiada tytuł własności lub dzierżawy.
RUP TERENY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ ZWIĄZANEJ Z ROLNICZĄ DZIAŁALNOŚCIĄ PRODUKCYJNĄ	**funkcja podstawowa:** tereny działalności produkcyjnej związanej z rolnictwem: w tym składy, magazyny, hurtownie rolnicze, tereny produkcji odnawialnych źródeł energii tj. produkcja biomasy, biogazowni rolniczych o mocy powyżej 100kW (lokalizacja pod warunkiem, że ponadnormatywna uciążliwość tych instalacji obiektów i urządzeń zamknie się w granicach stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie lub zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu – ustalonych na załączniku graficznym) od zespołu obiektów i urządzeń biogazowni, ustalono na tym obszarze zakaz zabudowy. **funkcja uzupełniająca:** • zieleń izolacyjna, zabudowa administracyjna, usługowa, socjalna i biurowa służąca obsłudze funkcji podstawowej oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej • obowiązek nasadzenia wysokiej i średniej zieleni izolacyjnej wzdłuż granic , szczególnie od strony zawietrznej.	Wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu do uszczegółowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z wymogami techno – technologicznymi; • maksymalna wysokości zabudowy – do 12 m. • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – nie określa się (zgodnie z potrzebami). -- Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Dachy obiektów i budowli technicznych – nie ustala się, wynikające z rozwiązań systemowych. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji lub w terenie, do którego inwestor posiada tytuł własności lub dzierżawy.
RU TERENY OBSŁUGI ROLNICTWA (w tym dawne PGR-y)	**funkcja podstawowa:** tereny działalności produkcyjnej związanej z rolnictwem: w tym składy, magazyny, hurtownie rolnicze,	• minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 15%; • maksymalna powierzchnia zabudowy do 60%, wskaźnik

	funkcja uzupełniająca: • tereny szeroko pojętych usług komercyjnych (w tym hotelowych) i publicznych o rynkowej orientacji, lokalizacja magazynów, baz, zaplecza budownictwa i szerszego rozwoju hurtowni , zabudowy mieszkaniowej, zieleń izolacyjna, zabudowa administracyjna, usługowa, socjalna i biurowa służąca obsłudze funkcji podstawowej oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • W ramach przeznaczenia uzupełniającego dopuszcza się zachowanie i modernizację istniejących budynków .	intensywności zabudowy do 0,8; • maksymalnej wysokości zabudowy do 12 m (do 3-ch kondygnacji); przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – nie określa się (zgodnie z potrzebami). -- Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45 %, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Dachy obiektów i budowli technicznych – nie ustala się, wynikające z rozwiązań systemowych. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji lub w terenie, do którego inwestor posiada tytuł własności lub dzierżawy.
ZP/MU TERENY ZIELENI PARKOWEJ Z ZABUDOWĄ TOWARZYSZĄCĄ	**funkcja podstawowa:** zieleń urządzona i nieurządzona, w tym o funkcji reprezentacyjnej oraz służącej rekreacji i wypoczynkowi, **funkcja uzupełniająca:** • dopuszczalne tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szeroko pojętych usług nieuciążliwych komercyjnych, • usługi inne, w tym usługi publiczne, zieleń urządzona - publiczna, tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów; • zabudowę funkcji podstawowych można realizować jako obiekty samoistnie (jako osobny obiekt w granicach działki) lub współistniejące (w części budynku wiodącej funkcji); • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco I przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszczone obiekty należy realizować w ilości odpowiadającej skali terenu i/lub działki inwestycyjnej; • **dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach oraz znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków ponad wszystkie ustalenia obowiązują przepisy odrębne w zakresie ochrony zabytków.**	• maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,3. • maks. powierzchnia zabudowy na 20% działki. Ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną na 70% działki . Ustala się maks. wysokość zabudowy 12 m z tolerancją 20% do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. • Minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej: min. 2000 m². -- Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15% a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Dachy obiektów i budowli technicznych – nie ustala się, wynikające z rozwiązań systemowych. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji lub w terenie, do którego inwestor posiada tytuł własności lub dzierżawy.

ZP TERENY ZIELENI PARKOWEJ	**funkcja podstawowa:** zieleń urządzona i nieurządzona, w tym o funkcji reprezentacyjnej oraz służącej rekreacji i wypoczynkowi, **funkcja uzupełniająca:** • tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów, w tym związane z nimi drobne usługi; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco I przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszczone obiekty należy realizować w ilości odpowiadającej skali terenu i/lub działki inwestycyjnej; • **dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach oraz znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków ponad wszystkie ustalenia obowiązują przepisy odrębne w zakresie ochrony zabytków.**	• maks. wskaźnik intensywności zabudowy działki na 0,3. • maks. powierzchnia zabudowy na 20% działki. Ustala się minimalną powierzchnię biologicznie czynną na 70% działki . Ustala się maks. wysokość zabudowy 9 m do ustalenia w planach miejscowych; wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi. • Minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej: min. 2000 m². -- Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Dachy obiektów i budowli technicznych – nie ustala się, wynikające z rozwiązań systemowych.
Up TERENY USŁUG PUBLICZNYCH	**funkcja podstawowa:** usługi publiczne, w szczególności: szkoły, obiekty kultu religijnego, usługi na cele związane z realizacją infrastruktury służącej wykonywaniu zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej, edukacji publicznej, kultury i kultury fizycznej, remizy OSP, **funkcja uzupełniająca:** • zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna związana z usługami – mieszkania służbowe, • zabudowa wolnostojąca i/lub bliźniacza z dopuszczoną funkcją usług nieuciążliwych realizowanych w części budynku mieszkalnego lub jako osobny obiekt w granicach działki; • zieleń urządzona (w tym publiczna), tereny sportu i rekreacji oraz niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja oraz inne funkcje uzupełniające, bez których nie jest możliwe właściwe zagospodarowanie i użytkowanie tych terenów; • obowiązek zapewnienia dogodnej dostępności komunikacyjnej oraz odpowiedniej ilości miejsc postojowych w ich rejonie; • przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejących budynków usługowych na zasadach jak w tabeli kolumna "wskaźniki"; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na	• minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 10%; • maksymalnej wysokości zabudowy do 12 m (3 kondygnacje); przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; • wysokość istniejących budynków usługowych pozostaje, w tym administracji i kultu religijnego – wg ustaleń MPZP, a dla obiektów zabytkowych – dodatkowo wg wytycznych ŚWKZ; • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – nie określa się (zgodnie z potrzebami). • dla obiektów usług publicznych - gabaryty i standardy oraz zagospodarowanie terenów usług publicznych należy kształtować indywidualnie w dostosowaniu do wielkości i rodzaju pełnionej funkcji. Zaleca się realizację jako budynków wolnostojących o formie architektonicznej stanowiącej dominantę przestrzenną z jednoczesnym zagospodarowaniem działek ich posadowienia zielenią urządzoną; • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – 500 m^2 • zaleca się wprowadzenie

	środowisko – chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej;	ograniczenia wysokości obiektów kubaturowych do wysokości maksymalnej wyznaczonej dla sąsiednich terenów mieszkaniowych lub z udziałem zabudowy mieszkaniowej. -- Gabaryty i wysokości projektowanej zabudowy oraz geometria dachu powinna nawiązywać do zabudowy sąsiadującej. Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich. Dopuszcza się stosowanie dachów płaskich z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Dachy obiektów kultu religijnego – dowolne, do ustalenia na etapie mpzp. Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji. Dla obiektów usług publicznych, w tym kultu religijnego dopuszcza się wydzielanie miejsc postojowych na terenach sąsiadujących ogólnodostępnych.
US TERENY USŁUG SPORTU I REKREACJI	**funkcja podstawowa:** tereny sportu i rekreacji, **funkcja uzupełniająca:** • obiekty obsługi funkcji podstawowej, urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów oraz obszaru gminy i komunikacja, • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;	• dopuszczona zabudowa nie powinna stanowić więcej niż 20% terenu funkcjonalnego lub działki geodezyjnej (wskaźnik powierzchni zabudowy w stosunku do terenu funkcjonalnego lub działki 0.25); • minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 75%; • minimalna powierzchnia nowowydzielanej działki budowlanej – nie określa się (zgodnie z potrzebami). • maksymalna wysokość zabudowy do 12 m; przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi; -- Ustala się generalnie wymóg stosowania dachów spadzistych o nachyleniu połaci pomiędzy 15^0 a 45^0, z dopuszczeniem dachów płaskich i łukowych. Dopuszcza się stosowanie dachów spadzistych, płaskich i łukowych z powierzchnią biologicznie czynną tzw. „zielonych dachów". Wymagane jest zapewnienie miejsc postojowych w granicach działki lub terenu inwestycji.
ZC TERENY CENTARZY	**funkcja podstawowa:** cmentarz (zieleń cmentarna); **funkcja uzupełniająca:** • urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów oraz	• minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 40%; • powierzchnia działki – zgodnie ze stanem istniejącym, • wysokość dopuszczonych obiektów:

	obszaru gminy i komunikacja; • zabudowę związaną z podstawową funkcją terenu (kaplice) oraz obiekty o charakterze architektury ogrodowej, w tym związaną z funkcją komunikacyjną (schody, ścieżki) a także ogrodzenia; • dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych - obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczytelnienie kompozycji, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację obiektów architektury cmentarnej; • dla cmentarzy czynnych obowiązek utrzymania stref sanitarnych - zabrania się lokalizowania wszelkiej nowej zabudowy mieszkalnej, zakładów żywienia zbiorowego, bądź zakładów przechowujących żywność oraz studni służących do czerpania wody do celów konsumpcyjnych i potrzeb gospodarczych w odległości do 50 m wokół cmentarzy dla zabudowy uzbrojonej w wodociąg oraz do 150 m wokół cmentarzy dla pozostałej zabudowy, • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg.	- dla cmentarzy zabytkowych – w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków; - dla pozostałych cmentarzy do 12m, przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznymi.
OT TERENY OBSŁUGI TECHNICZNEJ (GMINY)	**funkcja podstawowa:** tereny i obiekty obsługi mieszkańców miasta w zakresie infrastruktury technicznej gminy i rejonu w zakresie zaopatrzenia w wodę, energię elektryczną, gaz, oczyszczania ścieków itp. **funkcja uzupełniająca:** niezbędne do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacja; • zakaz lokalizacji wszelkich obiektów nie związanych z funkcją obsługi technicznej i usług z nimi związanych; • dopuszcza się lokalizację obiektów mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, warunkuje się ich niezbędnością dla obsługi technicznej.	Wszystkie obiekty obsługi technicznej gminy, a w szczególności wodno-kanalizacyjne, energetyczne, ciepłownicze w tym obiekty kubaturowe i budowle lokalizowane na innych terenach funkcjonalnych należy realizować zgodnie z częścią tekstową opracowania dotyczącą rozwoju infrastruktury technicznej. – Na załączniku Nr 3 – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wskazano: **5-OT 1**: istniejąca oczyszczalnia ścieków w Jasicach; **3-OT 2**: istniejące ujęcie wody w Gierczycach; **2-OT 3a**: istniejąca stacja redukcyjno-pomiarowa w Drygulcu **1-OT 3b**: istniejąca stacja redukcyjno-pomiarowa w Bidzinach **10-OT 4**: projektowana oczyszczalnia ścieków w Lisowie – propozycja lokalizacji.

KK TERENY KOMUNIKACJI KOLEJOWEJ (z wyłączeniem terenów zamkniętych)	**funkcja podstawowa:** komunikacja kolejowa **funkcja uzupełniająca:** • usługi, obiekty i urządzenia pomocnicze dla funkcji podstawowej oraz infrastruktura techniczna nie związana z terenami kolei; • mieszkania służbowe; • obiekty w tym szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi oraz obiekty mogące pogorszyć funkcjonowanie środowiska naturalnego warunkuje się ich niezbędnością transport drogą kolejową;	• minimalna powierzchnia biologicznie czynna terenu - 30%; • powierzchnia działki – zgodnie ze stanem istniejącym, • maksymalnej wysokości zabudowy do 12 m (3 kondygnacje nadziemne), przy czym wysokość obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania terenu warunkuje się wymaganiami technicznym.
KS TERENY KOMUNIKACJI KOŁOWEJ	**funkcja podstawowa:** transport drogowy, ciągi piesze i/lub pieszo – jezdne, place publiczne; **funkcja uzupełniająca:** • obiekty i urządzenia pomocnicze dla funkcji podstawowej, w szczególności wyposażenia technicznego dróg oraz infrastruktura techniczna nie związana z drogą; • zakaz lokalizacji zabudowy nie związanej z funkcją podstawową; • lokalnie dopuszcza się realizację wszelkich obiektów w tym szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz obiektów mogących pogorszyć funkcjonowanie środowiska naturalnego warunkuje się ich niezbędnością dla transport drogowego. • Tereny dróg publicznych: - Drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego/drogi ekspresowej (GP/S) - Drogi klasy głównej (G) - Drogi klasy lokalnej (L)	
WS TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH	**funkcja podstawowa:** wody powierzchniowe **funkcja uzupełniająca:** zagospodarowanie turystyczne w szczególności budowę: przystani wodnych, portów jachtowych, pomostów, organizacje kąpielisk, z zastrzeżeniem zakazu ich realizacji w sposób zagrażający siedliskom, gatunkom oraz siedliskom tych gatunków, objętych ochroną, • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;	Wskaźniki – nie dotyczy.
ZL TERENY LASÓW	**funkcja podstawowa:** las **funkcja uzupełniająca:** • urządzenia i obiekty służące funkcji podstawowej; urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obszaru gminy, drogi, urządzenia i obiekty służące funkcji rekreacyjno-sportowej i wypoczynkowej, • dopuszczona lokalizacja infrastruktury technicznej, za wyjątkiem terenów pod liniami energetycznymi, która będzie wymagała uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne;	• przynajmniej 70% terenu działki budowlanej jako teren biologicznie czynny; • maksymalnej wysokości zabudowy do 10,0 m (2 kondygnacje nadziemne; zaleca się aby ostatnią kondygnację realizować jako poddaszową), • minimalna odległość zabudowy od granicy lasów, zgodnie z przepisami odrębnymi,

	• zabudowa dopuszczona na podstawie przepisów odrębnych, • zagospodarowanie rekreacyjne tj. leśne ścieżki przyrodnicze, trasy rowerowe, urządzenia turystyczne, parkingi leśne itp., z zastrzeżeniem zakazu ich realizacji w sposób zagrażający siedliskom, gatunkom oraz siedliskom tych gatunków, objętych ochroną; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg; • utrzymuje się istniejące ciągi infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnienia (nowe linie elektroenergetyczne, telekomunikacyjne, gazociągi, przebiegi przewodów wodociągowych, kanalizacyjnych itp.), wyłącznie w przypadkach niemożności ominięcia terenów leśnych.	
ZLd TERENY DOLESIEŃ	**funkcja podstawowa:** dolesienia **funkcja uzupełniająca:** • urządzenia i obiekty służące funkcji podstawowej; urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obszaru gminy, drogi, urządzenia i obiekty służące funkcji rekreacyjno-sportowej i wypoczynkowej, • zagospodarowanie rekreacyjne tj. leśne ścieżki przyrodnicze, trasy rowerowe, urządzenia turystyczne, parkingi leśne itp., z zastrzeżeniem zakazu ich realizacji w sposób zagrażający siedliskom, gatunkom oraz siedliskom tych gatunków, objętych ochroną; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;	Wskaźniki – nie dotyczy.
R TERENY ROLNICZE (otwarte, upraw polowych, łąk, pastwisk I sadów)	**funkcja podstawowa:** rolnictwo intensywne ze znacznym udziałem gospodarki polowej **funkcja uzupełniająca:** • urządzenia i obiekty służące funkcji podstawowej; urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obszaru gminy, drogi, urządzenia i obiekty służące funkcji rekreacyjno-sportowej i wypoczynkowej, • utrzymanie istniejących sadów, z możliwością ich powiększania kosztem terenów rolnych. • Tereny istniejącej zieleni nieurządzonej (łęgowej, łąk, pastwisk, sadów itp.), w tym tworzące ciągi powiązań przyrodniczych. Tereny zieleni nieurządzonej - naturalnej (prywatnej i publicznej), łąki, pastwiska, nieużytki rolne z dopuszczeniem terenowych urządzeń sportu i rekreacji (ścieżki rowerowe, boiska) • Utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu istniejących łąk i pastwisk oraz ochrona przed zainwestowaniem i degradacją sanitarną,	Wskaźniki – nie dotyczy. Dla zabudowy dopuszczonej na podstawie przepisów odrębnych - do ustalenia w zapisach MPZP.

	• Ochrona istniejących zadrzewień i zakrzewień, • adaptacja zabudowy istniejącej, jej modernizacja, przebudowa i rozbudowa z warunkami szczegółowymi określonymi w mpzp; • zabudowa dopuszczona na podstawie przepisów odrębnych; • zakaz zabudowy na terenach oznaczonych R.1 • zakaz lokalizacji obiektów, urządzeń i instalacji wykorzystujących siłę wiatru do produkcji energii o mocy łącznej powyżej 100 kW; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, infrastruktury technicznej i dróg; • dopuszcza się zalesienie terenów gruntów bonitacji klasy V i niższych;	
R/P_{fo} TERENY ROLNICZE Z dopuszczeniem lokalizacji instalacji fotowoltaicznych	• **funkcja podstawowa:** rolnictwo intensywne ze znacznym udziałem gospodarki polowej; urządzenia i obiekty instalacji fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW; **funkcja uzupełniająca:** • urządzenia i obiekty służące funkcji podstawowej; urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obszaru gminy, drogi, urządzenia i obiekty służące funkcji rekreacyjno-sportowej i wypoczynkowej, • utrzymanie istniejących sadów, z możliwością ich powiększania kosztem terenów rolnych. • Tereny istniejącej zieleni nieurządzonej (łęgowej, łąk, pastwisk, sadów itp.), w tym tworzące ciągi powiązań przyrodniczych. Tereny zieleni nieurządzonej - naturalnej (prywatnej i publicznej), łąki, pastwiska, nieużytki rolne z dopuszczeniem terenowych urządzeń sportu i rekreacji (ścieżki rowerowe, boiska) • Utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu istniejących łąk i pastwisk oraz ochrona przed zainwestowaniem i degradacją sanitarną, • Ochrona istniejących zadrzewień i zakrzewień, • adaptacja zabudowy istniejącej, jej modernizacja, przebudowa i rozbudowa z warunkami szczegółowymi określonymi w mpzp; • zakaz zabudowy mieszkaniowej; • zakaz lokalizacji obiektów, urządzeń i instalacji wykorzystujących siłę wiatru do produkcji energii o mocy łącznej powyżej 100 kW; • zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego, infrastruktury technicznej i dróg oraz instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej; • dopuszcza się zalesienie terenów gruntów bonitacji klasy V i niższych;	Wskaźniki – nie dotyczy. Dla zabudowy dopuszczonej na podstawie przepisów odrębnych - do ustalenia w zapisach MPZP. Strefy ochronne związane z ograniczeniem w zabudowie i użytkowaniu terenu od obiektów i urządzeń instalacji fotowoltaicznych powinny zawrzeć się w ustalonym obszarze $R/P_{fo.}$
ZN TERENY ZILENI ŁĘGOWEJ DOLINY RZECZNE	**funkcja podstawowa:** tereny zieleni łęgowej w dolinach rzecznych, tworzące system ekologiczny gminy; **funkcja uzupełniająca:** • stawy rybne I inne sztuczne zbiorniki wodne, z	Wskaźniki – nie dotyczy.

	wymogiem spełnienia przepisów odrębnych przy ich realizacji; urządzenia i obiekty służące funkcji podstawowej (w tym stawy rybne i inne sztuczne zbiorniki wodne, z wymogiem spełnienia przepisów odrębnych przy ich realizacji); • urządzenia infrastruktury technicznej niezbędne do prawidłowego funkcjonowania obszaru gminy, drogi, • ustala się zachowanie i ochronę zieleni wysokiej i niskiej, z zakazem zabudowy;	
TZ TERENY ZAMKNIĘTE	Tereny zamknięte stanowią tereny kolejowe.	Wskaźniki – nie dotyczy.

3.4 Tereny objęte ograniczeniem zabudowy lub zakazem zabudowy

1) W zakresie przepisów o ochronie środowiska:
   a) lokalizacja zabudowy w odpowiedniej odległości od linii energetycznych i urządzeń. Ponadto szerokość stref technicznych od linii elektroenergetycznych określa Polska Norma dla budynków przeznaczonych na pobyt ludzi;
   b) dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku ustalone w rozporządzeniu Ministra Środowiska, w tym:
      - dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **RM, RMN** – dopuszczalny poziom hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej zagrodowej;
      - dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **MN** - dopuszczalny poziom hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
      - dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **MW** - dopuszczalny poziom hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego;
      - dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ML** i **US** - dopuszczalny poziom hałasu w środowisku jak dla terenów rekreacyjno – wypoczynkowych;
      - dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **MNU** i **MU** - dopuszczalny poziom hałasu w środowisku jak dla terenów mieszkaniowo – usługowych;
      - dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolem **Up** - dopuszczalny poziom hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

2) W zakresie przepisów określających warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, należy zachować normatywne odległości projektowanych urządzeń i obiektów od gazociągów przesyłowych.
3) W zakresie przepisów o drogach publicznych obowiązują odległości zabudowy obiektami i budynkami mieszkalnymi w odległości określonej w tych przepisach (przepisy odrębne).
4) W zakresie przepisów określających wymagania, jakim powinny odpowiadać cmentarze: wokół terenów cmentarzy powinien być wyznaczony obszar ochronny o odpowiedniej szerokości (strefa sanitarna od cmentarzy), jak również ograniczenie lokalizacji ujęć wody oraz obiektów związanych z produkcją i przechowywaniem żywności. Tereny pod cmentarze w miarę możliwości należy sytuować na wzniesieniu, a zwierciadło wód gruntowych powinno znajdować się na głębokości nie wyżej niż 2,5 m poniżej powierzchni terenu. Ponadto, obowiązują przepisy odrębne w tym zakresie.

5) W zakresie przepisów ustawy Prawo Wodne: ustanowienie pasów ochronnych szerokości min. 1,50 m wzdłuż cieków wodnych, w celu konieczności umożliwienia wypełnienia ustawowych obowiązków przez właścicieli wód.
6) W zakresie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych: wprowadza się ograniczenie zabudowy na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne I-III klasy bonitacyjnej oraz grunty leśne. Ustawodawca w pierwszej kolejności do zmiany przeznaczenia wskazuje grunty najsłabszych klas bonitacyjnych (IV i niższe). Wyłączenia gruntów klas wyższych (I-III) powinny następować wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Procedura wyłączenia gruntów z użytkowania rolniczego i leśnego na cele nierolne i nieleśne regulują przepisy w/w ustawy.

4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

4.1 System przyrodniczy

W granicach administracyjnych gminy, zasadnicze struktury kształtujące zależności i powiązania przyrodnicze tworzą:

1) dolina rzeki Przepaść z jej lokalnymi i okresowymi rozlewiskami oraz dolinkami bocznymi – centralny obszar gminy;
2) kompleksy łąk, lasów (północna i południowa część gminy) i zadrzewień;
3) mniejsze doliny cieków nie posiadających nazw (południowa część gminy, szczególnie sołectwa Sadłowice i Lisów).
4) Struktury drugorzędne składające się z rozbudowanych układów rowów i kanałów wraz z przyległymi obszarami łąk i pastwisk oraz wąwozów i jarów.

Polityka przestrzenna na obszarach tworzących system przyrodniczy będzie odbywać się poprzez:

1) Zakazy:
   - zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyłączeniem obiektów celu publicznego i innych służących obsłudze mieszkańców, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg;
   - zakaz dokonywania trwałych i nieodwracalnych zmian stosunków wodnych, a w szczególności prowadzenia odwodnień i innych robót powodujących trwałe i nieodwracalne obniżenie poziomu wód podziemnych lub ograniczenie zasilania poziomów wodonośnych, cieków i zbiorników wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i racjonalna gospodarka wodna oraz ochrona przeciwpowodziowa;
   - zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne, charakterystyczne formy rzeźby terenu (w szczególności wąwozy), za wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym, z utrzymaniem, budową, odbudową i modernizacją urządzeń wodnych oraz przedsięwzięć infrastrukturalnych służących obsłudze mieszkańców;
2) Dopuszczenia:
   - wprowadzanie zagospodarowania obszarów przyległych do wód otwartych - jako ogólnodostępnych terenów zieleni (w tym częściowo urządzonej), terenów rekreacyjnych i zagospodarowania turystycznego, przy zachowaniu i adaptacji zadrzewień i roślinności naturalnej;
   - budowa zbiorników retencyjnych (w tym o charakterze rekreacyjno–retencyjne).

4.2 Obszary i obiekty objęte prawnymi formami ochrony przyrody

Na terenie gminy Wojciechowice nie zostały ustanowione obszarowe formy ochrony przyrody, które należałyby do Krajowego Systemu Obszarów Chronionych w rozumieniu *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, z późn. zm.).* Nie planuje się też ich

utworzenie.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy indywidualną ochroną objęto w formie pomników przyrody ożywionej 14 drzew lub grupy drzew (dane RDOŚ w Kielcach). Większość z nich zlokalizowana jest parkach podworskich i stanowią drzewa lub grupy drzew. Zlokalizowane są w miejscowościach: Wojciechowice (4 pomniki), Mikułowice (5 pomników), Bidziny (2 pomniki), Gierczycach (3 pomniki).

Ochrona pomników przyrody odbywa się na podstawie powołujących te obiekty aktów prawa miejscowego, tworzonych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

4.3 Zasady ochrony zasobów wodnych i ich jakości

Działania związane z ochroną zasobów wodnych na terenie gminy polegają obecnie na utrzymaniu właściwej jakości wód podziemnych i powierzchniowych.

4.3.1 Ochrona zasobów wodnych wynikająca z dokumentów planistycznych

Ustalana poprzez:

1) zakaz zabudowy na terenie dolin oraz ograniczanie na obszarach z brakiem izolacji lub słabą izolacją w utworach wodonośnych oraz w miejscach wychodni warstw wodonośnych , celem zmniejszenia ryzyka zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych;
2) ograniczanie wprowadzania nowej zabudowy na terenach o niskim poziomie wód gruntowych, celem zmniejszenia ryzyka zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych;
3) uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej m.in. poprzez podłączenie terenów nieskanalizowanych zwartej zabudowy do zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków;
4) na obszarach dolin preferowane rolnictwo ekstensywne tzn. z dużym udziałem trwałych użytków zielonych, celem zapewnienia stref buforowych pomiędzy gruntami ornymi a wodami powierzchniowymi w postaci pasa użytków zielonych, co ograniczy spływ z terenów rolnych.

4.3.2 Zasady ochrony wód powierzchniowych

1) ochrona zbiorowisk roślinności wodnej i przywodnej;
2) zapewnienie optymalnych warunków zasilania cieków;
3) zakaz grodzenia terenów w odległości mniejszej niż 1,5 m od brzegów cieków i zbiorników wodnych.

4.3.3 Zasady ochrony wód podziemnych

1) określenie w mpzp zasad zagospodarowania, w szczególności znaczny udział powierzchni biologicznie czynnej - zapewniających gromadzenie, przechowywanie i powolny odpływ wód opadowych i roztopowych;
2) ochrona i wykorzystanie naturalnych zagłębień terenu, zwłaszcza podmokłych, istniejących stawów oraz budowa sztucznych zbiorników wodnych do retencjonowania wód w tym podczyszczonych wód deszczowych i roztopowych;
3) inwestycje w infrastrukturę techniczną: w miarę możliwości likwidacja bezodpływowych zbiorników do gromadzenia ścieków, rozbudowa systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej, w miarę potrzeby rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz promocja przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rolnych, nie włączonych do systemu kanalizacji.
4) ochrona obszaru głównego zbiornika wód podziemnych tj. GZWP nr 420 Wierzbica-Ostrowiec i jego stref ochronnych, zgodnie z przepisami odrębnymi. Na załączniku graficznym wskazano zasięgi ww. GPZW nr 420.

4.4 Zasady ochrony powierzchni ziemi

Gmina Wojciechowice posiada w znacznej większości gleby wysokich klas bonitacyjnych (klas I,II,III), dlatego też grunty rolne stanowiące użytki rolne tych klas występujące w zwartych kompleksach powinny być użytkowane rolniczo. Gleby zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, są glebami chronionymi. Zmiana przeznaczenia tych gleb wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi stosownie do przepisów Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ochrona zasobów powierzchni ziemi na terenie gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi, realizowana będzie poprzez (poprzez ustalenia wskazane dla terenów funkcjonalnych):

1) racjonalne gospodarowanie gruntami i zachowanie wartości przyrodniczych;
2) zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania gleb oraz przeciwdziałanie procesom erozji ;
3) ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania terenu oraz zmiana użytkowania gruntów ornych na zboczach o dużych spadkach na sady, trwałe użytki zielone i zadrzewienia;
4) utrzymanie jakości gleby i ziemi na istniejącym poziomie, a w przypadku przekroczenia wymaganych standardów doprowadzenie ich jakości co najmniej do wymaganej;
5) minimalizację odpływu ścieków komunalnych do gleb oraz utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych;
6) zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury;
7) sukcesywne zwiększanie liczby gospodarstw ekologicznych, stosujących metody produkcji przyjazne środowisku;
8) zabezpieczenia stacji paliw przed przedostawaniem się do gleb substancji ropopochodnych.

4.5 Zasady ochrony przed hałasem

Celem ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego należy dążyć do poprawy stanu zgodnie z obowiązującymi standardami I przepisami odrębnymi w tym zakresie.
Działania w tym celu powinny odbywać się na etapie planowania, projektowania i eksploatacji systemu transportowego, poprzez :

1) Modernizowanie trakcji kolejowej nr 25 oraz dróg publicznych;
2) Stosowanie innowacyjnych rozwiązań technicznych jak np. nawierzchnie o niskich emisjach hałasu od kół pojazdu;
3) Stosowanie zabezpieczeń akustycznych zabezpieczających tereny podlegające ochronie akustycznej oraz istniejącą zabudowę przy drogach o dużym natężeniu ruchu (szczególnie DK 74 oraz planowane obejście tej drogi, DK 79), linii kolejowej w północnej części obszaru gminy, terenach wzmożonej aktywności gospodarczej poprzez stosowanie ekranów akustycznych, wałów ziemnych, zieleni izolacyjnej a w przypadku zakładów produkcyjnych również instalacji i technologii ograniczających hałas produkcyjny;
4) Zwiększanie konkurencyjności transportu publicznego w stosunku do samochodu osobowego.

4.6 Zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Źródłami niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego mającego negatywny wpływ na środowisko są linie przesyłowe energii elektrycznej, stacje elektroenergetyczne, stacje radiowe i telewizyjne, stacje telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, niektóre urządzenia przemysłowe. Przez obszar gminy przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV relacji Sandomierz – Ostrowiec, Ożarów Miasto – Ostrowiec i Gerlachów – Ożarów Miasto i linie średniego napięcia 15 kV.

W zakresie ochrony przed promieniowaniem niejonizującym obowiązują (wynikające z przepisów odrębnych) zasady:

1) ustanowienie stref ochronnych dla elektroenergetycznych linii napowietrznych wysokiego (110 kV) napięcia , w granicach których zakazać lokalizowania obiektów przeznaczonych na pobyt stały ludzi;
2) ustanowienie stref ochronnych dla sieci i urządzeń radiolokacyjnych i radionawigacyjnych w granicach których zakazuje się lokalizowania obiektów przeznaczonych na pobyt stały ludzi.

4.7 Zasady ochrony kopalin

Na obszarze gminy Wojciechowice brak udokumentowanych złóż kopalin.
Gmina jest uboga w surowce mineralne.

Kopaliny występujące na obszarze gminy, które mogą mieć znaczenie na potrzeby lokalne to głównie: **piaskowce** (wapniste lub krzemionkowe, płytowe, cienkoławicowe, zwięzłe, zbite); **wapienie** (szare, zwięzłe, zbite, czasem z krzemieniami); **gliny morenowe i iły jurajskie** (surowiec do produkcji ceramiki budowlanej) **i torfy.**

4.8 Zasady ochrony terenów leśnych, zadrzewień oraz polityka zalesieniowa

Tereny lasów na obszarze gminy zajmują jedynie 2,1% jej ogólnej powierzchni i występują w postaci izolowanych, niewielkich obszarowo kompleksów. Oprócz większych ich kompleksów na północy (lasy prywatne w sołectwie Drygulec) oraz południu (lasy państwowe kompleks „Uroczysko Lisów"), lasy występują w miejscach trudno dostępnych, na stokach o dużych spadkach i w dolinkach erozyjno–denudacyjnych. Jedyną funkcją lasów w gminie jest funkcja gospodarcza.

4.8.1 Ochrona zasobów leśnych

Prowadzona będzie poprzez:
1) utrzymania wielofunkcyjności lasów i wzmożenie ich korzystnego oddziaływania na środowisko (zwiększenie funkcji glebochronnej, wodochronnej i klimatotwórczej),
2) dostosowania lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji społecznych (np. rozwój turystyki),
3) poprawy stanu lasów prywatnych,
4) powszechna i ciągła ochrona lasów przed wyłączeniem z użytkowania leśnego (zagospodarowanie lasów na cele nie leśne może odbywać się tylko w uzasadnionych przypadkach i w braku innych alternatywnych rozwiązań),

4.8.2 Polityka zalesieniowa

Odbywać się będzie poprzez:
1) prowadzenie zalesień i zwiększanie wskaźnika lesistości w rejonach występowania słabych i bardzo słabych gleb oraz w rejonach dolin rzecznych gdzie uprawa rolnicza jest znacznie utrudniona w celu zabezpieczenia gleb przed erozją wodną i powietrzną – predysponowane są tereny obszarach sołectw Drygulec, Mikułowice – nad ciekiem od Bidzin, Orłowiny i Łukawka nad ciekiem od Gierczyc, Lisów nad ciekiem od Kaliszan oraz w miejscowości Sadłowice;
2) zwiększanie areału gruntów leśnych powinno w szczególności dotyczyć terenów przyległych do istniejących kompleksów leśnych i gruntów Lz, V i VI klas bonitacyjnych oraz gruntów IV klasy bonitacyjnej jeśli areał przeznaczony do zalesienia nie przekracza 10 arów lub jest gruntem zdegradowanym;
3) zalesianie gruntów na terenie gminy winno być zgodne z operatem granicy polno-leśnej, w którym należy wskazać miejsca i kolejność zalesień;
4) grunty klas I-III mogą być zalesiane wyjątkowo w przypadkach bardzo małych, wydłużonych enklaw, położonych w uciążliwej szachownicy z gruntami leśnymi o szerokości do 30 m (2- krotna wysokość drzew) oraz grunty o nachyleniu powyżej 25%.

4.9 Zasady ochrony przed rozwojem erozji i form geodynamicznych

Realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie krajowy program pn. „System Osłony Przeciwosuwiskowej" (SOPO), wskazuje przy wstępnie opracowanych danych, na obszarze gminy tereny o predyspozycjach do powstawania osuwisk występujące w południowej części gminy, w pobliżu miejscowości Łukawka i Lisów. Zostały one wskazane na załączniku graficznym. Na południowej części gminy powszechne jest zjawisko erozji gruntów.

W celu ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz celem zapewnienia bezpieczeństwa mienia, zdrowia i życia mieszkańców należy przyjąć następujące zasady ochrony:

1) tereny zagrożone naturalnymi zagrożeniami geologicznymi bezwzględnie wyłączyć z zainwestowania i zabudowy;
2) wykluczyć na tych terenach wylesianie i usuwanie zadrzewień i zakrzaczeń oraz w pierwszej kolejności zalesiać;
3) podejmować działania edukacyjne dotyczące właściwego prowadzenia gospodarki rolnej (orka w poprzek stoków, zakładanie sadów i plantacji krzewów owocowych).

4.10 Zasady ochrony krajobrazu kulturowego i ochrony dóbr kultury

4.10.1 Zasady ogólne ochrony krajobrazu kulturowego – do szczegółowych ustaleń w miejscowych planach

Obszar gminy zawiera znaczne wartości krajobrazowe na całym swoim obszarze, które nie zostały poważnie zmienione i które powinny być zachowane. Zdecydowanie większą część obszaru stanowi stosunkowo mało zmieniony, harmonijny krajobraz rolniczy.

Ochrona krajobrazu kulturowego oraz skuteczne zapobieganie jego przekształceniom powinno być wsparte poniższymi działaniami:

1) kontynuowanie kierunku rozwoju osadnictwa historycznego i ograniczenie tworzenia zwartych kompleksów osadniczych w południowej części gminy;
2) tworzenie zasady rekompozycji nowej zabudowy, wprowadzanej na tereny dawnych siedlisk zagrodowych, w celu minimalizacji dysonansu między zabudową współczesną, a tradycyjną zabudową regionu oraz charakterem miejsca;
3) na terenach wykazujących tendencję do rozpraszania zabudowy (przysiółki, kolonie) utrzymywać zabudowę;
4) liniową, poprzez uzupełnianie luk budowlanych, lub skupiać zabudowę doprowadzając do powstawania zwartych obszarów zainwestowania;
5) ograniczenie zabudowy na terenach o dużych walorach widokowych – wskazanych w stadium;
6) dążenie do zachowania charakteru zabudowy zgodnego z typem wsi;
7) ochrony cmentarzy;
8) ochrony istniejących terenów leśnych i zieleni śródpolnej, stanowiących o malowniczości krajobrazu, tworzonego przez liczne formy erozyjne w postaci wąwozów, jarów, parowów i dolinek o stromych zboczach, zakrzewionych i porośniętych lasami;
9) realizacja opracowanych i opracowanie planów odnowy poszczególnych miejscowości.

4.10.2 Zasady ogólne ochrony dóbr kultury – do szczegółowych ustaleń w miejscowych planach

1) Dla ochrony wartości wynikających z jednorodnych cech architektonicznych wymagane jest wprowadzenie nakazu budowy obiektów o podobnym charakterze oraz stosowanie wpisanych w krajobraz jednolitych przykryć dachowych.
2) W przypadku prowadzenia prac remontowych i adaptacyjnych, na obiektach chronionych prawem na mocy ustawy (wpisanych do rejestru zabytków), wymagane uzyskanie uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

3) W przypadku koniecznych wyburzeń obiektów sprzed 1945 r, wskazane jest każdorazowe uzyskanie pozytywnej opinii konserwatorskiej oraz wykonanie dla nich koniecznej dla celów archiwalnych dokumentację.
4) Prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych, winny być poprzedzone archeologicznymi badaniami ratowniczymi.
5) Wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny mieć zapewniony nadzór archeologiczny uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
6) Punkty widokowe, wyznaczono w miejscach gdzie szczególny nacisk należy położyć na ochronę zachowanych dotychczas widoków. Wszelka nowo powstająca zabudowa kubaturowa widoczna z tych punktów (także kształtowanie niskiej i wysokiej zieleni) powinna posiadać odpowiednią skalę oraz gabaryty wymagane dla zachowania i kształtowania ekspozycji widokowej z innych ustaleń uchwały.

4.10.3 Ogólne kierunki polityki Gminy mające na celu ochronę wartości kulturowych i krajobrazowych

Ustala się następujące ogólne kierunki polityki gminy, mające na celu ochronę wartości kulturowych i krajobrazowych gminy, a także zagwarantowania tożsamości jej sołectwom:

1) otoczyć ochroną historyczny układ dróg i alei, zapewnić właściwą pielęgnację oraz uzupełnienie zadrzewień,
2) prowadzić politykę lokalizacyjną podporządkowaną celom ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego,
3) zachować obiekty zabytkowe na terenie gminy (wszelkie działania związane z ich rozbudową, przebudową i adaptacją uzgadniać należy z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków).

4.11 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej terenów na terenie gminy wynikające z audytu krajobrazowego

Na terenie województwa świętokrzyskiego nie został opracowany i uchwalony przez Sejmik audyt krajobrazowy, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. z 2015 r. Poz. 774, 1688).

5. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Obowiązującym aktem prawnym w zakresie ochrony zabytków jest ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm).

5.1 Zasady ogólne

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. z 2014 poz. 1446 ze zm.) do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadzi Wojewódzką Ewidencję Zabytków (WEZ) w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa, zaś wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

Ochrona dóbr kultury polega między innymi na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją oraz na zapewnieniu im warunków trwałego zachowania.

Gmina Wojciechowice posiada Gminny Program Opieki nad Zabytkami (GPOZ) Gminy Wojciechowice na lata 2015 – 2018, który jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w gminie w tym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wojciechowice (opracowany na podstawie art. 87 ust. 1 cyt. ustawy). Celem tego programu (GPOZ) jest wzmocnienie ochrony i opieki nad zabytkami oraz poprawa ich stanu zachowania poprzez opracowanie systemowych rozwiązań realizowanych przez władze gminy.

Ponadto celem tego programu, opracowanego w oparciu o gminną ewidencję zabytków jest stworzenie całościowej i wieloletniej strategii ochrony zabytków znajdujących się na terenie gminy Wojciechowice, realizowanej w 4 - letnich cyklach - etapach, środkami optymalnymi, dostępnymi przez gminę, zarówno prawnymi (zapisy dotyczące ochrony zabytków w planach zagospodarowania przestrzennego), jak też finansowymi (przeznaczenie pewnej części budżetu gminy na ochronę zabytków) – wskazuje on zatem kierunek podejmowanych przez gminę działań, mających na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego.

5.2 Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, objęte ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych

W odniesieniu do wszystkich obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków (tj. zabytków nieruchomych i stanowisk archeologicznych), zgodnie z art. 36 ust. 1 cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - obowiązuje uzyskanie pozwolenia Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i priorytet wymagań konserwatorskich, wynikających z przepisów odrębnych m.in. w zakresie:

1) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
2) wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
3) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
4) prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
5) prowadzenie badań archeologicznych;
6) przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
7) dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
8) zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
9) umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1 ustawy.

5.2.1 Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki nieruchome

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr Wpisu do Rejestru Zabytków
1.	**Bidziny**	Kościół parafialny pod wezwaniem świętych Piotra i Pawła	**A.576**
2.	**Bidziny**	Cmentarz parafialny	**A.577**
3.	**Bidziny (obecnie w granicach administracyjnych wsi Jasice)**	Park dworski	Brak numeru- w trakcie procedury skreślenia z rejestru
4.	**Drygulec**	Zbiorowa mogiła WP z 1939r. przy torach PKP	**A.578**
5.	**Gierczyce**	Zespół kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja Biskupa, dzwonnica, kostnica i ogrodzenie	**A.579/1-4**

6.	**Gierczyce**	Cmentarz parafialny	**A.580**
7.	**Gierczyce**	Cmentarz choleryczny	**A.581**
8.	**Gierczyce**	Park dworski z aleją dojazdową	**A.582**
9.	**Jasice**	Park dworski	**A.583**
10.	**Kaliszany**	Zespół dworsko-parkowy z parkiem dworskim	**A.584**
11.	**Mierzanowice**	Park dworski	**A.585**
12.	**Stodoły**	Kościół parafialny pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus	**A.586**
13.	**Stodoły**	Cmentarz parafialny	**A.587**
14.	**Wlonice**	Park	Brak numeru- w trakcie procedury skreślenia z rejestru
15.	**Wojciechowice**	Zespół kościoła parafialnego pw. św. Wojciecha, kościół, kostnica i ogrodzenie cmentarza kościelnego z bramką na plebanię	**A.588/1-3**
16.	**Wojciechowice**	Cmentarz parafialny	**A.589**
17.	**Wojciechowice**	Park dworski	**A.590**

W związku z art. 13 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, obowiązuje każdorazowa weryfikacja obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków podczas prac planistycznych, w tym prac nad sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ewentualne rozbieżności z wykazem zawartym w studium nie wpływają na zachowanie zgodności sporządzanych planów miejscowych ze studium, ani nie dezaktualizują ich ustaleń.

5.2.2 Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki ruchome

Na terenie gminy Wojciechowice zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków to przede wszystkim wyposażenie kościołów w Wojciechowicach i Gierczycach. Składają się na nie m.in. : ołtarze - główne, boczne, ambony, chóry muzyczne, organy, ławy, konfesjonały, meble, naczynia liturgiczne, wota, rzeźby, obrazy, epitafia, świeczniki, tabernakula, feretrony
oraz szaty liturgiczne.

Wykaz tych zabytków został wyszczególniony w Załączniku do decyzji w sprawie wpisania do rejestru zabytków ruchomych woj. świętokrzyskiego pod numerem 48B, zespołu zabytków stanowiących wystrój i wyposażenie kościoła parafialnego w Wojciechowicach oraz w Załączniku do decyzji Nr K1.VI -5330 /264 /82 z dnia 28 września – zabytki ruchome z kościoła p. w „Św. Mikołaja'' w Gierczycach.

W studium wykaz zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków został wskazany w części tekstowej Uwarunkowań studium w punkcie 3.2.4. Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki ruchome.

5.2.3 Obiekty wpisane do rejestru zabytków ŚWKZ w Kielcach – zabytki archeologiczne

Lp	Miejscowość	typ	Pierwszy rejestr	rok	Obręb rejestr./rok
1	Łopata	kurhan	279	1983	**279/A/83**
2	Stodoły - Kolonie	kurhan	280	1983	**280/A/83**

Dla obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków działaniem polityki przestrzennej jest zakaz jakiejkolwiek ingerencji w teren zajmowany przez stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, w szczególności działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi.

5.3 Obiekty i obszary zabytkowe wskazane do ochrony w planach miejscowych

Obiekty zabytkowe ujęte w ewidencji zabytków wymagają ochrony poprzez ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

5.3.1 Gminna Ewidencja Zabytków nieruchomych

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu
1.	**Bidziny**	a) Dzwonnica murowana II półrocze XIX wieku; dz. 587 b) Ogrodzenie z bramą murowane koniec XIX wieku; dz. 587 c) Plebania, dzwonnica koniec XIX wieku dz. 808 d) Dom nr 30, drewniany lata 20 XX wieku dz. 809
2.	**Jasice**	Park dworski krajobrazowy dz. 261/93
3.	**Gierczyce**	a) Kaplica grobowa rodziny Łempickich na cmentarzu grzebalnym murowana z 1900 roku b) Pozostałości Zespołu Dworskiego: Park dworski krajobrazowy dz. 267/93 ✓ obora murowana druga połowa XIX wieku ✓ spichlerz murowany druga połowa XIX wieku
4.	**Koszyce**	Zespół dworski dz. 226/1 a) dwór murowany koniec XIX wieku; b) pozostałości parku krajobrazowego XIX wiek
5.	**Mikułowice**	a) Park dworski krajobrazowy; dz. 341 b) Dom nr 32 murowany lata 80 XIX wieku; dz. 32 c) Dom nr 45 drewniany 1865-1875; dz. 151/1
6.	**Drygulec**	Pozostałości Zespołu dworskiego: park krajobrazowy, XVIII wiek; dz. 351/3 – park w Podgajczu sołectwo Drygulec (nr 612) został skreślony z rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 sierpnia 2005 r.
7.	**Wlonice**	Zespół dworski: dz. 198/8 a) dwór murowany XIX/XX wiek b) pozostałości parku XVIII wiek

Źródło: „Gminny Program opieki nad zabytkami na lata 2015 – 2018" oraz zaktualizowane z GEZ Zał Nr 1 do Zarządzenia nr 0050.21.2015 Wójta Gminy Wojciechowice z dnia 17 marca 2015 r.

Parki w miejscowości Stodoły Kolonie (nr 610) oraz w miejscowości Łukawka (nr 624) zostały skreślone z rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odpowiednio z dnia 22 listopada 2005 r. oraz z dnia 21 września 2005 r. Niemniej jednak wartości przyrodnicze i kulturowe wszystkich skreślonych z rejestru parków (w Podgajczu, Stodołach i Łukawce) są godne zauważenia i zostały oznaczone na mapie uwarunkowań i kierunków Studium. Jedynie park w miejscowości Stodoły Kolonie, na terenie którego obecnie znajduje się szkoła, całkowicie stracił swój charakter i przejął odmienną funkcję zabudowy tj. związaną z usługami edukacyjnymi i towarzyszącą im funkcją sportu i rekreacji.

5.3.2 Gminna Ewidencja Zabytków - stanowiska archeologiczne

Wykaz stanowisk archeologicznych znajdujących się w ewidencji zabytków archeologicznych przedstawiono w części tekstowej Uwarunkowań niniejszego Studium – w punkcie 3.2.6. Zabytki archeologiczne w tabeli.

Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest zbiorem zamkniętym – możliwe są nowe odkrycia lub weryfikacja obecnej ewidencji stanowisk. Potrzebna jest zatem cykliczna aktualizacja wykazu obiektów. Rozbieżności z wykazem zawartym w studium nie wpływają na zachowanie zgodności sporządzanych planów miejscowych ze studium, ani nie dezaktualizują ich ustaleń.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Wojciechowice na lata 2015 – 2018 wskazuje zakres ochrony konserwatorskiej dla zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków, jak niżej:

- zachowanie bryły obiektu i dachu co do kształtu i materiału, podziałów w elewacji, wystroju architektonicznego, stolarki okiennej i drzwiowej co do wielkości, kształtu, wewnętrznych podziałów oraz detalu ozdobnego; dopuszcza się stosowanie nowych technologii wewnątrz obiektu;
- wszelkie działania projektowe, remontowe i inwestycyjne związane z tymi obiektami, wykraczające poza wyżej wymieniony zakres, wymagają uzgodnienia z Świętokrzyskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;

Zadania, które powinny być uwzględniane przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, wspierające właścicieli lub posiadaczy zabytków, wynikające z ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami, a mianowicie:

- zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowania poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych;
- wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- realizacji przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieki nad zabytkami.

5.3.3 Strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej

Ponad wszelką działalność inwestycyjną obowiązują przepisy odrębne w zakresie ochrony zabytków.

Na terenie gminy do objęcia ochroną konserwatorską proponuje się charakterystyczne elementy zespołów zabudowy pałacowej i dawnych wsi oraz związane z nimi elementy krajobrazu naturalnego, a w tym:

- zachowane zespoły dworskie, kościelne i folwarczne;
- krajobraz kulturowy i elementy dopełniające go tj. cmentarze, pomniki, kapliczki, krzyże i figury przydrożne;
- stanowiska archeologiczne.

5.3.3.1 Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznacza się w studium strefy ochrony konserwatorskiej:

1) *Strefa ochrony konserwatorskiej: Zespół Dworski w Jasicach*, oznaczona symbolem „O-1”

Strefa obejmuje zespół dworski w Jasicach w granicach nieruchomości zespołu (dz. 263/2 i cz. dz. 261/103), złożony z dobrze zachowanego dwukondygnacyjnego dworu, z pocz. XX w., spichlerza z tego samego okresu oraz parku krajobrazowego z wyróżniającym się układem alei dojazdowej, szpalerem drzew, klombem znajdującym się przed frontem dworu a także oryginalną kapliczką z XIX w.

2) *Strefa konserwatorska: Zespół Dworski w Gierczycach*, oznaczone symbolem „O-2”

Zespół dworski w Gierczycach z II poł. XIX w. W jego skład wchodzą: murowany budynek obory z charakterystycznymi, zdobnymi podcieniami oraz elementami półkolistych obramień okiennych, murowany spichlerz i park krajobrazowy z kilkoma pomnikami przyrody oraz aleją dojazdową.

Ustala się w obszarze stref politykę przestrzenną polegającą na:

- ✓ zachowaniu zasadniczych elementów historycznego układu przestrzennego (głównie istniejących zabytkowych budynków i alei dojazdowej);
- ✓ ochronie i rewaloryzacja zachowanych, głównych elementów układu przestrzennego zespołu dworskiego na dz. 263/2 oraz w odległości 30 m od zabytkowego spichlerza – tworząc zespół z budynkiem dworu;
- ✓ likwidacja lub przebudowa obiektów dysharmonizujących do standardów wzbogacających założenie zespołu;
- ✓ dostosowanie lokalizowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej;
- ✓ realizacja celów ochrony poprzez szczegółowe ustalenie w miejscowych planach zagospodarowani przestrzennego:
  - — kompozycji przestrzennej, urbanistycznej i/lub ruralistycznej, wraz z zielenią wysoką;
  - — linii zabudowy,
  - — intensywności zabudowy,
  - — ewentualnych podziałów parcelacyjnych,
  - — form zabudowy, w tym układu, intensywności, gabarytów zabudowy, wysokości budynków, rodzajów dachów, proporcji i kompozycji elewacji ,
  - — innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie m.in. z zakresu ograniczeń inwestycyjnych dla obiektów zabytkowych (ograniczenie rozbudowy, dobudowy, nadbudowy, rozbiórki oraz adaptacji parterów i poddaszy).

3) *Strefa ochrony konserwatorskiej: cmentarza parafialnego w Wojciechowicach*, oznaczone symbolem „O-3”

Ochrona dotyczy: historycznej granicy założenia; układu kwater cmentarnych; małej architektury, tj. ogrodzenia, bramy oraz zabytki sepulkralne (nagrobki, ogrodzenia grobów, i inne elementy urządzenia cmentarza).

Remonty istniejących obiektów zabytkowych muszą być uzgodnione z właściwą jednostką WKZ. Zasięg strefy ochronnej – dz. nr ewid. 189.

4) *Strefa ochrony konserwatorskiej: cmentarza parafialnego w Gierczycach*, oznaczone symbolem „O-4”

Ochrona dotyczy: historycznej granicy założenia; układu kwater cmentarnych; małej architektury, tj. ogrodzenia, bramy oraz zabytki sepulkralne (nagrobki, ogrodzenia grobów, i inne elementy urządzenia cmentarza) oraz kaplicy grobowej rodziny Łempickich z 1900 r..

Remonty istniejących obiektów zabytkowych muszą być uzgodnione z właściwą jednostką WKZ. Zasięg strefy ochronnej (w granicach murów) – dz. nr ewid. 111 i część dz. 110.

5) *Strefa ochrony konserwatorskiej: cmentarza parafialnego w Bidzinach*, oznaczone symbolem „O-5”

Ochrona dotyczy: historycznej granicy założenia; układu kwater cmentarnych; małej architektury, tj. ogrodzenia, bramy wraz z portalem wejściowym oraz zabytki sepulkralne (nagrobki, ogrodzenia grobów, i inne elementy urządzenia cmentarza).

Remonty istniejących obiektów zabytkowych muszą być uzgodnione z właściwą jednostką WKZ. Zasięg strefy ochronnej – dz. nr ewid. 607.

6) *Strefa ochrony konserwatorskiej: cmentarza parafialnego w Stodołach Wieś*, oznaczone symbolem „O-6”

Ochrona dotyczy: historycznej granicy założenia; układu kwater cmentarnych; małej architektury, tj. ogrodzenia, zabytki sepulkralne (nagrobki, ogrodzenia grobów, i inne elementy urządzenia cmentarza).
Remonty istniejących obiektów zabytkowych muszą być uzgodnione z właściwą jednostką WKZ. Zasięg strefy ochronnej – dz. nr ewid. 365.

7) *Strefa ochrony konserwatorskiej: Kościół parafialnego w Bidzinach*, oznaczone symbolem „O-7"

Zespół kościoła parafialnego późnobarokowego, wybudowany w 1720 r. w miejsce wcześniejszego, drewnianego kościoła, który uległ zmniszczeniu, wraz z murowaną dzwonnicą z II połowy XIX w. i murami ogrodzenia.
Ochrona dotyczy: Budynku kościoła (A.576), dzwonnicy, murów oraz starodrzewia.
Remonty istniejących obiektów zabytkowych muszą być uzgodnione z właściwą jednostką WKZ. Zasięg strefy ochronnej – w granicach murów.

Wyznacza się w studium strefy ochrony konserwatorskiej ekspozycji obiektów zabytkowych:
(dominanty, tereny umożliwiające widok na panoramy i dominanty z ustalonych kierunków widokowych na wybrane obiekty zabytkowe lub układy zabudowy)
Ekspozycja na teren objęty ochroną konserwatorską, zapewniającą ekspozycję obszarów z określonych kierunków widokowych.

Ogólna polityka przestrzenna w zakresie stref ochrony konserwatorskiej ekspozycji obiektów lub panorama w stosunku do obiektów i obszarów leżących w obrębie stref ochrony ekspozycji „E" kształtowana będzie poprzez:

- wyłączenie spod zabudowy obszaru, zakłócającego ekspozycję zabytku tj. ww. elementów chronionych,
- zgodnie ze wskazaniem dla terenów funkcjonalnych;
- ograniczenie lokalizacji obiektów kubaturowych i innych urządzeń o wysokości ponad 7,0 m (maksymalnie 9,0 m) m, które należy poprzedzić wykonaniem studiów panoramicznych, określających szczegółowe warunki zabudowy,
- realizacja ochrony poprzez ustalenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jej zasad, w szczególności: kompozycji przestrzennej, obszarów z zakazem i dopuszczeniem zabudowy, zasad kształtowania zabudowy, w tym uszczegółowienie parametrów budynków i innych obiektów w tym inżynierskich, innych ustaleń ochrony dóbr kultury, uwzględniających wytyczne konserwatorskie.

1) Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła w Wojciechowicach, oznaczona symbolem „E-1"

Ochronie podlegają obszary widoczności na zabytkowy kościół parafialny w Wojciechowicach z dróg: gminnej nr 004531T oraz powiatowej nr 0728T jadąc z kierunku północnego (widok w kierunku południowym na kościół).
Ustala się warunki użytkowania terenu i ograniczenia:

- Zabudowa do jednej kondygnacji nadziemnej z dopuszczeniem poddasza użytkowego i do wysokości do 7,0 m;
- Zakaz zabudowy zwartej;
- Zakaz budowania ogrodzeń od dróg publicznych;
- zakaz sadzenia zwartych kompleksów zieleni wysokiej, szpalerowej, wzdłuż dróg;
- projekty nowych obiektów kubaturowych winny być sprawdzone pod względem zgodności formy z charakterem analizowanego krajobrazu i cechami regionalnego budownictwa i uzyskać opinię WKZ.

2) Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła w Stodołach Wieś

oznaczona symbolem „E-2”

Ochronie podlegają obszary widoczności na zabytkowy kościół parafialny z dzwonnicą w Stodołach Wieś oraz cmentarz parafialny z drogi powiatowej nr 0767T jadąc z kierunku północnego (widok w kierunku południowym, południowo-wschodnim i wschodnim na kościół i cmentarz parafialny).

Ustala się warunki użytkowania terenu i ograniczenia:

- zakaz zabudowy;
- zakaz budowania ogrodzeń od dróg publicznych;
- zakaz sadzenia zwartych kompleksów zieleni wysokiej, szpalerowej, wzdłuż dróg;
- zakaz wznoszenia obiektów infrastrukturalnych dominujących w krajobrazie jak typu: kotłownia z wysokim kominem, wieże, słupy wysokiego napięcia.

3) Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła w Bidzinach

oznaczona symbolem „E-3”

Ochronie podlegają obszary widoczności na zabytkowy kościół parafialny z dzwonnicą w Bidzinach ze skrzyżowania dróg: gminnej nr 0004537T i krajowej nr 74 oraz z drogi krajowej nr 74 jadąc południowym (widok w kierunku południowym na kościół i dzwonnicę).

Ustala się warunki użytkowania terenu i ograniczenia:

- Zabudowa do jednej kondygnacji nadziemnej z dopuszczeniem poddasza użytkowego i do wysokości do 7,0 m;
- Zakaz zabudowy zwartej;
- Zakaz budowania ogrodzeń od dróg publicznych;
- zakaz sadzenia zwartych kompleksów zieleni wysokiej, szpalerowej, wzdłuż dróg;
- projekty nowych obiektów kubaturowych winny być sprawdzone pod względem zgodności formy z charakterem analizowanego krajobrazu i cechami regionalnego budownictwa i uzyskać opinię WKZ.

4) Strefa ochrony konserwatorskiej ekspozycji kościoła w Gierczycach

oznaczona symbolem „E-4”

Ochronie podlegają obszary widoczności na zabytkowy kościół parafialny w Gierczycach oraz cmentarz parafialny z drogi powiatowej nr 0734T jadąc z kierunku północnego (widok w kierunku południowym, południowo-zachodnim na kościół i cmentarz parafialny) oraz z drogi gminnej nr 004546T (widok w kierunku wschodnim na kościół z przedpolem – terenem parafii oraz cmentarz parafialy).

Ustala się warunki użytkowania terenu i ograniczenia:

- zakaz zabudowy;
- zakaz budowania ogrodzeń od dróg publicznych;
- zakaz sadzenia zwartych kompleksów zieleni wysokiej, szpalerowej, wzdłuż dróg;
- zakaz wznoszenia obiektów infrastrukturalnych dominujących w krajobrazie jak typu: kotłownia z wysokim kominem, wieże, słupy wysokiego napięcia.

5.3.3.2 Strefy ochrony archeologicznej

Dla stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków ustala się strefę „A”:

1) Strefę ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego „Łopata” – „A-1” nr 279/A/83

2) Strefę ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego „Stodoły-Wieś” – „A-2” nr 280/A/83

Polityka przestrzenna w strefach ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego A-1 i A-2 polegać będzie na:

- zakazie wprowadzania zabudowy,

- zakazie wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi (m.in. kopania studni, melioracji, karczowania i nasadzania drzew itd.), poza badaniami archeologicznymi oraz pracami zabezpieczającymi zabytek przed zniszczeniem, prowadzonymi na zasadach określonych przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony zabytków,
- zachowanie istniejącego układu topograficznego terenu.

Dla stanowisk archeologicznych wpisanych do ewidencji konserwatorskiej strefę ochrony (obserwacji archeologicznej „OA") wyznacza się z zasięgu stanowiska archeologicznego. Wykaz wraz z numeracją stanowisk archeologicznych znajduje się w części tekstowej *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego*.

Dla stanowisk archeologicznych obowiązują następujące wymogi konserwatorskie, wskazane w przepisach odrębnych.
Polityka przestrzenna w strefach ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego OW, polegać będzie na:

- wszelka działalność budowlana wymaga zgody właściwego Konserwatora Zabytków;
- prowadzenie wszelkich działań schodzących poniżej poziomu terenu pod nadzorem i za uzgodnieniem z właściwym Konserwatorem Zabytków;
- prace ziemne w obrębie wszystkich stanowisk archeologicznych muszą być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi;
- zakaz dolesień na terenie stanowisk, dopuszcza się ich rolnicze zagospodarowanie;
- przeprowadzenie archeologicznych badań na terenie w granicach strefy, rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków.

5.3.4 Punkty i ciągi widokowe

Na rysunku zmiany studium części Kierunki zagospodarowania przestrzennego, wyznaczono punkty i ciągi widokowe, wydobywające charakter i wartości krajobrazu kulturowego gminy Wojciechowice.

5.4 Obszary i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej

Studium nie wskazuje obiektów i obszarów wskazanych do ochrony jako dobra kultury współczesnej.

W przypadku odkrycia obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej, obowiązuje ochrona poprzez sporządzenie dla obszarów ich występowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których zapisy określą szczegółowo zasady ochrony.

5.5 Obszary i zasady ochrony dóbr kultury współczesnej

Na terenie gminy Wojciechowice nie są zlokalizowane zabytki uznane za pomniki historii, stanowiące dobra kultury współczesnej.
Niewskazuje się również potrzeby uznania obiektu zabytkowego z terenu gminy za pomnik historii.

5.6 Obszary i zasady ochrony parków kulturowych

Na obszarze gminy nie został utworzony park kulturowy, choć powstały jego projekty p.n. Park Kulturowy „Dolina Kamiennej", stanowiący formę ochrony dziedzictwa kulturowego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego chroniącego przede wszystkim pozostałości średniowiecznego górnictwa i hutnictwa. Zasięg tego parku znalazł się w poprzedniej edycji Planu Zagospodarowania Przestrzennego

Województwa uchwalonego w 2002 r. W obowiązujący Planie ZPWŚw. istnieje na ten temat jedynie postulat.
Tym samym utrzymuje się propozycję utworzenia Parku Kulturowego „Dolina Kamiennej" obejmującego swoim zasięgiem północną część gminy Wojciechowice I sąsiadujące z nią gminy ościenne.

6. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU KOMUNIKACJNEGO

6.1 Cele rozwoju transportu

Generalnym celem polityki rozwoju transportu (przekształceń przestrzennych) w zakresie układu drogowego, opartego na strategii zrównoważonego rozwoju jest stworzenie dogodnych warunków dla sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania się osób i towarów, z jednoczesnym ograniczaniem konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym, kulturowym oraz społecznym.

Realizacja celu generalnego, uwarunkowana będzie dążeniem do osiągnięcia celów podstawowych:

- zapewnienie powiązań z ponadlokalnymi systemami transportowymi regionu i dalej kraju;
- tworzenie szybkich i sprawnych powiązań wewnętrznych, uwzględniając potrzeby przewozowe mieszkańców i aktualnych trendów gospodarczych (elastyczność rozwiązań komunikacyjnych),
- poprawa warunków ruchu na najważniejszych ciągach drogowych t.j. na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych, zapewniających powiązania zewnętrzne, co należy do zadań Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, samorządów województwa i powiatu;
- zwiększanie poziomu bezpieczeństwa ruchu;
- poprawa warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz parkowania w przestrzeniach publicznych;
- ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i kulturowe oraz warunki życia mieszkańców przez redukcję oddziaływania hałasu i spalin;
- rozważne decyzje przestrzenne i łagodzenie efektów rozcięcia przestrzeni przez korytarze komunikacyjne.

Powyższe cele są przede wszystkim możliwe do osiągnięcia poprzez modernizację i korekty parametrów układu drogowego, a także poprzez wprowadzanie nowych systemów drogowych. Działania takie powinny spowodować powstanie sprawnych i wygodnych połączeń pomiędzy poszczególnymi rejonami w gminie oraz utworzenie połączeń tranzytowych, które w znacznym stopniu zmniejszałyby uciążliwości związane z ruchem tranzytowym na terenach zamieszkanych.

Hierarchiczny układ komunikacyjny na terenie gminy Wojciechowice tworzą dwie drogi krajowe (DK 79 i DK 74), droga wojewódzka (DW 755), drogi powiatowe oraz stosunkowo gęsta (zważając na ukształtowanie terenu gminy, szczególnie w południowej części gminy) sieć dróg gminnych.

6.2 Nadrzędny układ komunikacyjny

Zadaniem układu obsługującego będzie zapewnienie bezpośredniego dojazdu i obsługa zagospodarowania, wyprowadzenie ruchu na układ podstawowy oraz zapewnienie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, nie obsługiwanych przez układ podstawowy.

Nadrzędny układ komunikacyjny w gminie tworzą: droga krajowa Nr 74 relacji Sulejów – Kielce – Kraśnik – gr. państwa, droga krajowa Nr 79 relacji Warszawa-Sandomierz-Kraków-Bytom.

6.2.1 Projektowane obejście drogi krajowej nr 74

Obejście drogi krajowej nr 74 (klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego) ma spełniać warunki dla drogi klasy ekspresowej (GP/S – możliwość rozbudowy z klasy drogi GP do klasy S) o przekroju dwie jezdnie po

dwa pasy ruchu (2x2) z ustanowieniem szerokiego pasa dzielącego w celu dalszego poszerzenia drogi do przekroju 2x3 pasy ruchu. Szerokość pasa drogi powinna wynosić min. 80,0 m. Obsługa terenów przyległych będzie mogła odbywać się wyłącznie przez istniejące bądź projektowane drogi tzw. serwisowe klasy technicznej L lub D.
Założenia wskazują na znalezienie się tej drogi w korytarzu potencjalnego tzw. „Szlaku Staropolskiego" – potencjalnej drogi ekspresowej S-46.

Warianty przebiegu drogi krajowej nr 74 (GP/S) zostały przedstawione na mapach Studium techniczno–ekonomiczno–środowiskowym w postaci kolorów i w ten sam sposób analogicznie na załączniku graficznym niniejszego studium UiKZP Kierunków zagospodarowania przestrzennego.
Na terenie gminy Wojciechowice droga S-74 (GP/S) wytrasowana została w kilku wariantach (sześciu), które w części pokrywają się ze sobą na określonych odcinkach. Zostały wskazane trzy przebiegi po południowej stronie istniejącej drogi DK 74. Żaden z tych wariantów w granicach gminy Wojciechowice nie przebiega po śladzie istniejącej drogi krajowej nr 74.

Wariant „WIB" – kolor niebieski
Lokalizacja na obszarze gminy: południowy obszar gminy Wojciechowice, przebieg przez sołectwa: Łopata, Stodoły Wieś, Gierczyce.
Dostęp do drogi na obszarze gminy: Węzeł „Stodoły" poprzez zjazd na drogę powiatową nr 0767T oraz Węzeł „Gierczyce" poprzez zjazd na drogę powiatową nr 0734T.
Przebieg Wariantu „WIB" od węzła „Stodoły" w kierunku Opatowa pokrywa w sobie Warianty „WII", „WIIB3", „WIIB4", „WIIB5", „WIIB6".

Wariant „WII" – kolor fioletowy
Lokalizacja na obszarze gminy: południowy i wschodni i północno-wschodni obszar gminy Wojciechowice, przebieg przez sołectwa: Stodoły Wieś, Łopata, Stodoły Kolonia, Bidziny i Wlonice.
Dostęp do drogi na obszarze gminy: Węzeł „Bidziny" poprzez zjazd na drogę powiatową nr 0767T oraz Węzeł „Gierczyce" poprzez zjazd na drogę powiatową nr 0734T.
Przebieg Wariantu „WII" od węzła „Bidziny" w kierunku Opatowa do Węzła „Stodoły" pokrywa w sobie Warianty „WII", „WIIB3", „WIIB4", „WIIB5", „WIIB6".

Wariant „WII" – kolor niebieski
Lokalizacja na obszarze gminy: północno-wschodni obszar gminy Wojciechowice, przebieg przez sołectwa: Bidziny i Wlonice.
Dostęp do drogi na obszarze gminy: Węzeł „Bidziny" poprzez zjazd na drogę powiatową nr 0767T oraz Węzeł „Wyszmontów" (granicy gmin Wojciechowice i Ożarów) poprzez zjazd na drogę krajową nr 79 relacji Warszawa - Kraków.
Przebieg Wariantu „WII" od węzła „Bidziny" w kierunku Opatowa do Węzła „Stodoły" pokrywa w sobie Warianty „WII", „WIIB3", „WIIB4", „WIIB5", „WIIB6".

Analiza przebiegu drogi w odniesieniu do wariantów wskazuje, że dostępność na obszarze gminy do drogi DK 74 Opatów - Annopol będzie zapewniona w stopniu dobrym w każdym wariancie. Trudno jest jednak określić, który z proponowanych wariantów jest najbardziej korzystny dla układu przestrzennego gminy Wojciechowice, ponieważ ich przebiegi w znacznym stopniu się pokrywają (na terenie gminy). Ponadto, wybrany wariant, będzie decyzją istotną w obszarach gmin sąsiednich, na których proponowane warianty są zdecydowanie różne – zmieniając znacznie układ przestrzenny gmin.

Lokalizacja Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP), skrzyżowań z drogą ekspresową, przełożenia dróg należy traktować w niniejszym opracowaniu „Studium ...", jako rozwiązanie wariantowe. Docelowe rozwiązania zostaną określone po opracowaniu Koncepcji programowej budowy drogi Nr DK 74/S46 ,

przy czym uznaje się lokalizacje tych rozwiązań jako zgodne z zapisami studium, przy uwzględnieniu przepisów odrębnych.

6.2.2 Droga krajowa Nr 74 relacji Wieluń – Piotrków Trybunalski - Sulejów – Kielce – Kraśnik – gr. Państwa

Istniejąca droga krajowa nr 74 o przekroju jednoprzestrzennym (1x2), na całym jej przebiegu *przez gminę Wojciechowice, do czasu realizacji nowego przebiegu tej drogi (GP/S), należy utrzymać klasę drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP). W związku z tym, do tego czasu obowiązują ograniczenia włączeń na tą drogę z dróg niższych kategorii oraz zjazdów z posesji, zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie.*
*W nawiązaniu do ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 460 ze zm.), istniejący odcinek drogi krajowej, po włączeniu do ruchu drogi GP/S zostanie zaliczo*ny do dróg wojewódzkich.

6.2.3 Droga krajowa Nr 79 relacji Warszawa-Sandomierz-Kraków-Bytom

Istniejąca droga krajowa nr 79 o przekroju jednoprzestrzennym (1x2), dla której planowana jest zmiana klasy z drogi głównej (G) na drogę główną ruchu przyspieszonego (GP). Na odcinku przebiegu drogi przez teren gminy możliwa jest przebudowa i rozbudowa istniejącej drogi do parametrów wymaganych dla drogi klasy docelowej tj. GP.

Docelowo droga krajowa nr 79 ma funkcjonować w układzie komunikacyjnym, jako droga klasy GP, dostosowanie więc jej do parametrów techniczno-użytkowych wymagać będzie:

- ograniczenia dostępności do drogi;
- rozbudowy przekroju poprzecznego;
- wprowadzenia ścieżek ruchu pieszego i rowerowego, tam gdzie zachodzi taka potrzeba.

W studium wprowadza się ograniczenia dostępności do drogi nr 79 poprzez nie dopuszczenie wlotu z drogi gminnej nr 004528T klasy dojazdowej (D) od strony północnej i południowej.

Obowiązują ponadto, ograniczenia włączeń na tą drogę z dróg niższych kategorii oraz zjazdów z posesji, zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie. Obsługa komunikacyjna terenów przylegających do drogi powinna odbywać się poprzez układ dróg niższej kategorii.

6.2.4 Droga wojewódzka nr 755 relacji Ostrowiec Świętokrzyski - Zawichost

Istniejąca droga wojewódzka nr 755, klasy drogi głównej (G) o przekroju dwie jezdnie po dwa pasy ruchu (2x2). Na obszarze gminy Wojciechowice nie planuje się zmiany przebiegu tej drogi, ma ona kontynuować swój przebieg istniejącym śladem. Planuje się natomiast, budowę obwodnic Ożarowa i Ćmielowa, na obszarach poza granicami Studium.

Obowiązują ponadto, ograniczenia włączeń na drogę wojewódzką nr 755 utrzymującą w Studium klasę G (na odcinku w granicach opracowania Studium) z dróg niższych kategorii oraz zjazdów z posesji, zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie. Obsługa komunikacyjna terenów przylegających do drogi powinna odbywać się poprzez układ dróg niższej kategorii, włączonych do dróg klasy co najwyżej klasy Z.

6.3 Podstawowy układ komunikacyjny

Podstawowy układ komunikacyjny gminy tworzy sieć dróg powiatowych. Są istotną strukturą nie tylko w połączeniach międzygminnych ale i lokalnych. Są ponadto, układem obsługującym obszary zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, szczególnie w terenach bardziej zurbanizowanych. Na dzień opracowania studium wszystkie drogi powiatowe posiadają klasę techniczną drogi – lokalną lub dojazdową (L, D). Są to drogi o przekroju jednoprzestrzennym (1x2).

Polityka przestrzenna w zakresie tych dróg powinna być skierowana na poprawę jakości dróg przez budowę dodatkowych chodników oraz wprowadzenie widoczniejszego oznakowania. Przewiduje się

przebudowę tych dróg do klas dróg zbiorczych (Z) lub gdzie nie jest to możliwe do klasy przynajmniej lokalnej (L). Ponadto, postuluje się również budowę nowych ścieżek rowerowych w formie samodzielnej ścieżki bądź ciągu pieszo - rowerowego.

6.4 Uzupełniający układ komunikacyjny

Dopełnienie układu podstawowego tworzą drogi gminne, które na obszarze gminy Wojciechowice w zdecydowanej większości posiadają klasę dróg dojazdowych (D) i tylko w kilku przypadkach klasę dróg lokalnych (L) a ich długość nie przekracza 5 km.

Gmina regularnie i sukcesywnie prowadzi wymianę nawierzchni dróg gminnych, co poprawia ich jakość, bezpieczeństwo i dostępność terenów zabudowy oddalonych od podstawowego układu komunikacyjnego. Celowe jest zatem kontynuacja modernizacji gęstej sieci dróg gminnych, „podpięcie" ich do układu komunikacji zbiorowej połączeń lokalnych jak i dostosowanie infrastruktury drogowej do obowiązujących standardów oraz uwzględnienia komunikacji rowerowej.

Ponadto, należy poszerzać drogi stosownie do przyjętych ich klas technicznych (doprowadzenie ich przekroju poprzecznego do wymaganych parametrów, zgodnie z przepisami odrębnymi), zgodnie z przyjętą zasadą, że ich modernizacja będzie docelowo dążyć do klasy wyższej niż obecna tj. drogi klasy lokalnej (L).

Uszczegółowienie klas na konkretnych odcinkach odbywać się będzie na etapie miejscowego planu. Za zgodne ze studium przyjmuje się przyjęcie dla dróg publicznych gminnych klas: dojazdowej (D) lub lokalnej (L).

6.5 Układ komunikacji kolejowej

Przebiegająca przez gminę linia nr 25 (normalnotorowa, dwutorowa, zelektryfikowana Łódź — Dęblin) na swoim odcinku Skarżysko Kamienna - Ocice znajduje się w wykazie linii kolejowych, które ze względów gospodarczych, społecznych, obronnych lub ekologicznych posiadają znaczenie państwowe.

Istniejący potencjał komunikacji kolejowej nie jest mały, choć ulega on systematycznemu samoograniczaniu. Coraz większą część ładunków przewożona za pomocą transportu samochodowego, który jest wysoce nieefektywny i szkodliwy dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia ludzi. Proces kurczenia się przewozów kolejowych jest problemem ogólnokrajowym i wynika z prowadzonej polityki transportowej państwa. Aktywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów w transporcie szynowym nie leży w gestii gminy.

Wskazane jest przeanalizowanie przywrócenia ruchu osobowego na kolei, modernizację kolei i wykorzystanie jej na potrzeby obsługi, głównie ruchu zewnętrznego.

6.6 Polityka rozwoju parkingów

6.6.1 Główne zasady realizacji polityki parkingowej

1) Realizacja parkingów na terenie własnym inwestycji lub dla funkcji publicznych na terenach sąsiadujących, do których inwestor posiada tytuł prawny;
2) Przewidywać miejsca dla postoju rowerów w liczbie nie mniejszej niż 15% wyliczonej liczby miejsc dla samochodów osobowych dla funkcji usługowych;
3) Na parkingach dla samochodów osobowych, należy przeznaczyć dla samochodów, z których korzystają osoby niepełnosprawne.
4) Parkowanie stałe pojazdów ciężarowych powinno się odbywać na terenach baz transportowych i innych, wyznaczonych do tego celu miejscach. Przeładunek i parkowanie czasowe samochodów ciężarowych powinno odbywać się na nieruchomościach obiektów generujących ruch takich pojazdów.
5) Minimalny udział miejsc postojowych przeznaczonych do parkowania pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową w ogólnej liczbie miejsc postojowych dla samochodów osobowych, ustalić wg potrzeb w wyodrębnionych terenach na etapie sporządzenia ustaleń miejscowego planu, zgodnie z przepisami odrębnymi w tym zakresie.

6.6.2 Minimalne wskaźniki dla realizacji miejsc parkingowych

L.P.	Rodzaj zabudowy	Współczynnik Ilość m.p. /
1	wielorodzinna	1/1 mieszkanie
2	jednorodzinna i letniskowa	1/1 mieszkanie
3	mieszkaniowo - usługowa	1/1 mieszkanie oraz 1/50 m^2 na każde rozpoczęte pow. użytkowej usług
4	Usług (administracji, biur, banków, handlu i usług innych)	2,5/100 m^2 na każde rozpoczęte pow. użytkowej usług
5	Kościoły	10/100 użytkowników jednocześnie
5	Usług gastronomicznych	20/100 miejsc konsumpcyjnych lub 1 miejsce postojowe na 4 – 10 m^2 sali konsumpcyjnej,
6	Usług oświaty	3/10 zatrudnionych
7	Usługi sportu i rekreacji	5 – 20 miejsc postojowych / 100 użytkowników jednocześnie
8	Usługi pensjonatowe lub hotelarskie	1/1 pokój
9	Produkcyjna, magazyny, składy itp.	3 / 10 zatrudnionych lub 8/1000 m^2
10	cmentarze	10 / 1 ha

6.7 Obsługa transportu ładunków

Transport ładunków odbywać się będzie przede wszystkim przy pomocy transportu samochodowego oraz bocznicy kolejowej do Cementowni Ożarów. Na terenach, gdzie planuje się rozwój aktywności gospodarczej, dojazd zapewni sieć istniejących i planowanych dróg.

6.8 Obsługa ruchu rowerowego i pieszego

1) Zasady kształtowania sieci dróg rowerowych:
   - zapewnienie powiązań rejonów mieszkalnych z miejscami pracy, szkołami, handlem i usługami oraz terenami atrakcyjnymi turystycznie i rekreacyjnie;
   - wyposażenie dróg układu podstawowego i wybranych układu obsługującego w ścieżki rowerowe lub pieszo- rowerowe, ewentualnie pasy rowerowe;
   - dopuszczenie ruchu rowerowego na jezdniach pozostałych drogach o mniejszym ruchu, na zasadach ogólnych, wspólnie z ruchem pojazdów samochodowych;
   - w mpzp a także w miarę budowy nowych dróg i modernizacji istniejących, każdorazowo należy analizować możliwość i celowość budowy ścieżek rowerowych.
2) Należy uwzględniać potrzeby ruchu pieszego poprzez tworzenie dogodnych, krótkich i bezpiecznych powiązań dla pieszych, w tym dojść do przystanków komunikacji zbiorowej i odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznych.

6.9 Polityka rozwoju komunikacji

1) Istniejące i planowane drogi krajowe (DK74, DK79), droga wojewódzka (nr 755) i drogi powiatowe w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, powinny mieć zapewnioną przestrzenną możliwość ich budowy, rozbudowy i przebudowy, zgodnie z wymaganiami, wynikającymi z ich klas i planowanych szerokości jezdni oraz z uwzględnieniem oddziaływania hałasu drogowego i zabezpieczeń akustycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi w tym zakresie.

2) Obsługa komunikacyjna terenów położonych przy drogach układu podstawowego (klasy zbiorczej i wyższych) musi uwzględniać ograniczenia w lokalizacji zjazdów z jezdni tych dróg, wynikające z przepisów o drogach publicznych.
3) Wskazane na załączniku graficznym Studium części Kierunki zagospodarowania przestrzennego drogi gminne nie wyczerpują całkowicie możliwości ich rozwoju. W szczególności w sporządzanych planach miejscowych mogą być wyznaczane kolejne drogi gminne oraz uszczegółowiane przebiegi dróg wskazanych w niniejszym Studium UiKZP.
4) Dopuszcza się korekty przebiegu dróg wszystkich kategorii i klas wskazanych na rysunku Studium w zakresie wynikającym z szczegółowych analiz a także przyjętych rozwiązań przestrzennych i technicznych warunków.

Ponadto, w zakresie drogowego układu obsługującego, wskazane jest wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dróg o minimalnej szerokości w liniach rozgraniczających zgodnych z obowiązującymi przepisami odrębnymi w tym zakresie.

5) Zabudowa przy drogach i trakcjach kolejowych powinna być lokalizowana w sposób minimalizujący uciążliwości komunikacyjne, zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa ochrony środowiska oraz przepisami szczególnymi dotyczącymi dróg publicznych i kolei.
6) Nowe obiekty budowlane powinny być sytuowane w odległościach nie mniejszych niż wynika to z zasięgu uciążliwości, w razie potrzeby z zastosowaniem zabezpieczeń przeciwdziałających ponadnormatywnemu hałasowi oraz w odległościach od zewnętrznej krawędzi jezdni, określonych w ustawie o drogach publicznych, tj. co najmniej:

- dla drogi krajowej ogólnodostępnej (G i GP) – 10 m na terenach zabudowy i 25 m poza terenami zabudowy;
- dla drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych - 8 m na terenach zabudowy i 20 m poza terenami zabudowy;
- dla dróg gminnych – 6 m na terenach zabudowy i 15 m poza terenami zabudowy.

7) Obiekty budowlane przy liniach kolejowych powinny być lokalizowane w odległości nie mniejszej niż 10 m od granicy obszaru kolejowego, z tym że odległość ta od osi skrajnego toru nie może być mniejsza niż 20 m. Zmniejszenie powyższych odległości od dróg i linii kolejowych możliwe jest na warunkach określonych w przepisach odrębnych.
8) Prowadzenie infrastruktury technicznej wzdłuż dróg publicznych wymaga uwzględnienia przepisów o drogach publicznych, a w szczególności nie powinna być lokalizowana w pasach drogowych poza terenem zabudowy.
9) W miejscowych planach zagospodarowania uwzględnić należy przepisy zawarte m.in. w Rozporządzeniu MTiGM z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie oraz przepisy ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych. Odległości linii zabudowy od krawędzi drogi muszą spełniać warunki wynikające z ustawy o drogach publicznych, prawa budowlanego oraz przepisów z zakresu ochrony środowiska oraz innych przepisów odrębnych.

7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMU INFRASTRUKTURY

7.1 Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zakłada się zachowanie istniejącego układu zasilania w energię elektryczną, który tworzony jest przez dobrze ukształtowaną sieć elektroenergetyczną średniego napięcia (linie 15 kV wraz ze stacjami transformatorowymi) wyprowadzoną ze stacji 110/15 kV (GPZ) Ożarów Miasto oraz stacji 110/15 kV (GPZ) Opatów.

Przyjmuje się, że budowa nowych przebiegów i rozbudowa istniejących sieci wysokiego napięcia będzie realizowana wg potrzeb ustalonych na szczeblu ponadgminnym jako inwestycje celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim i krajowym.

7.1.1. Pokrycie ewentualnego wzrostu zapotrzebowania mocy i energii elektrycznej przez obecnych i przyszłych odbiorców (zauważa się zwiększenie zapotrzebowania na energię elektryczną), w tym zapewnienie ciągłości dostaw energii elektrycznej będzie wymagało poniższych działań kierunkowych:

1) Budowy i rozbudowy linii elektroenergetycznych średniego napięcia;
2) Budowy i rozbudowy stacji transformatorowych SN/nN;
3) Budowy i rozbudowy sieci elektroenergetycznych niskiego napięcia, w celu przyłączenia nowych odbiorców;
4) Nowe i modernizowane sieci średniego napięcia na terenach zwartego zainwestowania zaleca się realizować jako kablowe (dopuszcza się realizację w wykonaniu napowietrznym), a stacje transformatorowe SN/nN jako stacje wnętrzowe (dopuszcza się realizację w wykonaniu słupowym).

7.1.2. W zakresie lokalizacji obiektów i urządzeń sieci elektroenergetycznej obowiązują przepisy odrębne w tym zakresie, Ponadto, zaleca się:

1) zachowanie pasów technicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych w odległości:
   - 6 m (po 3 m w obie strony) dla istniejących i projektowanych linii 0,4 kV,
   - 15 m (po 7,5 m w obie strony od osi linii) dla istniejących i projektowanych linii 15 kV oraz 30 m (po 15 m w obie strony od osi linii) dla istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych 110kV;
2) w obszarze pasów technicznych: nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi (dopuszcza się w indywidualnych przypadkach odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii na określonych przez siebie warunkach), nie należy sadzić roślinności wysokiej (zalesienia terenów rolnych w pasie technicznym linii mogą być przeprowadzane w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów); lokalizacja obiektów budowlanych lub zmiana zagospodarowania terenu w pasie technicznym napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV i 15 kV może nastąpić w uzgodnieniu i na warunkach zarządcy sieci;
3) przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów;
4) w przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do owych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci.

7.1.3. Ilość projektowanych stacji transformatorowych oraz linii 15 kV i niskiego napięcia będzie wynikać z rzeczywistej intensywności zabudowy na terenach przewidzianych w studium do zainwestowania oraz wysokości zapotrzebowania mocy przez przyszłych odbiorców.

7.1.4. Celem wykorzystania potencjału przestrzennego gminy oraz w celu zachowania bezpieczeństwa energetycznego na poziomie lokalnym, postuluje się jako alternatywny dla istniejącej sieci elektroenergetycznej rozwój energetyki odnawialnej, zwłaszcza energii słońca (w tym fotowoltaika), bioenergii (biomasa).

Na terenie gminy Wojciechowice studium nie wyznacza obszarów pod lokalizację turbin wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW.

Lokalizacja siłowni wiatrowych dopuszczonych ustaleniami studium (do mocy 100kW) powinna uwzględniać następujące wytyczne:

1) Dla linii napowietrznych 110 kV wymagana odległość posadowienia siłowni wiatrowej od skrajnego przewodu powinna być większa niż 3d, gdzie d jest średnicą koła zataczanego przez łopaty siłowni wiatrowej.
2) Wzdłuż trasy linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia należy wyznaczyć pasy techniczne w których, przy dowolnym stanie pracy siłowni wiatrowej, nie może znaleźć się

jakikolwiek jej element (w szczególności łopaty siłowni). Oś symetrii pasa technicznego wyznaczać powinny słupy.

3) Szerokość pasów technicznych dla danego typu linii wynosi:
   - Linie niskiego napięcia jednotorowe/dwutorowe – 20m/ 25m;
   - Linie średniego napięcia jednotorowe/dwutorowe – 25m/ 30m.

Lokalizacja we wskazanych w studium obszarach paneli fotowoltaicznych oraz stacji transformatorowych w pobliżu i w miejscach skrzyżowań z liniami elektroenergetycznymi musi spełniać wymagania zawarte w normach PN/E-05100-1 oraz PN-EN-50423 (ze szczególnym uwzględnieniem pracy urządzeń myjących paneli). W obrębie 4 m od zewnętrznego obrysu słupa – naziemnych części fundamentów nie należy montować paneli fotowoltaicznych oraz innych urządzeń, ponadto powinien zostać zachowany nieutrudniony dostęp (dojazd) do słupów związany z bieżącą eksploatacją oraz usuwaniem awarii. Dla w/w instalacji i obiektów stosować obowiązujące przepisy odrębne.

7.2 Zaopatrzenie w gaz

Gmina Wojciechowice jest zaopatrywana w gaz z magistrali gazociągu wysokiego ciśnienia ∅300 mm CN 40, relacji Sandomierz — Ostrowiec Świętokrzyski, poprzez stację redukcyjno-pomiarową gazu I-go stopnia zlokalizowaną w miejscowości Bidziny.

Przyjmuje się poniższe kierunki rozwoju w zakresie sieci gazowej:

1) utrzymanie, modernizacja i/lub w miarę potrzeb przebudowa istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia, zasilającego stację redukcyjno – pomiarową w Bidzinach;
2) budowa i uruchomienie dystrybucyjnej sieci gazowej w nie zgazyfikowanych miejscowościach gminy w oparciu o studia programowe rozwoju gazyfikacji;
3) sukcesywna rozbudowa istniejącej sieci gazowej wraz z koniecznymi stacjami redukcyjno–pomiarowymi I^{o} i II°;
4) dla istniejących i planowanych gazociągów wysokiego ciśnienia oraz istniejących i planowanych stacji redukcyjno-pomiarowych I^{o} obowiązują strefy kontrolowane (definicja zgodnie z obowiązującym prawem) o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi; w strefach kontrolowanych zabrania się w szczególności lokalizowania wszelkiej zabudowy, nasadzania drzew i krzewów w tym w szczególności zalesiania terenu oraz wieloletnich upraw sadowniczych oraz podejmowania działalności mogącej zagrozić trwałości gazociągu.

7.3 Zaopatrzenie w wodę

Obszar gminy objęty jest w całości siecią wodociągową, który zasilany jest z ujęcia wody pitnej w Gierczycach. Przyjmuje się poniższe kierunki rozwoju w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę:

1) utrzymanie i modernizacja istniejących ujęcia wody podziemnej w Gierczycach oraz ujęć przyzakładowych;
2) utrzymanie istniejącej strefy bezpośredniej ochrony sanitarnej (w granicach istniejącego ogrodzenia), zgodnie z decyzją znak: R.Oś.I.6341.30.2012 z dnia 31.07.2012 r. Starosty opatowskiego, który udzielił pozwolenia wodno-prawnego z okresem ważności do 30.06.2032 r.
3) dopuszcza się adaptację zakładowych ujęć na potrzeby sieci komunalnej i/lub budowę nowych ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania w sytuacji wzrostu zapotrzebowania lub ewentualnej konieczności wyłączenia z eksploatacji ujęcia komunalnego w Gierczycach;
4) utrzymanie, modernizacja i w miarę potrzeby budowa nowych zbiorników wyrównawczych;
5) utrzymanie i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej;
6) rozbudowa istniejącego systemu wodociągowego w układzie pierścieniowym - na tereny przeznaczane pod nową zabudowę w układzie grawitacyjno-pompowym (tłocznym) z zastosowaniem sieciowych przepompowni ścieków;

7) zapewnienie alternatywnego systemu zaopatrzenia w wodę w sytuacjach kryzysowych poprzez lokalizację studni awaryjnych lokalizowanych wyłącznie na terenach umożliwiających w razie potrzeby dostęp ogólny.

7.4 Gospodarka ściekowa

Odbiór ścieków na terenie gminy przejmuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Jasicach. Do systemu gminnej kanalizacji podłączone są odbiorcy jedynie w miejscowościach: Bidziny, Wojciechowice, Drygulec i Mikułowice, co stanowi jedynie 17% terenu gminy.

Główne kierunki rozwoju sieci kanalizacyjnej w gminie powinny, zatem dążyć do:

1) Utrzymanie istniejącej i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej o miejscowości wyalienowane pod względem gminnego systemu kanalizacji sanitarnej;
2) rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Jasicach do parametrów mogących przyjąć większą ilość zanieczyszczeń, szczególnie z terenów dorzecza rz. Kamiennej;
3) postuluje się budowę nowej drugiej oczyszczalni ścieków dla terenu gminy np. w Lisowie, która przejęłaby ścieki z terenów położonych w zlewni rz. Opatówki;
4) Rozbudowa sieci kanalizacyjnej (sanitarnej i deszczowej) na terenach inwestycyjnych z wysokim poziomem wód gruntowych, ze względu na konieczność ochrony wód powierzchniowych i podziemnych;
5) W chwili, gdy ze względów ekonomicznych budowa kanalizacji sanitarnej jest niemożliwa, dopuszcza się odprowadzanie ścieków do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, oczyszczalnie przydomowe oraz zbiorniki bezodpływowe na terenach skanalizowanych powinny ulec likwidacji;
6) Dla nowych terenów inwestycyjnych (nieskanalizowanych) dopuszcza się oczyszczalnie przydomowe oraz zbiorniki bezodpływowe, z zastrzeżeniem, że po realizacji sieci kanalizacyjnej zbiorniki bezodpływowe będą likwidowane; w strefie z wysokim poziomem wód gruntowych powyższe odstępstwo należy ograniczyć do minimum;
7) Ścieki odzwierzęce powinny być gromadzone w szczelnych, zamkniętych zbiornikach i na płytach gnojowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
8) Docelowo odprowadzanie wód opadowych z terenów utwardzonych dróg publicznych, placów, parkingów wielostanowiskowych i terenów usług i działalności przemysłowej, w tym magazynów, składów - do systemu kanalizacji deszczowej i dalej do naturalnych odbiorników;
9) Wody opadowe z pozostałych terenów, mogą być odprowadzane do gruntu w granicach działki budowlanej, na której są lokalizowane pod warunkiem, że ilość wód deszczowych nie przekroczy chłonności gruntu; nadmiar wód deszczowych musi być odprowadzony do sieci kanalizacji deszczowej;
10) Zrzuty wód opadowych muszą być podczyszczone do parametrów określonych w przepisach odrębnych.

Reasumując studium wyznacza się dwa podstawowe obszary, na których stosowane będą grupowe systemy oczyszczania ścieków. Ma on polegać docelowo na układzie dwóch oczyszczalni ścieków tj. istniejąca w Jasicach – do rozbudowy oraz projektowana (postulowana) w Sadłowicach. Rozwiązanie to umożliwia utylizację ścieków gminy poprzez skanalizowanie całych zlewni: rz. Kamiennej i rz. Opatówki.

Obszary nieobjęte grupowym systemem odbioru ścieków, gdzie zabudowa istniejąca posiada charakter zabudowy rozproszonej lub ze względu na konfigurację terenu i rozdzielność poszczególnych zlewni brak jest tendencji rozwojowych, głównie ze względów ekonomicznych przewiduje się możliwość realizacji indywidualnych systemów gromadzenia ścieków (bezodpływowe zbiornika na ścieki, szamba ekologiczne) oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Dopuszcza się inne rozwiązania alternatywne, które będą wynikiem analiz ekonomiczno–technologicznych i przyjmuje się jako zgodne ze Studium.

7.5 Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami zgodnie z przepisami odrębnymi.
Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.) zniosła obowiązek tworzenia powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami.

Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami (WPGO) nie przewiduje lokalizacji obiektów gospodarki odpadami na terenie gminy Wojciechowice. Nie przychylne ku temu są warunki geologiczno–hydrologiczne występujące szczególnie w północnej części Gminy.

WPGO przyporządkował Gminę Wojciechowice do rejonu północnego, obszaru działania ZUOK w Janczycach. Dotychczas Gmina nie była w żaden sposób powiązana z ZUOK. Rejon ten obejmuje 445 tys. mieszkańców, a tym samym ma warunki do realizacji kompleksowej gospodarki odpadami komunalnymi w formie zakładu zagospodarowania odpadów. Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów (RZZO) w Janczycach powinien świadczyć kompleksowe usługi w sferze gospodarki odpadami komunalnymi, a w szczególności:

- mechaniczno-biologicznego lub termicznego przekształcanie odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni;
- składowania przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych;
- kompostowania odpadów zielonych;
- sortowania poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie, demontażu odpadów wielkogabarytowych;
- przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (opcjonalnie).

Podstawą systemu gospodarki odpadami komunalnymi ma być zakład zagospodarowania odpadów (RZZO), prowadzący kompleksowy odzysk i unieszkodliwianie odpadów przez składowanie. ZUOK „JANCZYCE" jest znacznie zaawansowany w realizacji docelowego zakresu programu inwestycyjnego – posiada składowisko odpadów zmieszanych, sortownię odpadów selektywnie zbieranych, kompostownię odpadów biodegradowalnych, zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych. Poza ZUOK w Janczycach, w rejonie, funkcjonują instalacje, które w naturalny sposób stanowią uzupełnienie instalacji ZUOK do przetwarzania i termicznego przekształcania odpadów:

- Zakład Produkcji Paliw Alternatywnych – przetwarzający m.in. palne odpady komunalne;
- Cementownia „Ożarów" spalająca paliwa alternatywne.

Istotnym wsparciem gospodarki odpadami komunalnymi na obszarze Gminy jest i powinno pozostać gospodarcze wykorzystanie odpadów w gospodarstwach domowych oraz rolnych przez kompostowanie frakcji odpadów biodegradowalnych w przydomowych kompostownikach, wykorzystania części odpadów kuchennych oraz zielonych do spasania zwierząt gospodarskich, wykorzystania części odpadów palnych jako zamienników paliw kopalnych, wykorzystania odpadów budowlanych i poremontowych do celów budowlanych, oraz niwelacji i utwardzania terenów budowlanych, wtórnego wykorzystania sprawnego sprzętu elektrycznego, przyjętego od użytkowników, jako zbędny bądź przestarzały.

Ponadto, podstawowym zadaniem będzie udoskonalenie systemu gospodarki odpadami na obszarze gminy poprzez działania takie jak:

1) obowiązuje składowanie, zagospodarowanie lub utylizacja odpadów, stosownie do ich charakteru, na stosownym składowisku odpadów na warunkach określonych przez gminę i w przepisach odrębnych; "Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego" 2012-2018 i przewiduje, że gmina Wojciechowice będzie obsługiwana przez Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów (RZZO) w Janczycach;

2) podjęcie działań w celu likwidacji dzikich wysypisk istniejących na terenie gminy;
3) zorganizowanie selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz budowlanych;
4) zorganizowanie selektywnej zbiórki odpadów biodegradowalnych od mieszkańców niemających możliwości wykorzystania tych odpadów w przydomowych kompostowniach;
5) wskazane jest prowadzenie działań na rzecz poprawy świadomości ekologicznej wytwórców odpadów, szczególnie z małych i średnich przedsiębiorstw;
6) wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

7.6 Zaopatrzenie w ciepło

Naturalną kontynuacją działań w tej dziedzinie będzie ucieplownienie obszaru w oparciu o systemy ogrzewania gazowego oraz systemy wykorzystujące: energię elektryczną, olej niskosiarkowy lub odnawialne źródła energii.
Dopuszcza się utrzymanie korzystania z lokalnych kotłowni i indywidualnych mediów grzejnych, z jednoczesnym zaleceniem podłączenia do sieci gazowej po jej wybudowaniu lub innych proekologicznych systemów ogrzewania.
Zaleca się zastępowanie paliw stałych w kotłowniach i paleniskach indywidualnych proekologicznymi systemami ogrzewania, w tym niekonwencjonalnymi i opartymi na odnawialnych surowcach energetycznych.
Postuluje się dalszą gazyfikację gminy i rozwój na jej terenie tej formy ogrzewania. Nie przewiduje się budowy zorganizowanych systemów ciepłowniczych z uwagi na charakter i funkcję zabudowy.

7.7 Telekomunikacja

Istniejący system telefonii stacjonarnej i telefonii komórkowej zapewnia potrzeby mieszkańców.
Kierunki polityki przestrzennej w zakresie łączności:
1) dalszy rozwój_systemów telekomunikacji w zakresie urządzeń telefonii przewodowej oraz bezprzewodowej oraz w zakresie przesyłu danych i dostępu do internetu;
2) dopuszcza się na terenie całej gminy lokalizację anten nadawczo - odbiorczych telefonii bezprzewodowej oraz internetu szerokopasmowego zgodnie z przepisami odrębnymi;
3) dopuszcza się na terenie całej gminy budowę sieci światłowodowych.

7.8 System regulacji stosunków wodnych

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie regulacji stosunków wodnych:
1) utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji szczegółowej tj. sieci drenarskiej oraz rowów, z obowiązkiem ich przebudowy – w razie wystąpienia kolizji z planowanym zagospodarowaniem – w sposób umożliwiający prawidłowe działanie systemu na terenach sąsiednich;
2) w studium zezwala się na lokalizowanie stawów rybnych z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska oraz zgodnie z przepisami odrębnymi;
3) rozbudowa obiektów małej retencji oraz utrzymanie istniejących, w tym zbiorników Jasice i Bidziny, które nie zaspokajają w pełni potrzeb w zakresie małej retencji w gminie.
4) Budowa 3 zbiorników wodnych, znajdujących się w „Programem małej retencji dla województwa świętokrzyskiego" przyjęty uchwałą Nr XI/192/07 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w dniu 27 grudnia 2007r.

- ✓ **zb. Wlonice** zlokalizowany na cieku Czyżówka, na użytkach zielonych, o następujących parametrach zbiornika: (V= 1,70 ha, V=26 tys. m3, Vpow=0,0 tys. m3). (funkcje - retencyjno rekreacyjny, pobór wody dla rolnictwa);

- ✓ **Studzianki Wariant II** zlokalizowany na cieku do Lisowa o następujących parametrach zbiornika: (V= 20 ha, V=360 tys. m3, Vpow=100 tys. m3). (funkcje - rentencyjno rekreacyjne);
- ✓ **zb. Wojciechowice I** zlokalizowany na cieku Przepaść o następujących parametrach zbiornika: (V= 19 ha, V=285 tys. m3, Vpow=95 tys. m3). (funkcje - rentencyjno rekreacyjne).

Podstawową funkcją zbiorników będzie retencja wody dla celów gospodarczych i pokrycia niedoborów wody w rzece Opatówce poniżej zbiornika w okresach suszy.
Dodatkowymi funkcjami zbiornika będą:

- retencja powodziowa w okresie wezbrań,
- poprawienie bilansu wodnego w zlewni poniżej zbiornika przez wyrównanie przepływów w okresach stanów niskich oraz zapewnienie przepływu nienaruszalnego w okresach niżówek,
- magazynowanie wody dla pokrycia potrzeb użytków zielonych położonych w zlewni rzeki Opatówki poniżej zbiornika.
- cele rekreacyjne i rozwój agroturystyki,
- uprawianie sportów wodnych.

7.9 Energia odnawialna

1) Na obszarze gminy nie przewiduje się lokalizacji elektrowni wiatrowych o mocy powyżej 100 kW.
2) Na obszarze gminy dopuszcza wytwarzanie energii elektrycznej z innych odnawialnych źródeł energii niż elektrownie wiatrowe, zlokalizowanych poza terenami zabudowy mieszkaniowej istniejącej i projektowanej, z jednoczesnym zachowaniem bezpiecznych odległości zabudowy od istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej oraz usług publicznych, tj. odległości wskazanych w raportach oddziaływania na środowisko, wykonanych na potrzeby konkretnej inwestycji.
3) Lokalizacja innych odnawialnych źródeł energii niż elektrownie wiatrowe o mocy pow. 100 kW zostały dopuszczone na terenach wskazanych w rozdziale 3.3 z jednoczesnym uwzględnieniem ich stref ochronnych z ograniczeniem w zabudowie.

8. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Inwestycje celu publicznego należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi; natomiast inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym na obszarze gminy obejmują w szczególności:

1) budowę i modernizację uzupełniającego układu dróg gminnych publicznych, wraz z infrastrukturą ścieżek rowerowych oraz tereny ogólnodostępnych parkingów;
2) tereny obsługi technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę (ujęcia wody, zbiorniki wyrównawcze wody pitnej), wraz z siecią wodociągową;
3) budowę i modernizację systemu infrastruktury technicznej, w tym:
   - ✓ urządzenia obsługi technicznej w zakresie elektroenergetyki (stacje transformatorowe) wraz z siecią elektroenergetyczną SN i NN oraz obszarami niezbędnymi do ich konserwacji i modernizacji,
   - ✓ teren obsługi technicznej w zakresie oczyszczania ścieków (oczyszczalnia ścieków w Jasicach) wraz z kolektorami zbiorczymi sieci kanalizacyjnej,
   - ✓ tereny obsługi technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę (ujęcie wody w Gierczycach) wraz z siecią wodociągową,

- obszary i obiekty objęte formami ochrony przyrody stanowionymi na poziomie gminy;
- pozostałe gminne tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców oraz tereny usług publicznych;

— tereny cmentarzy, gminnej zieleni urządzonej, gminnych usług sportu.

Niezbędne do prawidłowego funkcjonowania Gminy obiekty i urządzenia, a w szczególności: obiekty obsługi technicznej, urządzenia wodne i melioracji, drogi gminne, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia komunikacji wodnej, zieleń parkową, publiczne usługi sportu, ciągi pieszo-jezdne, ciągi piesze, ścieżki rowerowe, ogólnodostępne parkingi (miejsca postojowe dla samochodów oraz garaże), miejsca lokalizacji pojemników do czasowego gromadzenia odpadów stałych, można realizować na każdym terenie w sposób nie kolidujący z funkcją tych terenów i przepisami odrębnymi.

Przyjmuje się ponadto, że zakres i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym będą zgodne z określonymi w niniejszym *Studium* kierunkami rozwoju i zostaną uszczegóławiane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1 USTAWY O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

9.1 Zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych

Na terenie gminy nie występują zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych znajdujące się w rejestrze programów rządowych, o których mowa w przepisach Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.

Niemniej planowana do przebudowy droga krajowa DK 74 przewidziana jest do realizacji jako zadanie rządowe, choć na dzień sporządzenia studium nie znalazła się w żadnym programie.

9.2 Zadania o znaczeniu wojewódzkim stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim zostały określone w opracowaniach strategicznych i programujących stworzonych dla obszaru województwa świętokrzyskiego. Należą do nich:

1) Zmiana *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* (Uchwała Sejmiku Woj. Świętokrzyskiego Nr XLVII/833/14 z dnia 22 września 2014 r.);
2) Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 (opracowana w roku 2006 w oparciu o nieaktualny obecnie PZPWŚw. Uchwalony w 2002 r.);
3) Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Świętokrzyskim 2006-2014,
4) Program Opieki nad zabytkami województwa świętokrzyskiego na lata 2013-2016,
5) Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005-2013
6) Program Reelektryfikacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013,
7) Program małej retencji dla województwa świętokrzyskiego oraz Regionalne Programy Operacyjne Województwa Świętokrzyskiego.

W obwiązującym PZPWŚw na obszarze gminy Wojciechowice zostały umieszczone cztery inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym mające swoje umocowanie w zadaniach krajowych i wojewódzkich. Są to:

1) Przebudowa i elektryfikacja linii kolejowej 25 Łódź Kaliska — Dębica na odcinku Sandomierz— Skarżysko-Kamienna (planowane do realizacji) – zadanie wynikające z KPZK, inwestycja o znaczeniu krajowym.

2) Realizacja „Programu Małej Retencji dla województwa świętokrzyskiego" (w trakcie realizacji) – zadanie wynikające z zadań wojewódzkich, inwestycja o znaczeniu wojewódzkim.
3) Rozbudowa i przebudowa obiektu kulturalno–rekreacyjno–sportowego w Wojciechowicach (w trakcie realizacji) – zadanie wynikające z zadań wojewódzkich, inwestycja o znaczeniu powiatowym.

9.3 Zadania o znaczeniu powiatowym stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych

Zasadniczo zadaniem o ponadlokalnym charakterze będącym celem publicznym o znaczeniu powiatowym, które zostało ujęte w Strategii Rozwoju Powiatu Opatowskiego stanowią przebudowy dróg powiatowych – realizowane w zależności od potrzeb.

9.4 Zadania o znaczeniu gminnym stanowiące inwestycje lokalnych celów publicznych

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym stanowi zadanie własne gminy.
Zadania te powinny być określone w wieloletnich programach inwestycyjnych gminy i finansowane całkowicie lub w części ze środków budżetu gminy. Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu lokalnym są ponadto zadania i cele zapisane w strategicznych dokumentach gminy.
Realizacje tych inwestycji będą realizowane zgodnie z bieżącymi potrzebami i wprowadzane w formie aktualizacji istniejących i formowanych w późniejszym okresie strategicznych dokumentach gminnych tj. Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice czy Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wojciechowice.

Przyjmuje się ponadto, że zakres i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym będą zgodne z określonymi w niniejszym *Studium* kierunkami rozwoju i zostaną uszczegóławiane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

10. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

10.1 Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

W Studium nie wyznacza się obszarów dla których należy przeprowadzić scalenie i podział nieruchomości.
Z uwagi na fakt, że w Studium nie określa się szczegółowo wielkości działek, ani linii zabudowy należy uznać, że w ramach terenów przeznaczonych w przyszłych miejscowych planach pod konkretne funkcje może zaistnieć potrzeba realizacji zorganizowanej działalności inwestycyjnej poprzedzona scaleniem i ponowną parcelacją gruntów. Dla takich terenów dopuszcza się w opracowywanych w przyszłości mpzp - wprowadzenie zapisów dotyczących przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Warunkiem takich zapisów jest jednak przeprowadzenie wcześniejszej analizy stwierdzającej, że brak scaleń i podziałów nieruchomości uniemożliwia realizację przyjętych w planach celów (zwłaszcza prawidłowej obsługi poszczególnych działek w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej).

10.2 Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Nie wyznacza się w stadium obszarów pod lokalizacje obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2, dla których następowałby obowiązek sporządzenia planów miejscowych.

Na obszarze gminy Wojciechowice, takie obiekty są nieuzasadnione społecznie i niezasadne z uwagi na „niszczenie" lokalnych działalności handlowych, powodując nierówne szanse w pozyskiwaniu klientów.

10.3 Obszary przestrzeni publicznej

Nie wyznacza się obszarów przestrzeni publicznych, dla których następowałby obowiązek sporządzenia planów. Obszary przestrzeni publicznej zostaną określone i uszczegółowione na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

10.4 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

W Studium nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Studium wyznacza zwarte obszary o nierolniczym i nieleśnym kierunku zainwestowania, zatem uznaje się za wskazane opracowanie miejscowych planów dla tych obszarów (każdego w całości) celem zapewnienia prawidłowego ich kształtowania i rozwoju. Wskazuje się je na załączniku graficznym *Kierunki zagospodarowania przestrzennego.* Granice przedmiotowych obszarów powinny być każdorazowo zweryfikowane i ustalone w oparciu o przeprowadzone analizy – zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym a kolejność sporządzania tych planów będzie zależała od aktualnych potrzeb ekonomiczno - społecznych.

12. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Wojciechowice zawierają się w obszarach gleb o bardzo wysokich klasach bonitacyjnych (I,II,III) z wyłączeniem fragment północnej części gminy (na północ od przebiegu trakcji kolejowej), gdzie klasy bonitacyjne gleb są niższe I w większości nie objęte ochroną. Funkcja podstawowa zatem dla tych terenów to: użytkowanie rolnicze pod uprawy polowe, łąki i pastwiska oraz sady.

12.1 Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

1) Wzmożona ochrona gruntów ornych klas bonitacyjnych I-III i użytków zielonych przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze oraz zapobieganie ich degradacji zarówno w wymogu procesów erozyjnych jak i nieracjonalnego użytkowania.
2) Dominujący kierunek zagospodarowania gruntów rolnych klas V-VI, jest rozwój wielofunkcyjny oparty w większości o funkcje rolnicze oraz nie rolnicze na obszarach w pobliżu głównych korytarzy transportowych.
3) Dopuszcza się rozwój funkcji nie rolniczych również na gruntach klas chronionych I-III (oraz IV klasy), w sytuacji dobrego skomunikowania terenu i bliskości węzłów komunikacyjnych istniejących i projektowanych (droga S-74).
4) Zachowanie charakteru elementów składających się na rolniczą przestrzeń produkcyjną w tym na krajobraz rolniczy,
5) Zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk w obszarze doliny rz. Przepaść i pozostałych mniejszych cieków i zbiorników wodnych, w szczególności na terenach podmokłych.
6) W zakresie specjalizacji rolnictwa:

- Utrzymanie głównych kierunków specjalizacji rolnictwa w uprawie towarowej zbóż i buraków cukrowych oraz chowie bydła mlecznego i opasowego – jeśli warunki ekonomiczne i rynek zbytu będzie wykazywał korzystne ku temu tendencje.
- Intensyfikacja sadownictwa, warzyw korzeniowych w gruncie i warzyw ciepłolubnych pod osłonami, w otoczeniu rejonu sandomiersko-opatowskiego specjalizującego się w tych uprawach.
- Kształtowanie zieleń śródpolnej powinno być oparte o gatunki rodzime.
- Alternatywnie wprowadzanie upraw roślin energetycznych.

7) Wyłączyć należy z zabudowy i ograniczyć meliorowanie obszarów podmokłych (bezodpływowych) położonych poza dolinami rzecznymi: - tereny te położone wśród otwartych przestrzeni gruntów ornych stanowią element bioróżnorodności (powinny zostać zakrzewione i dawać schronienie zwierzynie i ptactwu).
8) Dążenie do zmian struktury użytkowania ziemi rolniczej w kierunku wzrostu gospodarstw obszarowo większych kosztem gospodarstw mniejszych mało efektywnych.
9) Postuluje się wprowadzenie zakazu azotanów wysokotoksycznych oraz nawozów powodujących skażenie wód i żywności (nie tylko w kontekście ochrony terenów rolnych ale również ochrony zdrowia mieszkańców oraz poprawy stanu gospodarki wodno- ściekowej gminy.
10) Wspieranie rozwoju różnych form działalności na wsiach nastawionych na zaopatrzenie i sprzedaż towarów i usług poprzez efektywne gospodarowanie środkami produkcji, produktami rolnymi i zasobami pieniężnymi.
11) Wspieranie rozwoju agroturystyki na całym obszarze gminy, w szczególności na terenach wsi predysponowanych do takiego rodzaju usług uzupełniających działalność rolniczą.

12.2 Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Podstawowymi dokumentami określającymi kierunki rozwoju leśnictwa oraz zasady gospodarowania zasobami lasów są:

- ✓ W lasach państwowych – Plan Urządzenia Lasów Nadleśnictwa Ostrowiec Świętokrzyski;
- ✓ W lasach prywatnych – Plan Urządzenia Gospodarstwa Leśnego.

W przypadku braków takich planów gospodarkę lasów określa Starosta powiatu opatowskiego.

12.2.1. Ponadto, kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej będzie się realizować poprzez:

1) Powszechna i ciągła ochrona obszarów lasów oraz ich powiększanie ich powierzchni na obszarach wskazanych i dopuszczonych zapisami niniejszego Studium, w tym na gruntach zagrożonych erozją, pełniących jednocześnie funkcje wodochronną przed spływem do rzek zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego oraz jak w zapisach pkt 4.7.2 Studium.
2) Przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne może następować jedynie w uzasadnionych przypadkach i po spełnieniu wymogów określonych przepisami odrębnymi.
3) Tworzenie warunków przestrzennych do zachowania właściwej ochrony ppoż dla terenów lasów.
4) Udostępnienie dla celów turystyki lokalnej kompleksu lasów państwowych w Lisowie z lokalizacją parking przyleśnego i wytyczeniem szlaków turystyki pieszej I rowerowej.
5) Dopuszcza się na terenie lasów w obszarze gminy rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

13. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

13.1 Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi

Na terenie gminy Wojciechowice obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi – nie występują.

13.2 Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych

Na terenie gminy Wojciechowice nie występują udokumentowane obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

W ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) prowadzony jest stały monitoring osuwisk, który nie posiada w swoich bazach udokumentowanych obszarów osuwiskowych na terenie gminy. Jednakże wskazano w skali całego województwa świętokrzyskiego obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk na terenie gminy zlokalizowane w sołectwie Lisów i Łukawka, które stanowią potencjalne zagrożenie I będą badane w kolejnych etapach dokumentowania tych morfodynamicznych terenów.

Potencjalne zagrożenie występuje na zboczach wąwozów i skarp, zwłaszcza przy dużym uwilgotnieniu gruntu - obszary potencjalnie zagrożone osuwaniem (nieudokumentowane) oznaczono na załączniku graficznym niniejszego Studium w części Uwarunkowań (…) oraz Kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarach potencjalnie zagrożonych osuwaniem obowiązuje zakaz lokalizowania nowych budynków i budowli oraz obowiązuje przeznaczenie zgodne ze wskazanym dla tych obszarów na załączniku graficznym części Kierunki (…) oraz Kierunkami zagospodarowania przestrzennego, określonymi w rozdziałach niniejszego tekstu Studium. W zagospodarowaniu terenu należy wprowadzić zadrzewienia stabilizujące grunty narażone na procesy osuwiskowe.

Ponadto potencjalne zagrożenie morfodynamiczne na obszarze gminy Wojciechowice występuje na obszarach o spadkach powyżej 10°. Duże wysokości względne i nachylenia zboczy dolin stwarzają zagrożenie morfodynamiczne, zwłaszcza przy występowaniu naprzemian warstw utworów piaszczystych i gliniastych. Potencjalne zagrożenie potęgować mogą niewłaściwe lokalizacje obiektów, brak roślinności na stokach i występowanie sztucznych podcięć zboczy (skarp).

Uwarunkowania powyższe, jako istotne bariery, należy bezwzględnie brać pod uwagę przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

14. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na całym obszarze gminy Wojciechowice nie prowadzi się eksploatacji kopalin wynikających z przyznanych koncesji, brak jest ustanowionych terenów i obszarów górniczych, nie zachodzi zatem potrzeba wskazywania obiektów, dla których niezbędne jest wyznaczenie filara ochronnego w złożu kopaliny.

15. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (Dz.U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.)

Na terenie gminy nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.

16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Wojciechowice znajdują się tereny zamknięte, będące terenami (działkami) kolei i przebiegu linii kolejowych – zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo kraju. Zostały one wskazane w Decyzji Nr 3 Ministra Infrastruktury z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz.Urz. MIiR z 2014 r. poz. 25 z 27.03.2014r.). Tereny zamknięte zostały wyszczególnione w tabeli w punkcie ***4.8.7. Tereny zamknięte*** w części tekstowej Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy nie występują strefy ochronne od terenów zamkniętych, dla których nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, o których mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

17. BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI

Bezpieczeństwo ludności, w dużej mierze uzależnione jest od sprawnego reagowania na zagrożenia i szybkiego informowania o tych zagrożeniach lokalną ludność. Mając na uwadze powyższe należy docelowo zapewnić taką ilość syren alarmowych by pokryć ich zasięgiem słyszalności wszystkie jednostki osadnicze gminy. Lokalizację nowych syren należy planować w ramach realizacji zadań w zakresie wykrywania zagrożeń oraz ostrzegania i alarmowania.

Do czasu pełnej realizacji systemu dopuszcza się możliwość alarmowania mieszkańców poprzez istniejące syreny oraz pojazdy samochodowe Ochotniczej Straży Pożarnej lub inne wyposażone w system nagłaśniający.

18. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na terenie Gminy Wojciechowice nie wskazuje się obszarów wymagających przekształceń, rekultywacji lub remediacji.

Wskazuje się natomiast obszary wymagające rehabilitacji.

Dokonując analizy definicji pojęć rehabilitacji i rekultywacji jako zespołu działań mających na celu przywrócenie utraconych wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym i zdewastowanym przez działalność człowieka, należy wskazać, że z pojęciami tymi bezpośrednio wiążą się pojęcia: rewaloryzacja i rewitalizacja. Rewaloryzacja to przywrócenie rzeczywistej wartości zniszczonym obiektom, czyli remont lub modernizacja obiektów o szczególnej wartości zabytkowej. Natomiast rewitalizacja to działanie skupione na ożywieniu zdegradowanych obszarów lub zespołów obiektów, którego celem jest znalezienie dla nich nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obszary lub obiekty zmieniają swoją funkcję.

Dokonując zatem analizy stanu istniejącego, jakości przestrzeni i zabudowy wyodrębniono obszary wymagające działań ochronnych i porządkowych w zakresie jakości zabudowy i zagospodarowania terenu.

Wskazuje się zatem do rehabilitacji następujące obszary:

1) m. Jasice – Park dworski (wpis do rejestru zabytków nr A.577) – rehabilitacja parku dworskiego i dworu w kierunku funkcji usługowo-mieszkaniowej;
2) m. Gierczyce – Park dworski z aleją (wpis do rejestru zabytków nr A.582) oraz pozostałości zespołu dworskiego (obora murowana i spichlerz murowany – oba z 2 połowy IXI w.) – rehabilitacja w kierunku funkcji usługowo-mieszkaniowej;
3) m. Koszyce - Zespół dworski (dwór murowany koniec, pozostałości parku krajobrazowego - XIX wiek) – rehabilitacja w kierunku funkcji usługowo-mieszkaniowej;
4) m. Kaliszany – Zespół dworsko – parkowy z parkiem dworskim (wpis do rejestru zabytków nr A.584) – rehabilitacja w kierunku funkcji usługowo-mieszkaniowej;
5) m. Mierzanowice – park dworski (wpis do rejestru zabytków nr A.585) – rehabilitacja w kierunku funkcji usług wypoczynku i rekreacji z usługami hotelarskimi i zabudowy rezydencjonalnej;
6) m. Wojciechowice - park dworski (wpis do rejestru zabytków nr A.590) – rehabilitacja w kierunku funkcji usług i zabudowy rezydencjonalnej;
7) m. Mikułowice - park dworski (wpis do GEZ) – rehabilitacja w kierunku funkcji sportu i rekreacji;
8) m. Drygulec – pozostałości zespołu dworskiego (wpis do GEZ) – rehabilitacja w kierunku funkcji– rehabilitacja w kierunku funkcji usługowo-mieszkaniowej;
9) m. Wlonice - Zespół dworski (wpis do GEZ) – rehabilitacja w kierunku funkcji– rehabilitacja w kierunku funkcji usługowo-mieszkaniowej.

Na powyżej wskazanych terenach zaleca się rewitalizację założeń parkowych, m.in. poprzez opracowanie właściwych programów rewaloryzacji zespołów dworsko – parkowych a w szczególności działań rewitalizacyjnych, które określa ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1777).

Wskazane jest zatem, kształtowanie ładu przestrzennego poprzez opracowanie miejscowych planów lub innych dokumentów kształtujących prawo miejscowe w gminie (np. gminne programy rewitalizacji).

Ponadto, istniejące bariery rozwoju gminy w dużej mierze związane są z niskim procentem sieci kanalizacyjnej zarówno sanitarnej jak i deszczowej, średnim stanem nawierzchni dróg powiatowych i niezadawalającym dystansem dróg gminnych oraz stosunkowo słabym uzbrojeniem ulic w oświetlenie i chodniki. Ponadto, zauważa się zdecydowany brak typowych wspólnotowych, ogólnospołecznych miejsc spotkań, wymiany myśli i inwencji, czy wspólnych aktywności mieszkańców, które wspierałyby poczucie jedności i pośrednio mobilizowały do lepszej organizacji, jak też podjęcia działań na rzecz gminy oraz poprawy jakości swojego życia. Są to bariery możliwe do likwidacji, niemniej proces działań społecznych musi być zainicjowany przez samorząd lokalny, jeśli nie tylko przezeń wspierany. Wymaga to rzecz jasna przekształceń i inicjowania aktywności społecznej. Efekt przekształceń byłby widoczny na polu społecznym, ekonomicznym oraz funkcjonalnym i estetycznym gminy.

Gmina podjęła już pierwsze kroki mające na celu rozpoczęcie sukcesywnych przekształceń. Narzędziem, które posłużyło do poprawy sytuacji w gminie, stały się Programy Rozwoju Wsi poszczególnych miejscowości: Wlonice, Mikułowice i Drygulec. Plany te dotyczą przede wszystkim rozpoznania problemów i ocenienia możliwości miejscowości, a także określenia zadań inwestycyjnych i terminów ich realizacji. Są to plany otwarte, stopniowo uaktualniane, co pozwala na bieżące rozwiązywanie najważniejszych kwestii.

Szczegółowe zasady działań rewitalizacyjnych wprowadza ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1777), w oparciu o którą należy realizować zadania rewitalizacyjne, z uwzględnieniem jednocześnie odrębnych przepisów i wytycznych (również ministerstw) w tym zakresie.

19. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

(w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie)

Obszarem funkcjonalnym jest obszar szczególnego zjawiska z zakresu polityki i gospodarki przestrzennej lub obszar występowania w pewien sposób zdefiniowanych i przeanalizowanych konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny, składający się z powiązanych funkcjonalnie terenów charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju.
Obszary funkcjonalne mają stanowić kolejną instytucje, która ułatwia i rozszerza perspektywę związana z planowaniem przestrzennym – zwłaszcza w skali regionalnej i ponadregionalnej.

Ustawodawca różnicuje typy obszarów funkcjonalnych, wymieniając w tym kontekście cztery z nich:

- Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego
- wiejski obszar funkcjonalny
- przygraniczny obszar funkcjonalny
- obszar funkcjonalny szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, w tym obszar górski i Żuławy.

Jeśli chodzi o obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, czyli obszary, które można by wyodrębniać na poziomie jednostek samorządu, takich jak gminy - są one określane przez samorząd gminny. Ustawodawca nie doprecyzowuje jednak, w oparciu, o jakie szczegółowe kryteria należy to robić. Tym samym, pozostają tutaj jedynie powołane powyżej, ogólne regulacje i domniemane intencje.

Gmina Wojciechowice w przedmiotowym Studium została podzielona na dwie generalne strefy funkcjonalne *(Strefa rozwoju wielofunkcjonalnego i Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej)*. Podział ten wynika jednak nie z rozpoznanych obszarów problemowych i zdecydowanie oraz całkowicie odmiennych struktur przestrzennych, a z predyspozycji przestrzennych, wynikających głównie z

potencjałów i ograniczeń, m.in. ochrony gleb wysokich bonitacji. W skali lokalnej, jednostki administracyjnej Gminy Wojciechowice, wyznaczenie obszarów funkcjonalnych, w myśl art. 49 e ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie jest zasadne, ponieważ charakter przestrzenny Gminy w 90% jest jednolity (jest prawie jednolitym obszarem funkcjonalnym) a pozostałe 10% obszaru (północny obszar Gminy) jest terenem strefy wielofunkcyjnej, gdzie występują w różnych proporcjach tereny obszaru rolniczej przestrzeni produkcyjnej, działalności gospodarczej, systemów komunikacyjnych oraz uwarunkowań środowiskowych.

Zważając na powyższe na terenie Gminy Wojciechowice Rada Gminy nie wyznacza obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym, o których mowa w art. 49 a-f , ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2015 r. poz. 199 ze zmianami).

20. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Na obszarze gminy Wojciechowice nie wyznacza się obszarów zdegradowanych, w rozumieniu ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1777), które wykraczałyby poza granice terenów wskazanych jako predysponowane do działań rewitalizacyjnych tj. założeń parkowych jak wskazano w punkcie 18.

21. UZASADNIENIE ORAZ SYNTEZA PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WOJCIECHOWICE (ZMIANA)

1) **„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice" opracowano:**
   a) zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 199 ze zmianami) oraz z aktualnie obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz decyzjami administracyjnymi;
   b) zgodnie z Uchwałą Nr XLI/257/2014 Rady Gminy Wojciechowice z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice.

2) **Zmiana Studium została dokonana w celu uzyskania zgodności z obowiązującymi przepisami:**
   a) Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233);
   b) Ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 199 ze zm.) - w szczególności w odniesieniu do przepisów art. 10 ust. 2 w/w ustawy;
   c) przepisami odrębnymi.

3) **Zakres „Studium" obejmuje:**
   a) w aspekcie obszarowym – całą gminę Wojciechowice w granicach administracyjnych;
   b) w aspekcie merytorycznym – istotne dla funkcjonowania obszaru gminy zagadnienia, począwszy od demografii, poprzez informacje na temat rozwoju różnorodnych funkcji na obszarze gminy i odpowiadającym im formom użytkowania terenów, strukturę własności terenów, problemy związane ze stanem środowiska naturalnego i kulturowego oraz inne obszary problemowe; uwzględniono zakres najbardziej znaczących elementów powiązań obszaru z terenami otaczającymi – zarówno w aspekcie jednostek geograficznych, jak i elementów zainwestowania: powiązania komunikacyjne, ciągi infrastruktury technicznej,

obszary i zespoły osadnicze oraz strefy ograniczeń i ochrony na obszarach o jednorodnych warunkach wspólnej polityki przestrzennej w celu ochrony istniejących zasobów środowiska oraz stworzenia warunków rozwoju nowych elementów zagospodarowania, w tym wyznaczenia terenów pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Dokonano podsumowania w postaci diagnozy stanu istniejącego oraz sformułowano zasady i określono kierunki rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy. „Studium" jest opracowaniem wyczerpującym całokształt zagadnień związanych z planowaniem przestrzennym i ochroną środowiska omawianego obszaru - jest niezbędnym dokumentem przy podejmowaniu decyzji przez Samorząd Gminy w zakresie realizacji celów publicznych, przy ustalaniu warunków zabudowy i zagospodarowania na terenach nieobjętych planami miejscowymi, a także dokumentem, na podstawie którego następować będzie koordynacja zagospodarowania przestrzennego gminy. Polityka przestrzenna w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy, winna być zgodna z polityką przestrzenną określoną w niniejszym „Studium".

4) W „Studium" dokonano aktualizacji w zakresie:

a) uwarunkowań rozwoju gminy i czynników mogących naruszyć zasadę zrównoważonego rozwoju przedmiotowego obszaru;

b) kierunków rozwoju gminy określonych w dotychczasowych decyzjach planistycznych, wynikających ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice" uchwalonym Uchwałą Nr III/14/2002 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 12.12.2002 r., strategii, programów, studiów, planów krajowych, regionalnych i lokalnych, ponadlokalnych oraz lokalnych celów publicznych, w tym:

- rozwój osadnictwa w obrębie terenów dotychczas użytkowanych rolniczo oraz wskazanie ograniczeń związanych z występowaniem dużych obszarów gleb prawnie chronionych klas I-III, układu komunikacyjnego (projektowane warianty przebiegu drogi S-74;
- rekultywacja i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych;
- modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej i komunikacji oraz uporządkowanie gospodarki odpadami;
- kontynuacja form ochrony środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

5) Zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 199 ze zmianami) w „Studium" uwzględniono uwarunkowania i kierunki wynikające z art. 10 ust.1 i 2 ustawy.

6) w związku z wejściem w życie 18 listopada 2015 r. **ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1777)**, zmieniającej w części zapisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium uwzględniono zapisy wskazane w art. 9 i art. 10 tej ustawy po zmianach.

7) „Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice" złożone jest z części tekstowej i graficznej, na które składają się:

ZAŁĄCZNIK Nr 1: Część tekstowa - stanowi niniejszy tekst zatytułowany: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice" składający się z:

Część A: „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego"
Część B: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego"

ZAŁĄCZNIK Nr 2: rysunek w skali 1:10 000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

Przestrzennego gminy Wojciechowice." *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.*

ZAŁĄCZNIK Nr 3: rysunek w skali 1:10 000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wojciechowice." *Kierunki zagospodarowania przestrzennego.*

Niniejsza zmiana Studium przyjęta uchwałą Nr ____/___/2016 Rady Gminy Wojciechowice z dnia _____ r. zastępuje w całości dokument „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice" uchwalony Uchwałą Nr III/14/2002 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 12.12.2002 r.